

Lei 8,50

IOAN IANCU · CULOAREA VISULUI

1980

IOAN IANCU

Culoarea visului

EDITURA DACIA

Pentru
Mina și Jo

IOAN IANCU

CULOAREA VISULUI

EDITURA DACIA
CLUJ-NAPOCA 1980

Coperta de IOAN HORVATH-BUGNARIU

E rîndul meu. Sînt al treilea din cei cinci bărbați ce își așteaptă hainele. Îmi vine să rîd, fiindcă așa goi cum sîntem arătăm destul de jalnic. De fapt, ultimul cuvînt nu mi se potrivește întru totul, deoarece chiar dacă coastele îmi împung pielea, în comparație cu ei sînt, cel puțin, bronzat. Mă întrece doar Spirea, tuciuriu din naștere; ba, nu, e gălbejit iar prin lumina ce se strecoară prin geamul prăfuit, vitraliu cu o singură culoare, am impresia că pielea lui are nuanțe ce bat în albastru. Ceilalți sînt albi, albi precum cașul și numai mîinile — de la coate în jos — gîtul și fața îi trădează că au fost alături de mine pe frig, pe arșiță, cînd vîntul ne răcorea sau ne zvînta de ploi și nu arareori de sudoare.

— Zaharie Rîpan! mîrîi destul de tare șifonierul, care, întîmplător, avea și chip de om.

Dacă nu luam în considerare greșeala, minoră după unii, nu mare după mine, dar pe care altădată n-o lăsam necorectată: Zaharia în loc de Zaharie, însemna că era vorba despre mine. N-am nici un chef să-i explic că doresc să mi se spună așa cum sînt trecut în acte, căci după cîte îl cunosc, ar fi capabil să mă întrebe dacă nu cumva o fi greșit cel de la primărie cînd m-a înscris în registrul noilor născuți.

Adevăru-i că n-avem chef de nimic, îmi era lehamite de tot ce mă înconjura și poate și de mine, dacă aș sta să mă gîndesc. Or, tocmai asta nu voiam în acele momente. Am făcut-o, mai bine de un an — uneori simțeam că o să latru la stele — dar nicicînd n-am reușit să-mi lămuresc unele lucruri pînă la capăt. Ar fi prea frumos să am acum o revelație, fie ea și dureroasă, însă ideea mă speria,

în adevăratul sens al cuvîntului. M-am chinuit atît și teama că în acele clipe aș putea afla adevărul mi se părea de-a dreptul șocantă, să nu-i zic, impudică. Gol pe dinăuntru, gol pe dinafară, mă temeam de adevăr, mă temeam să stau față în față numai cu el, fiindcă n-aveam ce-i răspunde, fiindcă nu exista certitudinea că nici cei cinci — iarăși cifra cinci — nu l-ar cunoaște odată cu mine, iar mîinile lor nu l-ar pipăi și buzele lor nu l-ar lua în derîdere. Era al meu, adevărul meu și trebuia să mi se înfățișeze doar cînd o să fiu singur, să-mi pot rîde sau plînge de timpul ce m-a terorizat cu implacabilele lui ore, pierdute pentru totdeauna.

Eram și obosit, pentru că, trecuseră trei nopți de cînd nu mai dormisem. Nu eram bolnov, însă emoțiile plecării au fost mai puternice decît nevoia de somn. Au fost, numai că acum le resimțeam.

Fac doi pași pînă ajung lîngă cel ce nu știa decît să mîrîie și îi întind biletul primit în camera cealaltă, acolo unde ne-am lăsat cazarmamentul și hainele. Rămîn cu mîna întinsă; cel din fața mea găsește de cuviință că-i mai important să-mi privească ochii și cicatricea ce îmi brăzdează, în diagonală, pieptul.

Văd că ceva nu-i place; dealtminteri, nici mie nu-mi convine să stau cu mîna întinsă. Fiecare cu motivele lui. El să nu greșească și să-și piardă slujba, fiindcă dacă i s-ar face vînt, cu dramul de minte pe care-l are, n-o să-i fie prea ușor. Eu, dar ce să mai vorbim de mine — o să mă cunoașteți de acum încolo — am suficiente cusururi ca să-mi aducă și singure necaz după necaz. Dintre cei ce pretind că îmi sînt prieteni n-o să găsiți măcar pe unul care să nu-mi reproșeze că nu știu să-mi aplec spatele, ori să mă ridic în două labe și să aștept cuminte bucățica de ciocolată. Numai că de data aceasta chiar că n-am ce pierde. Las biletul să cadă pe masa de stejar, lustruită de ani și de hainele ce s-au șters de ea. Duc mîna la cap și mă scarpin, exact așa cum face și „Mătreață“, care se holbează la mine. Ceilalți încep să rîdă fără rușine, iar cel imitat își duce mîna la spate. Mai bine s-ar așeza pe ea că n-o să treacă minutul și iar o să-și chinuie pielea capului. Din cauza aceasta l-au și poreclit așa.

Mai verifică o dată pe fișa lui și negăsind ceea ce căuta, păru de-a dreptul iritat.

— De cînd o ai? și întinde un deget butucănos, cu o unghie îngălbenită de nicotină spre cicatricea mea.

— Din civilie, răbufnesc eu, satisfăcut că în tot acest timp păstrasem un secret, al meu, numai al meu pe care ei nu reușiseră să mi-l treacă în acte.

— Nu se poate, nu se poate să fie așa cum spui. La noi nu se omite nimic.

— Dacă vrei, facem pariu... O am din civilie și încă de cînd eram mic. Nu mă contrazice că știu mai bine...

Abia termin fraza și izbucnesc în rîs, deși nu era nimic caraghios în toată povestea asta; poate doar faptul că după mai bine de un an pot și eu să am o părere și să-l contrazic pe unul din plutonierii sau sergenții majori reangajați, pe unul dintre cei care nu știau altceva decît să comande: „Încolonarea!“, „ia pe cinci“, adică, să fim cinci într-un rînd, „drepți!“, „la dreapta“, „la stînga!“ și mai știe sfîntu' cîte alte direcții.

În singurătatea mea n-am încercat niciodată să-mi descarc sufletul față de alții — se zice că ar fi o ușurare — încît, uneori, mă temeam că de atîta amărăciune am să înnebunesc. Acum rîdeam fără să mă pot controla, rîdeam isteric. O clipă mi-am spus că mi-am pierdut mințile, însă tot eu m-am contrazis, dîndu-mi seama că sînt în stare să judec. Văzîndu-mă cum fac eforturi să mă calmez, ceilalți s-au molipsit și ei. Îmi țineau isonul și se hlizeau fără să sesizeze că formam un grup de manechine jalnice care se comportă grotesc. Voiam să curm delirul, dar cînd credeam că sînt pe cale să-i potolesc, unul, sau altul o lua de la capăt. Aproape mi se făcea rău să-i văd goi, urlînd sau behăind, tropotind sau, pur și simplu, dansînd ca într-o viziune de apocalips. Desigur, nervii mei au cedat, de vină trebuie să fi fost satisfacția aceea copilărească, poate prostească, de a contrazice cu orice preț. Lacătul cu care îmi ferecasem inima o fi plesnit și în locul reproșurilor, în locul acuzațiilor pe care aveam dreptul să le strig în gura mare, a răbufnit din mine — ca aburul dintr-un cazan sub presiune — rîsul, în locul vorbelor, rîsul, o fărîmă din zilele și nopțile chinurilor mele. Cu ceilalți, cu siluetele astea descărnate, s-o fi întîmplat la fel?

Încet, cu pauze, cu reizbucniri, ne potolim. Ne-am oprit apoi, un pic rușinați. Cel puțin eu am lacrimi în ochi. Și

nu sînt singurul, dar mă feresc de ochii lor, fiindcă nu pot suferi să văd un bărbat smiorcăindu-se, chiar dacă o face de fericire. Cumplită treabă să-ți fie rușine și să nu poți face nimic. Încăperea-i prea strîmtă ca să poți face un pas într-o parte sau alta, de plecat nu poți, gol cum ești n-ai măcar posibilitatea să-ți faci de lucru cu un buzunar, ori cu o batistă.

Ne scoate din încurcătură ușa ce se deschide. Intră un sergent care avusese grijă de instruirea mea. „Mătreață" îl trase deoparte, însă tot aud ce îi spune. Aiurea săracul. Cică, avea de-a face cu o substituire de persoană. A încercat să-i explice că eu sînt Zaharia Rîpan și nimeni altul, însă văzînd că n-are cu cine vorbi, îl lăsă să se descurce cum l-o tăia capul. Ca să fie cu cugetul împăcat — dacă o fi avut așa ceva — sau tocmai pentru că îi umblau și alte bazaconii prin țeastă, îl chemă pe căpitan la telefon. Acesta trimise pe altcineva și pînă la urmă mă trezii cu hainele în brațe.

Mă îmbrac grăbit, cu furie chiar. Știu, firește, că nu de asta depinde momentul plecării. În ultimele trei zile am putut să-mi dau seama, uneori doar după zgomote numai de mine cunoscute sau după strigătele ce anunțau o nouă lansare. Îmi zic că m-am dezobișnuit să mă îmbrac ca un civil și îmi dau seama că o fac alandala. Trag un ciorap, al doilea îl las ca să-mi pun ceasul la mînă, apoi sar la cravată, dau jos pantalonii fiindcă am uitat altceva. Mai mult mă încurc.

Spirea a terminat și doar atunci observ cît este de elegant. Caraghios de elegant cu melonul, vesta și getrele lui albe. Scoate o pereche de mănuși din piele de porc și cu toate că afară-i iunie, bagă mîinile în ele. Totuși, avem un lucru comun: hainele ne sînt șifonate, pantofii scîlciați și răsuciți de căldură și asta datorită repetatelor deparazitări făcute în timpul cît purtam uniformă. Am impresia că tot ce-i pe mine este cel puțin cu două numere mai mic.

Părăsim magazia și ne oprim alături. Primim acte și bani. Deschid buletinul ca și cum aș vrea să mă conving că de acum înainte va trebui să am o altă identitate. Totu-i în ordine, numai că mai trebuie să așteptăm. Răbdarea ne-am călit-o de mult, așa că nu mai are nici o importanță pentru noi, ce și cît așteptăm. Deocamdată, știm

doar că timpu-i mort și cronometrul se va pune în mișcare odată cu lansarea. Cine știe cîți dintre noi vor reuși să reziste, cîți se vor mai întoarce; bănuiesc că nu peste tot vom fi întîmpinați cu flori.

Căpitanul își făcu apariția, voind probabil să ne dea un ultim sfat. Încă n-a deschis gura, dar sînt sigur că va începe cu una din plăcile lui preferate. Noroc că nu are prea multe și nu cred să fie vreunul dintre noi care să nu le știe pe de rost. Omul ăsta pare cocoșat de slab și înalt ce-i. A fost mulți ani parașutist și numai un accident l-a făcut să ajungă șef aici. Mult n-o să mai fie, fiindcă accidentul i-a atacat un ochi și de atunci se uită, cum s-ar zice, cu unul la făină, cu altul la slănină. Gurile rele șoptesc că într-o bună zi nici doctorii n-o să-i mai poată înlătura albeața, dar asta chiar că nu mă interesează mici cît negru sub unghie. Nu știu cît de mult își iubea meseria, însă la fiecare două fraze vîră un termen din aviație, din parașutism. Își umflă pieptul, dacă așa se poate numi cutia de chibrituri pe umerii căreia au fost cusuți epoleții, pregătindu-se să țină discursul. Pare plictisit, ceea ce înseamnă că vom avea noroc.

— Se apropie ora cînd veți fi lansați. Individual, sau, cel mult, cîte doi. Să nu uitați sfaturile noastre ... Să fiți ...

Nu-l mai scult, nu mai vreu să-l ascult și uite că reușesc. Lui îi este ușor să dea cu gura, să spună lucruri mari. Vorbește atît de searbăd încît nu s-ar putea convinge nici pe el, cu adevărat. De ce face pe mironosița cînd nici măcar nu crede în noi. Mai bine ne lipsea de discurs și, dacă tot simțea nevoia, să se fi mulțumit să ne drăcuiască și să ne azvîrle din avionul lui. Lasă-ne singuri și om vedea noi ce știm ... Ei, asta-i culmea. Ca semn suprem de prețuire ne strînge mîna la fiecare în parte. Oare de cînd nu mi-a mai strîns nimeni mîna?

Ne conduc la masă și ne pun în față farfurii de tinichea pline cu nu știu ce. Ultimul prînz aici. De cîte ori nu m-am gîndit la el și uite acum nu simt nevoia să-l ating, cu toate că sînt flămînd. Ceilalți pătesc la fel și nimănui nu-i poți băga o firimitură pe gît. Observați că, de cîte ori îi amintesc, nu pronunț numele lor? Sînt încă lîngă mine dar nu-i mai cunosc, nu am voie să-i mai cunosc, iar dacă peste zile, săptămîni sau ani o să-i regăsesc, voi trece se-

nin şi numai o strîngere de inimă o să-mi amintească vremea cînd am fost instruiţi împreună. Şi ei vor face la fel! Ştiu asta de la Spirea şi pe el îl cred, fiindcă a fost lansat de mai multe ori. Dacă totuşi am pronunţat numele lui Spirea, să nu credeţi că am să mă abat de la cele hotărîte. Este ultima lui lansare, aşa am convenit, mi-a promis că se va linişti. Se va retrage lîngă cine ştie el şi va aştepta să închidă ochii pe perna lui.

Iarăşi nu mai ştiu cît a trecut — minutele se contopesc într-un singur cuvînt, de care eram sigur, cuvînt ce însemna: azi sau cel tîrziu la noapte — pînă am păşit pe betonul încins. Soarele puternic mă orbea, obligîndu-mă să închid ochii. Pornim pe fîşia de beton şi doar după cîţiva paşi ne ajunge din urmă un subofiţer.

— Spirea rămîne! strigă el, dar mie mi se părea că a explodat tot cerul.

Fără nici un ordin ne oprim cu toţii şi din mîini vlăguite lăsăm să ne cadă lucrurile. „Pînă nu eşti lansat, nu poţi fi sigur de nimic. Nu ai nici o putere", îmi amintesc de vorbele prietenului meu Spirea.

— Tu pleci altădată, explică subofiţerul, aşteptînd ca Spirea să-l însoţească.

Mă apropii de el cu inima strînsă, citindu-i în ochi toată durerea pe care nici zîmbetul lui trist n-o poate ascunde. Ce să-i spun cînd orice cuvînt l-ar răni? Nu-l pot ajuta şi el ştie acest lucru. Ne îmbrăţişăm, parcă ferindu-ne să ne privim. Înainte de a se smulge din braţele mele îmi şopteşte atît de încet, încît mai mult intuiesc: „Caut-o, caut-o şi spune-i ... ştii tu ce". Ne întoarce spatele şi pleacă cu subofiţerul.

— Ia pe cinci şi după mine marşşş! comandă cel ce ne însoţea.

Întîmplarea cu Spirea a produs iritare; aud cum unul din grup bombăne ceva de „mă-ta ... nu vezi c-am rămas doar patru" şi răspunsul pe care-l cunosc: „ai noroc că pleci, altfel te-aş învăţa eu minte", îmi fluieră pe la urechi în timp ce calc pe urmele celorlalţi. Luîndu-l pe Spirea, parcă au mai rupt o bucăţică din mine. Întorc capul să-l mai văd o dată, însă în spatele nostru nu mai era nimeni.

Trebuie să mă gîndesc la altceva şi asta cît mai repede pînă nu mă îneacă plînsul. Păşesc bezmetic şi reuşesc să trag spre mine amintirea primului salt cu paraşuta. Era tot într-o zi ca asta, să mori de cald, nu alta ... Urc cîteva scări şi mă las să alunec în primul scaun de care mă împiedecasem. Curînd capul îmi vîjîie de atîta zgomot, de parcă înăuntru ar lucra o echipă de cazangii. Îmi îngrop faţa în palme şi aştept. La primul salt, da, îmi amintesc, n-am simţit frica de acum, eram chiar foarte vesel, iar pilotul se tot juca la manşă, încercînd, prin „capacele" lui, să ne întoarcă stomacul pe dos. Se trudea zadarnic, fără să ştie că cei din aeronavă absolviseră de curînd o şcoală de pilotaj. Mă uit pe geam şi văd undeva, sus, tare sus, nori grei. Îi cunosc şi-mi zic că nu peste mult o să plouă. Nu ştiu de ce, dar deodată îmi dau seama că sîntem într-o zi de duminică. Şi cu toate că n-are nici o importanţă, mă străduiesc să ghicesc în ce zi am făcut primul salt. Nu reuşesc, dar în compensaţie îmi vine în minte un sfat de care, în nici un caz, nu am nevoie: „dacă întîlniţi în drumul vostru nori compacţi de furtună, încercaţi să-i ocoliţi ..."

„O să mă aştepte careva?" mă încercă un gînd nebun pentru a nu ştiu cîta oară, cu toate că aveam certitudinea că aşa se va întîmpla. De sute de ori mi-am imaginat cum va fi revederea şi pare-se că nu m-a satisfăcut niciodată, mereu îi găseam cîte ceva de reproşat. În ultimele trei zile, cînd ştiam că nu poate fi prea departe, nu mai aveam puterea să anticipez. Ştiam că, indiferent de ora cînd voi sosi dincolo, voi fi aşteptat, chiar dacă va fi noapte, ploaie, ori, printr-o minune, ar ninge în iunie.

Afară norii au îmbrăţişat tot cerul şi chiar dacă nu aud tunetele, fulgerele aprind norii, undeva la orizont. „În cazul în care condiţiile atmosferice s-au schimbat în ultimul moment, iar paraşutarea nu mai poate fi amînată, căutaţi să prelungiţi cît mai mult căderea liberă, apoi acţionaţi asupra suspantelor aşa cum v-am învăţat. Imediat ce aţi atins pămîntul, descotorosiţi-vă de paraşută, fiindcă vîntul vă poate tîrî sute de metri ..." Fac un efort şi vocea instructorului care mi-a pus prima oară paraşuta în spate dispare, sau mie mi se pare că a luat-o furtuna ce s-a stîrnit afară.

Cu încăpăţînare privesc doar pe geam pentru a nu observa ce se întîmplă în jurul meu. Desigur, se vorbeşte, dar ce anume ... O idee, o singură idee mă preocupă şi am s-o realizez chiar de-ar fi să mănînc pămînt, vorba

preferată a tatii. Ajuns dincolo, am să rup orice legătură și n-au decît să mă aștepte cît or pofti, pentru că înapoi n-am să mai vin! Mi-e gura uscată, aș cere apă. Rabd și într-un tîrziu cineva îmi pune mîna pe umăr. Întorc capul, văd doar niște ochelari fumurii și buzele celui ce îmi vorbește. N-am știut niciodată ce-a vrut, cu toate că uneori am încercat să reconstitui acele clipe. Dădeam aprobator din cap, fără să-mi mai dezlipesc privirea de la ușa metalică ce urma să se deschidă în fața mea. Bănuiam că sosise momentul lansării, moment de care căpitanul făcea atîta paradă. Mă apropii, legănîndu-mă, de ușă și aștept. Iat-o cum se deschide, cu toate că nu-mi vine să cred. Soarele, scăpat printr-o fereastră, mă orbește. „S-a dus ploaia“, îmi zic prostește, de parcă n-ar fi pe lumea asta lucruri mai importante. Iarăși mă bate pe spate, semn că trebuie să dispar. Nu știu cum am ghicit că lîngă ușă se află un ceas. „Șaisprezece douăzeci și cinci“, a fost ultima imagine luată de acolo și cu ea am trecut prin golul lăsat de poarta din fier și duraluminiu.

Cînd mi-am revenit de-a binelea eram cu picioarele solid înfipte în pămînt. Spre mine venea în fugă o femeie pe care n-o mai văzusem niciodată pînă atunci. Pe măsură ce se apropia, îmi dădeam totuși seama cine este și ce vrea. Aceeași față, aceeași ochi, ba, chiar și același păr roșcat ce acoperea un cap mic și o frunte îngustă. Vreau să o ocolesc, femeia parcă simte și mă prinde de mînă.

— Băiatul meu, pe băiatul meu nu l-ai văzut? Pe Aurică, pe Aurel, țipă femeia ca să se facă înțeleasă, fiindcă, între timp, fusesem înconjurat și de alte întrebări.

Deznădejdea din ochii ei, deznădejde amestecată cu speranță — dacă asemenea asocieri pot să existe, oricum, eu asta am văzut — m-a determinat să o cruț:

— Vine, vine și el în cel mult o zi două, dacă nu chiar azi. Credeți-mă pe cuvînt.

Mai îndrug ceva, răspund și altora, pe sărite, căutînd să mă îndepărtez, să ies din cercul celor ce mă înconjurau cu necazurile lor. Trebuia să ajung cît mai degrabă la ai mei, pe care bucuria îi paralizase lîngă un castan, ceva mai încolo. Alerg să-i îmbrățișez, inciudat că mi-am călcat promisiunea făcută mie însumi, aceea de a păși drept, de a spune numai adevărul. Și asta doar la cîțiva pași de poarta penitenciarului. Aveam vreo scuză?

Simțisem că nu-i pot spune adevărul; suferința din ochii ei aștepta doar un singur răspuns, așa cum sperase atîta amar de vreme. A fost o cruzime din partea mea, dar nu la asta m-am gîndit atunci; legănîndu-i speranța, am amăgit-o cu bună știință, neîndrăznind să-i amintesc că de amnistie nu se bucură și recidiviștii. Iertată fie-mi minciuna, iertat să fiu și eu de tine, femeie, pentru stropul de soare picurat perfid pe inima ta, fericire ce se va evapora, curînd, ca roua dimineții.

Lumea toată dispare pentru mine cînd simt căldura cu care mă strînge mama la pieptul ei, lacrimile tatălui pe care nu l-am văzut plîngînd niciodată și mîngîierile celor doi frați mai mici, care mă pipăiau ca și cum ar fi vrut să se convingă că sînt, cu adevărat, în mijlocul lor.

Oricît de meșteșugit aș încerca să redau întîlnirea aceea, ar fi o palidă reflectare a ceea ce am simțit atunci. De fapt, nici n-am prea vorbit și doar după ce ne-am urnit spre casă am schimbat cîteva fraze anoste. Aveam atîtea să ne spunem încît nu știam cum și cu ce să începem. Eram fericit că nu mi-au înșelat speranțele, că m-au așteptat și poate, m-au iertat pentru cîte avuseseră de îndurat de pe urma mea. Totuși, undeva, într-un ungher al sufletului o presimțire mocnită, ce niciodată nu se lăsase stinsă, s-a întețit din nou, transformîndu-se, treptat, în realitate: Maria Imaculatta lipsea. Aș fi vrut s-o am alături, să fie părtașă la bucuria mea, la bucuria noastră. Încercam să mă amețesc cu vorbe, să mă ascund după deget căutîndu-i tot felul de scuze, dar curînd a trebuit să recunosc singur că ăsta-i începutul sfîrșitului. Eram prea lucid să nu-mi dau seama că drumurilee noastre s-au despărțit cu luni în urmă și toate jurămintele ei — nu le-am crezut niciodată, chiar dacă n-am contrazis-o — fuseseră apă de ploaie, poate mai puțin, fiindcă ploaia, în general, are și ea un rost.

Seara, cînd am rămas singur, gîndurile, gîndurile ce m-au chinuit trei sute nouăzeci și șase de zile au năvălit iarăși peste mine. Am reușit să le opresc doar atunci cînd am stins lumina, cînd întunericul ce m-a învăluit a șters de pe retină tot atîtea nopți în care becul zăbrelit din tavan nu s-a stins măcar o dată. Din ghemul încîlcit am apucat la întîmplare o frază a căpitanului, a fostului parașutist: „Veți fi lansați în viață, vă reintoaceți în societate . . .“

Dacă ar fi să ne luăm după spusele celor ce s-au născut și trăiesc aici pe litoral, așa timp frumos în luna mai n-a mai fost în ultimii treizeci de ani. Era de-a dreptul cald, iar lumea se îmbrăca de parcă s-ar fi aflat în plină vară. De fapt, valul neobișnuit de căldură determinase luarea unei hotăriri oficiale — după dezbateri furtunoase și consultări cu cei mai avizați meteorologi — ca sezonul estival să se deschidă cu toată capacitatea la cincisprezece mai. Poate că lucrurile s-ar mai fi tărăgănat, dar oamenii descoperiră că își pot lua concediile și primăvara. Am uitat să spun că și în restul țării se instalase aceeași timpurie caniculă. Și asta după ce, vara trecută, — cel puțin în prima parte — fuseseră zile cînd aveai nevoie de umbrelă, nu de costum de baie. Cei ce își amintesc or să înțeleagă de ce oficiile județene de turism erau, pur și simplu, asaltate pentru un bilet la mare. Lumea voia să profite de zilele călduroase și dacă vă mai amintiți, seară de seară, la televizor se anunța că toată Europa avea parte de ceață, de frig și de ploaie. Să nu-ți scoți cîinele din casă! Acesta-i și motivul pentru care din străinătate cererile de locuri erau mai numeroase ca altădată, prilej ideal pentru suplimentarea contractelor. Grăbite, cîteva agenții din țările baltice instituiseră deja curse regulate cu aeroportul Kogălniceanu, altele bombardau cu telexuri cerînd prioritate ofertei lor. Dar erau mulți dintre cei obișnuiți să-și rezolve singuri treburile, iar aceștia au ajuns pe litoral pe cont propriu; nu exagerăm cu nimic dacă vom spune că plaja și stațiunile făceau zilnic cunoștință cu nordice chipuri blonde.

Unii, firește, nu s-au prea bucurat de redeschiderea, atît de grabnică, a sezonului. Nu fiindcă ar fi fost ei ursuzi din fire, ci pentru că trebuiau să termine lucrările de întreținere și renovare pînă la jumătatea lunii. Cincisprezece zile în plus, sau în minus contează și de aceea nu-și mai vedeau capul de treburi. Au căutat și adunat aproape toți meseriașii din județ și cu disperare s-au apucat, uneori chiar în trei schimburi, să termine ceea ce mai era de făcut.

Dar să mai facem o precizare: sîntem doar în 12 mai, ora șase și treizeci de minute, deci cu trei zile înainte de amintitul eveniment.

La Inspectoratul județean Constanța al Ministerului de Interne, telefonul din biroul ofițerului de serviciu începu să sune strident. Să nu credeți că ofițerul de serviciu s-a re-

pezit la telefon încă de la primul semnal și cu mîna cealaltă a apăsat pe clapa unui magnetofon ca să înregistreze convorbirea. Trebuie să vă dezamăgesc, dar ofițerul de serviciu nu era nici frumos precum Colombo, nici sprinten ca Mannix, nici nu avea zîmbetul subtil al lui Kojak. Era doar obosit după o noapte nedormită iar în acele momente, mai mult ca sigur, se gîndea la cel ce urma să-l schimbe.

Ridică receptorul și o femeie se auzi țipînd:

— Alo, miliția? Miliția? Veniți repede...

Un glas de bărbat se suprapuse și din cîte pricepu căpitanul, individul preluase receptorul, dar era preocupat mai ales de educația celei ce formase numărul, explicîndu-i că în asemenea cazuri nu... Legătura se întrerupse fără ca ofițerul să afle ce anume i se reproșează femeii. Gîndi că trebuie să fie vreun cuplu după o noapte de chef; odată cu zorile și-au dat seama că nu se potrivesc — ori și-au găsit tocmai atunci să-și împartă ideile și palmele — iar cel mai slab cheamă în ajutor. N-ar fi pentru prima oară cînd niște nesăbuiți formează numărul miliției și pînă să se deplaseze cineva la fața locului se și împacă.

Telefonul sună din nou. Cînd ridică receptorul, căpitanul recunoscu vocea de bărbat de adineaori, înduclită cu un kilogram de miere:

— Alooo! Miliția? Bună ziua, salută, la fel de afectat după ce primi confirmarea. N-am vrea să vă deranjăm, însă după a mea părere s-a ivit un caz care este de competența dumneavoastră. Vă vorbește inginerul pensionar Mendi Avadic. Știți, mai mult din plictiseală, în fiecare vară, atît cît permite legea sînt angajat ca recepționer. Astăzi trebuia să-mi iau în primire serviciul la ora șase, dar, independent de voința mea, am întîrziat. Cînd am venit...

— Dragă tovarășe, te rog, opriți numai o cilpă povestirea ce mi se pare foarte interesantă și spuneți-mi de unde se telefonează și la ce număr vă pot suna. Bine, mulțumesc!

Simțise că mult n-o să se mai poată abține și o să ridice tonul dacă nu va întrerupe convorbirea. În noaptea ce doar trecuse avusese parte de un pisălog, mai bine zis, de un nevropat de care nu putuse scăpa cu una cu două. Îi tot telefona, plîngîndu-se că aude prin casă și pe afară zgomote, că vede lumini ciudate, că are presimțiri și alte prăpăstii de acest gen. Cînd s-a întors primul echipaj din patrulare a trimis mașina la adresa respectivă, dar omul n-a

vrut să le deschidă, din contră, l-a sunat tot pe el, urlînd că au venit să-l prade. Degeaba au încercat cei de la uşă să-i explice cine sînt, degeaba s-a străduit căpitanul să-l liniştească, să-l facă să înţeleagă că el i-a trimis ajutoare. Omul ştia una şi bună şi cu asta-i toca nervii, ameninţînd chiar că a doua zi se va plînge inspectorului şef dacă nu i se acordă atenţie. Maşina s-a întors iar subofiţerii au raportat că aflaseră de la vecini că şi ei păţesc acelaşi lucru cu maniacul ce se teme de hoţi. Ziua doarme iar noaptea deranjează cu telefonul. Şi-a pus în gînd ca, după ce va preda serviciul, să meargă la respectivul şi să-i spună, aşa de la obraz, cîteva vorbe.

Recepţionerul cu vorbă lungă i-a amintit de celălalt şi oboseala şi-a spus cuvîntul. Mai ştia că atunci cînd se întîmplă lucruri grave, de regulă, oamenii se grăbesc să-ţi comunice, cît mai scurt posibil, ceea ce i-a determinat să se adreseze miliţiei.

„Poate că m-am pripit cerîndu-i să se oprească, dar dacă n-o făceam, cine ştie cînd ajungea la subiectul propriu-zis. Şi-apoi, era de datoria mea să verific dacă nu cumva este vreo farsă", căuta căpitanul să-şi motiveze decizia în timp ce răsfoia cartea de telefon.

— „Alo, hotel „Zalis"? Da, tovarăşe Avadic, sîntem de la miliţie. Vă ascult. Despre ce este vorba?

După ce termină convorbirea, ofiţerul de serviciu se uită la ceas, ridică din umeri ca şi cînd ar fi vrut să se scuze faţă de cel pe care urma să-l deranjeze şi formă un număr de telefon.

— Colonelul Anghel, se auzi la capătul celălalt al firului.

— Ofiţerul de serviciu, căpitanul Timiraş, raportează...

Cel chemat îşi trase lîngă telefon un scaun pe care se aşeză cît mai comod posibil. Nu pierdea nici un cuvînt din ceea ce i se raporta, cu toate că părea preocupat doar de nasturii pijamalei ce se dovedea pe zi ce trece tot mai neîncăpătoare.

— Bine, Timiraş, pe maior îl găsesc eu. Mergem direct acolo. Tu ai grijă să-i anunţi pe locotenenţii Chita şi Comloşan, pe doctorul Ionescu Valentin şi procuratura...

— S-a întîmplat ceva? îl întrebă soţia.

— Mai nimic, ofiţerul de serviciu se interesa cum am dormit. Simpatic, căpitanul Timiraş, nu găseşti? schimbă Anghel Dorel vorba.

— Pentru că ştiu ce urmează după asemenea telefoane, scoală-te şi comunică-i vestea lui Pollux, pînă îţi pregătesc ceaiul.

— E maior...

— Ştiu, dar cum voi doi sînteţi mereu împreună, nici că vi se potrivea altă poreclă.

Acum nu-l mai supăra, însă cu ani în urmă cînd colegii i-au botezat, în glumă, Castor şi Pollux, tare s-a mai înfuriat. Amintindu-şi unde trebuie să meargă, gîndi că era mai indicat să nu mănînce nimic. O să se eschiveze pretextînd cura, altfel numai el ştie ce-o să pătimească. Nu-i vina lui şi orice ar face nu se putea obişnui. Îl sună pe maiorul Miloş Georgevici, care nu întîmplător locuia în acelaşi bloc.

— Dacă ai un loc în maşină îţi fac companie pînă la Mamaia.

— Peste zece minute, răspunse maiorul, bănuind ce poate însemna telefonul şefului său.

Pe drum, în cîteva cuvinte — mai multe date nu cunoştea nici el — colonelul îl informă pe maior unde şi de ce se grăbesc. Au rămas tăcuţi, fiecare gîndindu-se la cazul ivit, încercînd să găsească cele mai viabile puncte de plecare în cercetarea ce va urma. Era greu, absurd, vor afirma unii, să-ţi faci un plan pînă n-ai ajuns măcar la locul faptei. Totuşi, acesta-i adevărul, fiindcă cei doi ofiţeri nu lucrau de un an sau doi în miliţie şi din experienţa dobîndită ştiau că punctele de plecare sînt aproape aceleaşi în oricare din cazuri; ordinea lor de aplicare urmează să fie hotărîtă de cel ce întreprinde cercetarea, bineînţeles, după ce va poseda acea sumă de informaţii adunate la faţa locului.

Parcară în faţa hotelului „Zalis", apoi intrară la recepţie, împingînd uşa turnantă ce se învîrtea scîrţîind în jurul axei sale. Locotenentul Chita Ovidiu le ieşi în întîmpinare raportînd că sosise împreună cu locotenentul Comloşan, care se urcase la etajul nouă. El adunase personalul de serviciu ce se afla la ora aceea în hotel.

Maiorul Georgevici întoarse capul şi în semiobscuritatea holului, în unul din colţuri, descoperi două femei îmbrăcate în halate albastre şi un bărbat ce nici în zilele lui bune nu părea să fi depăşit cincizeci de kilograme. Observînd că sînt priviţi se ridicară din uriaşele fotolii în care aproape se pierdeau. Stăteau spăşiţi de parcă ei ar fi fost vinovaţi de cele întîmplate.

— Dacă nu aveţi nimic împotrivă, propun să aprindeţi vreun candelabru ori să daţi la o parte draperiile astea din pluş ce acoperă geamurile, se adresă colonelul celor trei.

Se făcură prezentările, iar cînd lumina zilei inundă încăperea, colonelul îi rugă să nu plece nicăieri, urmînd ca peste cîteva minute să povestească fiecare ce a făcut pînă s-a telefonat miliţiei. S-a mai interesat dacă şi altcineva a fost încunoştinţat de cele petrecute la hotel. Răspunsul negativ l-a mulţumit pe colonel. Se îndreptară apoi spre lift. Ajunşi la etajul nouă, locotenentul Chita îi conduse spre partea de vest a imobilului, acolo unde se afla scara de serviciu. Au deschis o uşă metalică cu ochiuri mari de sticlă, adevărate vitrine şi au trecut în balcon de unde se vedea o bună parte din staţiune. Acolo l-au întîlnit pe blond-şatenul Comloşan, preocupat cu aparatele lui de fotografiat. Tocmai înlocuia filmul consumat, ceea ce însemna că se şi apucase de treabă.

S-au apropiat de zidul ce închidea balconul, zid ce nu depăşea în înălţime optzeci de centimetri şi peste care constructorii — pentru a-l face mai funcţional, mai estetic, ori poate pentru a mări siguranţa vizitatorilor — au montat şi o bară metalică, orizontală, ce se sprijinea pe nişte picioare, tot din metal, bine înfipte în beton.

— Proaspăt vopsit, îi avertiză Comloşan, ferindu-i, în felul acesta să constate pe propriile lor haine cît de frumoasă este culoarea albastră ce se asemăna atît de mult cu cerul din ziua aceea.

Atenţi să nu distrugă eventualele urme din locurile însemnate de locotenent cu cretă albă, s-au aplecat peste balustradă, privind spre planşeul holului de acces ce făcea legătura între restaurant şi hotel. Fiecare a reacţionat în felul lui, reuşind să-şi mascheze repulsia. Jos, la cîţiva zeci de metri, se afla corpul unei femei cu aspect de cadavru ars prin flacără, prezentînd resturi carbonizate de îmbrăcăminte.

— Crimă? Sinucidere? vorbi maiorul, mai mult pentru sine, dar suficient de tare ca să fie înţeles, poate dînd glas şi întrebărilor celorlalţi.

— Ai exclus accidentul şi cred că bine ai făcut, reluă colonelul ideea. La prima vedere se exclude aproape în totalitate . . . Doar dacă-i vorba despre cineva din personalul hotelului . . . Dar chiar dacă ar fi de-al casei, presupunînd că a umblat cu materiale inflamabile care s-au aprins, nu-mi vine să cred că de groază să-şi fi pierdut într-atîta stăpînirea de sine încît să caute salvarea aruncîndu-se în gol, cînd şi numai din instinct s-ar fi putut refugia spre interior, spre locuri atît de bine cunoscute. Şi-apoi, recepţionerul a precizat ofiţerului de serviciu că este vorba de o persoană necunoscută . . . Pe de altă parte, urmele lăsate de foc, distanţa de la care a privit, emoţia . . ar fi tot atîtea motive să nu mai recunoască pe nimeni.

— Admit ipoteza doar teoretic. Practic, nu cred în accident, deoarece dacă el s-ar fi întîmplat, nimic nu ar fi împiedicat victima să ţipe, să urle de disperare; or nu s-a auzit nimic.

— Ai dreptate, maiorule, dar cînd te cuprinde groaza, totul este posibil iar lucrurile cele mai elementare, fireşti în alte împrejurări, îşi pierd sensul, se transformă sau se anulează dînd naştere la cele mai diverse reacţii. Nici eu nu susţin accidentul, dar pînă nu ne lămurim complet, zic să nu-l pierdem din vedere. Vrei să spui ceva?

— Dacă era cineva din personal, cel puţin la terminarea programul i s-ar fi observat lipsa, căci, după cum aţi văzut, sînt prea puţini în clădire, completă locotenentul Chita. Pînă să veniţi dumneavoastră am aflat că şi ieri au fost în hotel doar cele două femei care sînt acum în hol. Mîine vine şi restul personalului.

— Şi eu am un argument împotriva accidentului, declară Comloşan. Am măsurat înălţimea pînă la bara metalică. O sută treizeci de centimetri nu este un fleac pentru o femeie cînd este vorba să-i sară.

— Se vede că nu eşti însurat, locotenente, se auzi din spate o voce groasă, bărbătească. Însoară-te şi o să te convingi cum sare şi peste tine şi face numai ce vrea ea.

Remarca o făcuse doctorul Valentin Ionescu, şeful serviciului medico-legal al judeţului. Ca de obicei, bine dispus, voi să descreţească frunţile celor cu care colaborase în atîtea rînduri. De data aceasta nimerise puţin pe de lături, dar se vede treaba că acest lucru nu-i deranja prea mult. Îşi făcu loc spre balustradă, aruncă o privire şi numai după aceea se decise să-i salute.

— Continuă, dragul meu, spune ce ai de spus, altfel simt că eşti în stare să mă mănînci pentru că te-am întrerupt, îl sfătui pe Comloşan, în timp ce îi strîngea mîna. Re-

nunţă, pentru altădată, la răzbunare, fiindcă azi şi poate încă mîine şeful tău are nevoie de mine.

Nu te puteai supăra pe el şi locotenentul îi urmă sfatul.

— Vă rog, priviţi aici pe bara metalică unde vopseaua, insuficient uscată, a fost ştearsă. Urma atestă categoric că este vorba de o impresiune palmară. Înclin să cred că victima şi-a proptit braţul ca să dobîndească mai multă forţă în momentul cînd şi-a făcut vînt, dincolo, arătă el spre exterior. Gestul ar fi firesc şi îl întîlnim destul de des la bărbaţii care sar un obstacol nu prea înalt. De ce n-am admite că l-ar folosi şi femeile?

— Pînă la proba contrară n-avem motive să infirmăm spusele tale, dar dacă le acceptăm mai putem deduce două lucruri. Femeia trebuia să fie, cel puţin teoretic, tînără şi să fi practicat vreun sport, preciză maiorul. O să coborîm şi doctorul o să aibă cuvîntul hotărîtor.

La parter s-au întîlnit cu procurorul Gradl Ferdinand, criminalist şef la procuratura judeţului, care tocmai sosise. I s-a spus pentru ce a fost chemat apoi, conduşi de recepţioner, au urcat la etajul întîi, de unde printr-o fereastră au ieşit pe planşeul holului de acces.

Apropiindu-se de cadavru au rămas surprinşi de chipul victimei, care chiar şi după moarte păstra o frumuseţe rar întîlnită.

— Vai de capul ei, amărîta, rupse tăcerea doctorul, exprimîndu-şi în felul acesta dezaprobarea. Nu pare să fi avut mai mult de douăzeci şi cinci de ani. Putea să se bucure de viaţă, să iubească, să facă fericit un bărbat şi dintre toate astea a ales cea mai proastă soluţie, ireparabilă.

— Crezi că s-a sinucis? vru să ştie colonelul.

Doctorul nu răspunse imediat, preferînd să studieze — numai el ştie de ce — resturile carbonizate de îmbrăcăminte ce lăsau complet descoperită regiunea abdominală. Apoi se aplecă spre mîna stîngă pe care se afla o legătură de sîrmă în formă de brăţară. Tot fără să scoată vreun cuvînt le arătă palma mîinii drepte pe care se observa un depozit superficial de vopsea albastră sub forma unei dungi orizontale. Sub această dungă, în plan vertical, se aflau alte două linii paralele, dar de culoare roşie.

— Dunga albastră din palmă ar putea arăta că s-a sinucis. Aşa cum spunea locotenentul, adică, s-a prins de bara aceea proaspăt vopsită şi a sărit. Credeam că am

aflat şi cauza . . . dar . . . deocamdată . . . nu mă pot pronunţa; poate că abdomenul e puţin proeminent ca urmare a focului ce a învăluit-o.

— Nu-i exclus să ai dreptate, dar vă rog să priviţi balconul de la etajul nouă de unde presupunem că s-a aruncat, ceru colonelul.

Pe peretele exterior al balconului, vopsit în alb, erau vizibile urme de afumare, chiar în dreptul poziţiei în care se afla victima. Puţin mai jos de pata afumată, o linie de culoare închisă, un arc de cerc ce cîştiga în intensitate spre partea inferioară. Dacă ar fi să judecăm logic, trebuia admis, de la bun început, că victima ardea ca o torţă cînd a trecut peste balustrada balconului.

— Urmele de afumare nu se explică decît dacă acceptăm că femeia a zăbovit, cel puţin cîteva clipe, în dreptul zidului, a fost de părere Chita. În cazul acesta trebuie să răspundem cum anume a trecut balustrada. De voie, sau . . .

— Vreţi să spuneţi că ar fi aruncat-o cineva? deveni mai atent procurorul.

— Tot ce afirm este că, în această variantă, lucrurile se puteau petrece astfel: hotărîtă să se sinucidă, îşi dă foc, se prinde de bară şi sare. S-ar fi putut ca instinctul de conservare să fie totuşi mai puternic decît voinţa ei, şi atunci, în disperare, rămîne agăţată. Prea tîrziu, deoarece propria-i greutate, arsurile, slăbiciunea o vor împiedica să se redreseze.

Maiorul Georgevici, fără să se atingă de ceva, dar atent la ceea ce se vorbea, stătea îngenuncheat lîngă unul din pantofii victimei. Găsise ceea ce căutase şi în mintea lui îşi imagina scena petrecută acolo sus.

— Cealaltă alternativă ar fi, într-adevăr, crima, continuă locotenentul. Numai că şi aici, după mine, lucrul se complică. Nu-mi vine să cred că victima a stat liniştită pînă ce criminalul a vărsat pe ea benzină sau alt lichid inflamabil.

— Putea s-o imobilizeze dinainte, s-o lege, de exemplu.

— Nu vă contrazic, numai că atunci nu s-ar mai fi obosit s-o descotorosească de legături. Îi dădea foc şi o arunca.

— Dar dacă a vrut să înscenze o sinucidere?

— Aveţi dreptate, tovarăşe colonel, nu m-am gîndit la o eventuală regizare. Vă asigur că nu mi-ar fi scăpat, dar cred că am descoperit un adevăr de care va trebui să ţinem seamă. Anume: victima n-a fost moartă în clipa cînd a fost

aruncată — dacă admitem această variantă. Putea fi ametiţită, printr-o lovitură, să zicem, pentru ca respectivul să-şi pună în aplicare planul.

— Te referi la urma rămasă pe balustradă?

— Da. O face inofensivă, o stropeşte cu acel lichid inflamabil, îi dă foc şi apoi o aruncă. De ce n-am admite că durerea arsurilor o trezeşte şi, conştientă de pericol, sau instinctiv, se prinde cu mîna dreaptă de balustradă încercînd să se salveze? Nu reuşeşte şi îşi continuă căderea. Iată deci că şi în cazul acesta putem explica provenienţa impresiei palmare de pe balustradă, confirmată de vopseaua albastră rămasă pe mîna victimei, precum şi urmele de afumare de pe zid.

— Urma cealaltă, interveni maiorul, acel arc de cerc, de-abia schiţat, întăreşte ipoteza că victima a rămas agăţată cîteva secunde de balustradă. Urma provine de la pantoful drept, mai precis, de la bombeul pantofului, unde pielea este bine roasă. Privind mai atent, veţi observa că au mai rămas urme uşoare de var sau vopsea, exact nu pot să-mi dau seama de la distanţă cu ce a fost acoperit zidul balconului, dar analiza cred că va confirma spusele mele. Corpul, reţinut de mîna încleştată şi-a oprit căderea şi a fost tras înapoi spre zid. Urma arată că a fost o mişcare de pendulare, de sus în jos, fiindcă spre baza balconului ea devine mai lată, mai vizibilă şi asta se explică prin mărirea forţei de frecare dintre bombeu şi zid, viteza crescînd odată cu forţa de gravitaţie. Frecarea trebuie să fi fost mare şi, în momentul în care pantoful a întîlnit muchia de la baza balconului, el a fost smuls din picior. Numai astfel se explică distanţa actuală dintre locul unde se află pantoful şi victimă.

— Mergînd mai departe cu presupunerile în varianta omuciderii, să încercăm să ne imaginăm începutul, intră în vorbă procurorul. Criminalul prezumtiv putea fi, tot atît de bine, un bărbat sau o femeie. Dacă a fost femeie, trebuia să fie mai vînjoasă ca să poată ridica victima, cu toate că acest lucru nu-i chiar obligatoriu, încercă procurorul să-i convingă. Totuşi, pentru că o femeie n-ar avea prea multe motive să ucidă o altă femeie, să cedăm rolul unui bărbat Motive? O sută dacă vreţi, sau nici unul. Cînd s-a hotărît să scape în acest fel de femeie, individul trebuie să fi cunoscut căile de acces spre interiorul hotelului. Cu siguranţă, el ştia şi faptul că hotelul nu şi-a deschis încă porţile pentru turişti; nu-i exclus să-şi fi procurat o cheie falsă cu ajutorul căreia a pătruns în clădire. Era riscant să folosească intrarea principală aşa că, bănuiesc, a recurs la cea de serviciu. Cunoscînd situaţia din hotel, oare n-ar trebui să ne gîndim la cineva care are, sau a avut, vreo tangenţă cu „Zalis"? Mă refer la personal, la muncitorii ce s-au perindat în ultimul timp, cum ar fi: zidari, zugravi, instalatori şi, de ce nu, chiar la cunoştinţele acestora, cărora ei ar fi putut să le povestească — cu totul întîmplător — despre hotelul pe care-l renovează . . .

— Dacă nu vă supăraţi, v-aş ruga să vă daţi puţin mai încolo, ceru locotenentul Comloşan care îşi desfăşura netulburat munca.

În tot acest timp făcuse zeci de fotografii ale cadavrului şi ale obiectelor din jur. Căuta cele mai potrivite unghiuri şi colegii ştiau că planşele ce vor fi ataşate la dosar vor fi ireproşabile, ajutînd vizual materialul scriptic. Mînuia cu atîta dexteritate aparatele „Extra Varex II B" şi „VX-1 000" acesta din urmă cu obiectiv Tessar, încît mai că te tenta să-l rogi să-ţi facă şi ţie o poză, chiar numai pentru plăcerea de a-l vedea cum se agită. Ba se urca la etaj, ba trecea pe blocul alăturat, imortalizînd hotelul „Zalis" în fel şi chip. Trebuia să se grăbească, fiindcă urmau celelalte faze cînd intrau în acţiune doctorul şi colegii din echipă şi cînd trebuia să fotografieze oricare urmă depistată.

— Pretextînd cine ştie ce, continuă procurorul, bărbatul aduce femeia la hotel, urcă cu ea la etajul nouă unde îşi pune în aplicare planul. Cam aşa văd eu că s-au petrecut lucrurile, încheie el.

Colonelul oftă şi zîmbi îngăduitor.

— La teorie nu ne întrece nimeni, dar după cum observaţi, au rămas în picioare aceleaşi două întrebări: crimă sau sinucidere? Doctore, crezi că ai putea descoperi eventualele urme de violenţă, dacă ele s-au produs înainte de moartea victimei?

Doctorul Ionescu îl privi cu reproş, parcă imputîndu-i întrebarea.

— Bănuiam că nu te îndoieşti de acest lucru, dar se vede treaba că degeaba colaborăm noi doi de atîta vreme.

— Fiecare cu resortul lui, glumi Anghel. Sincer să fiu, cu medicul legist îmi place să colaborez mai mult la o bere

decît pe teren. Uite, Vali, despre ce a vorba: mă gîndeam că impactul cu planşeul a produs o seamă de fracturi...

— Dacă ştii şi singur, de ce mă mai întrebi? Vrei să-mi testezi perspicacitatea? Ei, bine, ca să fii cu sufletul împăcat, urmele despre care te interesai ar putea fi localizate, dar... numai în anumite condiţii. Aşteaptă pînă fac necropsia.

Maiorul Georgevici îşi cunoştea prietenul şi după ticul colonelului, după acea frămîntare mecanică a buzelor îşi dădea seama că ceva îl nemulţumeşte.

— Care dintre întrebări te supără?

— Crima! Încă nu o exclud, dar toţi am scăpat din vedere un amănunt. Admiţînd crima, închipuiţi-vă ce s-ar întîmpla cu cel care a pus-o la cale. Toarnă, să zicem, benzină pe victimă — acum nu mai are importanţă cum — îi dă foc şi o aruncă. Aţi uitat însă cum arde benzina? Oricît de îndemînatic ar fi cineva, tot i-ar trebui cîteva secunde pînă să treacă victima peste balustradă. În mod normal ar însemna ca şi criminalul să fi suferit arsuri destul de grave. Oricîtă imaginaţie aş avea, nu-mi vine să cred că cineva ar putea accepta aşa ceva, deoarece trebuie să recunoaştem că şi-ar risca propria viaţă. Impresia palmară de pe bară, singura dealtminteri, arată cît se poate de clar că victima n-a fost urcată întîi pe bară şi după aceea i s-a dat foc. Nu pot merge nici pînă acolo încît să presupun că respectivul s-ar fi echipat cu un costum, mănuşi şi cască — precum pompierii — pentru a se proteja de flăcări.

Se părea că argumentele colonelului n-au făcut altceva decît să încurce şi mai tare lucrurile. Procurorul a fost primul care să-l susţină, pînă la un punct, însă maiorul Georgevici, cu toate că le dădea dreptate nu era de acord să se neglijeze pista omuciderii. Cînd locotenentul Comloşan a raportat că echipa poate intra în acţiune, luaseră deja hotărîrea să acţioneze în ambele direcţii, chiar dacă primele semne erau destul de evidente şi înclinau spre sinucidere. Oricum, tot trebuia ca victima să fie identificată şi să fie lămurite cauzele ce au generat începerea anchetei.

Cu ocazia cercetării la faţa locului s-a mai constatat că înălţimea victimei nu depăşea 1,59 centimetri. Cadavrul parţial ars prezenta semnele unei morţi reale, iar rigiditatea parţal instalată. Părul oxigenat — ars în bună măsură — manichiura şi pedichiura, cu unghiile acoperite cu un strat de lac violaceu, precum şi resturile arse din vestimentaţie arătau că femeia era o persoană îngrijită, că îi plăcea să se îmbrace cochet, poate chiar extravagant. S-a putut dovedi că înainte de oxigenare avusese un păr şaten.

Resturile de îmbrăcăminte scăpate de foc proveneau dintr-o vestă din stofă cu carouri albe, maro şi roşu închis, căptuşită cu saten gri-fer. Bluza fusese ţesută din fire artificiale de culoare muştar, pe buret de culoare verde cu dos de jerse galben. Se mai distingeau resturi dintr-un pulovăr din jerse de culoare verde-închis, dintr-un pantalon din acelaşi material cu vesta, precum şi cîteva petice din desuurile din material supraelastic cu floricele verzi pe un fond bleumarin. Procedîndu-se la răsucirea cadavrului s-au descoperit în locurile de contact cu suprafaţa planşeului, acolo unde lipsa aerului n-a permis flăcărilor să mistuie îmbrăcămintea, resturi de material textil bine conservat.

— Îmbrăcămintea asta modernă în componenţa căreia intră tot felul de materiale sintetice a ajutat substanţial la ardere, remarcă procurorul, făcîndu-şi schiţa ce urma să fie ataşată procesului-verbal.

Le mai sosi în ajutor un subofiţer şi echipa îşi extinse cercetările. Chiţă cu subofiţerul coborîră să cerceteze în jurul hotelului. Maiorul Georgevici şi locotenentul Dan Comloşan pornesc să cerceteze scara de serviciu a hotelului „Zalis" pe unde se presupune că a urcat victima, iar procurorul şi colonelul Anghel se reîntorc la cei trei care-i aşteaptă la recepţie.

Era doar o părere personală, sau poate avea, întradevăr, dreptate, dar strada pe care locuia — în aprilie — numai în luna aprilie se transforma în cea mai frumoasă dintre sutele ce se aflau în oraş. Departe de zgomotele obişnuite unei aşezări urbane, aveai impresia că păşeşti pe strada unui sat maramureşan, cînd merii, bătrînii meri înfloriţi îşi întind ramurile dincolo de uluci, mult dincolo, peste capetele trecătorilor. Era luna cînd îndrăgostiţii îşi făceau drum pe acolo, atraşi de ineditul locului, de parfumul gingaşelor flori de măr sau de zăpada petalelor cînd sorocul le încredinţează vîntului ce le răsfiră prin părul fetelor, ori le aşterne covor neţesut, purtînd în el, încă proaspăt, sărutul infidelelor albine.

Casa lui era undeva pe la mijlocul străzii şi nu făcea excepţie de la amplasarea celorlalte: retrasă cîţiva metri spre interior, cu grădiniţă în faţă. Tocmai intra cînd telefonul începu să sune. Soţia, profesoară de limba română, era, desigur, plecată, fiindcă preda ore şi la seral. Mai mult din obişnuinţă se uită la ceas: 16,45. Cu toate că nu-i erau de trebuinţă, dintr-un vizor al ceasului-brăţară, ochiul citi şi alte două date: aprilie, 13.

Încercă să ghicească cine poate fi; fu tentat să nu răspundă, murmurînd un „ia mai lăsaţi-mă şi singur", după care se reîntoarse în vestibul să-şi lase haina. Telefonul continua să sune, transmiţînd încăpăţînarea celui ce formase numărul. „Dar dacă, totuşi e un prieten?" Îi surîse gîndul şi parcă uitînd de supărare se grăbi să ridice receptorul.

— Bungescu, ascult!

— Tovarăşe procuror-şef, Savii vă deranjează...

— Dacă singur o spui, nu-mi rămîne decît să te ascult.

— Am mai telefonat de două ori. La cinsprezece minute după plecarea dumneavoastră am fost sesizaţi că într-un imobil situat pe strada Republicii s-ar fi comis o crimă. Poate, chiar două, completă procurorul de serviciu, pe un ton mai puţin sigur.

— Dane, cînd ne-am despărţit erai treaz, ce-mi faci? Pune-ţi frîu imaginaţiei! Sîntem la Satu Mare, nicidecum pe un platou de filmare. Un cadavru nu-ţi ajunge?

— Radule..., tovarăşe procuror, nu glumesc, se corectă Savii. Am verificat personal şi din spusele celui care a sesizat procuratura se pare că este vorba de doi bătrîni. Lîngă uşa închisă, ba chiar şi lîngă una din ferestre se simte un miros puternic de cadavru.

— Măsuri?

— Am anunţat miliţia, iar după dumneavoastră...

— Mulţumesc, a şi sosit. O aud cum claxonează. Am plecat.

Ajuns la adresa indicată, procurorul şef intră în curtea imobilului: aici constată că o să aibă parte de spectatori, deoarece pe lîngă chiriaşii celorlalte apartamente, stăteau gură-cască şi o parte din funcţionarii birourilor I.L.L.-ului, despre care ştia că se află la etajul apartamentului cu pricina.

Apropiindu-se, îl zări acolo pe Dragoş, comandantul miliţiei municipiului şi pe locotenentul major Ştefan Crăciun din formaţiunea tehnico-ştiinţifică. Lîngă ei, procurorul Savii şi un bătrîn, îmbrăcat destul de ponosit, însă, cum arătau gesturile ce-i însoţeau vorbele, încă vioi. Fără să-şi dea seama mări pasul, cu toate că, oricum, cîteva secunde mai devreme, ori mai tîrziu nu foloseau la nimic.

— Urîtă treabă, îl atenţionă Dragoş, ieşindu-i în întîmpinare. O să avem de lucru şi teamă mi-e că nu vom şti ce să răspundem.

— De fapt, ce s-a întîmplat?

— Doar acum am sosit şi noi; n-am apucat să ascultăm prea mult din relatarea bătrînului ce pretinde că este înrudit cu femeia din apartamentul opt.

Între timp, ajunseră lîngă Savii şi lîngă bătrînul cu pricina.

— Aţi început cercetările? se interesă procurorul şef, fără să se adreseze cuiva anume. Însă întrebarea suna, evident, a reproş.

Dragoş care cunoştea meticulozitatea procurorului, găsi agasantă bănuiala acestuia. „Adică, ce, noi coacem castane la colţ de stradă şi nu avem habar în ce condiţii trebuie să înceapă cercetarea cîmpului infracţional?"

Ca să preîntîmpine vreo „împunsătură", Savii se grăbi să-i asigure că totul a rămas neatins.

— Atunci, de unde suspiciunea de crimă?

— După miros, după miros, dragă Bungescule, răbufni comandantul miliţiei, mai mult în glumă.

— Te rog, repetă în cîteva cuvinte ceea ce mi-ai povestit mai înainte, se adresă Savii, bătrînului.

— Mă chiamă Hortoban Mihai, pensionar. Sînt un fel de nepot al bătrînei. Din cînd în cînd trec pe la mătuşa să văd ce mai face. Joia trecută a fost baba mea dar n-a găsit pe nimeni acasă. Azi, am venit eu şi tot nu i-am găsit.

— Vorbiţi de două persoane?

— Da. Mătuşa Marta şi soţul ei nelegitim Ghedeon. Sînt oameni în vîrstă şi nu aveau obiceiul să plece de acasă. Am încercat să privesc pe geam şi atunci am simţit miros greu. Neştiind ce să mai cred am telefonat la procuratură...

— Femeia aceea grasă, care stă în ușa apartamentului alăturat, zicea că nu și-a mai văzut vecinii de cinci zile. Se mira și ea de dispariția lor. Susține că în data de opt sau nouă aprilie bătea un vînt, ceva mai aspru, iar ea, ca să nu se tot lovească ușa de perete, a proptit-o cu pietroiul ce se află și acum în aceeași poziție.

Mulțumit, pare-se, de primele explicații, Bungescu ceru să înceapă cercetările.

Locotenentul major Crăciun fotografiase deja intrarea apartamentului, apoi la ordinul procurorului șef îndepărtă pietroiul și deschise o primă ușă de lemn. În spatele acesteia, se afla o a doua, în care era încastrat un ochi de sticlă. Cea de-a doua ușă era închisă, la rîndu-i cu un lacăt aplicat pe dinafară, lacăt ce se sprijinea în două solide belciuge „țigănești". Mirosul, de-a dreptul grețos, se accentuă, însă Crăciun era mai preocupat cu fotografierea a două urme de sînge, în formă de picături mici, aflate pe tocul ușii, în partea stîngă. Făcînd măsurătorile de rigoare, notă distanța de 152 centimetri.

Peste alte cîteva minute, lacătul a fost înlăturat iar locotenentul major, atent să nu strice vreo eventuală urmă, dispăru în apartament.

Cînd aerul deveni mai respirabil, intrară și ceilalți. La prima privire nu se observă nici un deranj, toate obiectele părînd să fie la locul lor firesc. O încăpere obișnuită, încăperea unor bătrîni.

La vreo trei pași de ușa plasată aproape în colțul încăperii, puțin în față, se afla o masă dreptunghiulară, acoperită cu un șervet peste care tronau în diagonală trei vaze cu flori artificiale. Lipit de peretele din dreapta se afla un bufet vopsit grosolan în verde; lîngă el o noptieră iar în fața ei un scaun. Urmau două paturi alăturate, de modele diferite, apoi o altă noptieră, alt scăunel. O sobă de tuci masca unghiul făcut de zidul din dreapta cu cel din fața intrării. În colțul opus un scrin vechi cu trei sertare și, perpendicular pe peretele din dreapta, trei dulapuri desperechiate.

Se trece în bucătăria sărăcăcios mobilată: o masă, o sobă și un pat de fier. Din bucătărie se ajunge într-o altă încăpere, cîndva cămară de alimente, transformată în cameră de locuit; în cei vreo șase metri pătrați, se afla o dormeză, un scrin și un cuier pom.

De la intrare și pînă la masa cu flori artificiale, pe podea, aceleași picături cafenii; după aspect nu puteau fi decît de sînge. Petele reapar lîngă pat, în parte acoperite cu preșuri țărănești. Paturile au cuverturile puse. Sînt puțin prea înalte, însă asta nu spunea nimic, deoarece este obiceiul — și prin partea locului — ca gospodinele să-și încarce patul cu multe perne, apoi să pună o cuvertură. O privire sub primul pat descoperă, din nou, urme de sînge și un ziar cu care s-a încercat ștergerea acestuia. Pe prima noptieră o pipă afumată tare, pe cealaltă două cutii de chibrituri, una goală. Pe scăunelul de lîngă pat, alte pete cafenii.

Cercetarea dinamică începe cu ridicarea preșurilor. Ele avuseseră rolul de a acoperi o altă pată mare de sînge. Lucrurile păreau destul de clare, avîndu-se în vedere și mirosul pestilențial ce nu dispărea. Se ridică cuvertura, apoi pilotele. Deși obișnuiți cu atrocitățile, cei din echipa de cercetare se simt, totuși, depășiți. Întinse în paturi, două cadavre, peste care cineva aruncase propriile lor haine, zăceau cu capetele mutilate de mai multe plăgi adînci. Așternutul plin de sînge, precum și tabloul putrefacției completau scena de neînchipuit.

— Lovituri de topor, conchise Bungescu, întorcîndu-și dezgustat privirea.

— Numai un sadic a putut proceda astfel, completă Dragoș.

Mai puțin afectat se dovedi locotenentul major Crăciun. Învîrtindu-se printre aparatele sale începu să-și facă meseria, stăpîn deplin al cîmpului infracțional. Bătrînul Hortoban recunoscu victimele, dar fură nevoiți să-l scoată pe brațe, aproape leșinat. A fost dat în primire căpitanului Han, chemat, între timp, de comandantul miliției prin radio-telefonul din mașină.

— Încearcă să-l pui pe picioare și vezi ce mai poți afla de la el. Continuă investigațiile și la vecina de apartament. Cum afli ceva deosebit, mă anunți, ordonă Dragoș și reintră la victime.

Se terminase fotografierea cadavrelor. Pe scrinul verde se afla o casetă încrustată cu scoici în care găsiră buletinele de identitate.

— Nouă bețe de chibrit arse, preciză procurorul Savii, aplecat lîngă patul femeii. Nu cred că victima s-a folosit

de ele, fiindcă dacă ar fi făcut-o, nu le arunca pe jos, ci le așeza pe noptieră. Asta mă face să cred că omorul s-a petrecut noaptea. Bănuiesc că ucigașul le-a aprins, după comiterea dublei crime, căutînd ceva anume.

— După tine, înseamnă că a operat pe întuneric, replică Bungescu. Mă îndoiesc totuși să fi acționat așa, orbecăind. Loviturile arată limpede că a țintit numai partea superioară a corpurilor. Lumina trebuie să fi fost aprinsă. Cît despre chibrituri, eu știu? Poate bătrîna obișnuia, totuși, să le arunce pe jos...

— Dar de ce să le fi aprins? Pe noptieră nu era nici un ceas. Ai auzit dumneata vreun om normal să se scoale noaptea și să aprindă chibriturile, așa, degeaba? Ș-apoi, cu lumina aprinsă criminalul putea fi văzut de afară, fiindcă geamurile nu au rulourile trase.

— Le-a putut ridica după comiterea faptei. Dacă ești atît de bine informat, explică-mi cum de a reușit — pe întuneric — să acționeze cu atîta precizie?

Dragoș ieși din locuință și, după nici un minut, se reîntoarse.

— Cred că tovarășul Savii are dreptate. Omorul s-a produs fără ca făptașul să aprindă lumina electrică. Așa cum bănuiam, afară străjuiește — chiar lîngă intrare — deasupra scărilor ce duc la birourile I.L.L.-ului, un bec cu vapori de neon. Noaptea rămîne aprins și în cazul acesta criminalul a avut suficientă lumină, prin fereastră și prin ochetele din ușă.

În scrin, prin dulapuri nu se observau urme de scotocire. După ce termină cu prăfuirea obiectelor lucioase la care, eventual, făptuitorul a avut acces, Ștefan Crăciun descoperi mai multe urme latente.

— În vederea expertizării și stabilirii grupei de sînge, am să decupez părți din pernele de sub capul victimelor, anunță el, scoțîndu-și din trusă cele necesare.

Cercetînd bucătăria, atenția le-a fost atrasă de o pereche de cizme aruncate sub patul acela din fier. Ceea ce părea de neînțeles era faptul că cizmele, deși noi, din piele, cu carîmbii tari, erau tăiate pe la căpute.

— Tăietură recentă, atenționă locotenentul major, introducîndu-le, separat în niște pungi de plastic.

Pe sobă o cratiță mică păstra mîncare alterată. Pe masă, mai multe vase și un pahar răsturnat. În spatele

ușii, un suport în care se afla un lighean albastru ce conținea un lichid roșiatic-brun. Crăciun umplu o eprubetă pentru analiză.

Căpitanul Han îl chemă afară pe comandant.

— Bătrînii țineau în gazdă un chiriaș. Un bărbat mai tînăr. Lucru confirmat din două surse: vecina și bătrînul. Prima afirmă că nu l-a mai văzut de vreo săptămînă.

„Să fie el făptașul?“ se întrebă Dragoș, încercînd să găsească vreun motiv ce l-ar fi putut determina pe acesta să curme viața unor oameni.

— Situația materială a victimelor?

— Săraci lipiți, susține Hortoban.

— Să te ajute Petru Rada. Trimite mașina după el. Trebuie să aflăm cine a fost chiriașul și asta urgent de tot!

Adevărata surpriză le-a furnizat-o cămăruța, unde se știa de acum că locuise o persoană străină. Cînd Dragoș odronase identificarea chiriașului, nici nu bănuia că doar după cîteva minute avea să rămînă uimit. Uimit de simplitatea cazului, uimit de prostia evidentă ori de înscenarea grosolană, prea țipătoare ca să nu bată la ochi. Oricum, chiriașul trebuia găsit și lucrurile lămurite.

— Te bucuri prea devreme cu personajul ăsta nou, declară Bungescu, nevenindu-i să creadă că ar putea ieși ceva din audierea lui. Ascultă-mă pe mine, prea seamănă a lucrătură ca să nu mă tem că cineva a vrut să-l împingă în apă pe chiriașul bătrînilor. Judecați și voi...

Asta cam așa era, dar deocamdată probele existau — bune sau false, vor constata ulterior. Cel puțin una părea autentică: toporul era sub dormeză, cu partea fieroasă plină de sînge. Tot acolo se mai aflau o mulțime de cutii de conserve.

— Se pare că individul se hrănea doar cu conserve, mai ales de pește, constată Savii, preocupat să le numere Douăzeci și trei!

Agățată într-un cui deasupra dormezei, o cămașă albastră, bărbătească, curată, călcată, avînd pepții scrobiți, era singurul lucru ce odihnea privirea în dezordinea și mizeria din cămăruță. În cuierul-pom, printre alte vechituri se descoperi o cămașă flanel, tricotată, avînd la nivelul pieptului un ac de siguranță, iar pe mîneca stîngă stropi de sînge. Dînd deoparte pătura ce acoperea dor-

meza s-a putut constata că cineva își ștersese mîinile de cearșaf, lăsînd ușoare urme ce se bănuiau a fi de sînge.

— Cel ce a comis dublul asasinat s-a clătit pe mîini în ligheanul din bucătărie, apoi s-a șters de cearșaf. După cum a procedat, aș zice că nu-i era străin locul, declară Crăciun.

— Totul pledează împotriva chiriașului, cel puțin pînă în acest moment. Dacă se dovedește că și cămașa flanelată este a lui, sincer să fiu, nu mai știu ce să cred. Rareori mi-a fost dat să întîlnesc asemenea bicișnici, cu mintea cît o nucă. Comite fapta și lasă probele ce îi pot fi fatale. Vă întreb atunci, ce a urmărit? Să fie prins, în nici un caz, altfel n-ar fi dispărut de la domiciliu. E oare chiar atît de mărginit? Nu știu de ce, însă persistă în mine ideea că altcineva este autorul. Prea evidente sînt urmele astea, încheie Bungescu, terminîndu-și și schița ce urma să fie atașată la dosar.

Cercetară apoi o bucată de hîrtie, decupată dintr-un sac în care fusese ciment. Hîrtia încă păstra urmele toporului: probabil, fusese învelit în ea cînd a fost adus în casă. Dar, pe de altă parte, de ce să păstrezi în casă un topor învelit în hîrtie? Dacă el aparținuse victimelor iar acestea îl aveau la îndemînă — temîndu-se de ceva, lucru absolut credibil — cu atît mai mult nu l-ar fi ținut împachetat, fapt dovedit de urmele sforii imprimate pe hîrtia de sac și de sfoara propriu-zisă, găsită și ea lîngă cuierul-pom. Urmează la rînd un borcan ce conținea un lichid ce părea a fi urină, precum și o sticlă cu spirt, sticlă pe care și cu ochiul liber se disting urme de desen papilar.

— Tovarășe procuror, părerea mea este că porniți de la ceva preconceput, reluă Dragoș discuția. Este părerea mea și luați-o ca atare. Vă lăsați antrenat pe o posibilă pistă falsă, eliminîndu-l, de la bun început, pe chiriaș. Știu că nu-i ceva definitiv, totuși în sinea dumneavoastră înclinați să avansați posibilitatea unei înscenări. De ce? Fiindcă, în majoritatea cazurilor alergăm, ne zbatem, ne enervăm pînă găsim fărîme de probe, nu probe concludente ca acestea. De aceea, pare de neconceput să te trezești cu probele vinovăției la îndemînă, rămînînd doar să le ridici. Restu-i floare la ureche.

— Asta se vrea o prelegere?

— Nicidecum: Ascultă Radule, noi lucrăm împreună nu de ieri-alaltăieri. Cînd aveai dreptate recunoșteam fără fasoane și era bine, chiar dacă, uneori, nu mă convingeai de la bun început. Am pățit și eu ceva asemănător, mai demult. Căutam de îmi stîlceam creierii, fiindcă mă încăpățînam să admit un lucru simplu, la îndemîna oricui.

— Dar nici nu m-am gîndit că este vorba numai de o înscenare.

— Poate, dar îi acorzi mai multe procente. Hai, mai bine, să aruncăm o privire atentă în jur.

— Să cazi și tu în greșeala de care îmi vorbeai, trecînd în cealaltă extremă, aruncînd totul pe umerii chiriașului.

— Nici o teamă, Bungescule. Privește și ai să-ți faci o imagine despre cel ce locuia aici. Un individ care se respectă, cît de cît, nu admite să trăiască în asemenea condiții, bineînțeles dacă nu urmărește ceva anume. Și ce putea urmări în casa aceasta? Sărăcia bătrînilor? Poate se ascundea aici pînă să-și găsească un alt loc, mai sigur.

— De ce mai sigur? Cine îl căuta? Și de ce?

— Știu eu . . . miliția, procuratura, de ce n-am admite? De ceea ce sînt însă sigur este că, locuind aici, mulțumindu-se doar cu conserve, comportîndu-se ca și cînd ar sta într-o cocină, individul pare nu numai strîmtorat cu banii, dar, mai ales complet needucat. Poate fi vorba de un parazit ori de un declasat. Nu trebuie să ne mire că am găsit probe în cămăruța închiriată. De cîte ori ne-am întîlnit cu indivizi ce comiteau o faptă oarecare, urmărind doar țelul propus, negîndindu-se nici un moment la corpurile delicte ce îi vor duce în fața judecătorilor? Am impresia că și aici ne aflăm în fața unui caz oarecum asemănător. Că nu e complet tîmpit o dovedește grija cu care a căutat să ascundă cadavrele, lucru ce după a lui gîndire i-ar fi permis să se îndepărteze cît mai mult de locul faptei și ar fi întîrziat cercetările . . .

Nu știu cum se face, însă — de cînd mă știu — cele mai importante lucruri, cele mai semnificative, mi se întîmplă după-amiaza, pe la ora cinci; cîteva minute înainte, ori după, desigur, nu mai contează.

„Trebuie să ai ceva de englez în tine", și-a dat un amic cu părerea, explicîndu-mi foarte erudit că vreun strămoș de-al meu o fi participat la dresarea leului britanic, fapt ce a făcut ca viața lui să capete alt curs, lucru ce mi-a fost transmis prin gene. (Voiam să-l întreb dacă sprîncenele n-au nici un amestec, numai că timid cum sînt am renunțat). Adică, după teoria lui (sînt sigur că era numai a lui), un lucru ce îți intră în sînge, rămîne acolo nu știu cîte generații. S-ar fi putut ca strămoșul ăla al meu să-și fi făcut un mod de viață din a servi ceaiul la amintita oră, fiindcă se știe că five o'clok-ul nu-i vorbă goală, ci ceva real. Asta să fie substratul întîmplărilor mele? Toată ziua nu intervenea nimic, dar cînd ne apropiam de five o'clock, belelele și, mai rar, satisfacțiile găseau teren prielnic. Dar ce au comun toate acestea cu ceaiul?

Nu mai avea nici un rost să ne încrîncenăm la bani mărunți, să-i amintesc de diferența de fus orar dintre noi și insula aceea cu „iarbă verde, verde de acasă", demonstrîndu-i, la rîndul meu, că după teoria lui, bucuriile și restul ar fi trebuit să-mi cadă în cap la cu totul altă oră. Mi-ar fi explicat din nou, dar atunci ar fi făcut-o tehnico-științific, că tocmai în asta constă toată chichița. Gena, el pronunța geana — fiindu-i mai ușor — a rămas aceeași (oare cum o fi: blondă sau brună?), însă din cauza depărtării, neavînd ce să o susțină pură, s-a adoptat folclorului local, deci și după ora Bucureștiului.

M-am prefăcut, oricum, că îi sînt recunoscător și m-am grăbit să-mi văd de treburi, cu toate că de cîteva zile nu făceam nimic, dacă nimic se poate numi frecventarea bodegilor și a restaurantelor, nicicînd mai nobile decît a treia categorie. Nu amicul era prost, ci eu care-l ascultam. Poate că mă temeam de puterea lui de convingere, fiindcă mereu am avut parte de așa ceva, încît mă și miram uneori că nu-mi plesnește capul de atîta „prelucrare". Ce rost ar fi avut să-i dau apă la moară, recunoscînd cît de puține lucruri știam despre cei ce întemeiaseră, cîndva familia Zaharia? Să mă privească apoi chiorîș, cu neîncredere?

Așa obișnuiește cînd află asemenea treburi, uitînd că neam de neamul lui n-a făcut altceva decît să potcovească cai. Minte mai multă nu are nici acum și dacă nu s-ar fi descoperit tractorul ar fi rămas să bată caiele. Împuținîndu-se caii, a plecat la oraș să-și caute un rost. Un concurs de împrejurări — cînd cu bună știință se scria pe ciomege „ucideți caii, sînt nerentabili" — a făcut ca întreaga lui viață să se schimbe. Mult mai tîrziu lumea și-a dat seama de prostia făcută și aruncînd cît colo ciomegele, punîndu-și cenușă în cap, așa de formă — adevărații vinovați muriseră, între timp, de moarte naturală, adică colesterol, trai bun, se pensionaseră, ori fuseseră trecuți în alte munci — încerca să mai salveze ceea ce a mai rămas din vestitele herghelii de altădată.

„Vino acasă și continuă tradiția familiei" i-a trimis vorbă bătrînul lui înainte de a închide ochii. Nu l-a ascultat, dar nici nu l-a contrazis pe bătrîn, lăsîndu-l să moară fericit cu gîndul la exemplare pursînge. Știa el ce știa, iar dacă e să bată cuie, o putea face și la oraș, mai elegant, mai eficient, renunțînd definitiv la șorțul de piele. Norocul i-a pus mîna în cap și cînd s-a răsturnat șareta cu care făcea teren; și-a zis că a venit momentul să se pensioneze. A reușit și de atunci, din lipsă de ocupație, a devenit specialist de necontestat în toate domeniile.

Răsturnarea șaretei — gurile rele zic că ar fi fost beat, el susține cu totul altceva — a avut un efect neașteptat prin șocul produs. Amicul a uitat definitiv de unde a plecat. Amnezia pare gravă și în plină evoluție, deoarece acum el nu mai concepe să-și trăiască viața decît printre titrați și tipi bine înrădăcinați material. Se pare că făcea o excepție cu mine, dar mă lasă să înțeleg că-mi face o favoare. Unui astfel de om să mă destăinui? N-avea decît să afle pe alte căi, nu din gura mea, că lipsa de documentare se datorează faptului că acasă nu avem o galerie cu portretele strămoșilor. Singura amintire scumpă pentru mine o constituie o poză de-a bunicului — îngălbenită de timp — de pe vremea cînd era tînăr și se mîndrea cu o pereche de mustăți ce îi ajungeau pînă aproape la urechi; mai era și ceasul de aur al cărui lănțișor, atîrnat de vestă, se observă clar în fotografie.

Atît în ceea ce privește fotografiile; tablouri vedeau, săracii, numai în biserici. Dacă i-aș fi spus că n-am moștenit decît cîteva blide pe care preabunii mei le țineau agățate sub grindă, n-aș fi avut siguranța că a doua zi

nu le-ar fi cerut, să le plaseze vreunui turist străin. Cît despre sîngele meu corcit, nici nu poate fi vorba, îmi spune mie inima că nu-i așa. Pe unul dintre bunici l-am mai apucat, deci am mai aflat cîte ceva. A plecat din Ardeal să se îmbogățească în America. A ajuns acolo după optsprezece ani, fiindcă a încercat mai întîi să-și facă un rost angajîndu-se în marina comercială franceză. Dorul de casă nu-l lăsa să se stabilească prea departe — amărîtul mai mult colinda mările — tot sperînd că astfel o să ajungă mai des la căsuța de sub poalele lui Codru-Moma. Și cînd ajungea, în sfîrșit, rămînea exact atîta cît că aducă banii, cu țîrîita, băncii Marmorosch ce amenința cu ipoteca și să-i facă mult-răbdătoarei lui soții cîte un prunc. De trei ori a revenit, trei feciori i-a născut Mina.

Dar în America a făcut bună treabă. La Detroit a ajuns cineva, angajîndu-se la o sucursală de-a lui Ford. În fiecare dimineață punea țara la cale cu directorul, un bărbat „pita lui dumnezeu" de bun ce era, mare iubitor al semenilor săi și al florilor. Nu scăpa măcar odată ocazia să se consulte cu Zaharia și din invariabilul: Hallo, boy! nu-l mai scotea, atît de mult îi plăceau florile pe care bunicul, în calitatea lui de grădinar, i le punea pe masă.

Dar cum omului îi este dat să trăiască lîngă ai lui, s-a gîndit bătrînul că o fi vremea și s-a întors acasă. Avea în buzunar cetățenia americană și pașapoarte pentru restul familiei. Atît s-a foit Mina — „cum să-mi las eu căsuța și să merg la marginea pămîntului?" — pînă a început cel de-al doilea război mondial. Americanii încă nu debarcaseră cînd bunicu' s-a stins, nu de inimă albastră, ci de tuberculoză. L-au dus la groapă cu patru boi albi, care purtau în coarne colaci și ștergare — pomană pentru sufletul lui, fie-i țărîna ușoară și amintirea cît lumea, că nimic din ce-ar fi vrut nu i-a reușit.

Spuneți-mi, ați descoperit pînă acum ceva de englez în mine? Dar cum mie îmi place să joc cu cărțile pe față am să vorbesc și despre tatăl bunicului, adică, despre străbunicul. Și el a fost un om umblat, a ajuns chiar pînă la Fiume, unde i-au și rămas oasele, luptînd pentru imperiul cezaro-crăiesc. Că n-a mers de bună voie, asta-i altă poveste.

Iată că nici din partea lui nu putea să mi se transmită nici măcar un fir de păr, darămite o „geană". Dacă încerc să merg mai în urmă pe crengile arborelui genealogic, n-am de ce mă prinde. Nu cred că vreunul dintre ai mei să fi colindat prea des mai departe de marginea satului. Însă, dacă accept că în mine se află o părticică din ei — după cît sînt eu de aprig — atunci cu siguranță l-au urmat pe Horea. Or, pînă acum nu știu să se fi descoperit că țăranii lui Horea s-ar fi amestecat cu vreo armată de cruciați, care la întoarcere spre casele lor să fi ademenit la ei, la huzur, pe vreunul cu gace de cînepă și clop de paie . . .

Mendi Avadic nu se desmințea. Mic și stafidit, cu îmbrăcămintea croită după vreun jurnal de pe la 1900, cu pieptii cămășii scrobiți și guler tare, cu un papion enorm ce îi acoperea o parte din reverele înguste ale hainei — tăiată rotund la poale — părea o arătare din vremea cinematografului mut, rămasă acolo prin cine știe ce minune.

Se vede că le pîndise întoarcerea, fiindcă numai astfel se explică promptitudinea cu care îi întîmpină. Vorbea atît de mult, dar mai ales se învîrtea atît de abil în jurul colonelului și al procurorului, încît aceștia aproape că nu și-au dat seama cînd ajunseseră în două fotolii. Gazda își însoțea frazele cu gesturi de orator, amestecate — cînd nici nu te așteptai — cu ceva ce putea semăna, tot atît de bine, cu un ritual păgîn sau cu mișcările unui dirijor ce maltrata o simfonie. Împungea aerul cu brațele, sau mîngîia o boltă închipuită, cîntărea pămîntul și lua ca martor Zenitul, ori Nadirul, degetele-i claviau pe roza vînturilor și toate acestea pentru a dovedi ce nenorocire se abătuse asupra reputației hotelului.

Vorbea cu atîta patimă încît colonelul Anghel avu convingerea că tot ce-i mai rămăsese bătrînului era plăcerea slujbei de recepționer. De fapt, întredeschidea atît de puțin gura încît aveai impresia că vorbește mai ales prin gesturi și că mișcarea buzelor, glasul sînt numai un ados.

Le pregătise cafele și nu putea concepe să fie refuzat. Aproape că au trebuit să-l rețină cu forța să nu trimită femeile de serviciu cu tava celor ce continuau cercetările afară și pe scara de serviciu.

Colonelul zîmbi, imaginîndu-și o scenă în care locote-

nentul Chita umblă aplecat prin iarbă, căutînd, în timp ce, alături, stă cineva cu tava.

În cele din urmă, au aflat cum a fost descoperit cadavrul: Femeile sosiseră primele. Cu cîteva minute înainte de ora şase, Mendi Avadic apăruse cu cheile, după care fiecare îşi văzuse de treburi. Cele două îngrijitoare se pregăteau să pună lenjerie curată la ultimele etaje. Atît mai rămăsese de făcut pînă la deschiderea sezonului. S-au schimbat şi, după puţină pălăvrăgeală, se porniră la lucru. Deoarece hotelul fusese zugrăvit, pe coridoare mai stăruia acel miros specific de var şi vopsea. Una din ele, Neacşa, care era gravidă, a început să deschidă toate geamurile de pe culoar. Întîmplarea a făcut să iasă pe acel balcon şi dacă n-ar fi auzit un claxon ce insista, undeva jos, nici nu s-ar fi uitat peste balustradă. A scos un ţipăt şi aproape a leşinat. A venit colega ei, a văzut şi ea, apoi au coborît la recepţie. Recepţionerul era afară cu un şofer. L-au strigat şi pînă să vină, colega mai curajoasă a dat un telefon la miliţie. Tocmai se întorcea Avadic; i-a luat receptorul din mînă, mustrînd-o apoi pentru felul ei pripit de a vorbi. Le ceruse să fie calme, dar după cum reacţiona cînd se aducea vorba de femeia de pe terasă se vedea că nici el nu stă mai bine la capitolul curaj.

Cum era şi firesc, toţi trei au fost rugaţi să urce pe terasă pentru o eventuală identificare a victimei. Avadic a acceptat, relativ uşor, însă femeile se lăsară greu înduplecate. După o scurtă privire recepţionerul îşi ceru scuze că nu le poate fi de nici un folos. În schimb, femeile se dovediră de data aceasta mai inimoase. Ţinîndu-se de mînă, suşotind între ele, dădură de vreo două ori ocol victimei. Păreau totuşi nehotărîte. În cele din urmă, voiră să plece.

— Cunoaşteţi cumva pe această femeie? întrebă procurorul?

— Am ... cred că am mai văzut-o, declară Neacşa, rugîndu-se apoi să i se permită să intre în hotel, fiindcă, după cum singură mărturisea „i se muiau picioarele".

Coborîră din nou în holul de la recepţie şi, după ce se mai linişti, colonelul o rugă să-şi amintească tot ce ştia despre persoana respectivă.

— Multe lucruri n-aş avea de povestit, le ştie şi colega. Ieri, să tot fi fost ora unsprezece dimineaţa, în nici un caz mai mult, mă pomenesc cu ea la etajul şapte. Acolo lucram

eu. Urca pe scara de serviciu şi cînta ceva, destul de tare. Altfel nici n-aş fi observat-o fiindcă eram ocupată prin camere.

— Cînta? Ce anume?

— Păi, asta de unde să ştiu eu? Zicea şi ea acolo ceva pe limba ei. Lălăia de parcă ar fi făcut o slujbă. M-am dus spre scări şi cînd am văzut-o am crezut că am de-a face cu o nebună. Ţinea mîinile departe de corp, pînă la înălţimea umerilor, capul în piept şi urca. Cînd a dat ochii cu mine a început să rîdă. Făcea gropiţe în obraji şi tare frumoasă mai era. A început să-mi vorbească în italiană, n-am priceput nimic. Atunci a venit colega, atrasă de vocile noastre. În cele din urmă am înţeles că vrea să urce pe terasă, să admire de acolo staţiunea. Ica a zis s-o lăsăm că aşa-s străinele astea, ce-şi bagă o dată în cap . . .

— De unde ştiţi că vorbea italiana şi nu altă limbă?

— Apăi, tovarăşe ofiţer, la atît ne-om pricepe şi noi. Să am eu atîtea sute cîţi italieni au fost cazaţi la „Zalis" şi, zău, că n-ar mai trebui să lucrez pînă la pensie.

— Mi-am dat seama că nu poate fi o hoaţă şi de aceea i-am zis Neacşei s-o lăsăm, interveni Ica, cealaltă femeie de serviciu. Ştiam că la etajele superioare toate camerele sînt încuiate, aşa că n-am văzut nimic rău . . . După vreo zece-cincisprezece minute a coborît, a mai boscorodit ceva şi la plecare ne-a mulţumit cu un „graţia". Aşa-i Neacşo?

— Poate vă amintiţi, ducea ceva cu ea?

O clipă femeile se consultară din priviri, de parcă ar fi vrut să se pună de acord.

— Avea în mînă o sacoşe verde, destul de încărcată.

— Şi pe umăr o geantă din alea ce îţi ajung pînă la şold — tot verde — o completă Ica.

Din discuţiile care au urmat s-a înfiripat o primă imagine a victimei, insistîndu-se în mod deosebit asupra semnalmentelor sale.

Cercetările efectuate în jurul hotelului descoperiră în spaţiul verde, pe o suprafaţă de aproximativ şapte sute metri patraţi, prin iarbă şi tufişuri, resturi carbonizate de hîrtie. Şi aceste posibile urme au fost ridicate şi conservate prin metodele clasice folosite de criminalistică. Făcîndu-se asocierea dintre focul ce a cuprins victima şi hîrtia carbonizată, era absolut necesară examinarea în condiţii de laborator.

Continuîndu-se cercetările în exterior, la rădăcina unui arbust ornamental s-au găsit două toarte din material plastic; prevăzute cu capse metalice, ele purtau și urmele topite ale unei materii de culoare verde.

Cei care au început căutările pe scara de serviciu au avut o primă surpriză găsind ușa neîncuiată. Recepționerul susținea că o încuiase și de la plecarea ultimilor meșteri — cu patru zile în urmă — n-a mai deschis-o. Probabil, omul crezuse doar că a zăvorît-o. Numai astfel putuse victima să urce cu o zi în urmă. Femeile de serviciu au recunoscut că, prinse cu treaba, au uitat curînd de italiancă și nu i-au spus recepționerului că cineva a urcat pe scara de serviciu. Neexistînd nici o urmă de violență asupra ușii sau a broaștei metalice, era de presupus că victima n-a trebuit decît să apese pe clanță. S-au relevat unele amprente, însă locotenentul Comloșan era prea sceptic în privința utilizării lor.

Etaj după etaj cercetările continuară fără nici un rezultat. La cinci, pe palierul scării un prim rest — cît unghia de la degetul mare — de hîrtie scrumizată. De aci în sus, urmele scrumizate se înmulțesc și, după părerea locotenentului, par a proveni din acte de identitate și de la bani. Tot la cinci au mai fost descoperite două bețe arse de chibrit.

La etajul nouă, pe ultima treaptă a scării se observă un loc de focar. Acolo unde treapta făcea corp comun cu zidul exterior se mai distingeau ușoare urme topite de material plastic, iar dacă le studiai cu lupa, printre culoarea maronie dată de foc se întrezăreau firișoare de culoare verde. Din nou se găsesc bețe arse de chibrit, de data aceasta, curios, zece bucăți.

— După părerea mea, declară maiorul Georgevici, arătînd spre locul de focar, focul a fost foarte iute, o vîlvătaie de cîteva momente, altfel zidul ar fi avut mai mult de suferit. Se vede clar că cineva a împrăștiat apoi cu piciorul ceea ce a mai rămas. Dungile arată că a făcut-o de mai multe ori, cu intenția vădită de a distruge orice posibilitate ulterioară de identificare. Astfel se explică cum au ajuns resturile scrumizate la etajele inferioare.

La cîțiva metri depărtare, în spatele unei vaze enorme în care se afla un fel de tufiș ornamental — parcă intenționat ascunsă privirilor — a fost găsită o sticlă goală, de culoare alb-verzuie, avînd o etichetă ce făcea reclamă vinului de Murfatlar. Înăuntru, un rest infim de lichid cu miros de benzină. Pe suprafața exterioară a sticlei se observau, chiar și cu ochiul liber, urme digitale și palmare. Dincolo de vază s-au mai găsit doi nasturi îmbrăcați în stofă ce părea că au fost smulși de la locul lor. Cu aceștia numărul nasturilor găsiți se ridica la trei. Stofa era asemănătoare cu cea din vesta victimei.

Pentru o verificare completă s-a trecut la cercetarea tuturor camerelor și dependințelor de care dispunea hotelul „Zalis". Se căutau urme care să ateste dacă, pe ascuns, victima — singură, ori însoțită — nu și-a petrecut acolo o parte din timp, urme care trebuiau să întregească celelalte descoperiri. Niciunde nu s-a observat vreo forțare a ușilor, iar camerele au rămas la fel de mute, ascunzînd între pereții lor tainele atîtor sezoane estivale. Dacă vom aminti că au fost cercetate aproximativ trei sute de încăperi, vă imaginați, desigur, cîtă muncă s-a irosit.

— Am avut măcar noroc că hotelul nu și-a deschis încă porțile. Gîndiți-vă ce ne-am fi făcut peste trei zile, bîjbîind, cerîndu-ne scuze pentru deranj și asta de cîteva sute de ori, fără să mai punem la socoteală atmosfera creată în jurul cazului, îi tot îmbărbăta colonelul.

Cadavrul a fost de mult ridicat și trimis la morga cimitirului pentru necropsie. Procurorul putea nota în procesul-verbal că cercetarea la fața locului a început la ora 8,30, pe timp senin și a luat sfîrșit la ora 14.

Căpitanul Han Dorinel ceruse paznicului ce avea grijă de birourile I.L.L. să-i dschidă unul. Se retrase acolo cu bătrînul Hortoban reluînd de la zero audierea. Moșul repeta mecanic aceleași fraze pe care le rostise în fața procurorilor, puține și sărace în informații. Afectat puternic de ceea ce văzuse, vorbea ca și cum ideile i-ar fi fost imprimate — cîndva, hăt, demult, pe o placă de patefon ce, între timp, se hodorogise.

Pe chiriaș nu-l văzuse la față și în afara faptului că știa că locuiește acolo, altceva nu putea spune. Demnă de reținut i se păru căpitanului afirmația că victimele nu dețineseră nici un fel valori ce ar fi putut constitui mobilul dublei crime.

Bătrînul își scrise declarația, timp în care căpitanul

coborî în apartament să raporteze comandantului. Personal, n-avea nimic cu Hortoban, însă, fără voia lui, simţea cum se înverşunează împotrivă-i. „Dacă tot susţine că îşi vizita mătuşa, îi mai făcea şi unele servicii, cum se poate să nu fi discutat, măcar în treacăt despre chiriaş? Un lucru firesc la vîrsta lor, că doar nu tocau numai subiecte cu sfîrşitul lumii. Din cîte afirmă, victimele închiriaseră pentru prima oară o cameră; or, evenimentul trebuia să producă mulţumiri sau regrete. Şi cui să fie împărtăşite dacă nu rudelor?" Gîndindu-se ce bine i-ar prinde acum cîteva date, Han îi reproşa, în gînd, lipsa de orientare. Se feri din uşa apartamentului, lăsînd să treacă pe cei ce urmau să transporte cadavrele.

„Nu mai fă pe scorţosul că nu se ştie dacă la vîrsta bătrînilor ăstora n-o să ai altă preocupare decît că nopţile ţi se vor părea totdeauna prea lungi. Ai să uiţi şi anul în care te-ai născut şi acum pretinzi altora să gîndească ca un veritabil poliţist, să le ştie pe toate, aşa, pentru orice eventualitate", se simţi dator să completeze căpitanul.

— Continuaţi cercetările! decise Dragoş, după ce află că de la Hortoban nu se mai putea scoate nimic.

La cererea procurorilor, bătrînul a fost rugat să reintre în apartament pentru a vedea dacă lipsesc oarecari obiecte. Uşor de spus, greu de înfăptuit. A fost nevoie de intervenţia vecinei care puse în mîna lui Hortoban un sfert de ţuică. S-a învîrtit moşul prin casă, s-a uitat prin sertare şi dulapuri, ştergîndu-şi mereu obrajii brăzdaţi de lacrimi, dar n-a putut spune dacă lipseşte ceva.

Vecina, în schimb, era o „mină" de informaţii. Îşi băga nasul peste tot, pipăia lenjeria, o răsucea, o cîntărea din ochi, ca şi cînd ar fi vrut să o cumpere. Aveai impresia că dintr-o clipă în alta o să înceapă să se tocmească la preţ. Uneori, părea chiar intrigată, cînd descoperea cîte un lucru despre care, cu siguranţă, nu avusese habar.

Edificîndu-se, Dragoş îi mulţumi pentru bunăvoinţă şi discret îi făcu semn lui Han să o scoată afară.

Căpitanul pricepu ce i se cere şi o rugă pe Şarolta Cnoblo să-l însoţească.

— Cum adică, să las totul baltă şi plec cu dumneata? Păi nici n-am început să mă uit bine şi vrei să mă iei.

Poate că tovarăşii mai au nevoie de mine, fiindcă eu ştiu multe despre bătrîni. Din '40 de cînd sîntem vecini...

— Tocmai de aceea am eu nevoie de dumneavoastră.

— Las' pe mai tîrziu, acuma-s curioasă cum o să-l prindeţi pe ăl ce i-o omorît.

Cunoştea dinainte funcţia, sau a bănuit că Dragoş are un cuvînt de spus în cazul respectiv, cert este că i-a întors spatele căpitanului şi s-a năpustit asupra comandantului, prinzîndu-l graţios de reverul hainei şi rugîndu-l să n-o expedieze de la locul cercetărilor.

„Scapă-mă, altfel nu ştiu ce îţi fac", ameninţau ochii lui Dragoş căutînd să se facă înţeles de Han. Să rîzi cu lacrimi, nu alta, văzînd disperarea şi zădărnicia manevrelor comandantului de a se desprinde de scaiul ce i se agăţase de piept. S-o bruscheze, fie şi cu un cuvînt, nu putea, iar timidele lui încercări de a se face înţeles n-aveau nici un ecou la inima dezlănţuitei martore.

Bungescu se simţea pe deplin „răzbunat", Savii zîmbea şi el şi cu cît căuta să se abţină, cu atît faţa i se schimonosea în grimase dintre cele mai caraghioase; bine dispus şi el, procurorul şef se exterioriza ca un tractor lăsat să meargă la relanti. Ştiind că şefii nu uită, Ştefan Crăciun îşi luă trusa criminalistică şi dispăru ca mînat de uragan. Han reuşi, în final să o determine pe Şarlota să lase reverul şi să-şi aşeze mînuţa grăsuţă pe braţul său, oferit, dacă nu cu tandreţe, cel puţin cu deosebită eleganţă.

„Daţi-mi un punct fix şi vă răstorn pămîntul" se lăudase cineva, cîndva. Şarlota Cnoblo avea acum un sprijin, numai că nu s-a apucat să facă minuni. Fie că nu auzise de declaraţia respectivă, fie că nu-i displăcea lîngă bărbatul ce o întrecea în înălţime cu cel puţin un cap. Poate că amintirile au readus lîngă ea un alt bărbat, din tinereţea ei, lîngă care se simţise tînără, frumoasă şi, de ce nu? iubită. Făcu ceea ce fac majoritatea femeilor primei pasiuni, adică, întoarse spatele lui Dragoş şi se lăsă condusă spre ieşire.

Din prag Han mai avu timp să-l audă pe comandant blagoslovind.

Afară îl aştepta locotenentul major Rada, chemat să-l ajute. Îi făcu semn să-i urmeze, iar el şi femeia mică, bondoacă s-au îndreptat spre apartamentul alăturat. Noroc că

șoferul îndepărtase curioșii din curte, altfel trecerea lor ar fi prilejuit felurite aluzii la Pat și Patașon. Rada, oricum, aflat la vreo doi pași în urmă, nu pierdu ocazia să fredoneze în surdină marșul nupțial.

Intrînd în locuința ei Cnoblo refuză să spună chiar și un singur cuvînt despre victime. Cine pretinde că există pe lumea asta martori de rea-credință, dispuși să mintă, să jure în fel și chip, să încurce, sau să tergiverseze aflarea adevărului, are perfectă dreptate. Dar Șarlota neni nu putea fi asemuită cu acei încurcă-cercetări, fiindcă ea dorea „din tot sufletul" să ajute miliția și de aceea se oferi să le servească o înghețată. La slabele proteste ale viitorilor beneficiari puse piciorul în prag:

— Întîi înghețata, apoi tot ce doriți!

Au încercat să se eschiveze.

— Înghețata, sau nimic! glumi amabila gazdă, trecînd să-și pună în aplicare invitația. Și ca să-i dea gata îi anunță că i-a mai rămas și ceva tort prin frigider.

Zicîndu-și că scopul scuză mijloacele, căpitanul acceptă. Nu voiau să se întindă la vorbă. Aveau atîta experință ca să-și dea seama ce înseamnă o conversație cu o persoană în vîrstă, apăsată de singurătate.

Curățenia precară din apartament, dar mai ales cele două pisici tolănite la întîmplare prin toată camera, adevărați pui de tigru, — după zgomotele ce se auzeau de sub o dormeză, numărul jivinelor trebuia să fie mult mai mare — erau motive suficiente pentru Han și Rada să se întrebe dacă n-ar fi mai înțelept să renunțe la martor în favoarea aerului primenit de afară.

De ce s-au temut au avut parte; constatară, de pildă, numaidecît, că bolurile în care le era servită înghețata făceau parte din vesela doamnelor mîțe, fapt dovedit de apartenența la aceeași garnitură a farfurioarelor de pe masă și a celor răspîndite prin odaie. Cine i-a pus să-si închipuie că asemănarea dintre acele castronașe poate fi o certitudine că se folosesc de-a valma și că pisicile și-au vîrît, ieri-alaltăieri, botul în obiectul în care se afla mult lăudata înghețată?

Ați mîncat vreodată înghețată din iaurt, amestecată cu dulceață de prune și miere de stup? Dar tort de căpșuni cu gust de scrumbie afumată și înecată în ulei dietetic, totul preparat după rețeta 1 la 1, adică, un pui și

un cal! Deci, douăzeci la sută căpșuni, restul: „doamne, dacă mor acuma, ai grijă de copilașii mei că de nevastă s-o găsi cine". Ei bine, Han și Rada se puteau lăuda cu o asemenea performanță, iar Șarlota neni cu musafiri ce nu mai prididеau să-i laude priceperea. Topită de complimente, bătrîna nici nu vru să audă cînd Rada declară că suferă de diabet, și-l servi cu o altă felie de tort.

„Ce, diabetu-i boală? Putea să inventeze altceva. E sănătos ca un urs", gîndi căpitanul, căutînd o oglindă în care voia să-și vadă albul ochilor, să afle dacă făcuse icter.

Toate-s trecătoare pe lumea asta, lucru de care aveau să se convingă și cei doi cînd înghițiră, în sfîrșit, ultimul strop de înghețată. Între timp reluară discuția.

Dar Șarlota știa multe și dacă ar fi lăsat-o de capul ei n-ar fi epuizat subiectul despre husari nici într-o săptămînă, căci, oricum, primul război mondial a fost o grozăvie, fiindcă numai ea . . .

— Vă cred și sînt convins că pe cineva mai autorizat n-am să găsesc în tot orașul, declară Han, blestemîndu-și în gînd norocul. Am să revin altădată, dacă nu vă deranjează. Acum poate ne spuneți cîte ceva despre chiriașul ce locuia la vecinii dumneavoastră.

— Păi, am spus cam tot ce știam, declară ea senină, fără să se supere că i se impune alt subiect.

Căpitanul simțea cum cravata se transformă într-un veritabil ștreang, nu unul oarecare, ci un adevărat odgon ce se strînge în jurul gîtului. Inima se zbuciuma nepuțincioasă, accelerîndu-și bătăile. „Sînt prea nervos și într-o bună zi n-ar fi de mirare să mă pricopsesc cu un infarct", gîndi Han punînd palma în dreptul inimii ca și cum s-ar fi temut să nu-i cadă afară. Făcu un adevărat efort ca să se stăpînească:

— Haideți să repetăm ce cunoașteți în legătură cu persoana în cauză.

Văzînd că bătrîna părea descumpănită, Rada vru să o ajute:

— Încercați să vă amintiți, de pildă, cam de cît timp au închiriat vecinii dumneavoastră cămăruța.

— Cum arăta chiriașul, ce obiceiuri avea, cine-l vizita, completă Han. Poate îi cunoașteți și numele, reveni el, apropiindu-și scaunul de aceea care în acel moment era singura lor speranță.

Şarlota neni le zîmbi recunoscătoare, dar după felul timp în care se hlizea se vedea că mai degrabă avea nevoie de o greblă ca să-şi adune dezlînatele gînduri, de n-or fi pentru totdeauna pierdute. Îşi lăsă ochii pe mîinile-i zbîrcite şi, odată cu buzele, începu să-şi mişte şi degetele. Numai ea ştia ce bolborosea, ce anume socotea. Încerca, probabil, prin analogie, prin asociere cu alte fapte, să ajungă la un răspuns. Indiscutabil, făcea un adevărat efort şi chiar dacă trecuseră cîteva minute bune de cînd în încăpere nu se rostise nici un cuvînt, ofiţerii nu o mai zoreau, lăsînd-o să ajungă singură la liman.

O nouă întrebare putea să strice ceea ce bătrîna se străduia cu atîta trudă să clădească, să scoată din caierul amintirilor. Nu erau în faţa primului caz cînd o persoană îşi amintea foarte bine, chiar cu lux de amănunte, evenimente petrecute cu mulţi ani în urmă, însă despre cele mai recente nu putea relata mare lucru. Trebuia să-i laşi timp, uneori zile-săptămîni, pînă să-şi amintească. De asta se temea Han. Unde ar mai găsi ei un martor care să le furnizeze date despre chiriaş? Acesta era, mai mult ca sigur străin de oraş; venise, probabil, să se angajeze pe vreun şantier. După crimă şi-o fi luat tălpăşiţa. Şi acum caută-l dacă ai unde. Amprentele descoperite n-au nici o valoare, cel puţin deocamdată, dacă individul n-a mai avut încurcături cu miliţia... E drept, tot atît de bine putea rămîne în oraş, convins că nimeni n-o să-i dea de urmă...

Bătrîna se scutură dintr-o dată, ca şi cum s-ar fi trezit din transă, inspiră zgomotos şi aşa, din senin, îi trase un ghiont locotenentului major, făcîndu-i complice cu ochiul.

— Mi-am amintit, declară ea, mai mult decît binedispusă. Ei, ce mai ziceţi acum? Exact nu mai ştiu, dar trebuie să fi venit de o lună, o lună jumătate, fiindcă la cîteva zile după aceea am primit eu lemnele. Mişca le-a adus după ce i-am dat banii, că cele cumpărate anul trecut erau pe terminate şi mă temeam de iarnă lungă. El are un carnet în care scrie transporturile, deci vă poate spune. Cam tot atunci au închiriat şi vecinii mei camera. Da, acum îmi amintesc foarte bine cum Marta mi-a anunţat noutatea. M-am şi mirat, dar să ştiţi că i-am spus că o sută cincizeci de lei nu-i chirie. Prima

dată l-am văzut pe chiriaş în ziua cînd m-a ajutat să bag lemnele în pivniţă. Singur s-a oferit, frumos din partea lui, nu credeţi?

— Cum arăta? se grăbi Rada.

— Credeţi că el e? încercă bătrîna să-şi satisfacă curiozitatea.

— Asta o vom stabili dacă ne ajutaţi dumneavoastră.

Şarlota îşi reluă rolul de persoană bine informată:

— Drept mulţumire pentru gestul lui, mie mi-ar fi trebuit trei zile să le bag în pivniţă, l-am servit cu o bucată de tort...

„Sărmanul!“ gîndiră cei doi ofiţeri, amintindu-şi de supliciul prin care trecuseră.

— Aproape că nu vorbea, continuă Şarlota lăsîndu-se în voia aducerilor aminte. Era un bărbat roşcovan cu pielea cam gălbejită. Zicea că a fost bolnav şi că lucrează, sau a lucrat la aur, controlor parcă. Se mişca el încet, da asta nu mă supăra. De obicei era toată ziua plecat şi numai seara venea acasă. L-am văzut doar de cîteva ori, după aceea.

— Ştiţi cumva cum a ajuns să locuiască aici? Au dat vecinii dumneavoastră vreun anunţ? A fost recomandat de vreo cunoştinţă?

Han avea impresia că bătrîna îşi cam deşertase sacul şi nădăjduia să-i îndrume spre altcineva, ceea ce l-ar mulţumi întru totul.

— Habar n-am, recunoscu bătrîna, răspuns de care se temea cel mai mult căpitanul. Am întrebat-o pe Marta, numai că ea a schimbat vorba.

— Nu se poate ca dumneavoastră, aşa din întîmplare — bineînţeles fără nici o intenţie — să nu fi băgat de seamă dacă îl vizita cineva. Mă gîndeam că, poate din plictiseală, privind pe fereastră...

Şarlota făcu ochii mari, mari de tot, căutînd să ghicească ce-i în mintea celui ce o întrebase. O clipă, păru chiar revoltată dar asta numai o clipă, deoarece în momentul următor îşi plecă privirile, ceea ce putea să însemne un reproş pentru căpitan: „Bine, omule şi de asta te legi? Oare nu ştii că bătrînilor atît le-a mai rămas — să privească?“ Murmură, abia auzit:

— Femei.

— Îl vizitau femei? se arătă neîncrezător căpitanul,

de parcă acesta ar fi fost lucrul cel mai grav auzit la viaţa lui. Cîţi ani să fi avut chiriaşul?

— Cel mult patruzeci, însă părea mai bătrîn. Poate că nici atîta.

— Cînd anume îl vizitau, dacă spuneaţi că era mai toată ziua plecat? Veneau multe, ce ziceau bătrînii, erau de acord cu aceste vizite?

Femeile se dovediră, pînă la urmă, una singură. Bătrînii o tolerau, pentru că, ziceau ei, venea să-i facă chiriaşului un tratament.

— Aţi putea să ne spuneţi şi altceva despre femeia aceea?

— Despre Niculina? Nu, nu prea am ce spune că doar eu n-am avut nevoie de ea. Marta, ea ar fi putut...

— Cum adică? Ştiţi cumva, de unde anume o cunoştea?

— Asta nu, dar cred că de la spitalul ăl mare. Acum un an a fost internată acolo şi cînd a ieşit a venit Niculina asta ca să-i mai facă nişte injecţii.

Gestul ar fi fost deplasat, dar Şarlota merita o îmbrăţişare. Nu ştia nimic precis, dar jalona, totuşi, nişte poteci spre ceea ce urmăreau.

— Cum am putea-o recunoaşte pe Niculina?

— Păi, nu-i deloc greu aşa mică şi slabă cum îi. Poate-i cu ceva mai înaltă ca mine, dar nu mult tare. De slabă ce-i, umblă oleacă aplecată, dar nu-i urîtă, mînce-o amarul, cu păru-i ei blond cu tot — lung cum îl poartă — în loc să-l strîngă conci aşa cum îi stă bine unei neveste.

— Căsătorită?

— Bănuiesc că la vîrsta ei şi-o fi găsit petecul.

Rada se ridică, fără ca Han să-l privească a doua oară.

— Iau maşina şi îl caut pe administratorul de la Spitalul judeţean. Dacă nu mă descurc, apelez la vreo soră-şefă şi la alte surori, iar dacă nici ele n-o cunosc voi încerca să aflu la ce secţie a fost internată victima de azi. Poate că astfel... Unde te găsesc?

— După ce termin aici, vin şi eu la „judeţean". Dacă pleci în altă parte, lasă-mi vorbă la portar, ori anunţă ofiţerul de serviciu...

Asta-i nu ştiu a cîta săptămînă de cînd lucrez numai în schimbul de noapte. Dacă aş face un efort, cît de mic, v-aş putea spune, dar sincer să fiu prefer să-mi continui somnul, dacă somn se poate numi ceea ce fac eu în dulapul din vestiar. Înghesuit din toate părţile, cu capul proptit pe genunchii ridicaţi, trebuie să am poziţia unui pui înainte de a ieşi din ou. Şi, totuşi, patruzeci şi cinci de minute mă odihnesc în felul acesta, iar dacă n-ar veni afurisitul ăla de Puia, aş zice că somn mai dulce nu poate exista pe pămîntul ăsta. Că uneori trebuie să mă tragă afară — într-atît sînt de amorţit — asta-i altă mîncare de peşte.

Acum m-am trezit singur, fiindcă punctualitatea jandarmului meu mi-a creat un reflex. În noaptea asta întîrzie, numai dumnezeu ştie de ce; lucru nemaiîntîmplat pînă acum, cu toate că o dată l-am blestemat în gînd, dorindu-i ca atunci cînd s-o îndrepta spre refugiul meu, la primul pas să-şi rupă amîndouă picioarele. De nu s-o putea, m-aş fi mulţumit şi cu unul, ori să-i cadă o grindă în cap şi să rămînă leşinat pînă se termină schimbul.

A mai trecut un minut şi aproape îmi vine să cred c-am scăpat de el. Dacă-i aşa, nimeni nu mă mai scoate din dulap. Am să ies tocmai cînd o suna sirena la „Industria lînii", că urlă de scoală şi morţii.

„Un puturos"! vor zice unii şi alţii. Puţin îmi pasă ce gîndesc aceste persoane-moralizatoare cînd este vorba de altcineva. Sînt sătul, sătul pînă în gît de ifose şi vorbe. Probabil că nici unul dintre ei n-a lucrat măcar o singură noapte ca să ştie ce înseamnă să ajungi la capătul puterilor, să te cuprindă toropeala şi să cazi de-a-n-picioarelea peste strungul al cărui cap se învîrteşte ameţitor. Mă poate condamna oricine, dar adevăru-i că pe la ora patru dimineata nu mai rezist. De cîteva ori era să adorm, ba odată mîna mi-a alunecat spre cuţit. Nici nu ştiu cum am scăpat numai cu o zgîrietură. De atunci Puia a venit cu ideea dulapului.

„Cum îşi permite dumnealui să frustreze statul de munca individului aceluia aflat la periferia societăţii?" Bineînţeles că eu sînt acel individ, însă — aşa, pe gratis — le-aş da sfatul să nu-l vorbească de rău pe Puia. Să nu zică apoi să nu i-am prevenit. Mie pot să-mi spună, într-un fel sau în altul, au dreptate, aproape că m-am

obişnuit sau, poate, m-am înrăit şi nu-mi mai pasă. Cezar Puia o fi el mic şi îndesat, cu mersul legănat de rață şi totdeauna cu priviri întrebătoare, cu vorbă blîndă, însă asta nu înseamnă că-i un neisprăvit. Că uneori îmi vine să-l strîng de gît pentru cît mă bate la cap, nu-i totuşi un motiv să dau cuiva voie să-l vorbească de rău. Cred că am fost cît se poate de clar iar ca să le vină inima la loc celor ce sînt preocupaţi numai de producţia netă, am să-i liniştesc, dacă ajunge cuvîntul unui fost puşcăriaş, actualmente încadrat pe post de om de serviciu.

Văzînd că nu rezist nopţile, Puia a recurs la acel lucru nepermis, sperînd că încet, încet mă voi obişnui. Sincer să fiu, nu-i tot ceea ce-mi doresc de la viaţă. Vreo lună m-a lăsat să dorm cîte o oră, apoi mi-a redus porţia la patruzeci şi cinci de minute. Dacă ar fi să-l cred, din păcate n-am motive să-mi fac iluzii, va veni curînd şi noaptea cînd mă va înţărca. Ce-i drept, plecînd de la întreprindere aş scăpa de toate şi, poate că m-aş descurca mai bine. Am reluat gîndurile astea de atîtea ori, era, chiar să le înfăptuiesc, numai că afurisita mea de încăpăţînare a fost mai tare. Ce vreau să dovedesc rămînînd? Nimic! Ba da, dar, deocamdată nu îndrăznesc nici să mă gîndesc, fiindcă am de suportat — strîng din fălci şi pumni — scuipaţii şi balele veninoase ce mi se aruncă din cînd în cînd în obraz.

Dar să revin la dulapul cu pricina, precizînd că Puia a aranjat în aşa fel încît, tot eu recuperez timpul dormit: mă ţine lîngă strung după ce schimbul nostru pleacă. Regret că tocmai strungul pe care lucrez eu este liber încă o oră. „Altfel nu se poate", mi-a explicat Puia, numai că bănuiesc, n-ar recunoaşte, să-l tai, că ăsta-i un aranjament de-al lui cu directorul, alt căpos. S-au găsit ei doi să-mi poarte de grijă, rău am ajuns!

Cum am ajuns aici asta-i treaba mea, dar mă întreb de ce nu mă lasă în pace? Ce speră de la mine? Recunoştinţă? S-aştepte mult şi bine! Uneori, nu sînt în stare să-mi plîng de milă, dară-mite să mă prefac că îi iubesc pe alţii. Atunci de unde o vorbă bună, un gînd? Poate din cele primite pe la şedinţele de sindicat, cînd se găseşte cîte unul să sară coarda cîntînd despre armonie, agăţîndu-se de si bemol la refrenul ce se vrea tril de privighetoare, despre întreprinderea care este a doua noastră familie? Aş face-o, numai că familie mai e aia cînd nu toţi au drepturi egale?

La frumoasele reuniuni despre care vorbeam, subsemnatul avea dreptul să stea cît mai retras, să-şi ţină gura ferecată cu cel puţin patru lacăte. Dacă din prostie, hai să fiu indulgent: din nesăbuinţă, consideram că fac şi eu parte din cea de-a doua familie, propunînd ceva, indiferent ce, sau aduceam vorba despre un lucru folositor tuturor, o sugestie, nici nu mă băgau în seamă. Da, majoritatea considerau că-i firesc să se poarte aşa, întrucît domniile lor nu erau „pătaţi".

Între noi trebuia să fie o linie clară de demarcaţie, încît să-mi pot vedea lungul nasului şi niciodată să nu uit de unde am venit. De la ei „plecasem" — pînă atunci fusesem un tînăr cu perspective pe care se străduiau, teoretic, să-l ajute toţi — însă, odată întors mă vedeau altfel: fără caracter şi fără pic de inteligenţă, de parcă zeghea ar fi putut să ţi le răpească. Nu mă aşteptam să fiu considerat buricul pămîntului, ci doar egal cu ei. Or, tocmai asta se străduiau, din răsputeri, să-mi scoată din cap. Nu aveam nevoie de mila lor, de „favoarea" lor, atîta timp cît mă bizui pe două braţe cu care să-mi cîştig pîinea.

Puţini au fost, în secţie, aceia care nu s-au străduit să mă lase să pricep că dacă am revenit mă acceptă numai fiindcă n-au dreptul să decidă în privinţa desfacerii contractului de muncă. N-am să uit cîte zile voi avea ce frumos s-au purtat cu mine în prima zi cînd am revenit. Nu mă aşteptam să-mi iasă cu flori în întîmpinare, chiar dacă, personal, n-am deranjat pe nimeni din cei de acolo, cu nimic. N-am adus nimănui vreun prejudiciu şi din toată afacerea eu am ieşit singurul păgubit. Totuşi, îmi crăpa obrazul de ruşine, gîndindu-mă cum voi fi privit, compătimit. Şi? Tocmai împingeam un cărucior cu materiale, cînd cineva strigă: „Păziţi buzunarele?" Hohote deşănţate s-au revărsat în hală, cu atît mai dureroase pentru mine, cu cît chiar atunci se întrerupsese curentul şi maşinile amuţiseră. Am rămas ca paralizat, înţepenit lîngă cărucior.

Adică, cum? Dacă am fost „acolo" însemna că am ajuns manglitor, spaima oamenilor cinstiţi? Închid ochii şi-i strîng pînă simt că dor. Încerc să nu reacţionez violent,

dar de efort am senzația că îmi vuiește capul, că cineva bate înăuntru ca într-un cazan cu aburi. Dangăt dureros ce se transmite și în urechi, care pocnesc de parcă cineva m-ar fi ridicat brusc pe un munte. Tîmplele nu suportă nici ele mai bine schimbarea asta de altitudine. Nu știu cum arătam cînd am ridicat capul, nu mă interesa, dar mi-au spus mai apoi că am făcut-o după vreun minut și eram cu fața golită de sînge, desfigurat, cu părul zbîrlit — cîine turbat. Se lăsase o tăcere dintre acelea ce nu prevesteau decît furtună.

— Nu sînt hoț și o știți prea bine. Am greșit, mi-am primit pedeapsa. Lăsați-mă în pace . . .

N-am vorbit prea tare, așa cum aș fi dorit-o, n-am fost nici dur, așa cum o meritau, am încercat să fiu cuviincios, dar cred că plîngea sufletul în mine și vocea mă trăda.

— Hoțule, lasă gargara și treci la mătură! mă îndemnă, dintr-un colț, unul ce se credea glumeț.

„Ia pe cinci, hoților!“ îmi răsună în minte refrenul pe care l-am auzit de atîtea ori la sculare, la mîncare, la culcare, cu orice ocazie, ba pînă și în somn și asta nu o zi sau două, ci trei sute nouăzeci și șase de zile și de nopți.

Fier înroșit să-mi fi picurat pe creier și nu m-ar fi ars mai rău ca vorbele ăluia. Mă întorc spre locul de unde venise vocea și în întoarcere smulg din cărucior o piesă pe care o azvîrlu într-acolo, cu disperarea celui ce nu se poate face altfel înțeles. Mișcarea a fost atît de neașteptată, încît nimeni n-a putut interveni, iar cel vizat — spre nenorocirea lui, dar și a mea — n-a mai apucat să se ferească. Afurisită precizie, să-mi mușc mîna, însă faptul era consumat și omul urla cu capul spart. Distanța și bascul ce-l purta atenuaseră lovitura, altfel, cine știe, l-aș fi omorît.

O clipă de stupoare generală, apoi se dezlănțui vacarmul: „Huliganul“, „criminalul“, „așa-i trebuie“, fluierături, rîsete (ce or fi găsit amuzant în toată treaba asta n-am priceput niciodată), zburau din toate părțile. Distingeam că s-au făcut două tabere, mie ținîndu-mi partea doar cîțiva. Prietenii victimei, sau ce or fi fost, se apropiară amenințător, hotărîți să-și arate vitejia. Mai aveam timp să fug. N-am făcut-o. Îmi ziceam că nu-i drept să

fiu batjocorit și tot eu să plec cu coada între picioare. Ochesc o rangă lîngă un strung și o iau în mînă. Avîntul celor ce voiau să-mi administreze o lecție se evaporă. Le declar că eu n-am ce pierde și ca să mă fac mai bine înțeles ridic ranga. Ezită cîteva clipe, însă încurajați de binevoitori își reiau înaintarea. Cu toate că doi dintre cei ce mă încolțesc au fețe amenințătoare, nu mai sînt atît de convinși că fac bine apropiindu-se. Totuși înaintează. Încet, dar sigur, iar pe măsură ce pasul lor pierde din lungime, cresc în intensitate sudălmile și amenințările. Au fost clipe ce mi s-au părut nesfîrșite, clipe în care mi-am spus că nu trebuie să-i lovesc, chiar dacă se vor repezi la mine.

Și asta, nu de frica urmărilor, ci fiindcă eu, dacă încep un lucru îl duc pînă la capăt. Dacă nu se opresc mă obligă, îmi forțează mîna, cum s-ar zice. Ripostez cu gura, caut să-i bag în sperieți, îi implor să nu se apropie, să nu iasă vreo dandana, ba chiar mă străfulgeră gîndul să mă las bătut. Vorbăria mea i-a încrîncenat; au luat-o drept semn de slăbiciune. Prea tîrziu să las ranga din mînă, fiindcă, între timp, s-au înarmat și ei, care cu ce a apucat. Numai pentru faptul că i-am înfruntat, „ăștia mă mănîncă cu pene cu tot“, vorba lui Spirea cînd dădea de cîte un necaz.

Pare incredibil ca într-un timp atît de scurt să te poți gîndi și la altceva și mai ales să ai pretenția că judeci lucid. Zice-se că, cei ce au fost la un pas de moarte, în răstimp de cîteva clipe, și-au revăzut cu ochii minții întreaga viață. Eu am avut mai multe clipe la dispoziție înainte de a aduce moarte. Paradoxal sau nu, filmul meu se derula doar din momentul cînd am părăsit penitenciarul. Am făcut un efort ca să-l alung, însă imaginea cinematografică începea cu aceleași secvențe. Clare, foarte clare, dureros de clare, mult mai intense, mai dureroase și mai umilitoare decît mi s-au părut în realitate; bucuria eliberării întunecată curînd, de casa părintească pustiită de multe lucruri, vîndute pentru a plăti avocații care pretinseseră că mă vor scăpa; și apoi, despărțirea de Maria Imaculatta ce nu voise să schimbe un post de perspectivă cu un individ ce nu putea fi decît un balast pentru dosarul ei. Am înțeles-o, iar în gînd am sfătuit-o să sustragă o anumită filă, s-o distrugă, să uite că atunci

cînd rămăsese singură, eu urcam deja pe scară, hotărît să n-o fac fără ea. Imaginea se deformează și — ceea ce nu s-a întîmplat în realitate — vrea să suplinească o explicație. Maria Imaculatta îmi zîmbește cu ochii și buzele subțiri pe care de atîtea ori le-am sărutat, buzele ei catifelate îmi șoptesc: „credeam că te iubesc". Senină, fără regrete, se întoarce și dispare fredonînd.

Și iată reîntîlnirea cu cei pe care îi credeam prieteni. Mă privesc de parcă pe chip mi-ar fi rămas întipărite dungile hainelor de penitență. Iarăși mă revolt în tăcere, fiindcă ei știu că n-am omorît, n-am furat, n-am trădat. Și totuși, totuși nu mai sînt cei de altă dată. Atunci se prefăceau, nu acum. Îi alung, pe rînd din inima mea, lăsînd pustiul să-și poarte nisipul pe aripile vîntului iscat de singurătate. Să n-am oare pe lumea asta nici un prieten? mă întrebasem adeseori, fără să-mi pot răspunde.

Dacă toți te privesc cu neîncredere, dacă ai ajuns să bei pînă la fund din cupa amărăciunii, ce-ți rămîne de făcut? Să devii un individ nesimțitor și să te întorci în mocirlă? Rotind ranga desupra capului îmi aminteam de crizele făcute, cînd preferam să fiu întemnițat — unde nu mă știa nimeni — decît să suport meschinăria și neostoita aducere aminte a oamenilor ce nu pierd nici un prilej să-ți amintească că ești pătat. Nu-i cuvîntul potrivit, dar nici de un ciumat nu s-ar feri mai rău. Nu interesează pentru ce, cînd — dacă erai necopt, sau, pur și simplu, ai fost tras pe sfoară — pentru ei era de ajuns să afle că ai fost închis. Nimeni nu-ți întinde o mînă și dacă o face, alți zece, poate douăzeci te suspectează.

Am convingerea că nu toți cei ce au fost cîndva după gratii sînt iremediabili pierduți. În nopțile mele de nesomn vă imploram să mă ajutați să dovedesc că am rămas cinstit, că n-am să-mi plec ochii la soare și copiilor mei n-o să le fie rușine să spună cine le este tată.

Dar cine să înțeleagă toate astea? și, mai ales, de ce să se complice vreunul pentru un ostracizat? Nu omul contează, ci trecutul lui, însăilat într-o fișă scrisă cu tuș, dintr-acela ce nu se șterge la intemperii și nici din mintea celor ce pretind, dar, în fond, poartă numai pe buze iubirea de oameni și echitatea. Desigur, greșesc, neamintindu-i pe cei ce rămîn simpli spectatori și pe puținii,

foarte puținii, dispuși să privească cu alți ochi viața celor ce au călcat pe alături. Nu de pilde, precum bunul samaritean, au nevoie cei hotărîți să-și refacă viața, nu pîinea și apa de la gura ta, omule, ci învăță-l — dacă nu știe, dacă șovăie — să calce drept, să-și cîștige cinstit existența . . .

Pas de melc să fi avut cei ce se apropiau și tot ar fi ajuns. Așa-mi trebuie dacă am încercat să schimb orînduirea lucrurilor, să ies din balta în care nepriceperea m-a aruncat. Mai bine îmi înmormîntam sub șapte brazde ceea ce consider că se cheamă demnitate și mă apucam de altceva. Sînt destul de inteligent ca să nu mă las prins cu mîța în sac. De idei nu duc lipsă și, mai mult ca sigur, mi-aș fi organizat o întreagă rețea. Cînd mi-am „completat studiile", am deschis bine urechile și fiecare caz auzit l-am analizat temeinic. Învîrtindu-mă în aceași ciorbă mi-am dat seama unde sînt punctele lor slabe. Un băiat ca mine ar putea face carieră — scuzați-mi cuvîntul, dar tot „urci", chiar dacă o faci prin dos, pe scara de incendiu — punînd pe alții să „muncească". Dumnezeule, de cîte ori n-am fost tentat să mă las pradă nebuniei ce-mi încețoșa simțurile. Dulce nebunie, sau poate o răzbunare împotriva celor ce deliberat refuză să-ți dea posibilitatea să te așezi cu ei la masă, mîncînd din merindele pe care singur, cu sudoarea frunții, le-ai obținut.

Nici atunci nu mi-a lipsit curajul, însă cred că Spirea avea dreptate cînd afirma că nu pot să devin de-al lor pînă nu ucid în mine omenia. Dacă o făceam, nu mă aflam azi aici, batjocura oamenilor ăstora care nu știu, nu-și închipuie măcar cum se poate jindui după un petic de cer și o carte poștală. Dacă o făceam, aș fi organizat cele mai fabuloase furturi, aș fi pus la cale cele mai răsunătoare escrocherii. Dacă o făceam nu eram aici printre strungari unde am încercat să rămîn cinstit cu mine însumi. Dacă o făceam, azi nu trebuia să omor ca să mă apăr. Poate mă omoară ei . . .

Era o idee, în orice caz, mult mai fericită decît reîntoarcerea la penitenciar. Astfel scăpam și de „înțelegerea" de care mă izbeam la tot pasul. Adineaori m-am lăudat cînd ziceam că așa și pe dincolo, fiindcă am știut-o dintotdeauna că nu pot depăși o anumită stare. Sînt un visător, chiverniseala nu-i de mine și mai ales niciodată

n-am să mă pot întoarce în mediul celor schilodiți sufletește.

Urlu dement, în timp ce mă arunc spre cel mai hotărît dintre agresorii mei. La nici un pas distanță mă opresc și las să-mi cadă ranga din mînă. Iarăși am închis ochii, nu cumva instinctul de conservare să-mi joace festa și să-mi dea ghes să mă feresc. Îi deschid contrariat că nu sînt încă pe lumea aialaltă. Adevăru-i că mă temeam de durere și așteptarea mă exaspera. Nu știu ce s-o fi petrecut în mintea celor pe care i-am înfruntat, însă se pare că nici ei nu erau pregătiți să facă moarte de om.

Mult mai tîrziu mi-am dat seama că voiseră doar să-mi dea o lecție, o chelfăneală; metodele educative, trebuie să recunoașteți, sînt variate. Văzîndu-mă că nu sînt dispus să primesc pomană, s-au ambalat și ei, numai să nu arate altora că se tem. Poate că ar fi ripostat, însă surprinși de gestul meu au rămas înlemniți. Nu-i mîna vreo patimă care să le întunece mintea. În clipa aceea de derută apăru directorul în secție.

— Ce dracu' se petrece aici? țipă el, înroșindu-se tot. Unde-i maistrul?

„Aiurea sau în altă parte", mă mînca limba să-i spun; mă lăsai păgubaș ascultînd pe cei din jur cum mă pictează. Directorul, am să-l descriu altădată cum arată cînd este calm, parcă era o minge ce se înfoaie. Pe măsură ce vorbeau — iubiții mei strungari — el creștea în volum și fălcile începură să mestece mărunt.

— Marș la mine în birou! Mă aștepți acolo. Auzi? La mine în birou!

Nu eram surd și o asemenea invitație politicioasă nu poate decît să mă umple de încîntare. Părăsesc, fără grabă, locul ostilităților, tîrșindu-mi pantofii pe cimentul ce scrîșnește amuzical. Ceea ce însemna că plec doar așa ca să-i fac plăcere directorului. Ajung totuși și la etajul doi.

— La șefu', zic secretarei și pun mîna pe clanța ușii capitonate.

— Tovarășul director lipsește, așteptați afară! îmi aruncă ea din vîrful buzelor.

Săraca fată, degeaba se uită cu ochi critic la pantalonii mei ieșiți din modă și răriți pe la genunchi. Mi-aș răci

gura de pomană dacă i-aș spune că n-am apucat încă să-mi scot echipamentul de protecție și, ce-i mai important, că nici nu va mai fi nevoie după ce se întoarce boss-ul din secție. Nici restul de pe mine nu miroase a nou, că nu era să încep slujba cu țoale de ginerică. Pe lîngă ea, încliftată foc, par în haine de căpătat. Văd eu că cel mai mult o deranjează pantoful meu stîng, cu bombeu julit și puțin descusut — de mi se văd patru din cele cinci degete, numărate de la dreapta spre stînga. Îi plac atît de mult, încît mă lasă să-i citesc gîndurile pe față. Păi, dacă-i așa, știm și noi să criticăm și i-o arăt deschis, lăsîndu-mi privirea să alerge peste genunchii ei bine dezveliți, pînă ajung să mă visez grăjdar fruntaș, mîngîindu-și favorita pe . . .

— Dumneata, ești surd?

Crupă, am vrut să spun, dar pasă-mi-te, în biroul secretarei critica nu-i binevenită, cel puțin din partea mea, neînțelegîndu-se ce rol . . .

— Am spus să așteptați afară!

Mereu mă întrerupe. N-am s-o cer de nevastă că are gură rea și îmi distruge personalitatea.

— Dar tovarășul director a insistat să-l aștept în biroul domniei-sale. Mi-a spus-o de două ori! Din cîte am priceput, n-o să întîrzie, fiindcă-i dornic să bem împreună un ceai de mentă. Pune, te rog, apă să fiarbă, că n-aș vrea să-l supărăm.

O las ca la dentist și intru la director. Ce mai tura-vura, plictiseală mare de unul singur, mai ales cînd mă gîndesc la discuția cu „Taurul". O să mă împungă cît o să mă împungă, apoi o să mă întrebe dacă cunosc singur drumul pînă la poartă, ori am nevoie de însoțitor. Dacă tot îmi dă un picior în fund, să mă scutească măcar de dădăceală. „Element declasat, antisocial, ta-ta-ta", parcă-l aud. De-mi face una ca asta, îl enervez cerîndu-mi să-mi plătească cele patru ore lucrate.

Trec douăzeci de minute pînă apare. Intră în birou, însă înainte de a închide ușa în urma lui, îi spune secretarei:

— Nu lași pe nimeni la mine.

Mă ridic din fotoliu, cu toate că avusesem intenția să n-o fac. Pare calm și simt că într-un minut am isprăvit. Părul albit îi luminează și mai mult ochii verzi, lucru

de care abia acum îmi dau seama. Păşeşte spre scaunul lui iar eu mă întreb dacă între el şi secretară...

Ce-a fost asta? Îmi sînt necesare cîteva momente pînă să pricep că mă pocnise directorul cu un dos de labă şi, drept urmare, mi-am schimbat poziţia. Din biped am ajuns în genunchi, proptit cu mîinile pe covor. Dau să mă ridic, numai că, zdruncinat cum sînt, nu realizez altceva decît o întoarcere în cerc, de parcă în poziţia de care vă spusei aş fi căutat Mecca la ceas de rugăciune. Oare, de asta i se spune „Taurul"? mă străfulgeră un gînd. Grea izbitură mai are! Cînd m-am documentat îndeajuns cu privire la covorul din birou, m-am ridicat scîrbit, concluzionînd că persanul nu-i de mînă, ci veritabil Cisnădie. Era şi timpul, fiindcă intră secretara cu o tavă pe care abureau două pahare.

— Am cerut să nu fiu deranjat, se răsti directorul, de parcă bibilica şi nu eu am întors secţia pe dos.

— Ceaiul dumneavoastră, preciză secretara, cu un ton ce încerca parcă să-l asigure că nu încălcase consemnul şi nici un străin n-o să-i tulbure liniştea scumpului tovarăş director. Cît despre ea, doar nu-i o străină.

— Ceaiul?

— De mentă, încercă scretara să-i împrospăteze memoria, aruncînd spre mine un zîmbet dintr-acelea despre care se susţine că topesc pînă şi icebergurile.

Îi eram recunoscător pentru strădanie, aş fi vrut s-o răsplătesc în acelaşi fel, dar cînd am încercat să-mi pun sentimentele pe buze mi-am dat seama că n-o să reuşesc nici pe sfert să fiu tot atît de drăgălaş. Şi asta nu pentru că trădam vreun jurămînt făcut alteia, însă n-am zîmbit pentru simplul motiv că în locul unde, de regulă, maxilarul inferior se leagă cu cel superior, la mine s-au copt nişte prune ce nu-mi permiteau să am decît mimica unei măşti mortuare. Ca imaginea să vă fie completă, luaţi o minge de tenis, îndesaţi-o în gură şi veţi simţi douăzeci la sută din euforia ce mă năpădise. Bucuria dumneavoastră ar fi deplină dacă aş putea să vă ofer şi reţeta după care aţi obţine un tremur al genunchilor, aidoma celui cunoscut de un individ ce n-a mîncat două săptămîni nimic. Regret, nu mai am idei. Poate încercaţi o cură de slăbire. Nu mai am chef să fiu nici grăjdar-şef. Singura dorinţă este să mă las îmbrăţişat de

fotoliu. Alunec în el ca un butuc. Purtarea mea, desigur, a mîhnit-o pe secretară şi sînt gata să fac prinsoare că mă considera un dur. Aşa-i trebuie; în plus, de la mine n-o să afle nicicînd cîţi muşchi sînt antrenaţi cînd vrem să zîmbim.

— Mentă? îşi reveni contrariat directorul. De cînd beau eu ceai de mentă? Nu-l pot suferi.

— Dar, tovarăşul...

Urmărind degetul acuzator, ochii verzi ajung la mine. Directorul nu pricepe, însă grimasa mea satanică îl ajută. În sfîrşit, îi pică fisa.

— Da, uitasem. Lasă-l aici, mulţumesc.

Rămaşi singuri îmi împinge în faţă amîndouă paharele. Iau unul şi îmi umplu gura. Încă o dată şi apoi din nou. Nu cald, nici rece, adevărat balsam. Îmi face bine şi sînt gata să mă jur că tot restul vieţii n-am să mai pun altceva în gură. Cînd eram pe terminate cu cel de-al doilea pahar, aproape să-l muşc de surprins.

— Bine i-ai făcut. Şi eu îi spărgeam capul nenorocitului.

Ăsta îşi bate joc de mine sau... Nu, n-a fost aşa şi timp de două ore nu am scos nici o vorbă, mie revenindu-mi rîndul să bag în coş. Ce nu mi-a spus, ce nu mi-a fost dat să aud! În concluzie trebuia să-mi bag minţile în cap, să arăt că puşcăria a fost un accident.

— Să nu-ţi închipui că de mîine n-o să mai ai parte de răutăţi. Se va mai găsi cîte unul să-ţi facă zile amare, însă dovedeşte-le că eşti mai inteligent ca ei. La mine să nu vii să te plîngi, să-mi ceri să-ţi ţiu parte. Am s-o fac de data aceasta, din convingere, dar şi pentru că Puia zice că eşti brînză bună în burduf de cîine. Ce ai de gînd?

— Să-mi cer scuze pentru capul ăla.

— Şi să-i plăteşti concediul medical! Auzi?

— Bine, dar...

— Ar cam fi timpul să ştii că prostiile se plătesc. Ai înţeles?

Ba bine că nu. Aş vrea să-i mulţumesc, dar afurisita mea de mîndrie, încăpăţînarea asta a mea nu mă lasă. Dar poate că dacă aş încerca m-ar podidi plînsul ale cărui gheare simt că mă zgîrie în piept.

— N-am să vă fac de rîs, îi promit eu şi mă grăbesc

spre ușă, pentru a fi sigur că n-o să afle ce vreau să ascund.

Degeaba; numai ca să nu par învins, bag capul pe ușă și îl rog, încruntat:

— Să nu-mi mai spuneți niciodată: marș!

M-am convins încă o dată că-i iute de mînă: n-am apucat bine să termin și a zvîrlit scrumiera după mine. Dar fulger să fi fost tot nu m-ar fi ajuns: aveam aripile bucuriei prinse la picioare.

Parcă am amintit de Puia? Mă chinui să adorm și gîndurile mă răscolesc tembele. Unde o fi afurisitul? Nici vorbă să fi uitat că trebuie să mă scoale. Dar altă explicație nu găsesc; sau, poate, s-a îndurat cerul de mine și i-a răsturnat grinda aia în cap?

Iar mă străduiesc să alung ce n-am chemat, da' nu-i chip. Acum mă hîrîie piesele alea pe care le tot fac de trei luni. Niște inele, pare-se pentru țesătorii, sau filaturi, naiba să le poarte de grijă. Rotunde, lucioase, în fiecare noapte cîteva sute. Cine să aibă nevoie de atîtea că, după a mea socoteală, chiar dacă le-am exporta și tot am ghiftui piața pe cinci continente. Am devenit specialistul numărul unu în făcut inele. „Dacă te pricepi, continuă, sîntem mulțumiți". Am ajuns să nu mai suport tot ce este rotund și cred că din același motiv nici verighetă n-am să port.

Nu, nu-i cazul să vă mirați. Dreptu-i că m-am reîncadrat să fac minuni cu mătura, numai că ăsta-i un truc. Dacă mă calificam la locul de muncă, primeam, acolo, cîțiva bănuți. Postul cu mătura era liber, l-am luat, că pe spatele bătrînilor mă săturasem să stau. De fapt, era mai mănos ca prima variantă, iar de lucrat, încă de la început am trecut ca ucenic. Și apoi, a văzut cineva vreun ucenic să nu se joace cu mătura? Cîștigul era reciproc, numai că deocamdată balanța se înclina de partea întreprinderii: avea pe cineva la cărat materiale, la șurluit, iar cîndva se va alege și cu un meseriaș. Bun, zic eu, fiindcă, oricum aveam alte gînduri. Dar, „pînă la cer te mănîncă sfinții", vorba ceea.

Să nu-și închipuie cineva că după incidentul din prima zi lucrurile s-au desfășurat șnur. Șnur o fi fost numai că prea era plin cu noduri care mi se opreau mereu în gît. Fărîme, ba pulbere ar fi trebuit să se aleagă

din Puia dacă s-ar fi împlinit numai pe jumătate din ce-i dorisem în acest răstimp. Și cum să nu-i doresc de vreme ce din cauza insistenței lui am revenit? De cîte ori nu m-am întrebat unde mi-a stat capul cînd l-am urmat? Se ținea de mine mai rău ca scaiu' de oaie, iar năravul ăsta-l are și acum. Ce-i drept, o face mai voalat, da' pînă la urmă tot am să-l trimit la plimbare.

La început, adică la vreo lună după ce am fost „parașutat", mă trezesc cu el lîngă mine. M-am bucurat cînd l-am văzut, deoarece, între noi fie vorba, de la el am învățat multe. Nu pricepeam însă ce caută în bomba aia și am rămas surprins cînd îl auzii:

— Dai o drojdie?

Dau, că-mi era simpatic. Are bunul simț să nu mă compătimească și din generalități n-o mai scoteam. A doua zi mă găsi tot acolo, fără să ne fi dat întîlnire. „Dai o drojdie?" De ce nu. Iarăși ne întinserăm la vorbă. Ce mai faci, cum o duci, ce ai de gînd? După a treia sau a patra întîlnire mă cam săturasem, mai ales că doar cu o zi mai devreme, amețit fiind, i-am cîntat cîte ceva din off-ul ce mă năpăstuise. Îmi era necaz că lăsasem pe cineva să vadă ce port în mine și de aceea m-am hotărît să-l evit. Mi-am schimbat reședința, însă fără folos.

— Greu te-am mai găsit, mărturisi candid Puia, înainte de a începe cu refrenul cunoscut.

Încă o săptămînă ne-am tot jucat de-a pisica și șoarecele pînă cînd prezența lui începuse să-mi calce pe nervi.

— Ascultă, Puia, tu nu ai altă treabă decît să colinzi, cît îi ziulica, birturile?

— Sînt în concediu și m-am gîndit că nu te supără dacă mai schimbăm o vorbă.

— Treaba ta, dar te-am prevenit că unui om bătrîn nu-i șade bine. Pleacă undeva la odihnă, văruiește-ți casa, mută-ți mobila, sau plimbăte cu nevasta. Ce vrei de la mine? N-am nevoie de nimeni, de absolut nimeni.

Mă ambalasem și chiar dacă în secunda următoare regretam că l-am repezit, treaba era consumată.

— Soția mi-a murit acum șase luni.

— Iartă-mă, mă bîlbîii eu, n-aveam de unde ști.

Încercam să-l înțeleg și mi-am zis că ăsta trebuie să fie motivul pentru care îmi caută compania. Nu puteam

să-i înlocuiesc pierderea suferită, da, parcă nici inimă să-l încurajez nu aveam. N-aveau nici măcar pentru mine. La despărțire mi-a spus, mai mult în glumă:

— Poți să faci pe scorțosul cît poftești. Cu mine n-o să te poți certa.

Nu l-am crezut.

Trecuseră două săptămîni de cînd mă tot racola, jovial și totdeauna lăsîndu-mi impresia că nu-i el omul care să colinde crîșmele pentru o gură de alcool.

— Dai ceva?

— Îmi pare rău, dar am ajuns la fundul sacului.

Nu mințeam, nu mai aveam o lescaie. Tot ce-mi băgase bătrîna prin buzunare s-a topit. La asta mă gîndisem, pînă să se așeze Puia la masa mea. Aveam și motive să nu fiu vesel, deoarece nici nu întrezăream vreo perspectivă cît de cît roză. Să cer de acasă nu mai puteam. De fapt, puteam și sînt sigur că nu m-ar fi refuzat, însă tăcerile și privirile lor, cînd soseam seara acasă mă deranjau cumplit. Mă lăsau să hotărăsc singur pe ce drum voi apuca, temîndu-se să nu mă supere cu vreo vorbă, tremurînd, în sinea lor, pentru ce aș putea face. Uneori aș fi vrut să se răstească la mine, să-și impună un punct de vedere — oricare ar fi fost el — însă dragostea cu care mă obișnuiseră îmi conferise, de mult, un fel de independență. Și, iată nu știam ce să fac cu ea.

Trecusem și pe la forțele de muncă, dar spre ghinionul meu am întîlnit acolo un cunoscut de-al familiei. De rușine, m-am întors de la ușă, preferînd să nu mai știe și ăla pe unde am fost. Am mai bătut la porțile a două întreprinderi unde scria cu litere de-o șchioapă că fac angajări și peste tot s-au bucurat că i-am ales tocmai pe ei să-i fericesc cu prezența mea. La prima ușă n-am reușit să trec mai departe de portar, care văzîndu-mă tuns după o anumită modă mi-a spus-o verde că n-am nimerit-o. Însă nu l-am crezut. Am avut norocul să mă vadă șeful personalului; tocmai pleca în oraș și în cei doi metri parcurși împreună (lungimea asta o avea ghereta de la poartă), a fost foarte categoric: Nu au nevoie de pușcăriași!

Dincolo, adică la Întreprinderea mecanică, au fost mai omenoși și după ce m-au ținut în picioare — să vadă cît sînt de frumos și ce caracter am — după ce s-au tot

chiorît la diploma mea de bacalaureat, suspectîndu-mă de fals, m-au întrebat cum este „acolo“, aproape nevenindu-le să creadă că n-am omorît pe cineva. Le-am făcut impresie bună și m-au sfătuit să încerc, ca zilier, la fabrica de conserve, ori să descarc noaptea vagoane în gară. Le-am mulțumit și, în gînd, le-am dorit să aibă parte de binele pe care-l ofereau. Altundeva n-am mai fost, îmi era lehamite, mai ales că de la alți amnistiați am aflat că situația-i cam aceeași. Nimeni nu vrea să te primească; toți se gîndesc că n-au nevoie să se lege la cap dacă nu-i doare.

— Cred că glumești, insistă Puia, neștiind ce mă frămîntase pînă atunci. Sau te zgîrcești la cîțiva lei?

— Aș putea să-ți spun că m-am săturat să-ți tot fac cinste. N-am și bună pace!

— Vrei să-ți împrumut? Fără camătă...

— Schimbă subiectul!

— Credeam că, de vreme ce stai toată ziua cu țoiul în mînă, ți-o fi picat vreo moștenire. Dacă știam... îmi plăteam singur băutura, murmură el, destul de tare ca să fie înțeles. Te pot împrumuta...

— N-am nevoie de mila nimănui.

— Dar pînă acum de unde ai avut bani? se interesă Puia, mai cîrpănos decît era cazul.

Ar fi fost mai bine să plec, însă impertinența lui mă făcu guraliv:

— De la ai mei, de la bătrînii mei am avut banii. Acum că ai aflat-o, sper să dormi liniștit.

— Și asta nu tot pomană se cheamă?

Era prea de tot și durea cu atît mai tare, fiindcă avea dreptate. Asta nu m-a împiedicat să-l apuc de rever. Eram gata să-i bag vorbele la loc, în gură, cu pumnul.

— Ascultă, mă, ia mîna de pe mine că te fac de rîsul lumii. Aici am vrut să ajung, animal nesimțitor ce ești. Nu te-ai săturat să umbli teleleu? Ce ești tu, om sau gunoi?

Puteam să-l zdrobesc dintr-o singură lovitură și azi mă crucesc cum de n-am făcut-o. Am slăbit strînsoarea și pînă la urmă l-am lăsat de tot. Am ieșit amîndoi afară, că începuse lumea să se cam uite la noi.

— Te plîngi că n-ai bani, continua Puia. Nu de bani duci tu lipsă, ci de cap. Ce ai de gînd, unde vrei să

ajungi? Dacă o duci tot așa o să cerșești după o gură de răchie și or să se spele toți pe picioare cu tine. Nu-ți dai seama: ce a fost a trecut și nu-ți rămîne decît să-ți refaci viața? Unde, mă? În birturi, haimana?

Cum încercam să-l opresc, ridica tonul. Am intrat într-un parc că doar-doar n-o să fie atîta lume ca pe stradă. Era dezlănțuit și nimic nu cred să-l fi putut opri. Într-un fel, dar numai într-un fel, avea dreptate. Ce știa el de neîncrederea ce mi se zvîrlise în față, de umilința acelor întrebări fără sfîrșit?

— De ce nu te grăbești să dai vreo lovitură ca să faci rost de bani? Înhăitează-te cu cine știe cine, nu mai pierde timpul, fiindcă tot acolo ai să ajungi.

S-ar fi cutremurat, desigur, dacă mi-ar fi putut citi gîndurile din acele nopți de nesomn, cînd eram gata-gata să alunec pe toboganul fără întoarcere.

Dar să nu-mi mai chinui amintirile de pomană. Pînă la urmă — recunosc, au mai trecut cîteva zile — cu Puia, alături, mergeam să-mi fac formele de angajare.

Mă hotărăsc să părăsesc dulapul și, amorțit, ies afară. Intru în hală și nu-mi vine să cred. Mai sînt zece minute pînă se termină schimbul, iar Puia viu și sănătos. Chiar îmi zîmbește cînd mă apropii.

— De ce nu mai sculat?

— Te-am lăsat să te odihnești mai mult. Te duci acasă și după-masă te prezinți pentru proba de lucru. După aia, mai vedem noi . . .

Mi se părea că n-am auzit bine. Sosise momentul să intru în rîndul celor calificați și asta nu era puțin. Oare cum o fi învins Puia ranchiuna șefului de secție care se lăudase că am să ies la pensie cu mătura în brațe?

Maiorul Vaida fusese detașat, în interesul serviciului, la inspectoratul din Constanța. La început crezuse și el că totul se va rezolva în cel mult două săptămîni, dar iată că se împliniseră, alaltăieri, două luni de cînd ducea nostalgia orașului de pe Bega. În compensație, avea marea pe care o mîngăia cu privirea, ori de cîte ori se ivea o clipă liberă. Lăsase să-i crească mustața, iar părul, cîndva negru, parcă înspica în alb mai repede decît acasă.

Printr-un concurs de împrejurări, dosarul ce s-a deschis

pentru identificarea cadavrului găsit pe planșeul hotelului „Zalis", deci chiar a doua zi i-a fost repartizat lui spre rezolvare. Întreaga acțiune a trecut sub conducerea colonelului Babeu, adjunctul inspectorului șef.

Doctorul Ionescu telefonase să întrebe dacă poate veni cu raportul necropsiei.

— La ora aceasta, ești singurul binevenit, îl asigură Anghel, invitîndu-l să le facă o vizită.

După o bună jumătate de oră sosi și invitatul. Colonelul i-l prezentă pe maiorul Vaida, rugîndu-l apoi pe doctor să le expună, în mare, concluziile la care s-a oprit. Bineînțeles că vor citi raportul, dar o discuție directă îl va lămuri pe deplin.

— Nu vă spun nici o noutate cînd afirm că moartea a fost violentă și s-a datorat șocului traumatic, arsurilor de gradul doi și trei, apoi și precipitării, începu doctorul, domol și rar, ca și cînd ar fi vrut să lase timp suficient interlocutorilor să noteze aceste date. Asupra succesiunii leziunilor, se poate preciza că mai întîi au fost produse leziunile de lovire și comprimare a regiunii cervicale. După aceea au intervenit leziunile produse de arsură, prin flacără, urmate la scurt interval de precipitație. Personal, consider leziunea de precipitație ca fiind cea mai gravă.

— Aș vrea să cunosc dacă în categoria leziunilor de lovire s-au putut diferenția unele anterioare impactului cu terasa? se interesă Vaida.

— Îmi pare rău, sincer îmi pare rău, însă nu vă pot ajuta. Este și firesc dacă ne gîndim la forța de coliziune care trebuie să fi estompat urmele produse victimei cu un timp oarecare înainte de deces, dacă într-adevăr ele au existat. Chiar și o enumerare parțială a celor constatate — hematoame dispersate în grosimea pielii capului din regiunea fronto-parietală dreaptă, infiltrate sanguine la nivelul părților antero-laterale și superioare ale gîtului, multiplele fracturi de coaste, hemoragia internă pleurală și abdominală, rupturile, ori contuziile pulmonare, hepatice și renale, la care se adaugă fractura oaselor bazinului — ar fi arhisuficientă pentru a motiva imposibilitatea unui răspuns sigur.

— Te-ai gîndit la omucidere?

— Da, tovarășe colonel, recunoscu Vaida. Ca să-și pună în aplicare planul, criminalul putea maltrata victima, sau,

pur şi simplu, printr-o lovitură putea s-o aducă în imposibilitatea de a se apăra. Urmele ne-ar fi permis . . .

— Chiar dacă a fost aşa, timpul scurs între lovire şi aruncarea victimei trebuie să fi fost foarte scurt, insuficient ca urmele să se instaleze cu acele caracteristici biologice, specifice.

— Poate că au existat totuşi, iar contactul corpului cu betonul le-a distrus, tocmai printr-o lovire mai puternică, presupune maiorul, notîndu-şi ceva în agendă.

— Posibil, continuă legistul, numai că în părţile neafectate ale corpului, adică spatele necuprins de flăcări n-am observat semne care să dovedească vreo altă violenţă. Nici o urmă, nici măcar o cît de mică zgîrîietură sau altceva.

— Ar fi avut vreun motiv să se sinucidă?

— Dacă vă gîndiţi la vreo sarcină, nu! După cîte cred . . . doctorul făcu o pauză mai lungă, căutîndu-şi parcă cuvintele, avem de-a face cu un caz tipic de sterilitate feminină, lucru pe care l-am şi descris în raportul meu. Ar mai fi ceva . . . dar asta, cum să spun? semioficial . . .

Se opri o clipă, nehotărît; apoi văzînd că nimeni nu-i vine în ajutor, parcă jenîndu-se, mărturisi:

— Se zice că pe morţi să-i vorbeşti de bine, dar am impresia că tînăra de care ne ocupăm şi-a trăit din plin viaţa. Chiar prea din plin . . .

Aluzia era prea străvezie ca să nu se înţeleagă ce a vrut doctorul să spună şi cei doi n-au mai comentat bănuiala acestuia. Vaida îşi făcu încă o însemnare pe agendă.

După ce au fost elucidate şi ultimele detalii din raportul său, doctorul îşi luă rămas bun şi părăsi încăperea.

În scurtă vreme, sosi şi locotenentul Comloşan, care încă de dimineaţă, raportase că a terminat prima expertiză. Colonelul Babeu îl mai chemă şi pe locotenentul Chita, fiindcă trebuia întocmit un plan de măsuri — inerent oricărui început — cu ipoteze şi sarcini, cu primele responsabilităţi pentru echipa de cercetare. Colonelul Anghel, aşa cum se stabilise la adjunctul inspectorului şef, va ţine legătura cu maiorul Vaida şi atît cît o să-i permită celelalte cazuri aflate în lucru — asta însemna, evident, în puţinul lui timp liber — o să-i dea tot concursul. Chemat urgent în altă parte, colonelul îi ură şi el succes lui Vaida promiţîndu-i, încă o dată, sprijinul lui.

Cine zice că Vaida jubila de plăcere se cam înşeală.

Munca nu-l speria, fireşte, dar faptul că va lucra cu alţi oameni nu putea să-i fie indiferent. Cît n-ar fi dat să-şi aibă oamenii „lui" acolo, sau cel puţin pe Bandu. În orice domeniu, pînă se sudează o echipă este absolut necesar să treacă o bucată de vreme. Cu ai lui se înţelegea, adesea fie şi dintr-o privire. Era de-ajuns o frîntură de vorbă, un gest făcut într-un anumit fel. Sînt multe asemenea mărunţişuri ce, de obicei, par nimicuri, dar al căror sens şi eficacitate le simţi cînd trebuie să te lipseşti de ele. Era neliniştit, fiindcă dorea să reuşească. Reuşita înseamnă măiestrie profesională şi chiar dacă Vaida n-ar recunoaşte, pentru nimic în lume, era totuşi vorba, hai să-i zicem, de puţin amor propriu. De-a lungul anilor a rezolvat el cazuri şi mai complicate, însă de data aceasta se întreba îngrijorat cînd anume va ajunge la potou. Considera că meseria lui — lăsînd la o parte latura socială, umană, rolul ei de prevenire, de educare, de apărare a ordinei publice — este o permanentă cursă. Cursă contracronometru, luptă cu timpul, goană către adevăr, cursă a inteligenţelor. O grabă nesfîrşită din care învingător va ieşi numai acela ce va putea fi mereu cu cel puţin un pas în faţa adversarului.

Maiorul Georgevici sosi şi el la consfătuirea lor de lucru, întrerupîndu-i pentru o clipă gîndurile. Deci, iată-i pe toţi patru, viitoarea echipă. Vor rămîne împreună pînă vor lămuri cazul. Vaida îşi dădea seama că nu singur, ci numai cu ajutorul lor va reuşi să cîştige aceea cursă imaginară. Munca în echipă este atuul principal în activitatea criminaliştilor. Ei au, bineînţeles, de partea lor şi celelalte elemente caracteristice, dintre care două sînt obligatorii: ajutorul primit din partea populaţiei şi, aşa cum este firesc, cuceririle tehnice, adaptate muncii lor.

A trecut vremea cînd un singur individ le putea face pe toate. Chiar dacă nu ne produce nici o plăcere, trebuie să recunoaştem că mulţi dintre cei ce comit infracţiuni sînt oameni ca şi noi, au primit o educaţie, au absolvit şcoli, ba, uneori, au avut posibilitatea să se superspecializeze într-un anumit domeniu. De ce aceşti indivizi au alunecat pe panta ce duce la comiterea unei infracţiuni? Cauzele sînt nenumărate, aproape fiecare din ei are un motiv, numai al lui, Vaida îşi formulase o teorie, clasifica motivele în diferite grupe. Nu vă sfătuiesc să aduceţi vor-

ba, atunci cînd îl veţi întîlni, despre propria-i părere cu privire la cauzele care generează un climat infracţional. Este doar o recomandare, şi fiecare poate proceda cum crede de cuviinţă; dar dacă nu v-a lăsat să vă odihniţi pînă spre dimineaţă, mie să nu-mi reproşaţi nimic, deoarece v-am prevenit.

Şi, pentru ca să fiu cinstit pînă la capăt, trebuie să recunosc că Vaida are dreptate de cele mai multe ori. L-am mai prins că mă „trimite după ţigări", ca să scape de mine, dar nu sînt eu omul care să se supere pentru atîta lucru. Mă dai afară pe uşă, îţi intru pe fereastră şi pînă nu aflu ce mă interesează nu plec. Poate de aceea mă şi agreează: sîntem la fel de încăpăţînaţi. Cred, apoi, că, vorbăreţ cum este, simte o adevărată satisfacţie lîngă „muţenia" mea. (Nevasta îmi spune că asta-i singura mea calitate.) Dar să nu vă faceţi o imagine pe care s-o puneţi apoi în ramă, vă asigur că maiorul nu mă refuză niciodată cînd îl îmbii cu cîte o tărie, fumează ca un şarpe (eu unul n-am văzut şerpi fumînd, dar de colegi am fost muşcat) şi nu o dată Maria, soţia lui, a fost „înţelegătoare", bănuind că face „ochi-dulci" vîntului.

Aşadar, în biroul inspectoratului din Constanţa, frămîntările maiorului Vaida erau cît se poate de fireşti. Despre oamenii colonelului Anghel aflase multe şi multe le observase şi singur. Nici măcar o singură clipă nu punea la îndoială franchețea celor cu care urma să lucreze, era convins că vor face totul pentru ca misiunea să fie îndeplinită. Dar mai ştia că în acest răstimp, fiecare vorbă de-a lui, orice decizie, va fi comparată cu cea a şefului lor. Inevitabil, se vor întreba cum ar fi procedat Anghel în cutare, sau cutare situaţie. La rîndu-i, maiorul, oricît de obiectiv va încerca să fie – în nopţile cînd somnul îi va alerga cal-nălucă – gîndurile vor chema zadarnic pe cei din cîmpia timişană.

Cînd şi ultimele obiecte – ridicate la faţa locului – au fost aduse în birou, locotenentul Comloşan îşi începu expunerea, întărindu-şi spusele cu ajutorul unor fotografii mărite. Urmele digitale şi palmare găsite pe sticla de monopol s-au dovedit a fi ale victimei. Unsprezece puncte de referinţă erau mai mult decît grăitoare.

– Fiind vorba de aceleaşi urme, altele străine nu s-au putut releva, putem admite că femeia şi-a turnat singură

benzina pe haine, deci întregul act îi aparţine, încheie locotenentul scurtul lui raport.

– Părerea tovarăşului Comloşan ar fi un argument în favoarea sinuciderii. Însă, atîta timp cît nu sîntem convinşi că a făcut-o de voie şi nu de nevoie, nu putem să-i dăm prioritate. Propun totuşi să-l consemnăm, zise maiorul Georgevici, adresîndu-se lui Vaida.

– De acord, declară maiorul, aşteptînd apoi ca locotenentul Chita – care făcea pe secretarul – să noteze ideea. Aş vrea să atrag atenţia, reluă Vaida, asupra nasturilor ce au fost ridicaţi odată cu celelalte probe materiale. După cum aţi putut să vă daţi seama, sînt chiar nasturii de la vestă. Şi din fotografii se poate constata că doar unul a fost găsit lîngă victimă. Este vorba de acest nasture metalic, acum de culoare galben-brună, semn sigur că focul l-a atins şi pe el.

– Ceea ce atestă că nasturele se afla încă cusut la vesta victimei . . .

– Aici am vrut să ajung, tovarăşe locotenent. Nu vi se pare curios că doar un singur nasture se găseşte lîngă victimă, iar ceilalţi au fost descoperiţi la etajul nouă? Au fost găsiţi acolo trei, avînd aceeaşi mărime, dar din cîte se poate observa aceştia au fost rupţi, sau mai corect spus, au fost smulşi cu forţa, dovadă aţa care-i lega de vestă. Aceşti nasturi sînt îmbrăcaţi în acelaşi material din care a fost croită şi vesta.

– Dacă ţinem cont de locurile unde au fost găsiţi – maiorul Georgevici punctă cu vîrful unui creion schiţa făcută cu o zi în urmă – bătătoare la ochi pare distanţa ce-i separă. Faptul că au rămas întregi ar putea fi un indiciu . . .

– Că ei au fost smulşi înainte ca victima să fie îmbibată cu benzină, hotărî Vaida, susţinîndu-şi afirmaţia cu datele din raportul locotenentului Comloşan. Primul nasture îmbrăcat a fost găsit pe palierul scării, iar ceilalţi doi la vreo zece metri depărtare, unul pe culoar, celălalt chiar lîngă uşa balconului. Putea să-i rupă chiar victima, cu toate că nu-mi vine să cred că atunci cînd te-ai hotărît să renunţi la viaţă, te mai preocupă nişte nasturi. După opinia mea, tot atît de bine se putea întîmpla ca respectivii nasturi să fie smulşi într-o luptă dată între victimă şi agresor.

— Consemnez la rubrica omucidere! decise locotenentul.
— Cu toate că rămîne valabilă și într-un caz și în celălalt, trebuie remarcată grija cu care s-a încercat să se spulbere orice urmă care ne-ar fi putut duce mai repede spre identificarea victimei.
— Dacă a făcut-o altcineva, motivul este cît se poate de limpede. Identificarea rapidă a victimei ne-ar fi adus prea devreme în apropierea făptașului.
— Vă gîndiți că, victima fiind străină, criminalul să fi fost cineva din anturajul ei? Poate au venit împreună și pînă să aflăm noi adevărul, el să fie, hăt, departe, își spuse Comloșan părerea.
— Cam ce populație are Italia? întrebă maiorul Georgevici, mai mult în glumă, lăsîndu-i să înțeleagă ce muncă ar urma dacă ei ar descoperi un fir, și ar face apoi apel la colaborarea cu Interpolul.
— O nimica toată, cîteva zeci de milioane, îi răspunse Vaida, cît se poate de serios. Dar să nu uiți că cei de acolo mai au și obiceiul să-și petreacă vacanțele cu un partener, chiar și din altă țară, așa că Interpolul n-o să se poată plînge că nu are cum să-și cheltuiască fondurile. Cu puțin noroc inspectorii lor ar putea vizita pînă și țările nordice, dacă ne gîndim că diferența de temperament e obligatorie în asemenea împrejurări.
— Și, mă rog, de ce n-am accepta că a venit la noi pentru același motiv? N-ar fi primul caz cînd o italiancă . . .
— Într-adevăr, mai rar, ce-i drept, dar s-au mai văzut situații de acest fel. De obicei „onoarea" asta ne-o fac bărbații lor, unii dintre ei destul de nepretențioși. Aventură să fie!
— Oricum, trebuie să aflăm cum și pe unde și-a petrecut ultimele zile frumoasa italiancă, interveni maiorul Georgevici. Era prea frumoasă ca să treacă neobservată la brațul unui bărbat.
— Desigur, numai că s-ar putea să ne grăbim cu naționalitatea victimei. Am oarecari îndoieli în privința aceasta, mărturisi Vaida.
Privirile lor vorbeau de la sine și maiorul intui ce gîndesc despre el. Nu era nimic gratuit în ceea ce spusese, chiar dacă avea împotriva lui declarațiile femeilor de serviciu de la hotelul „Zalis". Din documentația întocmită

pînă atunci, descoperise un amănunt ce nu trebuia pierdut din vedere. Dacă se dovedea exact, multă muncă și alergătură ar putea fi evitate. Se grăbi să-i lămurească:
— Victima a fost auzită vorbind italiana, sînt de acord cu dumneavoastră. Dar vă întreb eu, sînt puțini la noi cei care vorbesc această limbă? Se învață în licee, în învățămîntul superior, în universitățile populare. Dacă mai punem la socoteală pe cei ce învață singuri — înrudirea de limbă înlesnește intenția — vom avea o privire de ansamblu asupra numărului celor ce pot întreține a conversație, cît de cît acceptabilă. Spun acest lucru, deoarece femeile de serviciu nu sînt în măsură să aprecieze și cît de corect vorbea italiana. Poate că nu-i momentul să argumentez cu o copilărie, dar îmi amintesc de vremea cînd eram la gimnaziu. Începusem să învățăm latinește și ca să ne dăm importanță scandam tot timpul din Ovidiu. De fapt, cît știam noi, abia ajungea pentru patru-cinci fraze. În schimb, profesorul ne obligase să memorăm cîteva poeme, iar noi am găsit soluția. Unul spunea un vers, celălalt al doilea, urma al treilea vers și astfel „conversam". Dînd versurilor diferite intonații, arătam celor pe lîngă care treceam cît sîntem noi de deștepți. Aveam doar doisprezece ani și totuși ne-am „descurcat". Tocmai de aceea să nu uităm că victima era mai în vîrstă și, probabil, cu mai multă fantezie.
— Adică, să fi monologat?
— Poate da, poate nu. De fapt, nu numai în felul acesta voiam să-mi susțin bănuiala cu privire la naționalitatea victimei. Cam cît timp credeți că ar putea sta la noi un turist venit, să zicem, pentru început, într-o vizită de curtoazie sau de afaceri?
— Cîteva zile, o lună, cel mult două . . . dar sînt și excepții.
— Așa am gîndit și eu, spuse Vaida. Cu toate că sînt însurat, trebuie să recunosc că n-am idee în ce răstimp ar putea o femeie distruge o pereche de pantofi. Aveți habar?
Dacă întrebarea s-ar fi pus la un examen, cu siguranță că niciunul dintre ei n-ar fi promovat. Bănuind că maiorul pregătea vreo explicație, referindu-se la pantofii victimei, ce se aflau în acel moment într-o pungă transparentă din material plastic, toți și-au oprit privirile asupra lor. Locotenentul Comloșan dezlegă punga și puse la în-

demînă încălțămintea. Erau pantofi negri de lac, cu cataramă mare, nichelată, avînd și opt nituri — patru de o parte, patru de alta — așezate paralel.

— Toc italian, bombeul are contur patrat, în interior se disting foarte slab, imprimate cu aur, cuvintele „per Lux", comunică maiorul Georgevici observațiile sale, răsucind pantofii pe toate fețele. Sînt pingeliți, nu prea recent, tocurile sînt puțin tocite spre exterior. Va trebui, deci, să ținem seama de acest lucru cînd vom descrie, pentru identificare, mersul victimei. În afara căptușelii uzate și a urmei lăsate de zidul balconului, nu ar mai fi nimic de semnalat.

— Pantofii indică, într-un fel, situația materială a victimei, aprecie locotenentul Chita.

— Formidabilă constatare, răbufni Comloșan, persiflîndu-l. Află dumneata, că nu totdeauna-i valabilă teoria asta. N-am pretenția că mă scald în bani, dar vezi pantofii ăștia ai mei? Cînd s-or toci, am să-i pingelesc, fiindcă, pur și simplu, mă simt foarte bine în ei. Aș avea cu ce să-mi cumpăr alții, dar mie ăștia îmi plac. Înseamnă atunci . . .

— Înseamnă că nu cunoști deloc femeile, amice. Unde ai văzut tu femeie să aibă gusturile tale? Arată-mi măcar una și sînt în stare să o iau de nevastă dacă preferă un pantof vechi, unuia nou.

— Lasă că te însori altădată, interveni Vaida amuzat. Eu voiam să atrag atenția asupra fabricii care a confecționat acești pantofi. După părerea mea, au fost fabricați în țară. Marca fabricii, imprimată la cald cu folio-aur, pare a fi „Super Lux".

— Două cuvinte ce pot face reclamă în orice țară, fu de părere maiorul Georgevici. Am întîlnit, ce-i drept, alte produse cu marca „Super", provenind din Anglia, ori Japonia sau cu marca „Lux" din Australia și din Canada. Ba chiar „Super Lux", dacă-mi amintesc bine, am văzut la unele produse. Dacă avem noi mașini de spălat „Super Lux", nu-i exclus să aibă și italienii o fabrică de pantofi cu aceeași marcă.

— Nu contrazic pe nimeni, dar vedeți dumneavoastră, la noi la Timișoara, produsele fabricii Olimpia „Super Lux" Oradea sînt mai des întîlnite decît aici pe litoral. Din această cauză marca îmi este mai familiară; rețin pînă și

caracterul scrisului. Iată de ce afirm că pantofii din fața noastră sînt românești.

— N-ar fi primul caz cînd străinii cumpără produsele noastre. I-a văzut, i-au plăcut și gata.

— Păi tocmai aici e cheia. Admițînd că este o străină, imaginați-vă cît timp a trebuit să treacă de la cumpărare pînă la uzarea și pingelirea pantofilor. Adineaori, parcă am stabilit durata unei vizite. Nu pot crede că pantofii provin dintr-o vizită anterioară și că după o vreme a revenit cu ei, purtați îndelung, vechi și pingeliți.

— Vorba locotenentului, femeile sînt prea cochete ca să-și permită extravaganțe de genul acesta. Priviți fotografiile color ale resturilor de îmbrăcăminte. Totul denotă o oarecare excentricitate și gust. Cred că doar de nevoie umbla cu încălțăminte pingelită.

— O clipă, tovarășe Vaida, s-ar putea să nu fie chiar așa. Din cîte cunosc eu, noi exportăm și pantofi, ba chiar există contracte cu mari firme. Putea să-i cumpere la ea acasă.

— Desigur, nu-i exclus, însă mai știu că multe din firmele comerciale au o clauză în contract prin care cer fabricilor noastre, indiferent că sînt din București sau Jimbolia, Timișoara, ori Cluj, să imprime numele firmei pe produsul livrat. Și-apoi, cînd pleacă în străinătate, o femeie îmbracă vechituri?

Discuțiile au continuat mult timp, materializîndu-se în cîteva sarcini concrete. O primă urgență: multiplicarea fotografiei victimei, pregătită în acest scop de specialiștii institutului medico-legal.

Întors la sediul procuraturii, Savii nu s-ar putea spune că ar fi fost mai fericit, însă, cu ajutorul direct al procurorului șef, deveni mai bogat. Se pricopsi cu dubla omucidere, adică cu cazul în speță, caz ce — între noi fie vorba — nu-i trezise interesul într-un mod deosebit. La fața locului, mai mult tăcuse, făcîndu-și totuși o părere proprie, apropiată pînă la un punct de aceea a lui Bungescu. Dar existau și diferențe. Or, tocmai aceste neconcordanțe ar fi putut conține cheia misterului.

Lucrînd împreună, avînd aceleași principii și concepții, aceeași școală criminalistică, colegii de echipă se

cunoşteau bine şi se apreciau reciproc. Fiecare îşi formase un stil propriu în ceea ce priveşte munca pe caz, astfel încît el putea să prevadă cu destulă siguranţă cum vor reacţiona. Metodologia trebuia, fireşte, respectată, însă — procuror sau ofiţer de miliţie — fiecare avea particularităţile sale de acţiune. Şi cel mai rapid drum spre final îl constituie îmbinarea ingeniozităţilor în munca de echipă. Nu făcea excepţie nici procurorul şef, numai că de data aceasta avusese dreptate Dragoş; prea se cramponase de ideea regizării. Iar lui Savii i se păruse că, atunci cînd i-a făcut „darul", speriindu-i odihna viitoarelor zile — poate luni şi săptămîni de-a rîndul — o făcuse în mare grabă, dornic să se „spele" cît mai repede pe mîini.

„Fie şi aşa", conchise Savii aşezîndu-se la birou şi orînduindu-şi notiţele. Vreme avea suficientă, fiindcă, dacă vă amintiţi, era procuror de serviciu în după-amiaza aceea. Curînd scoase o filă cu antetul procuraturii, tipărit sus în stînga, sub care caligrafie nervos: Dosar nr. 18/B.

Ştia prea bine ce trebuia să facă, formula se menţinea aproape aceeaşi şi, totuşi, întîrzia. De fapt, fără să-şi dea seama, proceda în acelaşi chip de fiecare dată cînd deschidea cîte un dosar. Era ca şi cum şi-ar acorda un ultim răgaz — poate se mai răzgîndeşte — înainte de a scrie cuvintele ce vor pune în mişcare maşina atît de complicată, dar în acelaşi timp simplă, precisă şi neiertătoare a justiţiei.

Procuror Savii Dan — se decise el să scrie — de la procuratura judeţeană Satu-Mare, avînd în vedere procesul-verbal de cercetare a locului faptei din 13 aprilie privitor la moartea violentă a numiţilor Komadă Ghedeon şi Matias Marta; din verificările prealabile rezultînd suficiente date cu privire la infracţiunea de omor calificat, prevăzută şi pedepsită de articolul 464/1, aliniatul 2, Codul penal, infracţiune săvîrşită de autor necunoscut; văzînd dispoziţiunile articolelor 195, 196 şi 198 din Codul de procedură penală, dispun: Pornirea procesului penal cu privire la infracţiunea de crimă de omor calificat, care constituie infracţiunea prevăzută şi pedepsită de articolul 464/1, aliniatul 2, Codul penal, urmărirea penală efectuîndu-se de Procuratura judeţeană Satu Mare.

Iscăli şi, în mare, ordonanţa de pornire a procesului

penal era gata. Se gîndi apoi că n-ar trebui să lase pe a doua zi ordonanţa pentru efectuarea unei autopsii medico-legale. Şi pe cine să numeşti expert cînd altul mai bun decît Marcu Mihai, medic şef al judeţului, nu puteai găsi? Cu vorba-i domoală, parcă-l auzea sfătuindu-l:

— Măi, Savii, de ce te-ai mai obosit cu scrisul? Era de ajuns un telefon şi te serveam. Mai bine făceai rost de o sticlă cu vin bun, o topeam cît mă asistai. Te cunosc cum îmi cunosc buzunarele; ştiu de pe acum ce te interesează; cauza morţii, data instalării ei, precum şi grupa sanguină a victimelor. Este?

— Este! se recunoscu procurorul învins. Dar ce faci, Marcule, îmbătrîneşti? Altădată, înainte de a mă dădăci, obişnuiai să-ţi scoţi ochelarii de soare, să-i vîri tacticos în buzunarul de la piept şi să zmuceşti gînditor de bretele. Ai uitat?

Zîmbind aducerilor aminte, Savii îşi deşurubă, decis, stiloul.

Sosit de mai bine de douăzeci minute la spitalul judeţean, căpitanul Han întrebase în răstimp de trei ori portarul dacă nu avea vreun mesaj pentru ei. După calculele lui, trecuse cel puţin o oră de cînd se despărţise de Rada. Nu putea pricepe de ce întîrzia atîta. Pe de altă parte, ofiţerul de serviciu, exasperat de insistenţele căpitanului, care-i telefonase de cîteva ori, răspundea invariabil: „Nimic nou. N-a dat nici un semn".

Lucrau împreună de destulă vreme şi aşa ceva nu se mai întîmplase. Îl trimisese să lămurească un lucru simplu, accepta că administratorul n-are ţinere de minte sau că descrierea lui e prea sumară pentru o eventuală identificare; însă în cazul acesta de ce n-a revenit la spital? O femeie frumoasă ca Niculina nu putea trece neobservată într-un colectiv de femei. Ar fi de ajuns una, măcar dintre cele „atente" or pizmaşe şi identitatea Niculinei s-ar limpezi.

Dacă Rada ar fi revenit şi-ar fi împărţit etajele, iar investigaţiile... Portarul era nou în postul lui, aşa că nu-l putea ajuta cu nimic. Avea o figură atît de speriată de parcă doar în dimineaţa aceea a fost urcat cu forţa în primul tren şi adus la oraş. Desigur, aparenţele în-

şeală, aprecie Han, gîndindu-se că un neajutorat nu pupă un asemena post. Era atîta ignoranţă întipărită pe chipul portarului, încît te întrebai, fără să vrei, ce-ar face dacă oarecine l-ar duce două-trei coridoare mai încolo. Ar şti oare să se întoarcă la locul lui?

Cînd luă hotărîrea să nu se mai plimbe atîta în lung şi-n lat, apăru şi locotenentul major.

— Cînd mi s-o face dor de moarte pe tine am să te trimit după ea, declară căpitanul, cu obidă.

— Administratorul, de fapt, este o femeie...

— Lasă prostiile că asta nu schimbă cu nimic problema. De ce ai întîrziat? Dar mai bine spune-mi ce veşti aduci?

— Nu-s prostii şi dacă un bărbat-administrator ar fi realizat cea ce a reuşit femeia-administrator, cu siguranţă că Premiul Nobel — sau altul, special constituit — i-ar burduşi buzunarele. Raportez că negăsind-o acasă, am dat o fugă la maternitate unde dumneaei, m-am convins personal, a născut o fetiţă. Am vorbit de una, de alta, ba am adus vorba şi despre ploaie. Deci o bună vreme am vorbit singur, legitimaţia mea nici n-a fost luată în seamă, eu asemenea pînă s-au terminat minutele de alăptat. Cum ăia mici nu cunosc ceasul, am cam stat pe afară.

— Şi?

— Treaba grea am rezolvat-o în cîteva fraze. Are femeia asta o memorie ce mă înspăimîntă. Pentru nimic în lume n-aş vrea să-i fiu soţ, fiindcă şi-ar aminti şi la nunta de argint că am ciupit un pol din banii de coşniţă, doar la cîteva zile după ce ne-am petrecut luna de miere la mătuşa Cecilia...

— Dovedeşte!

— Niculina Burmaz, soră medicală la secţia ortopedie, domiciliată în strada Vişinilor.

— Haidem! sări căpitanul, îndreptîndu-se spre ieşire. În maşină îmi spui şi restul.

Nu mai avea ce să-i spună, pentru că, imediat ce i-a aflat numele şi adresa, s-a grăbit să-l întîlnească. În maşină au constatat că nici unul dintre ei nu aveau habar unde vine strada aia a vişinilor. Şoferul făcu legătura cu inspectoratul prin radio-telefon şi, pînă să primească informaţiile cerute, tăcură chitic.

Afară se întunecase demult cînd au bătut la uşa Niculinei. Se culcase şi nu voia să deschidă, motivînd că-i singură, bărbatul fiindu-i plecat să lucreze în schimbul de noapte. Parlamentările au trecut de la uşă la geam şi dacă şoferul n-ar fi fost în uniformă, dar mai ales dacă întîmplarea nu l-ar fi proţăpit în faţa farurilor — faza mică — rămase aprinse, nu ştiu cum s-ar fi descurcat.

Intrară şi constatară că Şarlota avusese dreptate: pizghirită era, foc de frumoasă, cu păr blond ce-i împodobea halatul — îmbrăcat în pripă — mai abitir ca orice blană ce i-ar fi acoperit spatele.

După scuzele de rigoare, Han o întrebă imediat cum se numeşte persoana ce a închiriat o cameră la Marta Matias. Pentru a o putea pune se zbuciumaseră atîta, adică pentru posibilitatea de a ajunge la cineva, care prin două vorbe să dea un sens mai concret cercetărilor. Tăcerea femeii, vădita închistare, ostilitatea cu care îşi privea musafirii arătau însă că întrebarea căpitanului lovise corzi tainice şi că — în mod inexplicabil — din pricina ei, dialogul ameninţa să eşueze.

Ce se întîmplase oare? De ce se comportă astfel? Căpitanul îşi aminti, subit, de un amănunt care, neglijat, le-ar putea aduce oarecari discuţii cu procuratura.

— Nu-i o oră la care se fac vizite şi aveţi dreptul să refuzaţi a ne răspunde. Dacă credeţi necesar, ne retragem şi, cu voia dumneavoastră, vom relua discuţia mîine, la inspectorat, unde veţi fi invitată.

Femeia le arată scaunele din jurul mesei, fără să scoată o vorbă. Au ascultat-o, numai că, nici după aceea, lucrurile nu s-au îmbunătăţit. Desigur, întrebarea îi produsese un şoc ale cărui urmări nu le putea depăşi. Ar fi fost nevoie mai degrabă de un medic şi nu de prezenţa ofiţerilor. Rada se gîndi să caute un pahar de apă, doar i-o ajuta, şi dădu să se ridice. Mişcarea lui a fost greşit înţeleasă.

— Nu plecaţi, scînci femeia, disperată.

„Se teme. Oare ce o îngrozeşte? Să fie complice cu acel individ? E vorba doar de remuşcări? Asta ar însemna că ştia într-un fel de crimă. Îi spusese el? În cazul acesta, Niculina trăise o aşteptare chinuitoare, pîndind sosirea autorităţilor, ştiind ce o aşteaptă“, încercă Han să interpreteze ciudăţenia acestei primiri.

— Sînteţi căsătorită, parcă aşa spuneaţi, zise el, urmărind cu privirea portretul unui bărbat ce privea din rama lui de sticlă, destul de crunt.

Răspunsul veni sub forma unei cascade de plîns:

— A doua... a doua oară... şi dacă află... mă scoate în stradă.

Deci, acesta era motivul.

— Nu-i ceea ce bănuiţi, căuta ea să se dezvinovăţească, parcă ghicind gîndurile celor ce îi trecuseră pragul. Nu am ajuns pînă acolo şi nici nu ajungeam... soţul meu este mai în vîrstă, nu-i pot reproşa aproape nimic, însă-i de o gelozie de-a dreptul bolnăvicioasă... Ce mă fac, ce mă fac acuma? se smiorcăi femeia, parcă mai uşurată după mărturisirea făcută.

„Pe noi ne întrebi? Trebuia să-ţi pui întrebarea la timpul potrivit".

— Numele chiriaşului, vă rugăm, insistă Rada, fără să spună ce gîndise cu o clipă mai înainte.

— Este absolută nevoie?

— Dumneavoastră nu înţelegeţi că n-am venit să ne tîrguim? interveni Han. Dacă nu aveţi alt motiv decît cel amintit, de ce refuzaţi să ne spuneţi numele acelui om?

— O să-i spuneţi soţului meu...

— Avem şi aşa destule pe cap şi, deocamdată, nu sîntem plătiţi să...

— Păziţi nevestele altora, asta aţi vrut să spuneţi? Nu trebuia să vă opriţi. Loviţi, loviţi în cei fără apărare, doar sînteţi bărbaţi.

„Ia te uită, are şi colţi, ştie să muşte!"

— E atît de important să ştiţi cum îl cheamă? De ce nu-l lăsaţi în pace? Ce-a făcut?

— E foarte important. Cînd aţi fost ultima oară pe strada Republicii?

— Cu trei zile în urmă, însă n-am găsit pe nimeni acasă.

— Bătrînii au fost ucişi! Cum îl cheamă pe chiriaş?

Femeia îşi duse brusc mîna la gură pentru a-şi înăbuşi un ţipăt. Faţa i se goli de sînge, de parcă ea ar fi fost una dintre victime. Începu din nou să plîngă şi fără să mai fie rugată, recunoscu:

— Eu l-am dus acolo. Nu se poate, nu... Dumitraşc Aurel...

— Cine este şi unde l-aţi cunoscut?

— La spital, a fost internat la noi...

— Continuaţi, ceru Han, văzînd că tăcerea se prelungeşte.

— Locuia în oraş... însă soţia nu-l primea în casă. L-am ajutat... spunea că a fost ofiţer de securitate, aici...

Han şi Rada îşi aruncară o privire, parcă nevenindu-le să creadă că auziseră bine. Întîi, controlor la aur, acum ofiţer. Numele nu le spunea nimic. Lucrau în Satu Mare de cînd absolviseră şcoala de ofiţeri, dar un astfel de nume nu întîlniseră.

— ... a fost închis, aşa zicea, fiindcă a scăpat nişte spioni şi de aceea a fost pedepsit.

Categoric, asta-i cea mai mare cacialma auzită în ultimii ani. Cînd s-o fi întîmplat aşa ceva? Gîndul li se întoarse la cămăruţa aceea mizeră, la ambianţa în care locuise individul. Totul se lovea cap în cap, nimic nu se lega încă într-o ordine cît de cît logică.

— A fost internat anul ăsta la începutul lui ianuarie. Suferise cîndva un accident, ceva la coloana vertebrală. Nu se simţea prea bine şi a fost împachetat într-un corset. Fiind la mine în salon, era firesc să discutăm mai multe în zilele ce au urmat internării. Deseori, îmi ţinea tovărăşie noaptea cînd eram de gardă. Spunea că nu poate dormi. Aşa am ajuns să-l cunosc mai bine. A fost totdeauna cumsecade, simpatic. Mi-a spus povestea vieţii lui — tristă, vă asigur — şi mi s-a făcut milă de el. Cum să nu-ţi fie cînd după atîţia ani nu mai are pe nimeni? Pînă a mă recăsători am fost şi eu singură şi ştiu ce înseamnă... Mă purtam frumos cu el, fără să bănuiesc ceva... Am fost surprinsă cînd mi-a dat nişte scrisori înfocate, l-am certat, aşa de formă, dreptu-i că nu-mi displăceau, dar asta a fost tot.

Ştiind că nu are unde merge i-am căutat gazdă, l-am ajutat cu bani şi de cîteva ori i-am făcut injecţii pentru întremare, în camera închiriată. A vrut şi altceva, dar n-am cedat. Ştiind că pleacă la Bucureşti, i-am dat un pacheţel pentru o verişoară şi de atunci nu l-am mai văzut...

Le-a mai povestit şi alte amănunte. La plecare, Han o preveni:

— O să vă invităm la inspectorat pentru o declarație scrisă, cît de curînd ...

Îndreptîndu-se spre sediu, după cele aflate, era greu de spus dacă simțeau un sentiment de triumf, ori doar o mare oboseală.

Mai deprimat ca mine nu cred să găsesc pe cineva în lumea asta mare și, aproximativ, rotundă. Oare pentru ce m-am chinuit, pentru ce am renunțat la atîtea plăceri? Mă uit pe geam și de la înălțimea celor trei etaje ale Institutului politehnic îl văd pe Puia și pe ceilalți doi colegi din secție cum discută, așteptîndu-mă. Par liniștiți, dar numai eu, care-i cunosc, știu că-i doar o aparență. Dacă-mi sînt prieteni? N-are nici un rost să-mi pun asemenea întrebare, însă de luni și luni sînt alături de mine și nu greșesc dacă afirm că oricare dintre ei a făcut tot ce i-a stat în putință ca să-mi recapăt încrederea în oameni, în mine.

Cînd am intrat în examen erau mai nervoși decît mine și nimeni, niciodată, nu ar putea descrie bucuria ce i-a cuprins cînd s-au afișat rezultatele de la scris. Obținusem nota maximă; numai că eu, unul, aproape nu mai aveam putere să mă bucur. Nu știu dacă am avut noroc sau a fost răsplata zilelor mele de trudă, oricum nu asta interesa. Urma oralul și speram că peste cîteva zile să pot spune că sînt student. Era un vis pe cale să se înfăptuiască și tot nu-mi venea a crede.

Au ținut să mă însoțească și la oral, iar după ce am intrat, au coborît în curte, să-mi țină pumnii, cum s-ar zice. Nu-mi puteam reveni din uimire după ce am tras biletul, finidcă totul mi se părea atît de simplu. Nu mai era nevoie nici măcar să-mi fac o ciornă, într-atît de bine cunoșteam subiectele. Calmul a pus stăpînire pe mine, ba mă gîndeam chiar și cu ce ton să vorbesc. Frică îmi era doar să nu mă bîlbîi, că așa mi se întîmplă cînd sînt bucuros.

Toată lumea știe cum se desfășoară un examen; în încăperea respectivă se află, de obicei, cei ce urmează să răspundă și examinatorii. Pînă aici totul este clar. Profesorul purta ochelari foarte moderni, avea o aluniță pe obrazul stîng și buzele parcă trasate cu linia. Stăteam

chiar în fața lui și nu ne despărțeau decît vreo optzeci de centimetri, hai să zic, nouăzeci. Asistentul tocmai părăsise sala.

— Dumneata n-ai să-ți notezi nimic?

Priveam pe geam și simțeam că plutesc peste acoperișurile pe care le bănuiam acolo jos — un zbor planat, asemănător aceluia al berzelor ce își făcuseră cuibul pe casa bunicilor; spirale largi, spre pămîntul înverzit sau, purtate de căldura verii, spre soarele molcom din zare. Eram fericit cu adevărat. Îmi mai puteam oare dori și altceva? Aveam certitudinea că pășesc pe poteca năzuințelor mele, că peste cinci ani mă voi întoarce la cei ce mi-au dat recomandarea și îmi vor plăti o bursă. Polițe, propriu-zis, nu mai aveam cui plăti și dacă cei din mijlocul cărora muncisem au uitat povestea mea, de ce n-aș uita-o și eu? Nu s-a întîmplat într-o zi sau două, nici în nouă, ci multă sudoare a trebuit să-mi șterg de pe frunte pînă am învățat să surîd.

— Ascultă, domnule, eu îți vorbesc iar dumneata zîmbești pereților?

Surprins, privesc ochii celui din fața mea. Dioptriile reflectă răutate. Cu ce să-i fi greșit? Nu pot pricepe ce vrea, e adevărat că nici nu mă străduiesc, încă nu mi s-a șters de pe buze dulceața visării.

— Cum te cheamă?

Îi spun. Se uită pe foaie și după cum tresare îmi dau seama că-i rîndul lui să fie surprins. Neplăcut, bineînțeles, dar numai cerul putea ști de ce îl indispun notele trecute acolo. Mă privește insistent, prea insistent ca să nu pricep că l-am supărat cu ceva. „Dacă și ăsta are motiv de supărare, atunci lumea-i cu susul în jos, pîrdalnică și nebună“, gîndesc eu, simțind cum mă apucă dracii. „Cu ce drept mă suspectează, ce vrea să vadă la mine de își mijește atîta farurile alea de ceață?“

Îmi dau seama că am luat-o razna și mă grăbesc să-mi caut altă ocupație. De acord, numai să nu uităm că sîntem la un examen. Să-mi fac de lucru prin buzunare, ar zice că umblu după fițuică. Să-mi piaptăn coama pe care o simt cum se zbîrlește, nu-i decent. Poate, să-mi tai unghiile? Nu se cade, și-apoi n-am cu ce. Chiar dacă aș avea, mîna spre buzunar n-am s-o întind. Acolo am stiloul, ar fi o soluție să-mi fac de lucru cu el. Nu-i bine și

hotărăsc că pentru tot aurul din lume nu-mi schimb poziția. Atît ar mai trebui! Parcă s-ar juca de-a pisica și șoarecele, atît de pofticios mă urmărește. Și-a încrucișat mîinile sub bărbie și mă privește țintă. Ca să nu fac vreo prostie îmi mut privirea în tavan și aștept să răspundă primul din serie. Apoi, din nou, pe geam.

Părea că doarme, dar eu știam că nu-i așa. Candidatul din dreapta mea își ia inima în dinți și prin semne discrete vrea să-mi atragă atenția. Rezist cît rezist. Nu-l cunosc și nu-l pot ajuta cu nimic chiar să fi vrut. Îndrept ochii spre el, mă încrunt, lăsîndu-l să înțeleagă că n-am pic de inimă. Disperatul n-o fi vrut să priceapă și deschise gura. Pe buze i-am citit că vrea o formulă. Așa-i viața, unul vrea un cal, altul o formulă, eu să fiu lăsat în pace. Duc degetul la gură semn că nu avem ce discuta.

— Dumneata, părăsește imediat încăperea! Ai terminat cu examenul!

Nu dormise și văzuse tot. Îmi părea sincer rău pentru vecinul meu. N-au ajutat la nimic explicațiile și în cele din urmă ieși. Parcă savurîndu-și victoria, dascălul se întoarse spre mine:

— Și dumneata!

Arătătorul lui împungea de-acum, victorios, aerul la cîțiva centimetri distanță de pieptul meu.

— Eu . . . ce anume?

— Ai terminat cu examenul. Ieși afară!

— Glumiți, desigur, n-aveți nici un motiv. Stați la mai puțin de un metru de mine și ați văzut că nu l-am încurajat în nici un fel.

— Cum? Îndrăznești să mă faci mincinos?

Acesta a fost doar începutul. A urmat criza de isterie. Un alt candidat îmi confirmă spusele, dîndu-și foc la valiză. S-a dezlănțuit un întreg circ, dumnealui părăsind ostentativ sala și lăsîndu-ne numai cu asistentul, venit în grabă.

— Dacă individul nu părăsește sala, refuz să continui examinările!

Ce era să fac? M-am încăpățînat și curînd apăru decanul. Acesta, ascultă părțile. Toți candidații declarară că n-am nici o vină. Încercă să aplaneze lucrurile, dar parcă turnă benzină în foc.

— Ori el, ori eu! declară ultimativ profesorul și se postă deoparte, sfidător, cu mîinile încrucișate pe piept.

Aveam dreptatea de partea mea, martori care-mi confirmau spusele. Totul se dovedi pînă la urmă zadarnic. Din nou am fost cel sacrificat pentru un capriciu. Soarta se înverșuna să-mi arate inutilitatea eforturilor mele. Probabil am supărat-o, cîndva, prea tare și de aceea mă vrea numai în genunchi . . .

Vaida plecă de la inspectorat fără să aibă vreo țintă precisă. Toată după-amiaza îl obsedase un anumit gînd. Întîi, mai rar, apoi din ce în ce mai des; gîndul cu pricina apărea mereu, iar în cele din urmă se instală temeinic, încît n-a mai putut să-l neglijeze. Ce-i drept, el venise cu ideea că victima putuse să aibă și altă naționalitate. Cele cîteva argumente puteau fi considerate un „cap de pod", un punct de pornire. Însă, de aici și pînă la celălalt mal, la enervantul lui gînd, era un gol pe care nu-l acoperea cu nimic. Cu atît mai sîcîitor cu cît maiorul nu putea explica cum ajunsese să fie aproape convins că victima, sau ceva în legătură cu ea îi amintea un anumit lucru. Dar, ce anume, nu reușea să stabilească, oricît se frămînta.

Și cînd se îndeletnicea cu supoziții, maiorului îi plăcea să pășească cu picioarele pe pămînt; de aceea răsucea și învîrtea în fel și chip orice presupunere și pînă nu se convingea că nu se hazardează, nu o împărtășea nimănui. Acum s-a trezit, așa deodată, la celălalt capăt de pod, fără să știe cum a ajuns. A mai încercat să compare, să asocieze unele fapte și persoane cunoscute în ultimul timp, dar fără rezultat. Voia să scape de gîndul acela ce devenise aproape o certitudine, tocmai pentru că își dădea seama de absurditatea lui. N-avea de unde cunoaște victima; și totuși . . .

Rătăci o vreme prin oraș, apoi se îndreptă spre Cazino. Înserarea l-a ajuns pe o bancă, contemplînd marea cu umbrele, zgomotele și mireasmele ei. Cînd dispărură la orizont și ultimele lumini ale unui vapor ce pleca, numai el știe unde, maiorul se întoarse în oraș. Îi făcea plăcere să cineze într-o bodegă ce se învecina cu piața mare, fiindcă acolo găsea în permanență pește proaspăt. Nu-l

deranja nimic, chiar dacă uneori îi rămînea doar atît loc cît să-şi ţină farfuria în faţă. Se hotărîse să profite cît va fi pe litoral şi să se sature de peşte. Venea cît putea de des aici, să savureze saramura sau plachia, amestecat în fumul şi zarva localului. În jurul bodegii mişuna seara o lume de un pitoresc deosebit. Chemări peste mese, căutări prin fum, rîsete neruşinate, miros de mujdei, soţii venite prea devreme, unele prea tîrziu, ca să-şi urnească spre casă bărbaţii, înainte ca aceştia să-şi întoarcă buzunarele pe dos sau să adoarmă chirciţi pe laviţele lustruite.

Căută, ca de obicei, din priviri, un loc la vreo masă, unde să se „lipească". Slabe speranţe, dar maiorul nu era omul care să facă cale-ntoarsă pentru atîta lucru. „Oricît de plin ar fi un sac, loc pentru o boabă tot se mai găseşte", îşi zise el şi porni să-şi încerce norocul. În încăperea alăturată, chiar lîngă stîlpul central ce susţinea tavanul, zări un spătar de scaun gol. Se grăbi într-acolo şi cînd ajunse lîngă masă, mai să nu-şi creadă ochilor. Locul era liber, dar nu asta era important. Lipită cu spatele de stîlp stătea o tînără. Pe masă se aflau două perechi de halbe în care mai rămăsese doar spuma. Fata îi trînti un acru: „ocupat!" şi nu-l mai luă în seamă. Vaida avea în faţă temeiul gîndului ce l-a maltratat toată după-amiaza. Dintr-o dată îl apucă voioşia. Nu-i exclus să fi zîmbit cînd s-a aşezat pe scaunul de lîngă fată, numai că ea a înţeles cu totul altceva.

— Dacă nu vă supără, aş vrea să stăm puţin de vorbă, îi explică Vaida, aplecîndu-se peste masă ca să se facă înţeles în vacarmul din local.

— Vezi-ţi domn'le de treabă şi nu mă plictisi!

Amuzat de situaţie, Vaida continuă:

— Sînt un om cît se poate de serios şi intenţiile mele...

— Las' că vă cunosc eu! Toţi spuneţi aşa pînă vă cuibăriţi. Ai greşit adresa, babalîcule, nu-s din alea. Uşcheală la babă să-ţi încălzească reumatismul.

Nu mai apucă să răspundă căci se simţi prins de ceafă şi o voce bărbătească îl povăţui:

— Vira ancora şi umflă pînzele pînă ai vînt din spate!

Îi simţise răsuflarea la ureche, ceea ce însemna că s-ar putea zmunci înainte şi, printr-o întoarce fulgerătoare, i-ar putea arăta cum se plasează un croşeu. Rămase totuşi liniştit, întrebînd, la rîndu-i:

— Şi dacă nu?

— Te ajut, pentru început, cu un picior şi-apoi mai vedem noi.

Încurajat probabil de părul cărunt al celui ce-i ocupase locul, începu să-l tragă pe Vaida de guler ca să-l ridice de pe scaun. Dar Vaida îl scuti de efort, fiindcă-i prinse mîna peste umăr, sculîndu-se singur. Surprins de repeziciunea gestului şi de faptul că mîna îi rămase imobilizată, tînărul îmbrăcat cu un tricou de marinar, se holba, nevenindu-i să creadă, că cel din faţa lui îl întrecea mult în înălţime. Văzînd că agresorul nu-i decît un tînăr ce se umflă în pene, e drept că bicepşii erau gata să-i rupă maioul, Vaida îi lăsă mîna liberă.

Poate pentru a se grozăvi în faţa fetei care îl privea cu admiraţie, tînărul încălecă scaunul de parcă s-ar fi urcat într-o şea, aruncînd peste umăr:

— Pe corabia asta, eu sînt căpitan! Şi ca să fie înţeles cum trebuie, prinse fata de după gît şi o sărută. Mai vrei ceva?

— Iartă-mă căpitane, dar după grad eu sînt maior şi ar trebui să mă asculţi, îi zise Vaida întinzîndu-i legitimaţia ţinută în palma-i mare.

— N-am ştiut... a fost doar o glumă, se scuză, bolborosind glumeţul.

— Unde lucrează tovarăşul căpitan?

— La siloz, mecanic...

— Deci, om serios şi nicidecum un pierde-vară, se prefăcu maiorul mirat. Ca să vezi ce ţi-e şi cu aparenţa, domnule, cum te poate înşela. Şi eu care credeam, după limbaj, că am de-a face cu un derbedeu!

Tînărul se ridică fără să i se ceară, îmbujorat la faţă. Împinse apoi scaunul spre maior şi se pregăti de plecare.

— N-am de gînd să vă stric seara, aşa că nu e cazul să te grăbeşti. Voiam doar să mănînc ceva şi tocmai căutam un loc cînd am găsit-o pe domnişoara. Am o fiică, aproape de aceeaşi vîrstă — aici Vaida nu spunea adevărul — şi mă gîndeam că nu i-ar sta rău o vestă asemănătoare, fabulă maiorul.

— Nu-mi rămîne decît să-mi cer scuze, declară tînărul, insistînd apoi ca maiorul să se aşeze pe scaunul lui.

— Şi dumneata?

— Găsesc eu, nu-mi purtaţi de grijă — şi porni în căutare.

Maiorului i-ar fi plăcut să creadă că s-a schimbat nu datorită faptului că s-a înfruntat cu un ofițer, ci pentru că așa ar fi fost firesc să se poarte un om civilizat. Dar poți să știi ce mai gîndește un tînăr? Era totuși mulțumit că incidentul n-a trecut dincolo de masa lor. Cei din jur chiar dacă au observat ceva, și-or fi zis că n-a fost decît o întîmplare oarecare, de vreme ce n-au apelat la pumni. Și-apoi, în viermuiala aceea fiecare trăiește pentru plăcerea lui. Greu de crezut că pe meseni i-ar mai interesa și altceva.

Ținînd deasupra capului o ladă dintre acelea în care se transportă băutură, tînărul își făcea loc spre ei. Se așeză pe ladă, mai mult decît mulțumit.

— Am chemat și chelnerul, așa că o să facem două lucruri deodată: serviți cina, iar noi vă spunem ce vă interesează.

Îi mulțumi pentru amabilitate, apoi o întrebă pe fată de unde și-a cumpărat vesta, făcîndu-i galant și un compliment. În timp ce ea îi răspundea, Vaida nu-și lua ochii de la țesătură. Era același material din care fusese croită și vesta victimei de la hotelul „Zalis", numai dispunerea culorilor era alta. Modelul acela în carouri, nasturii îmbrăcați în stofă dovedeau originea comună a celor două veste. Fără să facă vreun efort anume, maiorul găsise explicația logică a gîndului ce nu-i dăduse pace toată ziua. Se întîmplase acolo, la Timișoara, cu puțin înainte de a pleca spre Constanța; cu o zi sau două înainte, poate chiar cu o săptămînă, dar asta nu mai avea nici o importanță. Ochiul reperase pe stradă, din întîmplare, din pură întîmplare, o vestă asemănătoare. Chipul femeii nu l-a interesat și dacă memoria a perceput culorile, a făcut-o probabil, din pricina noutății modelului. Informația s-a depozitat iar cînd memoria a fost stimulată de rămășițele carbonizate ale unui material asemănător, complicatul mecanism al creierului a încercat s-o smulgă uitării. De aici și vaga impresie că ceva anume îi este cunoscut la victimă.

Apăru și chelnerul, adevărat acrobat și contorsionist, demn să-și prezinte numărul în oricare mare circ al lumii. Era de mirare cum putea să se miște cu atîta ușurință prin pădurea de trupuri și picioare, adevărat hățiș, în care tu, biet consumator, trebuia să îți faci loc cu coatele sau să calci precum cocostîrcii porniți în baltă la vînătoare. Vaida

făcu cinste și cînd omul cu haina, cîndva albă, le puse halbele în față, ciocniră mulțumiți. Maiorul pentru veste, tinerii pentru chilipir.

Povestea fetei se dovedi atît de simplă încît aproape să n-o crezi. Era vînzătoare la cel mai mare magazin din Constanța și de vreo săptămînă le intrase spre vînzare vesta respectivă. Nu știa prin ce împrejurare a sosit doar una, șeful raionului spunea că vor mai aduce. I-a plăcut și a cumpărat-o voind să aibă ceva ieșit din comun, fie chiar și numai cîteva zile.

A doua zi Vaida relată cele aflate echipei, precizînd chiar faptul că compleul purtat de victimă fusese făcut la fabrica de confecții din Craiova. Oare, putea asta să însemne că victima nu-și avusese domiciliul în Italia?

Dimineața de 14 aprilie începu cu griji pentru cei ce doar cu o zi înainte cercetaseră cazul cu dublă omucidere.

Procurorul Savii avu o discuție mai lungă cu Bungescu, șeful său, apoi, de nevoie, merse să-l asiste pe Marcu la autopsia cadavrelor, așa cum cerea procedura. După cîteva ore se întorcea frînt cu toate că el nu ridicase un pai. Ambianța în care fusese obligat să-și petreacă acele ore, fie și presărate cu glumele legistului, l-a copleșit în așa măsură, încît avea impresia că n-o să mai fie bun de nimic cîteva zile. Avea în buzunar rapoartele medico-legale de autopsie numărul 53 și 54. Dar din păcate, ele nu conțineau prea multe date; atît la examenul extern, cît și cel intern n-au fost lucruri relevante în legătură directă cu moartea propriu-zisă. Existau, desigur semne de violență — loviturile de secure... Nu s-au găsit leziuni de apărare, fapt ce întărea convingerea că victimele au fost surprinse în somn.

Trecînd prin fața unui bufet, fu cît pe ce să fie doborît de un consumator, prea zelos, care era „ajutat" de un ospătar să părăsească localul. Trezindu-se în brațele procurorului, omul i se plînse: „Nu mai vor să... mă servească". Savii îl conduse lîngă primul pom, îl sfătui să-l țină bine, iar el merse să facă dreptate.

— Un turț dublu, ceru ospătarului, convins că era singurul lucru ce l-ar pune pe picioare (pe el, nu pe bețiv).

La rîndu-i, căpitanul Han, cum ajunse la inspectorat, alergă la colegii de la evidență. Le comunică ce-l interesa și așteptă acolo nerăbdător pînă îi înmînară o fișă.

Toată noaptea se frămîntase, negăsind un răspuns, depănînd și iar depănînd firul amintirilor, al ipotezelor și al incertitudinilor. Și, pentru ce? Pentru ca acum să constate că Dumitrașc Aurel — „controlor la aur", „ofițer de securitate" — inventase o profesiune, uzurpase un titlu; el, care nu era altceva decît un cunoscut client al penitenciarelor, un recidivist.

Comunică toate astea locotenentului major Rada. Era furios și, cu fiecare nouă frază se aprindea și mai tare. Cînd își vărsă nemulțumirea, îl înștiință.

— Am să caut să aflu de prin dosare și alte date, apoi îl anunț pe șef. Ultima lui adresă oficială a fost pe strada Căprioarei. Tu du-te la amicul Ovidiu Weiss — dă-te bine pe lîngă el, spunei că are o soție frumoasă, că dansează ca nimeni altul, că niciodată n-o să fie chel, că ești întru totul adeptul bombeurilor lustruite, inventează ce vrei, — numai verifică dacă nevasta lui Dumitrașc, Mara, mai locuiește acolo. Dacă da, dă o fugă și stai de vorbă cu ea. Poate aflăm lucruri noi.

A găsit-o, într-adevăr, la adresa indicată și după primele cuvinte și-a dat seama cît de pornită era împotriva lui Dumitrașc. Cînd a fost arestat, ea tocmai aștepta să nască. A tot sperat să se facă om de treabă, dar el venea acasă numai cînd nu mai avea cu ce trăi. Stătea cîteva zile, punea mîna pe ce apuca și iar dispărea. Din cînd în cînd primea cîte o carte poștală, prin care soțul își anunța adresa: penitenciarul cutare și cerea pachet. Cît a putut, i-a trimis. Copilul l-a crescut singură, dar așa nu mai merge. S-a recăsătorit, nu, nu oficial, dar a găsit un om care ține la ea, la copil.

— În ianuarie m-am pomenit cu Dumitrașc. Avea neobrăzarea să intre în casă. Cum adică? l-am întrebat eu. După tine e normal să pleci cînd vrei, să te întorci cînd n-ai altceva mai bun de făcut, că proasta te așteaptă. Află că mi-am găsit alt bărbat, pe ăsta ce stă la masă, — am uitat să vă spui că Pavel, Pavel Cutigaru, așa-l cheamă pe omu' ăsta al meu, era acasă. Ce credeți că a făcut Aurel? A sărit la bătaie? Nici vorbă, lui nu-i păsa că-s a altuia, se mulțumea să-l lăsăm să doarmă în bucătărie. Ploață, nu bărbat cu acte la primărie era Aurel. L-am poftit să-și vadă de drum și dus a fost pentru mine.

Pe la începutul lui martie mi-a zgîriat iar la ușă. Să nu-l recunosc așa mîndru era îmbrăcat. Se lăuda că are bani, că a fost pensionat și că a venit să mă roage să nu-i fac greutăți că vrea să divorțeze. Mama amarului să-i aibă de grijă, nu eu. Să plătească divorțul și să meargă unde și-a dus mutu' iapa. O plîng numai pe aia ce și-o lega viața de-a lui. Mie nici pensie pentru copil nu-mi trebuie de la un așa om.

A mai zis ea multe, Rada a ascultat-o și printre picături s-a interesat de prietenii lui Dumitrașc, ce fac, unde l-ar putea găsi? Nu i-a spus pentru ce anume îl caută, numai că a rugat-o să-l anunțe dacă vine acasă, ori îl vede prin oraș.

Obținuse o singură adresă, dar pînă să ajungă în „Balta blondă", trebui să îndure soarele, ce părea că numai pe el îl urmărește. Acolo, deziluzie: familia Ciopor nu era acasă. Pe cînd se pregătea să plece, sosi fiul lor, un puști de vreo cincisprezece ani. Intrară în vorbă și Rada constată că și băiatul îl cunoștea pe Dumitrașc. De groaza zăpușelii, ofițerul mai întîrzie sub umbrar.

— Cînd se întoarce tata, spune-i că l-a căutat cineva de la miliție. Să-mi telefoneze, fiindcă trebuie să ne întîlnim.

Își scrie numărul pe un petec de hîrtie și îl înmînă puștiului.

— Vă interesează nenea Dumitrașc?

Halal întrebare! Și el care își închipuise că vorbise „beton".

— Ce te face să crezi asta?

Puștiul zîmbi obraznic, se ciocăni cu degetul în tîmplă, dînd de înțeles că nu-i deloc un prostănac.

Era ora cînd comandantul Dragoș comunica procuraturii numele chiriașului bănuit de dublă omucidere.

14 aprilie se nimeri să fie o „zi lungă", adică, cu program și după-masă. Abia începuse a doua ei jumătate, cînd sună telefonul. Han ridică receptorul și află de la centralistă că un copil cere insistent să vorbească cu tov. Rada.

— Te sfătuiesc să nu-ţi rezolvi problemele legate de pensia alimentară în timpul serviciului. Dacă află Dragoş că ocupi firul, te pune să plăteşti adiţionale.

„Ce să plătesc?“ vru să întrebe Rada, însă auzind ce i se comunică, îi făcu semn căpitanului să se ridice. Aproape că trînti receptorul şi din doi paşi fu lîngă cuier de unde îşi luă chipiul.

— Fă rost de o maşină, Dumitraşc este în parc, aşa mi-a comunicat puştiul lui Ciopor, despre care ţi-am vorbit.

Ieşiră în goană. Numai că, afară, nici urmă de maşină. Îşi continuară fuga şi doar după vreo cinci minute le ieşi în cale una dintre maşinile de intervenţie reţele electrice. Nu era momentul să facă nazuri şi, avînd consimţămîntul şoferului, se înghesuiră în cabină.

— Puştiul zicea că Dumitraşc a trecut pe la ei, însă părinţii nu veniseră încă de la serviciu. Au schimbat cîteva vorbe şi afurisitul a plasat poanta că îl caută miliţia. Individul s-a cam pierdut cu firea, începuse să dea semne de nervozitate, şi, de unde pînă atunci declarase să o să-l aştepte pe Ciopor cel bătrîn, se grăbise să plece. „Detectivul“ l-a urmărit, pe drum şi-a luat ca ajutor un băiat din vecini. Acesta îl păzeşte în parc, iar „omul nostru“ s-a repezit la telefon.

— Din nenorocire nici nu prea ştim cum arată . . .

Ajunşi în parc s-au repezit buluc spre locul unde zicea puştiul că l-a lăsat. Sperau să descopere întîi pe Ciopor-junior şi cu ajutorul lui să termine treaba. N-au apucat să-şi realizeze intenţia, deoarece la vreo optzeci de metri, în faţa lor, un bărbat se ridică de pe o bancă şi o luă în goană.

— El este! zise Rada, cu toate că nu avea nici o certitudine.

Han se gîndi o clipă ce s-ar întîmpla dacă urmăritul nu era cel căutat, ci un găinar oarecare, cu motive temeinice de a se feri din calea lor. Totuşi nu se opri din fugă, alergînd cot la cot cu locotenentul major.

— Ca înălţime se potriveşte, şuieră Rada, dovadă că şi el gîndise ceva asemănător. Dumitraşc! Staai! slobozi el o somaţie ce se voia autoritară.

Ca un făcut, în parc se aflau numai femei şi copii, nici un bărbat care să întretaie calea fugarului. Şi cu

femeile e mai bine să n-ai de-a face în asemenea treburi. În loc să se ferească din drum, ele se îngrămădiră pe alee, care singure, care strîngîndu-şi copiii lîngă ele. Cele ce nu aveau ce ocroti se simţeau datoare să le sară în ajutor urmăritorilor, cu vorba şi uite aşa, dacă nu tot parcul, cel puţin o pătrime se transformă într-un vacarm de nedescris.

Am fi nedrepţi dacă nu am recunoaşte că opinia publică a avut totuşi un reprezentant printre derutatele mame, viitoarele mame şi bunici. Se pare că bătrînica aceea aţipise în scaunul ei, la umbră. Cînd s-a trezit nu s-a pierdut cu firea şi s-a repezit la Han care era în civil cît pe ce să-l nimerească cu o sacoşă.

Fuga le era îngreunată şi de criblura ce aluneca sub tălpi, de parcă lipsa de antrenament şi vîrsta n-ar fi fost suficiente. Distanţa dintre urmărit şi urmăritori nu se micşora. Aproape de ieşirea din parc îi ajunse din urmă fiul lui Ciopor, fugi cîţiva metri alături de Rada, atîta cît să-i comunice că cel din faţă este chiar nenea Dumitraşc. Apoi, ca şi cum pînă atunci se odihnise, se desprinse cu o uimitoare uşurinţă şi ţîşni după fugar. L-au strigat, însă antilopa aia blondă parcă ar fi avut ceară în urechi.

Lăsară în urmă parcul şi cu Dumitraşc în frunte alergau spre gara Ferăstrău. Puştiul se apropia din ce în ce mai mult de fugar şi, numai el ştie din ce motive, începu să-l strige, să fluiere şi să huiduiască. Urmăritul întorcea din ce în ce mai des capul, ceea ce antrenorii de atletism nu recomandă, fiindcă susţin ei, fuleul îşi pierde din lungime şi ritm. Dar, probabil că Aurel nu deţinea aceste elementare noţiuni: dovadă că nu era sportiv de performanţă. După alţi cîţiva zeci de metri, începu chiar să parlamenteze, peste umăr, cu băiatul. Încă o greşeală capitală pentru că înjurăturile şi drăcuielile — adresate din adîncul inimii — obosesc, duc la pierderea suflului şi întărîtă pe cel căruia i le adresează. Puştiul îl ajunse din urmă. Dansa acum în spatele lui Dumitraşc, tot încercînd să-i pună piedică, aşa cum văzuse el la jucătorii de la „Olimpia“ cînd voiau să-şi distreze oaspeţii veniţi cu gîndul să cîştige.

Nici unul dintre ofiţeri n-a scos pistolul, fiindcă, pur şi simplu, nu purtau aşa ceva asupra lor. La Satu Mare

nu se alerga în fiecare zi după prezumtivi criminali, nu se schimbau amabilități prin intermediul gloanțelor, iar bandele rivale își respectau sectoarele și numai arareori se uitau cruciș — unele la altele — cînd se întîlneau cu prada la centrele I.C.V.A. Delictele nu erau, așadar, prea grave și în consecință se rezolvau cu alte metode.

Acest lucru nu l-a cunoscut Titus Țîrnea, cîndva proaspăt absolvent și căra, sărmanul, bucata de fier pînă și la baie. A tot perseverat pînă a făcut vînătăi la șold, că nu voia să strice fazonul buzunarului de la piept unde purta nelipsita-i batistuță, asortată șic cu cravata. I-a explicat un coleg cum vine treaba, dar nu l-a convins. Și-a făcut un ham din curelele ce-i ținuseră băiatul în cărucior și cu pistoletul subțioară umbla cu stînga depărtată de corp de ziceai că îl dau mușchii afară din casă. A tot așteptat ocazia să-l folosească, dar norocul i se strecura printre degete, mai ceva ca apa prin ciur. Cînd s-a plictisit (gurile rele afirmă textual: cînd i-a venit mintea la cap), l-a azvîrlit în fișet și nici la tragerile de antrenament n-a mai vrut să pună mîna pe el.

Ajutorul-voluntar reuși una dintre acele piedici despre care se spune că te ajută să nu mai calci pe gazon două-trei etape. Asta a fost impresia ofițerilor, dar văzîndu-l pe Dumitrașc cum se ridică și-au dat seama că puștiul nu fusese legitimat la amintita echipă. Încă un argument — și ultimul — avea să confirme că cel ce se aduna de pe jos nu avea pic de sportivitate în el; ridicîndu-se, Dumitrașc îi arse lui Ciopor-junior o asemenea scatoalcă încît îl năuci de-a binelea. Prin urmare: primo: — puștiul se puse pe plîns, renunțînd la lăudabila-i intenție de a mai face pe viteazul; secundo — degeaba își reluă Dumitrașc goana, fiindcă singur s-a exclus din viața sportivă, iar dacă continua să alerge o făcea pe riscul lui; terțio — adică ce-i mai important, altercațiile și chelfăneala dintre primii doi au necesitat un oarecare timp, ceea ce a permis ofițerilor să se apropie de fugar.

Încăpățînarea îi mîna în aceeași formație; cînd intrară, pe la ace, în stația Ferestrău distanța se micșorase la vreo cinci metri.

— Plesnesc! declară căpitanul și feri din drum.

Era și timpul, căci cei de la C.F.R. nu se gîndiseră că pe lîngă șine s-ar putea organiza frumoase și, mai ales, instructive alergări, ba, chiar și jocuri de-a hoții și vardiștii, mărginindu-se să lase doar atîta loc cît calcă un om, fără pretenții la pistă de tartan și drum neted.

„Și eu", încercă Rada să fie sincer, continuînd urmărirea. Nu mai știa pe ce calcă, nu-l mai interesa nimic altceva decît silueta din față. Avea simțămîntul că niciodată n-o să se poată apropia de ea, măcar cu un centimetru. Înaintea lor, un marfar se urni. „Oh, de s-ar împiedica, afurisitul!" își zise Rada, dîndu-și seama că dacă miracolul nu se va întîmpla în următoarele patruzeci de secunde, Dumitrașc se va agăța de bara ultimului vagon, iar el va rămîne mofluz, pentru că n-o să mai aibă putere să se măsoare cu trenul ce prindea viteză din clipă în clipă.

Văzînd că-i gata să rămînă cu buza umflată (pe vremuri, cînd era încă elev, participase la antrenamentele unei echipe universitare de ruygbi, ce voia, sau trebuia să-și facă și o echipă de juniori. Își amintea vorbele de adevărat părinte ale antrenorului: „mă, tu ești prea bleg, n-ai pic de forță, nu ești percutant — meri la șah"), Rada plecă decisiv. A făcut-o cum n-o să vedeți nici în „Cupa celor cinci națiuni". Dumitrașc a rămas întins, iar Rada prăvălit peste picioarele lui. Fiecare cu ce-l durea. Primul cu nostalgia trenului pierdut, omul legii cu pantaloni rupți și juliturile de rigoare.

— În numele . . .

— Ce-s manierele astea, dom'le?

Învîrt ilustrata pe toate părțile. Constat că nu-mi produce nici o impresie. Dintr-o ochire i-am recunoscut scrisul. Altădată, pentru un cuvînt de la ea aș fi alergat și în miez de noapte. Acum nu simt măcar nici curiozitate. Oricum, a sosit prea tîrziu pentru a-mi fi mîngîiere și încurajare. Avusesem nevoie de amîndouă, numai că atunci n-a găsit de cuviință să se deranjeze. Iasmina, căci despre ea este vorba, avea să-mi comunice ceva.

Dacă n-ași fi avut calorifer în cameră, cu siguranță că ilustrata s-ar fi mistuit în flăcările domoale ale bătrînului șemineu, cu care mă mîndrisem pînă să-mi spargă instalatorii casa cu țevile lor incapabile să te ajute la visare. După toate cele întîmplate, ce-ar putea să-mi

mai spună? Fraze anoste, eventual, de complezanță, pe care nici cel ce le trimite nu le crede. Mototolesc ilustrata și o arunc acolo unde consider că îi este locul.

Întîi, Maria Imaculatta, apoi Iasmina. M-am aruncat în joc — căci joc s-a dovedit a fi din partea ei — cu cele mai curate sentimente. Avea ceva greu de definit, acaparator, aproape sălbatic în gesturile ei, în întreaga ei ființă. Trecuse anul și nu aveam totuși motive să cred că nu vom ajunge soț și soție. Unele nepotriviri existau, e drept, dar îmi ziceam că sînt inerente pentru început și că timpul . . .

N-a apucat să-și spună cuvîntul fiindcă, ghinionist cum sînt, am avut un accident. Stupid, incredibil de stupid; nici azi nu pot înțelege cum s-a întîmplat. Lucram, bineînțeles, tot în schimbul de noapte, cînd mi-am dat seama că nu mai am cuțite. Opresc strungul, iau cuțitele tocite și mă îndrept spre polizor, operație făcută de sute, dacă nu de mii de ori pînă atunci. Era o îndeletnicire ca oricare alta și, fără modestie, eram un as în ascuțitul sculelor. Dau drumul la polizor și apropii cuțitul; sar scîntei, puzderie, în colorit de curcubeu. O clipă, încă o clipă și, piatra se sparge în pocnet de tunet. O parte îmi zboară pe sub braț, fără să mă atingă, altele, în cele patru vînturi. Mă duc spre perete să ridic cuțitul și, cînd mă ridic, mă lovesc cu tîmpla de talpa unui extinctor agățat în acel loc. Se făcuse ziuă cînd mi-am revenit. Capul mă durea îngrozitor. Zece concasoare aveam în el. Parcă știind că am oroare de fotografii — de ale mele, se înțelege — medicii se grăbiseră să-mi facă o seamă de clișee Roenttgen, așa pentru plăcerea lor, în timpul cît nu putusem protesta. S-au delectat cît s-au delectat, au mai zis și cîte un „Hîmm!“, iar spre seară au consimțit să părăsesc spitalul!

Noaptea durerile au revenit și mai puternice, trezindu-mă cu senzația că am ajuns pe rug. Beznă să rătăcești furculița pînă la gură. Întind mîna să aprind veioza. Declicul îmi spune că s-a făcut contactul, numai că lumina nu se aprinde. Blestem în gînd defectul și amețit mă ridic de pe sofa. Pornesc spre întrerupător răsturnînd tot ce găsesc în cale. Parcă aș fi în casă străină, atît pipăi pereții pînă găsesc întrerupătorul. Același rezultat. Aud cum se deschide ușa în spatele meu și vocea bătrînului:

— Ce s-a întîmplat?

Mă întorc cu fața spre el fără să-l pot distinge în păcura ce ne învăluia. Dacă-i atît de curios de ce n-o fi aprins lumina? Se teme să nu mă găsească cu vreo femeie? Îmi vine să rîd, sau să urlu, dracu mai știe ce era în capul meu.

— Lasă, tată, nu-i ceea ce crezi. N-ai pe undeva o lumînare?

— La ora asta? La ce îți trebuie?

— Să zicem că vreau să mă uit în oglindă, îndrug eu primul lucru ce îmi trece prin minte.

Mă întorc spre locul unde știu că se află sofaua, hotărît să încheiem discuția. După doi pași mă prăvălesc peste masă. Auzi, mă mai și întreabă de ce aveam nevoie de lumînare . . .

— Mă băiatule, tu ești beat?

Beat? Eu, beat? De unde a mai scos-o și pe asta cînd bine știe că detest băutura? Mă întorc spre locul de unde venise vocea.

— Dragă tată, dacă dumneata ai însușiri deosebite, dacă ai ceva de nictalop în tine, află că nu te-am moștenit. Ereditatea m-a văduvit de capacitatea de a mă orienta în nopțile fără lună, stele și curent electric. Rătăcirea mea prin beznă nu trebuie însă să te ducă pînă acolo încît să-ți faci gînduri, că n-aș fi copilul tău.

N-am simțit că se apropie, ci numai palma primită.

— Suflă!

E formidabil bătrînul. Mă încrîncenez și expir de aș fi putut strica pe vecie o duzină de spirometre.

— Lasă-te de prostii, zise el, deziluzionat, dar parcă totodată bucuros că bănuiala nu i s-a confirmat. Cît despre mobile, lasă-le în pace. Cheltuiește-ți altfel energia, iar de n-o fi chip, treci zilele astea pe la mătușă-ta, că are niște butuci de spart.

— Oare nu-ți dai seama că m-am împiedicat din cauza afurisitului ăsta de întuneric? Mă străduiesc eu să-l fac să înțeleagă situația.

— Zaharie!

Glasul sunase a reproș și nu mai pricepeam nimic.

— Tată, nu vreau să ne certăm, du-te la culcare . . . Nu-mi mai trebuie nici lumînare. Vorbim mîine, bine?

Îl aud cum pufăie și cum lipăie în papucii de casă,

bătînd, probabil, pasul pe loc, nehotărît. Din partea mea nu mai aveam ce ne spune. Stau locului și aștept să plece. Nu pleacă, ci se îndreaptă spre mine, oprindu-se foarte aproape. Trece un minut fără să ne mai spunem nimic și asta mă intrigă.

Cînd mă așteptam mai puțin, bătrînul mă prinde de cot și mă roagă:

— Fii calm, fii calm, băiatule! Vino să te așezi nu te speria.

De uimire nici n-am apucat să-i răspund, lăsîndu-mă purtat la sofa. Ne așezăm, pe întuneric. El mă sfătuiește:

— Nu țipa, nu-i nimic grav ... să n-o trezim pe mama. Are să cheme tata un doctor, acușica o să-l cheme ...

— N-ar fi mai bine un electrician, glumesc eu, amuzat, de-a binelea de comportarea bătrînului.

Săracul, o fi ajuns totuși la concluzia că sînt băut. Simt că îmi pune mîna pe față, mă mîngîie stîngaci, cu degetele tremurînde, asprite de muncă și vreme. Mi se pare nefiresc ce face, nu mai sînt un copil, aproape mă jenam de efuziunea aceea tîrzie. Poate are el vreun necaz? mă străfulgeră o clipă.

— Spune tată, ce s-a întîmplat? Hai, s-auzim și-om descurca-o noi.

— Chem imediat un doctor, imediat ...

Dă să se ridice dar mă agăț de el.

— Mama? și gîndul îmi zboară spre inima ei bolnavă. Cum de n-am priceput? Haidem!

Bătrînul mă obligă să mă reașez ca și cînd i-ar fi fost teamă să intrăm în camera lor. Presupunînd că s-a întîmplat o nenorocire, zvîcnesc în picioare. Vreau să spun ceva, însă bătrînul îmi astupă gura cu palma.

— Zaharie, lumina-i aprinsă, șopti el cu durere în glas.

Ridic reflex capul spre tavan fără să observ vreo schimbare. O fracțiune, o fracțiune de secundă și eram cu mîinile la ochi. Înțelegeam, doamne, cît de bine înțelegeam ce s-a întîmplat cu mine. Țineam ochii deschiși fără să văd ceva. Orbisem, iar eu credeam ...

Două luni le-au trebuit medicilor pînă să se pronunțe. Nu mi-au spus-o direct, dar eram prea mușcat de minciună ca să nu disting falseturile din îmbărbătările lor. Într-o după-amiază, de la un student în practică — fără experiență, însă cinstit — am aflat adevărul: nevindecabil. Bănuisem, bănuisem tot timpul în lunga mea noapte că așa se va întîmpla și de aceea nu îndrăzneam măcar să ascult pînă la capăt pîlpîirile speranței ce încolțeau, uneori, în adîncul ascuns al sufletului meu.

A doua zi am cerut să mi se facă formele de ieșire. Am fost atît de categoric încît s-au bucurat, sînt sigur, cînd am părăsit spitalul. M-au dus acasă. De mînă m-au dus ca pe ultimul neputincios. Eram sănătos, dar parcă mă îngropaseră de viu. Totul în jurul meu căpătase dimensiuni, se înstrăinase, parcă se răcise. Altădată, da, altădată îmi bucuram ochii cu fiecare obiect din cameră. De cînd nu mai exista decît noapte, mă înfiorau, fie și numai gîndul la ele.

Îmi puneam întrebarea, firească, ce anume trebuie să fac? Nu mi-a plăcut să fiu niciodată povară cuiva. Dar nu găseam nici o rezolvare care să mă mulțumească. Să împletesc coșuri sau să confecționez perii la vreo cooperativă a invalizilor era o soluție ce mă scîrbea de la bun început. Să fiu dus și adus de mînă, pînă voi reuși să mă orientez, dacă voi reuși vreodată, prin orașul care, pentru mine, nu mai exista decît sub forma unor amintiri? Să aștept mila trecătorilor să mă treacă strada? Uneori înclinam, totuși spre această soluție. Mă mai întrebam cine va avea grijă de mine, știut fiind că nici părinții nu-ți pot trăi o veșnicie. Frații? Vor crește și se vor împrăștia pe la casele lor, te vor pasa unul-altuia și în cele din urmă tot la vreun azil ajungi.

Desigur, mai era și Iasmina, însă nici ea nu avea loc în socotelile mele. Poate că iubirea ei e atît de puternică încît să reziste acestei încercări, numai că de sacrificii nu aveam nevoie. Chiar nemărturisit ar regreta totuși pasul făcut și cine știe dacă va rămîne pînă la capăt. Mai tîrziu ar fi o adevărată tragedie să-mi întoarcă spatele. N-ar fi exclus, apoi, să avem copii. Și atunci? Gîndindu-mă la ei mă apucau adevărate crize de tristețe, fiindcă, după mine, nimic nu poate fi mai înfiorător decît să ai copii și să nu-i poți vedea. Gelozia mea turbată era încă un motiv care-mi destrăma gîndul unei căsnicii.

Nu i-am spus nimic din ceea ce aș fi vrut, amînam de la o zi la alta și cu toate că mă acuzam de lașitate, nu mă puteam hotărî. Vorbeam zilnic la telefon, dar am

oprit-o să mai vină la mine. De fapt, nu mă vizita nimeni. Cîțiva colegi de la întreprindere doar, care au intrat aproape cu forța. Pe Puia nu-l puneam la socoteală, devenise de-al casei.

M-a vizitat odată și „Taurul", însă era atît de emoționat încît vorbea numai prostii. Norocul lui că majoritatea timpului tăcea. La plecare s-a interesat dacă mă poate ajuta cu ceva.

— Mă primiți ca portar? Am auzit că, acolo, e la modă să se închidă ochii. Dacă mai am norocul să și surzesc, sînt omul ideal.

Îl auzeam cum se înfoaie și dacă n-aș fi fost în starea în care nu poți trezi decît milă, cu siguranță că m-ar fi altoit.

A mai trecut o lună, timp în care îmi cam terminasem calculele. Pe toată linia, eșec. Orice om cu judecată mi se părea că n-ar fi luat o altă hotărîre. În sinea mea mă și împăcasem cu gîndul. Mă gîndeam că, după ce le-o trece supărarea, chiar cei apropiați vor înțelege că alesesem calea cea mai rentabilă pentru toată lumea. Ce rost ar fi avut să mă chinui toată viața? Să mai am parte și de o bătrînețe de corb ... Să ajung să rog moartea să vină după mine? „Ajută-te singur", mi-am zis. Și m-am pus pe treabă, elaborînd totul pînă în cele mai mici amănunte. N-a fost prea ușor. Cînd eram mai sigur de reușită, îmi dădeam seama că un fleac ar putea da totul peste cap. O luam de la început fiindcă nu-mi puteam permite să greșesc. Au urmat, în sfîrșit, zilele de după pregătiri, zile cărora le-am pierdut numărătoarea. De un singur lucru eram conștient: că va veni clipa cînd mă voi trezi din amorțeală, și apoi, veșnicia, neantul.

Pe neașteptate, m-am pomenit cu Iasmina. S-a repezit la mine și m-a îmbrățișat, lung, lung, parcă temîndu-se să nu ne despartă cineva. Ce-i drept, nu m-a sărutat decît pe frunte, apoi și-a îngropat fața la pieptul meu. O țineam în brațe simțind-o cum tremură; părul pe care-l știam fîn cosit, mă îmbată cu miresmele amărui ale începutului de toamnă, adus de afară. Fără să vrea îmi făcea rău, amintindu-mi de cîte lucruri trebuia să mă despart.

— De ce nu aprinzi lumina? întrebă copilărește, desprinzîndu-se ușor.

„Mie tot nu-mi mai ajută", am vrut să-i spun, dar m-am oprit la timp. Și-a dat și ea seama de gafa făcută și poate tocmai de aceea discuția noastră se lega anevoios. Nu mai era cea de altădată, nu mai era nici măcar cea de la telefon. Ce să-i reproșez cînd și eu mă schimbasem? Aveam senzația că ne aflăm fiecare pe spinarea unui alt animal ce se depărtează încet, dar sigur, în direcții opuse, iar între noi se cască o prăpastie din ce în ce mai adîncă. Încercam să dau vina pe infirmitatea mea, zicîndu-mi că sînt prost, că n-am minte; „Uite, doar îți vorbește frumos", „o fi emoționată de întîlnire", „dragostea ei rezistă" ...

— Iasmina, de ce ai venit? dau glas brutal gîndului ce se zbătea înfricoșat.

Tace. Tace și privește în jos, așa cum avea obiceiul. „Am pus degetul pe rană" și dintr-o dată îmi dau seama că nu-i decît inima mea.

— Te-ai hotărît?

Tace din nou. E atît de aproape încît e de-ajuns să întind mîna pentru a o atinge. M-am ferit totdeauna cînd era cineva prin apropiere să fac vreo mișcare care să-mi trădeze și mai mult suferința. Nu-mi mai pasă și ridic mîna, bîjbîind după fața ei. Nu știu ce simte dar nu se ferește. Simt lacrimi pe obraz. Parcă m-ar fi ars.

Așa am aflat că s-a hotărît să se mute la București, numai — băgați bine de seamă — pentru că acolo are alte perspective, va putea să ... Bineînțeles, între noi nu se va schimba nimic și nu peste mult timp mă va duce acolo și pe mine.

— Nu pleca Iasmina, am rugat-o fără voie, trădîndu-mă.

Au reînceput jurămintele. La fiecare declarație de-a ei îi răspundeam, în gînd: „Nu știi să minți, Iasmina, nu știi să minți. Deacum vei învăța".

— Trebuia să-ți spun adevărul, să nu care cumva ...

N-a mai terminat și grăbită și-a luat rămas bun.

— Mulțumesc, oricum. Adio.

Aud cum se închide ușa, cu rezonanțe de capac de sicriu. Imbecil să fi fost și tot pricepeam. În loc să-mi oblojesc durerea, mă cuprinde o asemenea furie că numai cu greu o puteam stăpîni. Nu pentru că m-a părăsit, adevăru-i că mă așteptam la așa ceva, ci pentru finalul siropos de care am fost în stare. Mai ceva ca la „Century

Fox". Nu-i nici o tragedie și, cinstit să fiu, îi dădeam dreptate. Ce era să facă cu mine? Au trecut vremurile din „Venera oarbă" și nici eu nu sînt actorul să înghită un asemenea rol. Nu-i port pică, numai că, ei bine, n-am să-i las iluzia că m-am sinucis fiindcă m-a părăsit. Putea să mai întîrzie puțin cu vestea asta grozavă și n-ar mai fi trebuit să se prefacă. Blestemată soartă. Cîtă dreptate îi dau ăluia de-a zis că femeile mai rău încurcă treaba!

Ce-a urmat e lesne de înțeles. Nici dușmanilor mei nu le-aș dori o asemenea viață. Într-un cuvînt, decepție pe toată linia. Așteptam în neștire, dar ce anume n-aș putea spune. Zilele, care pentru alții aveau vreun rost, dădeau un sens vieții, pentru mine nu mai însemnau nimic. Scurgerea timpului o percepeam după cafeau cu lapte, după masa de prînz, ori de cină, după „bună dimineața", sau „noapte bună, copile".

Mai tîrziu, cînd am dorit pe cineva lîngă mine, căruia să nu-i pese de toanele mele și căruia, oricînd să-i pot închide gura, mi-am făcut tovarăș radio-casetofonul. Ajunsesem un erudit în toate domeniile. Bunăoară, după gimnastica de dimineață mă prăpădeam după „sfaturi în agricultură". Eram mîndru de mine. Presupuneam că sînt printre puținii ascultători cu voință — voință de a nu schimba postul — și înghițeam alandala prețioasele date despre rolul dăunător al rîmelor roșii în culturile de soia, despre irigații, viermi de mătase, buhaiul de baltă și cînepă ca factor stimulator în creșterea ridichilor de lună, precum și multe, multe alte asemenea lucruri fără de care, țăranul — ce se afla deja la ora aceea la cîmp, însă aceasta n-avea, absolut, nici o importanță — ar fi rămas în continuare să creadă în porcul cel cu paiul în gură. Urmăream și toate concertele, cu manontropo, opus nu știu care, tocatta, ori scherzzo în fa diez, chiar întrebîndu-mă cum de n-am băgat de seamă — făcînd proporția între muzica transmisă și numărul locuitorilor — că tot al treilea și jumătate cetățean compune muzică simfonică.

N-am mai apucat să-mi exprim în scris entuziasmul către radioteleviziune, poate și fiindcă puștiul vecinului ce îmi ținea companie, cînd avea chef, nu știe, închipuiți-vă, nici la cei patru ani împliniți, să scrie. Dar, mai ales, fiindcă a intervenit ceva nemaipomenit.

Într-o dimineață, cînd m-am trezit, am simțit că mă sfîrșesc. Afară era un soare anemic, dar nu asta conta, ci faptul că-l vedeam. Așa din senin, fără nici un semn premergător, mi-am recăpătat vederea. Brusc, așa cum am și pierdut-o. Bucuria a fost de nedescris în casa noastră. I-am rugat să nu spună deocamdată, la nimeni. Vroiam să ies în stradă, trebuia să ies, altfel nu știu, zău, de ce aș fi fost în stare. Mult am mai stăruit pe lîngă ai mei să nu mă însoțească. Le-am promis că primul drum am să-l fac la medic.

Nu vă închipuiți ce simțeam, cu cîtă ardoare întoarceam capul după oameni, cum priveam locurile atît de bine cunoscute și care în mintea mea începuseră să se estompeze, să se uniformizeze într-un gri mort, apăsător. Eram eu, și parcă, totuși, altul. Plecasem de acasă cu un gînd ascuns, așa că am schimbat traseul. Mergeam la întreprindere, la prietenii mei. Luasem cu mine și radiocasetofonul.

Portarul sări de pe scaunul lui și nici dacă aș fi fost director nu mi-ar fi dat atîta atenție. De uimit ce era, nu m-a întrebat cum am ajuns pînă acolo. S-a oferit să mă conducă. L-am refuzat politicos, asigurîndu-l că am să nimeresc și singur. Nu s-a lăsat pînă nu m-a dus în secție. Acolo, ce să vă spui, s-au strîns ca la urs.

— Ce cauți aici? mă întrebă unul, după ce am terminat cu strînsul mîinilor.

Mă priveau cu tristețe, mulți șopteau pe de lături — compătimindu-mă, bineînțeles — încă nepricepînd adevărul. Ar fi fost și greu, fiindcă, măgar cum sînt, mi-am jucat rolul, cu mare artă: țeapăn, fără măcar să clipesc, întorcîndu-mă cu tot corpul spre cel ce vorbea. Credeau că îi recunosc doar după voce.

— Am venit să vă dau înapoi cadoul și să vă mulțumesc că v-ați gîndit la mine, la singurătatea mea.

Întind aparatul, numai că niciunul nu vrea să-l ia. Mă privesc de parcă mi-ar lipsi o doagă. Adică, ei au pus mînă de la mînă, mi-au luat ce a fost mai scump, iar eu vin și-i scuip în obraz.

— Bine, măi, „nenorociților", nu v-ați dat seama să mi-a fost dor de voi? Asta-i primire sau prohod? Văd, văd iarăși . . .

Mă reped la ei, îi îmbrățișez, le spun pe nume, mă las

testat în fel și chip, pentru a-i convinge. S-a încins o hărmălaie nemaipomenită. Să mai zică cineva că bărbații sînt lipsiți de tandrețe! Ăla, precis, o să aibă o vorbă cu mine.

Iată-mă, așadar, a treia oară printre ei, la rosturile și năzuințele mele. Au trecut de atunci luni și luni. Și, dintr-o dată, Iasmina cu ilustrata ei. Ca să fiu sigur că ispita n-o să fie mai puternică, mă aplec și o scot din coșul de hîrtii. O pun în scrumieră și îi dau foc.

Capitolul cu Iasmina s-a terminat și terminat trebuie să rămînă.

— Tovarășe maior, am completat lista. Am aici toate hotelurile ce s-au deschis cu ocazia sărbătoririi zilei de 1 Mai, raportă locotenentul Chita, așteptînd să-i fie apreciată, cum se cuvine, strădania.

— Bine că Georgevici și-a amintit de amănuntul acesta, recunoscu Vaida. Într-adevăr, în fiecare an, în cele două zile de sărbătoare, turiștii năvălesc pe litoral, chiar și cînd soarele nu-i atît de darnic cu razele lui.

Cercetă lista și constată că la Mamaia n-ar fi chiar atîta de umblat. Oficiul județean de turism numise șapte hoteluri, ceea ce ar putea însemna cel mult o zi, bineînțeles, dacă audierea personalului decurge normal și nu se ivesc complicații.

— Am vorbit cu locotenentul Comloșan să ne mai facă un rînd de fotografii în culori după filmul pe care-l are. Niște poze mărite ale resturilor vestimentare ar putea să amintească cuiva de victimă. Treci pe la el. Îl iei și pe plutonierul adjutant și începeți cu hotelurile din Constanța. Continuați, dacă-i nevoie, pînă la Vama Veche.

— O să cam dureze, oftă locotenentul, mai mult ca să-și explice absența din zilele ce vor urma.

— Dacă ai altă propunere, te ascult bucuros, acceptă maiorul, surprins de tonul necăjit al subalternului.

— N-am și tocmai asta mă deranjează. Unde-s butoanele alea, descrise prin cărțile de aventuri, pe care-i suficient să apeși — doar puțin — că se și pune în mișcare o complicată mașină electronică. Tu stai iar ea îți dezleagă misterul prin tot felul de cartele perforate.

Se opri o clipă, vizibil preocupat de idee, apoi izbucni:

— Tot pun eu odată mîna pe unul din ăștia. O să-l învăț ce-i aia muncă de rutină. Hm! calculator electronic! Bășici la tălpi o să facă, atît am să-l plimb. Să vadă și el cît alergăm noi și de cîte ori o facem degeaba. Pardon, nu degeaba, ci să constatăm că pe cutare l-a apucat pandaliile, iar dumneaei, sau altcineva a tras cu tunul, încărcînd ghiuleaua cu otravă, calomnii, puțină bătaie, gelozie și alte chestii din astea de care te vindeci la balamuc cu duș rece. Dacă aș avea putere...

— Poate-mi spui altădată? îi sugeră Vaida, încă binedispus.

— Promit! acceptă Chita, ducîndu-și dreapta spre locul unde, în mod normal, oamenii își poartă inima, voind să confere, desigur, mai multă greutate cuvîntului dat. Mai promit că la fiecare două ore am să sun inspectoratul, poate aveți nevoie de mine.

Duse două degete la tîmplă, salutînd, și în clipa următoare maiorul se pomeni singur. Era și timpul.

După cercetarea la fața locului și cele ce i-au urmat, nemijlocit, investigațiile trebuiau neapărat extinse. Victima putea fi chiar o localnică, numai că pînă la acea oră nimeni nu-i anunțase absența. Poate că se va întîmpla chiar în ziua respectivă, poate mîine, peste o săptămînă sau niciodată dacă nu are familie, prieteni, cunoscuți. Dar pînă atunci să stai cu mîinile încrucișate? Iar dacă acceptăm că fata venise din altă parte, cel mai bun lucru nu era tot căutarea?

Poate că venise pe litoral doar cu o zi înainte ca sufletul ei plăpînd, ori plin de păcate, să se înalțe spre ceruri, sau să pornească spre alte direcții. Dar cine să garanteze că marea — să zicem, numai marea — n-a atras-o în preajma ei cu multe zile mai devreme? Dacă-i așa, cu atît mai bine, fiindcă neobservată nu putea trece în vestimentația ce se dovedise, pînă la proba contrară, unicat. Ar fi fost cu totul altceva dacă dumneaei s-ar fi îmbrăcat cu lucruri de duzină și la fiecare colț ai fi văzut o vestă asemănătoare. Să se mai spună că acolo sus — degeaba vă uitați la blocul de vizavi, etajul șapte, a patra fereastră, fiindcă-i căsătorită, v-o spun eu — cineva nu are grijă de milițieni. Și dacă tot vine omul la mare, de ce n-am accepta că undeva trebuie să și doarmă? Corturile încă nu s-au instalat, deci rămîn hotelurile.

Cînd vine omul la mare? Cînd vrea, cînd poate și cînd

mai sînt alte o sută de motive. Putem verifica registrele chiar și cu un an în urmă, dar, pentru că nimeni nu ne oprește, de ce să nu presupunem, deocamdată, că victima a fost printre cei sosiți la începutul lui arminden? Avea două zile libere, nimic mai firesc. De ce n-a plecat? Asta o vom lămuri noi, sperăm. Ce a făcut pînă la 12 mai? Ne vom strădui să aflăm.

Putea fi și străină, însă pînă nu verificăm toate hotelurile... Nu uităm că și prin O.J.T. se închiriază camere, numai că asta-i arma noastră strategică, o ținem în rezervă, iar la momentul oportun, cînd o să ne uităm lung și întrebător unii la alții, cînd cei mai puțini căliți dintre noi vor da semne de oboseală, atunci și numai atunci aruncăm în luptă artileria grea. O să alergăm cu limba scoasă de la o adresă la alta, făcînd bătături de atîta ciocănit pe la uși. Ce vreți să insinuați? Sînt eu omul să contrazic pe cineva dacă are dreptate? Nuuu! Desigur și după treaba asta nu-i exclus să fim tot acolo de unde am pornit, puteți să verificați dacă aveți vreo rudă sau vreun prieten milițian.

Cam așa ar fi explicat cazul Chita, după prima operativă, cînd s-au împărțit sarcinile. Cam așa gîndea și Vaida, deși el s-ar fi exprimat cu mai mult optimism. În fond, esența rămînea aceeași, oricum ai prezenta-o.

Cei doi maiori, Vaida și Georgevici urmau să se ocupe de stațiunea Mamaia, deoarece acolo se întîmplase evenimentul și, în consecință — cel puțin teoretic — acolo era de așteptat o complexitate a datelor. Porniră și de la faptul că victima fusese văzută în hotel cu o zi înaintea nefastului ei sfîrșit. Se presupunea că, singură ori însoțită de criminal, umblase de colo-colo prin stațiune căutînd — împreună? — locul cel mai potrivit... Potrivit pentru ce? Crimă, sinucidere?

— Sînt de părere să nu vizităm hotelurile în ordinea în care sînt trecute pe listă, sugeră Georgevici. O luăm pe îndelete, întrebînd în dreapta și-n stînga.

— De acord, numai că am și eu o propunere. Nu ne despărțim, ci mergem împreună în fiecare loc. Deși pare mai greoi, în felul acesta cîștigăm totuși timp. Întrebăm ce ne interesează și, dacă-i cazul, trecem la audieri, împărțindu-ne martorii.

— Ne ocupăm și de formațiile ce lucrează prin exterior, de cei ce îngrijesc spațiul verde, ne oprim la tonetele și chioșcurile deschide pînă acum, chestionăm personalul celor șapte hoteluri...

— O să fie o adevărată plăcere dacă ne gîndim că mai trebuie să-i întrebăm și pe eventualii pescari ce își petrec o parte din zi pe mal. Nu-i exclus ca persoana căutată să se fi plimbat pe lîngă ei. Doctorul Ionescu specifica în raportul lui că victima consumase alcool, deci n-o să ocolim nici locurile unde se servește așa ceva...

După cîteva ore de efort, oboseala începuse să se facă simțită. Cercetările se dovediră infructuoase. Cei doi aveau senzația că au pornit pe urmele unei năluci. Cum altfel, cînd nimeni, dar absolut nimeni dintre cei chestionați nu putuse să le dea măcar o rază de speranță. Oricît s-au învîrtit, n-au dibuit nici cea mai firavă urmă care să le aducă o undă de mulțumire pe chipurile încruntate. Telefonară la inspectorat în speranța că vor afla vești mai bune. Răspunsul ofițerului de serviciu n-a schimbat cu nimic situația. Locotenentul Chita întrebase, de două ori, același lucru.

De obicei, în asemenea împrejurări de exuberantă vivacitate, asociată cu cel mai viguros optimism, nu unul oarecare, ci luat la cel mai sănătos mod, cînd mai că îți vine să-ți scoți buletinul, să vezi dacă nu cumva te cheamă Irimia — explicîndu-ți ție și altora, de vor să asculte, de ce nimerești mereu alături — există o singură soluție ce se recomandă ofițerilor mai tineri: continuați cercetările!

Vaida și Georgevici aveau lecția învățată, fie și pentru că erau ceva mai în vîrstă. Nerămînîndu-le altceva mai bun de făcut, cei doi optimiști disperați, sau dacă credeți că sună mai frumos, ziceți-le disperații optimiști, și-au reluat îndeletnicirile.

Cam la vremea cînd omul întors de la serviciu își face siesta, o echipă de săpători care lucrau la îngroparea unui cablu telefonic ce șerpuia prin toată stațiunea le-a dat primele informații. Erau niște băieți veseli și, după pălăriuțele de pai cu panglică înflorată, arătau celor din jur că veniseră tocmai din Oaș. Pare-se că tocmai vîrsta — numai șeful de echipă era cu armata făcută — a fost hotărîtoare. Cum să nu remarci o cucoană îmbrăcată cam tărcat, ce se învîrtește fără treabă prin apropierea șanțului lor? Cam pe unde erau ei atunci? Nu-i greu de spus,

numai să se uite în carnetul cu socoteli . . . Să fi fost acum patru sau cinci zile, atunci săpau. Unde anume? „Vă spun şi asta . . . cam pe la hotelul ăla «Zalis», pare-mi-se".

— Vreţi să o descrieţi, aşa cum aţi văzut-o? îi îndemnă Vaida, aşezat alături de ei pe buza şanţului.

Georgevici se aşeză şi el, fără să-l intereseze ce ar putea zice cei ce se perindau prin apropiere. Aveau un fir şi asta era mai important decît orice. Nu l-ar fi dat din mînă nici măcar în schimbul unui Oscar veritabil. Cu informaţia ştiau ce vor face, pe cînd cu premiul ar fi avut numai necazuri: nu vitrină pentru trofeu, invidia colegilor . . .

— Era tare faină! se grozăvi un puşti, care, mai mult ca singur, încă lăcrima seara, pe ascuns, după cei lăsaţi acasă. Avea păru' ca grîu', vara.

— S-o fi făzut cum mai mişca din pantalonii ăia mai mult roşii, se grăbi să-l completeze altul, sprijinindu-se în lopată.

— Pantalonii mai mult roşii!? Cum adică? Ce vrei să spui cu asta? Hai să ne înţelegem. Aveau deci pătrăţele de mărimea celor pe care le desenezi mata, acum, cu degetul direct pe pămînt. Şi peste toate astea afirmi că roşul curgea ca apa cînd o împinge primăvara din urmă. Adică, cum? Fiindcă trebuie să-ţi mărturisesc că n-am prea fost, să fiu cinstit n-am fost niciodată primăvara la munte. Nu-s greu de cap, n-ai de ce să te ruşinezi că o spui aşa direct cum obişnuiţi acolo acasă. Culoarea aia roşie parcă curgea şi cu cît se apropia de pămînt se învolbura, se tulbura, zici tu, acoperind restul culorilor. Ducea ceva cu ea? Un fel de geantă mai mare, interesant, desigur, vouă pot să vă spun, chiar pe ea o căutăm, dar să nu spuneţi la nimeni ce vorbim noi acuma. Verde, de bună seamă o fi fost dacă toţi spuneţi acest lucru şi se vede că nici grea nu era dacă o vîntura după ea. Vă cred că nu aveţi de unde şti ce era înăuntru, nu-i bai, mai întrebăm şi noi pe ici-colo şi poate ne dumirim. Oricum, mulţumim şi pentru atît. Cum să nu prindă bine, ba e chiar important să ştim că umbla, aşa ca şi cum ar fi lovit-o vreunul cu leuca, fără să audă sau să vadă pe unde calcă.

La bilanţul din acea seară, cei doi maiori puteau adăuga la informaţiile obţinute, următoarele: Personalul ce deserveşte hotelul „Select" din Mamaia îşi aminteşte de victimă. A fost acolo în zilele de 1 şi 2 Mai. Cei întrebaţi i-au

completat cu amănunte chipul, şi-au amintit că vorbea italiana, dar, din păcate, s-au împotmolit cînd a fost să continue. E de necrezut, dar nici măcar femeile de serviciu — tocmai ele care ştiu totul, nu le scapă o mişcare — de data asta nu i-au putut ajuta. Pur şi simplu, nimeni nu îşi amintea în ce cameră a locuit. Recepţionerul? să nu mai vorbim. Holba nişte ochi de parcă el punea întrebările.

Eu unul, dacă eram în locul lui Vaida, îi scăpam cîteva perechi de palme, amnezicului. Pe lîngă faptul că datorită lui se pierdea posibilitatea de a afla numele victimei, mai avea şi neruşinarea să facă pe circarul. Se scuza, arătînd registrul unde, la datele respective, erau nu mai puţin de cincisprezece femei cu nume italian. El nu poate preciza care este cea căutată. Mereu invocă aglomeraţia şi acel du-te vino, atît de tipic pentru un hotel. Nimeni nu pretindă să ai o memorie formidabilă, dar nici chiar aşa, să uiţi doar în cîteva zile, de la mînă pîn' la gură, cum s-ar zice.

— O fi fost atent să nu-i scape cumva bacşişul, sau intenţionat nu-şi aminteşte, e de părere maiorul Georgevici, sugerînd că individul n-a trecut în registru pe toţi cei cazaţi. Contra unei sume frumuşele, bărbatul care a luat camera putea foarte bine cumpăra tăcerea mototolului de la recepţie.

— Tovarăşe locotenent, continuaţi cercetările în direcţia începută, hotărî Vaida. Oricum, trebuie aflat cum şi-a petrecut celelalte zece zile . . .

— Mă numesc Aurel Dumitraşc, născut în satul Prăjeşti, judeţul Bacău, patru clase, diferite locuri de muncă, diferite penitenciare, căsătorit, un copil . . .

— Te-a întrebat cineva? îl întrerupse Dragoş, mult mai răstit decît ar fi vrut.

— Nu, dar cunosc obiceiul . . .

— Puţin îmi pasă ce cunoşti şi ce nu. Vei vorbi numai cînd vei fi întrebat. Ai înţeles?

A fost suficient să dea ochii cu individul acela veştejit, cu „buza lui de iepure", cu maxilar de rozător îmbătrînit, cînd masticaţia devine o problemă, pentru a se indispune. Poate că au contribuit şi privirile lui strecu-

rate mereu pe delături, ca şi cum ar fi plutit între două ape, niciodată fixînd ceva anume. Îţi lăsa impresia că picură în urma lor udori cleioase, gălbui, în care şi-ar fi găsit moartea orice insectă ce din imprudenţă le-ar fi atins. Odată cu individul se strecură în birou şi impresia de apăsare, de deprimare, dacă se poate defini astfel un sentiment ce foarte curînd avea să se transforme în repulsie. Ceva asemănător se întîmplă cînd priveşti o reptilă şi te gîndeşti că nu-i exclus ca într-o noapte să te trezeşti din somn, simţind-o cum îţi umblă pe piept.

Văzîndu-l cum încearcă să-şi ascundă frica sub un zîmbet slugarnic, Dragoş — ce fusese cît se poate de liniştit, ba chiar bine dispus — se aprinse peste măsură făcînd imposibilă orice legătură între el şi cel bănuit, chiar şi aceea a unui dialog. Poate de aceea l-a şi oprit pe Dumitraşc, atunci cînd acesta a început să vorbească.

Tăcerea a adus cu ea dimensiunea firească a inutilităţii unei asemenea reacţii. Ce rost mai avea să-i arate răul pe care l-a făcut? O să aibă alţii grijă... Făcu semn căpitanului Han să preia audierea, el aşezîndu-se, împăcat, la birou.

— Dacă aveţi de făcut vreo declaraţie, vă ascultăm.

Dumitraşc îşi mai admiră o vreme pantofii, apoi, ca şi cum ar fi făcut un mare efort, îşi ridică privirea. Ochii lui n-aveau nici o expresie.

— Doresc să se consemneze că din proprie iniţiativă fac mărturisiri complete.

Căpitanul mişcă din cap, afirmativ, semn că dorinţa îi va fi satisfăcută. Mai mult, întoarse capul spre Rada, aflat pe post de dactilografă, şi-i făcu semn să scrie.

— Ceea ce dumneavoastră ştiţi deja, eu am făcut.

— Adică?

— În noaptea de opt spre nouă aprilie am comis o crimă. Am omorît cu securea pe bătrînii la care locuiam în chirie.

Vorbea ca şi cum ar povesti despre Sîmbra oilor.

— De unde aveaţi securea?

— De la prietenul meu Ciopor, care locuieşte în „Balta blondă". De fapt, soţia lui mi-a dat-o. Tot ea a fost cea care a învelit-o într-o hîrtie, ruptă dintr-un sac de ciment.

— Cînd şi în ce scop aţi procurat-o?

— Am adus-o la locuinţa mea cu cîteva zile înainte, poate cu o săptămînă. Trebuie să ştiţi că nu stăteam prea strălucit cu banii. Aveam de gînd să tai lemne pe la oameni.

— Am aflat că aţi fost internat în spital. Cum se împacă boala cu efortul cerut de o muncă atît de dură? Se exclud reciproc, după părerea noastră.

— Vedeţi dumneavoastră, treba nu-i chiar aşa complicată cum pare. Am suferit un accident, am stat mult timp sub îngrijire medicală şi pînă la urmă şira spinării şi-a revenit. Vreau să fiu sincer, sper să reţineţi acest lucru, făcîndu-l cunoscut şi judecătorilor. Credeţi ce vreţi, dar nu-mi place să muncesc. N-am avut niciodată o meserie propriu-zisă, nu m-am calificat în ceva anume şi să fac hamalîc m-am săturat. M-am obişnuit cu traiul bun, aşa că m-am mulţumit cu ce se primeşte la penitenciar...

„Dumnezeule, dacă trai bun se poate numi o viaţă privată de libertate, atunci nu mai înţeleg nimic din lumea asta", murmură Rada, uitînd din pricina uimirii să scrie ultima frază.

„Asta vrea să ne facă să credem că suferă de hebefrenie", gîndi, la rîndu-i, Dragoş.

— Mult mă frămîntam ştiind că se apropia ziua cînd voi fi eliberat. Ce trebuia să fac? Ultimele două luni le-am petrecut la infermerie. Cunosc atîtea trucuri, încît greu a fost să-l aleg pe cel mai potrivit situaţiei mele: să par, deci, nici prea-prea, dar nici sănătos. Pachete primeam regulat de la soţie, nu şi scrisoare. Ultima, sînt trei ani de atunci, era cît se poate de clară: nu mai voia să mă vadă, a găsit alt tată copilului. Trebuia să-mi iau măsuri de precauţie. M-am eliberat înarmat cu tot felul de acte care atestau suferinţele mele. În drum spre casă m-am abătut pe la un cunoscut din puşcărie, specialist în gîdilat şi aranjat hîrţoage. În cîteva ore am fost servit pe cinste. Soţia mi-a dat papucii. Ce obiective aveam? Întîi să ies din iarnă, apoi o pensie de boală. M-am prezentat la Spitalul judeţean unde m-am internat. Hîrtiile vorbeau. Ştiu ce să fac ca o radiografie să arate „bine". Pentru început, m-am aranjat de un ajutor social... V-aţi putut convinge în parc că povestea cu şira spinării a rămas doar o poveste.

„O viață sordidă, un om venal", continua Dragoș să-l caracterizeze, fără să fie auzit.

— Cum s-au petrecut lucrurile în noaptea crimei?

— Domnule ofițer, asta nu mai știu nici eu. Mi se întîmplă uneori să uit chiar ce am făcut cu o oră în urmă. Nu trebuie să vă mire, dar de la accident se trage, a fost lovit și capul.

— Des aveți asemenea necazuri?

Dumitrașc cumpăni o clipă răspunsul, cîntărindu-l întîi în balanță proprie.

— Nu prea, totuși mă îngrijorează...

Han era convins că își bate joc de ei. Se prefăcu totuși că îl crede, lăsîndu-l cîteva minute, să-și savureze „cîrligul" cu amnezia.

— Păcat!

— Parcă eu nu spun tot așa? se grăbi Dumitrașc să tragă linie și să adune. Nenorocirile vin pe capul omului și nechemate. Asta-i soarta, restu-i destin, filosofă el într-o manieră mai mult decît personală.

„Mă dai gata dacă continui să faci pe sentimentalul".

— Am vrut să zic: Păcat că ne-am oprit. Nu mă întrerupe și ascultă ce-ți spun. Încă n-am întîlnit un om ca dumneata care, după comiterea faptei, să vorbească deschis. Probabil că cei ce vor prelua dosarul se vor întreba de ce procedezi așa. Eu zic că avem de-a face cu un germene al căinței — poate mă înșel, poate nu. Dar judecătorii? După cîte-i cunosc eu, nu le plac jumătățile de măsură. Nu-mi vine să cred că în zilele ce au urmat nu te-ai gîndit, n-ai încercat să reconstitui cum s-au petrecut lucrurile.

„Era o idee ce trebuia prinsă din zbor și ofițerul să creadă că numai cu asta și-a stors creierii".

— Nu știu cum faceți, dar citiți oamenilor în suflet, declară Dumitrașc. Cînd ne-am întîlnit, aș minți dacă aș zice că aveam de gînd să mă prezint singur. Eram încă nehotărît. Să mă predau, să mă duc în lumea largă, sau să mă anin de vreun pom? Ce am făcut eu e mare păcat! Cum s-a întîmplat, ce-i drept, m-am gîndit, da nu pot pune mîna în foc că ce-mi mai aduc aminte e chiar adevărul.

— S-auzim.

— M-am trezit, parcă mă strigase cineva. Mă uit împrejur — nimeni. Încerc să adorm, nu pot. Cum stăteam așa, simt deodată o greață și îmi venea să vomit. Mă dau jos și văd securea — nenorocirea mea. Am luat-o și fără să-mi dau seama nici acum de ce anume, n-am dus în camera bătrînilor, unde i-am lovit de mai multe ori. Cred că întîi m-am repezit asupra bărbatului. A țipat careva ori mie mi s-a părut, nu pot spune...

— Continuați! ceru Dragoș cu un ton de gheață, fără să-și ridice fața din palmele duse la înălțimea ochilor.

— La bătrîni pătrundea lumina de afară. Ca să nu-i mai văd am aruncat peste ei ce-am găsit la îndemînă. Am trecut la mine în cameră unde am aruncat toporul. De fapt, înainte de asta am deschis ușa de la intrare și am tras-o pe cea de lemn, ca să fiu sigur că nu se uită nimeni din afară. În bucătărie m-am spălat de sînge într-un lighean. Apoi am îmbrăcat alt maiou căci cel de pe mine era și el stropit. Am vrut să dorm dar n-am mai putut. Cred că am mîncat o conservă și la puțin timp după aceea, ca să nu mă mai duc pînă în fundul curții, am urinat într-un borcan...

— Au fost găsite cîteva bețe de chibrit arse. La ce v-au folosit? încercă Han să-i împrospăteze memoria.

Dumitrașc își mută privirea de la unul la altul, parcă chemîndu-i să-i dea o mînă de ajutor, să-l scoată din impas. Avea înfățișarea unuia ce numai cu o clipă înainte căzuse în cap.

„Ai făcut o mare greșeală lăudîndu-te cît de bine simulezi. A fost o scăpere pe care n-o vei putea contracara".

— Poate ne ajutați să lămurim cîteva neconcordanțe.

— La ce vă referiți?

— La multe, la foarte multe lucruri, zise căpitanul, lăsîndu-l să creadă că mai săvîrșise o greșeală.

Client frecvent al penitenciarelor, Dumitrașc trecuse prin multe cercetări și își însușise, desigur, o seamă de cunoștințe în ceea ce privește munca organelor de anchetă. Nu-i vorba de metodologia propriu-zisă, de cutare sau cutare metodă, de procedura cercetării în sine. Dar orice găinar, orice borfaș cunoaște că la locul faptei se caută amprente și că mulți au capotat din pricina lor. Nu e de mirare, deci, că infractorul evită să lase urme și se teme mereu că, totuși, le-a lăsat. Atîta timp cît mai

are o speranţă, nu va recunoaşte însă decît în faţa probei certe. Uneori, recunoaşte lucruri minore pentru a abate cercetările pe alt făgaş. Îşi schimbă comportamentul de la o zi la alta, de la un ceas la altul, se încurcă în propriile-i mărturisiri, pînă nu mai poate da înapoi din faţa adevărului. Desigur, avea şi Dumitraşc un plan şi se întreba cît ar trebui să spună din proprie iniţiativă. Se întreba, adică, ce ştia, de fapt, miliţia? El cotrobăise peste tot şi probabil că observaseră asta. Deci, pe ocolite...

— Neputînd dormi, m-am mai luminat la cap şi a intrat frica în mine. Trebuia să plec, să fug, parcă auzeam pe bătrîni vorbind dincolo în pat. M-am îmbrăcat şi am dat să ies. În prostia mea mi-am închipuit că dacă voi cîştiga timp n-o să mă mai prindă nimeni. Am aranjat cuverturile pe paturi, am aruncat două preşuri peste o băltoacă de sînge şi am căutat ceva bani ca să pot dispărea. Atunci am aprins cîteva chibrite lîngă noptiera bătrînei, crezînd că banii sînt în noptieră. Erau numai vreo şaisprezece lei pe care i-am băgat în buzunar. La plecare, am pus lacătul pe uşă pentru a lăsa impresia că bătrînii au plecat de acasă. Cheia am aruncat-o dar nu îmi amintesc unde...

— Ce a urmat?

— M-am dus la gară, hotărît să părăsesc oraşul. La ora aceea nu pleca nici un tren. Am rămas în sala de aşteptare, chibzuind unde aş putea merge. Mi-am zis că cel mai sigur ar fi acasă, la părinţi. Or, spre Bacău nu aveam tren convenabil decît pe la prînz. Am rămas în gară iar dimineaţa m-am reîntors în oraş. De la biroul de voiaj am cumpărat biletul. Am umblat fără ţintă şi ca să mai treacă timpul am intrat la un film. Rula „O lume nebună, nebună". Am stat vreo două zile la părinţi, apoi la Bucureşti. Azi-dimineaţă m-am reîntors. Voiam să aflu de la Ciopor ce s-a mai întîmplat, dacă...

Cu încuviinţarea şefului, Han îl încredinţă pe Dumitraşc unui plutonier adjutant ce urma să-l ducă în alt birou pentru a-şi scrie declaraţia, completă, după pofta inimii.

— Nu s-ar părea, totuşi, că suferă de amnezie, conchise căpitanul, ridicîndu-se.

— Sper că nu ai crezut nici o clipă gugumănia asta?! ripostă Dragoş. N-are nici un deranjament la etajul superior, al circuitelor integrate. Faptul că a greşit, că a lăsat urme evidente îl pun pe seama vieţii dezordonate. Iar revenirea lui în oraş nu face decît să confirme zicala după care, criminalii — mai devreme sau mai tîrziu — tot se întorc la locul faptei.

Ceru centralistei să-i facă legătura cu procuratura.

— Alo, Bungescule, salut! Da, eu sînt, n-am nici o problemă. Voiam doar să ştiu dacă l-ai citit pe Bobleanţă cu „Amintirile unui mincinos"?... Stai, nu te pripi, nu-i vorba despre un infractor care şi-a scris autobiografia. Al pe care-l ştii tu avea fluturii lui. Ăsta e prietenul meu. Are el mutră de suspect, dar dacă ţi-l aduce vreun agent, dă-i drumul, fiindcă singura lui vină e că trăieşte din „Amintiri inventate". De ce te bat la cap? Păi, am găsit un individ care, într-un fel, — glumesc fireşte — îmi imită amicul: inventează. Azi-dimineaţă i-am comunicat lui Savii numele chiriaşului căutat. Acum — să nu te superi — îţi predau ţie criminalul. Îţi stau la dispoziţie, el şi primele lui mărturisiri. Şi să mai zici că nu sîntem operativi...

— Ascultă, „Ţigane", pui o vorbă bună să trec în secţia voastră?

— Te-ai certat cu „Şobolanul"?

— Încă nu, dar timpul nu-i pierdut. L-a apucat dintr-o dată dragostea de mine. Suferă cînd se gîndeşte că lucrez doar noaptea.

— Cu directorul ai vorbit?

— Dacă vorbeam nu te-aş mai fi deranjat. Parcă eu nu ştiu că o să-ţi ceară părerea? Întîi spune-mi dacă eşti de acord, să nu-mi mai tocesc pingelele degeaba...

„Ţiganul" se uită lung la mine, cumpăneşte o clipă răspunsul, clipeşte şiret, dar nu se pronunţă;

— Cîndva te-am chemat la noi, ziceai...

— Lasă aducerile-aminte pentru cînd ieşi la pensie. Ştii bine care era motivul. Nu puteam să plec fără Puia şi fără ceilalţi doi. Cînd v-aţi extins, aţi avut nevoie de specialişti pentru carusel şi celelalte maşini. Atunci ai făcut pe dracu în patru şi mi-ai lăsat şefu' cu buza umflată. Dacă ei au fost buni în noua voastră secţie, bun sînt şi eu! Nu-s deloc modest şi tu ştii asta mai bine ca oricine.

— Eu te-am propus și pe tine, numai că „Șobolanul" n-a fost de acord.

— Și cu asta te-ai mulțumit. Zău, nu mă așteptam chiar de la dumneata la o asemenea figură. Atunci de ce ți-ai mai pierdut timpul cu mine? Ai uitat zilele cînd veneam amîndoi mai devreme ca să-mi poți explica tot ce-i mai bun în meseria asta? N-aveai nici o obligație și totuși ai făcut-o.

— Lasă sentimentalismele, că la capitolul ăsta stau cam prost. Ce vrei? Bătrînețea . . .

— Da sau ba? întreb eu, convins — pe jumătate — că treaba-i aranjată.

Mă cuprinde pe după umeri, apoi îmi face semn să mă duc la director. Se întoarce și pleacă grăbit spre magazie, înainte să fi apucat să-i mulțumesc.

Fac antecameră; am tot timpul să constat că vechea mea cunoștință a părăsit cuibul. În locul ei se află acum o femeie fără vîrstă ce seamănă, mai degrabă, cu un liniar îmbrăcat într-un ciorap flaușat. Totuși, nu-i urîtă, însă nici amabilă nu pare. Oare cît timp să fi trecut de cînd am fost ultima oară la director? Socotesc în gînd și nu-mi vine să cred. De fapt, am fost de două ori: cînd m-am angajat și cînd am făcut expertiza persanului. De atunci, pur și simplu, am evitat să-l vizitez. Asta nu înseamnă că n-am mai discutat. Doar el s-a ținut de capul meu să dau examen la facultate. Zîmbesc aducerilor aminte și așa cum am făcut-o și altădată, mă întreb dacă mie mi s-au putut întîmpla atîtea? Uneori am impresia că totul n-a fost decît un vis urît din care nu mă mai puteam trezi.

Întîmplarea de la examenul de admitere a fost una din ultimele mari lovituri pe care le încasasem. În privința asta nu văd ce aș mai putea spune. Nimic din ceea ce aș încerca n-ar putea exprima deziluzia ce mă cuprinsese. Un individ a dat cu barda în mine, în munca mea, în nopțile mele chinuite, căci dacă lucrasem doar în schimbul trei, o făcusem ca ziua să mă pot pregăti. A lovit și în Puia care, pentru a-mi fi de ajutor, continua să-mi stea prin apropiere. A lovit și în ceilalți prieteni care au crezut în mine.

În aceeași toamnă, pentru completarea locurilor, s-a mai dat un examen la seral. Sincer să fiu, m-am prezentat mai mult împins din spate. Am reușit al treilea și, de atunci, seară de seară, sînt la institut. După cursuri vin la lucru și pînă dimineața sînt strungarul Zaharia Rîpan. M-am obișnuit într-atît cu schimbul de noapte, încît aproape nu mai am idee dacă și altcumva ar fi bine. Nu-i numai meritul meu, recunoscător trebuie să-i rămîn și „Șobolanului".

Am mai amintit numele acesta, dar dacă-mi va sta în putere, voi încerca să fie, acum, ultima oară. Pentru mine el nu mai există ca om și, chiar de-ar fi să rămînă în secție încă cincizeci de ani — din partea mea să-l ducă de aici direct la groapă — tot nu-mi voi schimba părerea. Nu-i vorba de încăpățînare, ci de faptul că nu-mi place să rămîn dator. A fost cel mai înverșunat din toată întreprinderea asta, ori de cîte ori a fost vorba de persoana mea. Nu o făcea din răzbunare, deoarece n-aveam nimic de împărțit. Cine l-a botezat așa, a fost mai mult decît inspirat, fiindcă văzîndu-i chipul, cele cîteva fire de mustață, ochii mici ca de gheață și permanenta-i adulmecare prin colțuri, erai tentat să-l stîrpești sau măcar să-i arzi cîteva perechi de palme. „Șobolanul" s-a străduit din răsputeri să fie mojic pînă și cu cei mai apropiați prieteni ai săi. Pe „Țiganul" el l-a botezat așa, uitînd că au copilărit și învățat meserie împreună. Fiindcă e bun de gură, a reușit să ajungă șef de secție.

Nu vreau să-i fac acum un rechizitoriu. Poate i-l vor face alții, cîndva. Mojiciile se vor întoarce într-o zi împotrivă-i și, din balonul umflat, peticele se vor alege. După el, ceilalți, colectivul, sînt buni doar să muncească, să îndeplinească planul, cu care să se poată mîndri pe la ședințe.

Gîndurile astea mă îndeamnă să mă uit urît spre ușa capitonată. Oare „Taurul" nu vede toate astea? Sau n-are ce-i face? Pun frîu pornirii, zicîndu-mi că sînt pătimaș în neuitare, dar cum aș putea să mă transform în mielușel după toate „atențiile" de care dăduse dovadă? Una doar și ar fi ajuns să nu-i mai dau bună ziua.

S-a împotrivit din toate puterile cînd a fost să mă reîntorc în secție. Dacă a văzut că tot voi fi primit, a găsit de cuviință să-mi amărască viața în fel și chip. La toate corvezile eram cap de listă. Mă purta în sus și-n jos fără nici un rost; numai să mă înnebunească. Tîrziu

am priceput eu că în spatele „ostilităţii“ de neînţeles a unora se afla, de fapt, nepreţuitul meu şef. Şi, culmea, nu-i ierta nici pe cei ce îmi arătau cîte un pic de omenie. Relaţiile dintre noi evoluau într-o curbă pregnant ascendentă, încît ajunseserăm pînă acolo că orice vorbă de a mea să fie întîmpinată cu un categoric „Nu!“

Şi după ce m-am calificat, situaţia a rămas neschimbată. Îi pricinuiam supărări fiindcă nu putea să-mi impute rebuturi, absenţe şi altele de acest fel ce i-ar fi umplut inima. Îi venea din ce în ce mai greu să fie consecvent. Nemulţumit de proasta planificare a comenzilor, timp de o săptămînă — noapte de noapte — după două-trei ore de lucru nu mai aveam ce face, am ridicat chestiunea într-o şedinţă. Foc s-a făcut şi numai ce-l aud tunînd:

— Un puşcăriaş să nu mă înveţe pe mine cum trebuie să am grijă de interesele întreprinderii . . .

Stupoarea a fost generală. Cei alături de care lucram nu mai făceau demult asemenea aprecieri. Ei mă respectau pentru ceea ce făceam, obligîndu-mă, chiar prin aceasta, să mă integrez în marea lor familie. Vorbele „Şobolanului“ m-au opărit şi eram gata să-l strîng de gît. Ah! cîte nu mi-au venit atunci pe limbă! M-am stăpînit totuşi. Apoi m-am gîndit că, pînă-mi trece furia, cel mai înţelept lucru ar fi să ies afară. Abia ajunsesem la uşă, că s-au ridicat o mulţime de voci în apărarea mea. Obişnuit să aibă ultimul cuvînt, „Şobolanul“ a încercat să trîmbiţeze pericolul social pe care-l reprezint, dar oamenii s-au îndîrjit într-atît, încît am crezut că se lasă cu bătaie. A fost nevoit să cedeze şi să trimită după mine.

Nu mă încînta victoria în sine, ci preţuirea şi dragostea pe care mi le arătau tovarăşii mei de muncă. Întorcîndu-mă în hală, dau cu ochii peste o roabă de-a zidarilor, încărcată cu cărămizi.

— Le-am adus ca să te baţi cu ele în piept, susţinîndu-ţi originea sănătoasă. Dacă nu ajung, sînt dispus să car de afară întreaga stivă, i-am explicat eu. Cît despre cuvîntul „puşcăriaş“, ai făcut foarte bine că l-ai amintit, deoarece, personal, mă jenam să deschid discuţia. Eu am „fost“ şi oamenii care sînt aici de faţă m-au ajutat, arătîndu-mi că nu mai trebuie să mă întorc acolo. Şi n-am s-o fac! Dar nu sînt tot atît de sigur în ceea ce-l priveşte pe tînărul ce vă poartă numele şi pe care-l cocoloşiţi, încărcînd schema cu un pontator în plus.

Lovisem sub centură şi asta l-a sufocat. N-a mai avut cum să se reculeagă. Sărindu-mi în ajutor, cîţiva îşi amintiră că şi nevastă-sa e pontatoare şi că cei trei nu mai isprăvesc cu concediile şi recuperările. Au mai fost amintite şi alte matrapazlîcuri . . .

Pare incredibil, dar „Şobolanul“ nu m-a cuprins în braţe şi nu mi-a mulţumit, plin de recunoştinţă pentru prilejul oferit oamenilor de a-l critica; n-a declarat că săpuneala prinde bine, aşa cum susţinea cînd era vorba de altcineva. A încercat printr-o metodă mai subtilă să-mi bage minţile în cap: timp de mai bine de un an n-am primit nici o primă. A aşteptat să mă căciulesc în faţa lui, dar n-am făcut-o. Nu că aş fi fost plin de bani — pe vremurile acelea cîştigul era cu mult mai mic — dar nu voiam să-i dau vreo satisfacţie.

Povestea cu odrasla-i era cît se poate de adevărată şi n-aveam nici o vină dacă nu se putea aduna de pe drumuri. Nu reuşise să termine măcar liceul. În schimb, frecventa cu asiduitate localurile, se ţinea de afaceri, improvizase cîteva mariaje oficilizate la ulucă, dispărea cu zilele de acasă. Într-un cuvînt, promitea! L-a adus taică-său la întreprindere, avînd grijă să nu-i lipsească şapte perini de pe scaun. Pentru el, tot; altora, nimic. Gîndindu-se că i-ar sta mai bine cu scaun la cap, l-a convins să-şi termine liceul la seral. Pe vremea aceea intrasem la facultate şi aş fi dorit să lucrez doar în primul schimb. A zis că nu se poate, dar m-a povăţuit din inimă să renunţ, zicea el, să nu-mi bat atîta capul, că Doamne fereşte, pot păţi iarăşi ceva la ochi. Ce-mi trebuie facultate dacă peste cîţiva ani am să ajung la categoria maximă? Toate astea fiindcă oricum ajungeam acolo. Nu acelaşi lucru s-a întîmplat cu odrasla-i, care curînd avea să dezamăgească.

N-am plecat din întreprindere. Nu mi-am căutat un loc mai moale. Am rămas să lucrez nopţile, însă acum cînd mai aveam doar cîteva luni pînă la examenul de stat, treaba părea tot mai anevoioasă. Ceea ce mă nemulţumea cel mai mult era transferarea la altă secţie a prietenilor mei. Mă surprinde, apoi, bunăvoinţa „Şobolanului“. Din-

tr-o dată şi-a dat seama că sînt un element capabil şi m-a propus brigadier pe schimb. Toate bune şi frumoase, veţi zice, numai, vă asigur că omul a lucrat cu schepsis. Oare mai trebuie să spun că, brigadier fiind, trebuie să lucrezi cot la cot cu oamenii tăi? Şi cînd vom fi în schimbul doi ce fac, stau cu ei, sau merg la cursuri? Şi, fiindcă ne cunoaştem prea bine, că nu de ieri, de alaltăieri lucrăm împreună, am înţeles că-i ultima lui încercare de a-mi trage preşul de sub picioare.

Toate astea le-am spus directorului. Am găsit înţelegere şi m-am reîntors în secţie. I-am comunicat „Şobolanului" că de luni am să lucrez în secţia nouă, lucru ce se pare că l-a nemulţumit:

— Mai vedem, noi, proroci el ameninţător.

N-aveam de gînd să stau la taclale, cu atît mai puţin să întindem pelteaua amintirilor, dar privindu-i mutra arogantă, sfidătoare, am simţit — iarăşi — cum mă mănîncă sub limbă:

— Păi, tocmai asta şi voiam: vedeţi pe cine puneţi în locul meu.

Tipul dădu ochii peste cap, mustăci un zîmbet superior, apoi, ca un veritabil cabotin de operetă, voind parcă să-i ia ca martori pe cei ce se aflau în acel moment în biroul lui, declară sentenţios:

— Ascultă-mă, te zbaţi degeaba, tot la mine ai să te întorci!

A căutat-o cu lumînarea şi cu martori, aşa că nu aveam nici un motiv să nu i-o plătesc:

— Desigur, numai că s-a omis un mic amănunt. Mă voi întoarce doar pentru a prelua secţia. Între noi fie vorba, ai condus-o cam după ureche şi niciodată n-ai avut auz muzical. Dar pentru că ai fost totdeauna generos cu mine, dacă, bineînţeles, mai ştii să porneşti un strung, poate am să-ţi ofer postul de brigadier. La revedere şi ... pe curînd! ... Un an, cel mult, adaug, întorcîndu-mă din uşă.

– Ascultă, locotenent Comloşan, dacă nu te-ai prostit de tot, pricepe odată că n-am de gînd să accept toate aiurelile tale. De cîte ori te-am întrebat cîte ceva, chiar şi cînd îmi veneai noaptea acasă, o ţinei morţiş cu secretele tale de serviciu şi cu veşnica ta rugăminte de a fi înţelegătoare. Nu poţi pretinde că nu am fost înţelegătoare şi că m-am amestecat vreodată în treburile tale.

– Dar am vorbit şi cu tovarăşul maior, am acordul lui, se lamenta locotenentul în faţa soţiei ce se dovedea neînduplecată.

– Cu atît mai rău pentru tine. De ce nu mă consulţi? Ce îşi închipuie maiorul ăsta al tău, că poate comanda şi la mine în casă? Spune-i-o dacă vrei, ori lasă-mă pe mine să-i spun. Te asigur că a doua oară n-o să mai recurgă la ajutorul meu. Ce sînt eu, cobai?

– Nu, draga mea ...

– De vreme ce nu-mi poţi dezvălui tot, înseamnă că-i chiar mai rău. Dar ţie puţin îţi pasă! Vrei să mă îmbraci ca pe o paţachină şi să mă duci nu ştiu unde, ca să mă vîri în mai ştiu eu ce treabă a miliţiei. Dacă mi se întîmplă ceva? Poate că tocmai asta urmăreşti! Mai bine spune cinstit că în viaţa ta a intervenit o altă femeie şi te las liber... Nu-s bătrînă, nici chiar urîtă, am să mă descurc eu ...

Se smiorcăia, să înduioşeze şi pietrele, nu alta. Comloşan, culcat în patul de alături, încerca să mai spună un cuvînt, să-i mai explice, dar nu era chip.

– Să nu-ţi închipui că ai să scapi de mine cu una cu două. Întîi te opăresc şi numai după aceea poţi să te duci la alta!

În cele din urmă renunţă, lăsînd totul pe a doua zi, dimineaţa.

Într-adevăr, la ora cînd soţia lui Comloşan ieşea de la serviciu, locotenentul o aştepta cu maşina maiorului Georgevici. Nu erau căsătoriţi decît de trei ani, aşa că veţi crede că s-au îmbrăţişat fără să se ruşineze de cei din jur. După cîteva ocolişuri locotenentul opri în apropierea teatrului de revistă „Fantazio" unde l-au căutat pe cel ce se ocupa cu machiajul. Din pachetele aduse au fost scoase o vestă şi o pereche de pantaloni roşii în carouri. O perucă blondă, puţin fond de ten, pudră, cremă şi alte nimicuri despre care femeile susţin că le ajută să fie frumoase, completară recuzita. Omul era un artist în meseria lui, studiase dinainte şi fotografia primită de la locotenent, iar cînd totul a fost gata, soţia lui Comloşan semăna destul de bine cu victima de la hotelul „Zalis". Norocul lor era

că femeia nu știa adevărul (locotenentul îi spusese o poveste oarecare). Altfel...

Pînă spre seară s-au tot învîrtit prin Mamaia, cînd în mașină, cînd făcînd lungi plimbări pe jos. În ciuda oricăror strădanii, Comloșan nu se lovea însă decît de ridicări neputincioase din umeri.

— Încercăm și mîine, își anunță el consoarta, în timp ce parcă mașina în dreptul blocului în care locuiau.

— Ai noroc că îmi place cu mașina... Vremea e splendidă și nu văd de ce n-am continua așa pînă la toamnă. Spune-i maiorului să-ți tot dea misiuni din astea, am fi și noi mai mult împreună, iar tu n-ai uita că ești însurat. Cînd m-ai invitat la cofetărie, chiar mă miram cum de îți mai amintești că pe lumea asta mai există și altceva în afară de miliție.

A doua zi, după masă, reluară plimbarea. Străbăteau, în linii mari, același traseu. Cînd au ajuns la stația PECO de la intrarea în stațiunea Mamaia, locotenentul viră, dar nu se duse să alimenteze. Lăsă mașina deoparte. Voia să aibă o discuție cu personalul stației. Știa că aici se lucrează în ture și îi căuta pe aceia care ieri avuseră zi liberă. Trebui să aștepte cîteva minute bune, fiindcă atunci mai sosiseră vreo zece vehicule. Între timp, soția lui coborîse și ea. Stătea cu spatele spre stație, urmărind din priviri traficul intens de pe șosea.

Cînd unul dintre cei doi lucrători de la stație servi și ultima mașină, locotenentul se grăbi să profite. Se legitimă, apoi, pe scurt, îi spuse ce ar dori să afle de la el.

Individul avea cel mult treizeci de ani. Nu era el prea vorbăreț și în timp ce locotenentul îi vorbea își aruncă de cîteva ori privirea spre mașina maiorului, fără să arate însă că l-ar preocupa în mod deosebit.

— Îmi pare rău, mărturisi omul, nu vă pot ajuta cu nimic. Trece atîta lume...

Întoarse ochii roată, parcă voind să se asigure, încă o dată, că totu-i în ordine prinprejur și că nimeni nu așteaptă să fie servit din cauza discuției cu cel ce i-a „căzut" pe cap. I se păru locotenentului, sau într-adevăr privirile omului au întîrziat asupra soției sale?

— Și chiar nu ai nimic să-mi spui? stărui el, cu un ton atît de plictisit de parcă îi era indiferent ce va auzi.

Stăteau față în față, studiindu-se ca doi cocoși, gata să se repeadă unul la altul. Se înfruntau pe tăcute fără ca vreunul să știe ce gîndește celălalt.

— Dacă nu mă înșel, dumneavoastră ați venit cu mașina aceea? cedă omul, arătînd cu capul spre singura mașină ce se afla atunci în stație.

Locotenentul încuviință tăcut, înclinîndu-și chelia ce părea mereu proaspăt lustruită. Doar buzele-i zîmbeau.

— Cînd ați pescuit-o? se interesă omul, făcînd desigur aluzie la femeia ce se învîrtea pe lîngă mașină. Și ca să se facă mai bine înțeles trase cu coada ochiului, clipind șiret.

„Fiecare, cum îl duce mintea", își zise locotenentul, stăpînindu-se să nu-i dea replica cuvenită. Omul avea ce admira și nu odată Comloșan se întrebase cum de l-a preferat nevastă-sa tocmai pe el, cînd era de ajuns să deschidă mai bine ochii.

— Vrei să-mi spui și altceva?

— Ei, bine, da! Dacă sînteți aici, înseamnă că v-a spus tot. Treaba ei, dar nu-i frumos după ce am ajutat-o! După dispozițiile noastre, n-aveam voie să-i vînd benzină în sticlă, dar atît a insistat, încît am servit-o. Poate că n-am respectat regulamentul, recunosc, nu l-am respectat, însă voiam să-și facă — și în felul acesta — o impresie bună despre noi.

— În ce limbă ați vorbit?

— În italiană, parcă n-ați ști? Adică ea a vorbit iar eu am priceput că a rămas cu mașina în pană de benzină. Voia doar un litru ca să se poată întoarce aici să-și umple rezervorul. Și uite dom'le cum mi-am aprins paie în cap fără să vorbesc cu pompierii. Să mai faci altădată bine...

— Cînd a fost asta?

— Stai să văd... luni, nu, miercuri am avut recuperare, joi, joi 9 mai.

— În ce sticlă a luat benzină?

— Ei asta-i acum, vă legați și de sticlă? Dacă tot a ciripit, se înțelege că știți că de la mine a luat-o. Era o sticlă în care fusese cîndva un Murfatlar. Și asta-i interzis?

L-a rugat să-și scrie declarația. Omul se ocăra în gura mare, promițînd că „de i-ar vedea întinși în drum", n-o să le mai dea strop de benzină celor rămași în pană. La plecarea locotenentului, se interesă:

— Și cu mine cum rămîne?

— Ca şi pînă acum. N-am eu competenţa să fac ordine aici, şi-apoi, dumneata m-ai ajutat. La revedere.

Omul rămase descumpănit, nepricepînd că s-a înşelat în privinţa femeii aflate lîngă maşină. Prezenţa acesteia l-a stimulat să-şi aducă aminte că a servit-o pe cealaltă cu benzină. Nu era puţin lucru. Astfel s-a ajuns la concluzia că însăşi victima — şi nu altcineva — a procurat lichidul inflamabil.

Resturile de hîrtie carbonizată au dat la iveală, în laborator, într-o primă fază, începutul unui cuvînt format din trei litere: „GUL" precum şi cifra 8, ce părea să provină dintr-un document, identic cu materialele ce se folosesc la buletinele de identitate. Au mai fost descifrate nişte cifre care ar fi putut corespunde unor numere de telefon. S-a observat că doar două din acestea se compuneau din şase cifre. Or numai Bucureştiul avea o astfel de centrală. Celelalte numere erau formate din grupe de cinci, ceea ce putea corespunde multor oraşe din ţară.

Era totuşi un pas făcut, deoarece folosindu-se diferite combinaţii, cel puţin unele dintre numere s-ar putea reconstitui.

Procurorul Savii avu o scurtă întrevedere cu Aurel Dumitraşc. Poate că a fost vorba doar de curiozitate, deoarece nici un moment nu se gîndise la interogatoriul decisiv. Procesul-verbal de ascultare, declaraţia de la miliţie erau destul de grăitoare, chiar dacă Dumitraşc scrisese acolo cinci minciuni şi o jumătate de adevăr. Îl trimise deci înapoi, hotărît să-l asculte cît mai degrabă cu putinţă.

Întîi, se ocupă de ordonanţa de prelungire a reţinerii, motivînd că ea este reclamată în interesul anchetei penale ce se efectuează. Ceru prelungirea pînă la 19 aprilie, ora optsprezece. Urma să o trimită spre aprobare, dar asta după ce va termina şi ordonanţa de punere sub învinuire. Nu-i făcea deosebită plăcere să tot întocmească la acte, însă procedura trebuia respectată.

Peste două ore se întîlnea la locul faptei cu Angela Hortoban, nepoată a victimei Marta, pe care o convocase

pentrtu a stabili împreună dacă lipseşte ceva din casa bătrînilor. Din relatările de pînă atunci, ea părea indicată a stabili eventualele pagube. Cel puţin o dată pe săptămînă îi vizita pe bătrîni, ajutîndu-i la treburile gospodăriei. Era foarte important să se stabilească dacă a dispărut ceva din casă, căci în felul acesta s-ar fixa un eventual mobil al crimelor. Mobilul, într-adevăr, rămăsese încă nebulos. Basmele despre omoruri fără un motiv anume sînt greu de digerat. O cauză, oricît de mică, de neînsemnată se găseşte totdeauna.

Ca să preîntîmpine orice exces de zel din partea femeii, Savii o rugă înainte de a începe inventarierea să-i enumere lucrurile pe care şi le aminteşte. Gura îi mergea ca o meliţă; părea bine documentată. Au trecut la partea practică şi aici totul merse strună. Supărător i se părea procurorului doar faptul că, după ce termina cu inventarul, — să zicem al unui dulap — Angela îşi nota rezultatul într-un carneţel.

— De ce aveţi nevoie de aşa ceva? întrebă Savii, nemaiputîndu-se stăpîni.

— Să pot controla dacă nu dispare ceva, între timp, mărturisi ea, găsind probabil firesc să se repeadă în bunurile celor ce doar după-amiază vor fi înmormîntaţi.

— Locuinţa a fost sigilată iar cheia se afla la procuratură. Întrucît sînteţi singura persoană ce va moşteni aceste bunuri, poate mai aşteptaţi două-trei zile pînă vă predăm cheia. O să vă bucuraţi atunci în voie, fără ca plăcerea să vă fie umbrită de prezenţa mea.

Au continuat fără alte incidente. Conform spuselor femeii, lipseau cîteva cămăşi de-ale bătrînului (nu putea preciza cîte, dar susţinea că a avut mai multe), un jerseu de damă din lînă neagră — nou-nouţ, o garnitură de farfurii mici şi mari, toate ornate cu flori, pentru care cineva îi oferise bătrînei cinci mii de lei. Se mai adăugau pe listă două rochii noi, tot negre — cu una ţinea să fie îngropată — precum şi cîţiva metri de material, roz, pentru haine de pat.

— Credeţi că au avut oarecari economii?

— Nu ştiu dacă ţineau bani în casă. Doamne, vorbesc prostii, fiindcă la CEC sînt sigură că nici n-au intrat vreodată. Numai Ghedeon avea pensie şi nu le prea prisosea. Poate, acolo, cîteva sute...

După cîteva ore primea o vizită.

— M-a trimis la dumneavoastră tovarăşul căpitan Han. Zicea că aici trebuie să depun plîngerea. Foarte cumsecade acest tovarăş! Dacă nu aveam norocul să-l cunosc, cine ştie pe la cîte uşi ar fi trebuit să bat pînă să primesc ceea ce este al meu. Sînt o biată văduvă...

— Luaţi loc şi spuneţi cum vă numiţi.

— Şarlota Cnoblo. Apropo, am uitat — iertaţi-mă — o scrisoare pentru dumneavoastră, de la tovarăşul Han.

Luă plicul şi îl deschise intrigat, gîndindu-se că ajunge omul să nu se mai poată urni fără o recomandare. Ce l-o fi apucat pe căpitan, umblă cu „pile" la procuratură? Despături hîrtia şi făcu ochii mari-mari: *In herbis, in verbis, in lapidibus.* Avea impresia că în spatele acestor cuvinte vede chipul căpitanului, atenţionîndu-l. Deci asta era? Are îndoieli împotriva bătrînei şi, bun la suflet cum e, mă pune în gardă.

— Ce vă nemulţumeşte? se adresă el bătrînei, admirîndu-i pălăria de dantelă, perforată, cu nimic mai mică decît roata volantă a unei batoze de treierat.

— Am făcut ceva de care acum mă căiesc amarnic. N-aveam de unde bănui ce se va întîmpla. M-am gîndit că fac un bine. Acum însă, m-am nenorocit şi asta la bătrîneţe, cu atît mai dureros, cu cît nu mai am de la cine aştepta ajutor. Familie nu mai am. Tot ce-am agonisit s-a dus. Dacă n-o veni curînd moartea după mine, o să ajung să mă îngroape primăria. Baremi dacă m-ar primi la Casa săracilor, se tîngui ea, tamponîndu-şi uşor ochii cu o batistă.

— Nu pricep nimic, recunoscu procurorul.

— Cînd mi-au descoperit vecinii omorîţi, într-atît m-am pierdut cu firea, încît am şi uitat de mine. Dacă vă gîndiţi bine, aveam şi de ce. Nu-i uşor să trăieşti atîţia ani uşă în uşă cu nişte oameni — să schimbi sute de vorbe într-o zi — şi dintr-o dată, aşa din senin să-i găseşti morţi. Vedeţi dumneavoastră, cu vreo trei săptămîni în urmă eu am împrumutat-o pe Marta şi pe Ghedeon cu bani. Dacă ar fi fost cîţiva lei nu mi-ar păsa. Dar i-am împrumutat cu şaisprezece mii, bani agonisiţi de mine pentru zilele cînd o trebui să mă dau în ţinere. Ce mă fac, cine îmi înapoiază banii?

„In herbis, in ver...", îşi aminti Savii.

— Aveţi vreun înscris prin care vă probaţi cele afirmate?

— Ce să am?

— O chitanţă, sau, eventual, martori?

— Nu, nu am aşa ceva că doar erau oameni de omenie. În Marta aveam încredere ca şi în mama mea, Dumnezeu s-o ierte! Nici prin gînd nu mi-ar fi trecut...

Delicată situaţia, îşi zise Savii, frecîndu-şi bărbia. Cum să ai convingerea că spune adevărul? Pe de altă parte, de ce să nu fie crezută? O ştie căpitanul mai multe? Ori intueşte doar că este vorba de o escrocherie? Bătrîna afirmă că îl cunoaşte, ceea ce nu exclude reciprocitatea şi acesta-i motivul pentru care m-a făcut atent. Nu pare ea din cei ce pot da bani cu împrumut, însă cu bătrînii ăştia niciodată nu poţi fi sigur. În nouăzeci la sută din cazuri, bătrîneţea face pe om înţelept, mai strîngător.

— Desigur, pînă a-i împrumuta, banii îi aveaţi depuşi la C.E.C.?

— Nicidecum, îi ţineam în casă. La mine erau în siguranţă şi îmi plăcea să mă uit din cînd în cînd la ei. Ce vreţi, aşa sîntem noi, adică, vreau să spun că l-am moştenit pe tata, care a fost cîrciumar şi n-avea încredere nici în bănci, fiindcă, odată — în tinereţile lui — şi-a pierdut banii cînd banca a dat faliment.

— Înţeleg, o asigură procurorul. De fapt, el se gîndea că pierduse şansa de a afla dacă madam Şarlota avusese sau nu bani puşi deoparte. Deci dumneavoastră v-aţi lipsit de toate economiile ca să puteţi face un serviciu prietenilor.

— Ooo nu! Asta nu s-a întîmplat. Mai am acasă cinci mii trei sute. Chiar dacă mă rugau, n-aş fi dat mai mult decît am dat. Niciodată nu ştii ce îţi poate aduce ziua de mîine. Cazi bolnavă, Doamne fereşte, şi n-ai un leu pentru doctor, pentru celelalte nevoi. Chiar atît de nesăbuită nu sînt, chit că unii mă consideră de pe acum ramolită.

Ar fi vrut s-o întrebe cum a reuşit să strîngă atîţia bani, că el de mult se tot chinuia să adune pentru o maşină. Se răzgîndi însă. Bătrîna putea să motiveze în fel şi chip. De pildă, că adună încă de a doua zi de după naţionalizare, că o persoană singură se mulţumeşte cu puţin,

că tricotează, că săptămînal norocu-i pune mîna în cap și cîștigă la loz în plic și așa mai departe. N-ar fi avut argumente s-o contrazică; poate reușea, într-adevăr, să pună leu peste leu. Dacă reclamația Șarlotei se va dovedi întemeiată, o să-și trimită soția la ea — în schimb de experiență — nu de alta, dar Silvia numai pentru perlan, biotim și celelalte asemenea produse îi cheltuiește un sfert din retribuție, de parcă ar avea contract cu firmele producătoare. Cele necesare copiilor, pe care Silvia îi cam rîzgîia, e drept, înghițeau alte două sferturi. Așa se face că mașina visată ajunsese doar la trei roți, ceea ce venea în totală contradicție cu fantezia constructorilor de automobile. Dar cum un procuror nu-și poate permite să fie prozaic în exercițiul funcțiunii, întrebă:

— Cunoașteți cumva ce voiau să facă vecinii cu banii?

— Cum să nu, se poate? Chiar eu i-am încurajat. Era vorba să cumpere o grădină, un fost loc de casă. L-ar fi lucrat un an-doi, apoi l-ar fi vîndut cu un preț mai mare.

— Poate știți numele celui ce voia să vîndă?

— La ce bun? se oțărî bătrîna, parcă indignată de întrebare. Știu doar că s-au luat după un anunț apărut în ziar.

— Din cîte am aflat despre vecinii dumneavoastră, se pare că le venea destul de greu să-și facă chiar și cumpărăturile... ori lucru la o grădină...

— Am spus eu altceva? Apoi, sfătoasă: Tinere domn, se vede că locuiești în plin centru. Oare ai uitat că pe la noi este obiceiul ca bătrînii să dea în parte grădina cînd n-o mai pot lucra singuri? Așa zicea, de fapt, și Marta... numai că dacă nu m-ați întrebat...

Putea să fie adevărat, dar după viclenia ce scînteie de cîteva ori în ochii Șarlotei, după mulțumirea ce o cuprinse după explicația dată, Savii își zise că tot atît de bine ar fi putut fabrica răspunsul ad-hoc, convinsă că nu are cum să o verifice.

— Vînzarea-cumpărarea s-a perfectat?

— Nu, a fost amînată, deoarece zicea Marta că proprietarul se îmbolnăvise. Urmau să facă actele, imediat ce se însănătoșește.

„Dacă banii aceia au rămas în casă, ei puteau constitui o ispită pentru chiriaș, astfel explicîndu-se și mobilul

crimelor. Oricum, la cercetările de pînă atunci banii n-au fost descoperiți. Dumitrașc susține că și-a însușit doar vreo șaisprezece lei".

— Se înțelege că dumneavoastră doriți să vă recăpătați banii. Cum credeți că ar fi posibil acest lucru?

— Nu sînt în măsură să dau sfaturi, dar după mintea mea proastă, cred că i-a furat chiriașul. Dacă nu are de unde plăti, rămîn lucrurile vecinilor ce s-ar putea scoate la licitație. Sau, știu eu, o tranzacție de obiecte ce ar acoperi suma...

Asta era, exact cum își imaginase Savii. O rugă să-și scrie plîngerea, după care o conduse pînă la ușă, promițîndu-i, bineînțeles, că va face tot ce trebuie pentru ca echitatea să fie pusă în drepturile ei.

Dacă lumea ar ști ce muncă ușoară au procurorii, mulți ar opta pentru o astfel de profesiune. Să-l luăm pe Savii de exemplu. Pe lîngă celelalte „nimicuri" cu care își omora timpul (el o făcea în numele legii), trebuia acum să stabilească dacă Dumitrașc cunoscuse că bătrînii aveau o sumă așa de mare în casă, să afle, apoi, dacă și-a însușit-o; iar dacă nu — să descopere unde ar putea fi.

Și ca să nu se plictisească, porni întîi să caute pe nepoata bătrînei. Nu-i spusese direct despre ce e vorba. O întrebă doar dacă nu-i auzise pe bătrîni că ar vrea să se împrumute.

— Nu știu să se fi împrumutat, n-aveau de ce, răspunse Angela Hortoban. Se mulțumeau cu reumatismul și sărăcia lor.

— Auzisem că aveau de gînd să-și cumpere o grădină pe care s-o lucreze...

— Glumiți, desigur. Grădină le trebuia lor, cînd nu erau în stare s-o scoată la capăt cu ce aveau? Nu vă spuneam că deseori îi ajutam, chiar și în casă la curățenie, fără să vă mai amintesc că majoritatea cumpărăturilor le făceam eu. Lor le venea greu să se deplaseze și pînă la colțul străzii. Dumneavoastră ați lucrat vreodată într-o grădină ca să aveți idee ce înseamnă asta?

Nu-i satisfăcu curiozitatea și nici nu-i aminti că întrebările le pune, de obicei, procurorul. Îi mulțumi pentru informație și părăsi casa. Afară cald, frumos, nici un nor de ploaie. Asta-l făcu imprudent și porni fără

griji prin mijlocul drumului. I se făcu sete de atîta plimbare, dar spera în sinea lui, să întîlnească o oază. La o răscruce dădu peste ea, însă avea să constate că în acel anotimp bere se servea numai pe litoral. Paşte murgule... n-ai ce face! Şi cum soarele îl bătea în creştet, se pomeni gîndindu-se că s-ar impune de îndată o percheziţie amănunţită în apartamentul victimelor.

Cînd avu hîrtia parafată în buzunar, un reprezentant de la miliţie în stînga şi doi martori în dreapta, începu treaba. Bani, cîte pene pe broască; nici seifuri îngropate, nici nişe mascate de tablouri, nici comoară ascunsă în hornul casei; nici vorbă de prag dublu sau alte asemenea locuri, în care să găseşti un creiţar pitulat.

Rămînea în picioare — nu Savii, că el era frînt, — întrebarea: dacă Dumitraşc, ştiuse de cele şaisprezece mii?

— Ce tot împingi la uşa aia, nu ştii să citeşti? se auzi un glas piţigăiat, în timp ce o umbră se apropie de perdelele ce acopereau intrarea.

Locotenentul Chita – ce urma de ieri o altă dispoziţie a maiorului Vaida – văzu un copilandru care-l privea dezaprobator.

– Deschidem la zece! Mai plimbă-te pînă atunci: o să-ţi facă bine!

Băiatul lăsă din mînă perdeaua şi se îndepărtă: îl luase drept un consumator grăbit să se adape sau să-şi potolească focul de cu seară.

Locotenentul zîmbi şi bătu din nou, de data aceasta mai insistent. Fără voia lui, nervozitatea i se transmise în gest, pentru că cei dinăuntru nici nu se sinchiseau. Erau probabil obişnuiţi cu astfel de clienţi. Într-un tîrziu, tot puştiul îşi făcu apariţia. După înfăţişare era mai mult decît clar că primise împuternicirea să-l trimită la dracu' pe cel ce le tulbura liniştea. Locotenentul îi întinse, însă, legitimaţia şi flăcăul se metamorfoză cît ai clipi. Gura i se întinse pînă la urechi. Zise ceva de cheie şi o zbughi spre interior de parcă l-ar fi fugărit un tigru hămesit.

Locotenentul se afla în faţa bufetului „Pescăruş" şi pînă să vină cineva să-i deschidă avu tot timpul să-şi dea seama că picase la o oră nepotrivită. Nepotrivită pentru

cei dinăuntru, nu pentru el care era în picioare de la cinci. Şi asta nu că i-ar fi cerut-o cineva anume, ci fiindcă el făcea parte din categoria acelora pe care clinicienii şi fiziologii i-au denumit – în funcţie de ritmurile lor de activitate cotidiană – „ciocîrlii". Adică, un tip care se trezeşte cu noaptea în cap, aleargă în sus şi în jos cît e ziua de mare, fără să-şi piardă voiciunea şi buna dispoziţie, chiar dacă nu realizează mai nimic din ceea ce îşi propune. În schimb, seara cade obosit, doarme neîntors cum s-ar zice, cu un somn adînc şi fără vise.

Erau tocmai momentele dinaintea deschiderii, cînd responsabilul făcea o ultimă inspecţie şi degusta sever grătarul servit pe post de gustărică. Oameni sîntem, deci şi ceilalţi au dreptul la viaţă, mai ales că o fac cu cele mai bune intenţii: voiau să constate dacă nu cumva bucătarul şi-a ieşit din mînă. Ţineau foarte tare la renumele localului, nu puteau servi carnea alterată, ori, şi mai rău, cafeaua leşinată, care după unii consumatori impertinenţi seamănă cu apa rămasă de la spălatul vaselor. Aşa că nimic mai firesc decît hotărîrea tacită de a degusta, colo, un mizilic. Dar să nu exagerăm: locotenentul, chiar dacă ar fi ştiut să tricoteze, tot n-ar fi terminat un pulovăr pînă să vină responsabilul şi să-i deschidă, cu mari şi interminabile ploconeli.

Chita simţi din prima clipă că omul îi place; nu fiindcă se juca cu propria-i viaţă – era foarte periculos, la cele vreo sută treizeci de kilograme ale lui, să tot penduleze de la verticală la orizontală, să rămînă îndoit ca şi cum te-ar invita să i te urci în spate, sau să sari „capra" – nici pentru faptul că reuşise să adune aproape tot personalul la intrare, plasîndu-l deoparte şi de alta a uşii. Mişcătoare primire, dar insensibilul Chita părea că nici n-o bagă în seamă. Pe el îl fascinau doar buzele, vinete, cărnoase şi dinţii de aur ai responsabilului precum şi strădaniile lui de a dovedi, deşi nimeni nu-l întrebase, cît este de cinstit. Desigur, căsca omul gura, să-i arate de la bun început că usturoi n-a mîncat şi nici pe acolo n-a trecut. Îi mai plăcea lui Chita şi faptul că, oricît s-ar fi chinuit, nu reuşea să-i prindă privirea, care aluneca în toate părţile.

Responsabilul îi arăta locotenentului o simpatie cel puţin la fel de mare. „Prima impresie contează, de ea depind multe... uneori", îşi zicea el, făcîndu-şi, în acelaşi timp,

cruce cu limba pe cerul gurii. De cum l-a anunţat puştiul cine-i la uşă, ochiul drept a început să i se zbată. „Parcă poţi ghici cînd te trezeşti cu miliţia economică!?"

În această atmosferă de bunăvoinţă — cînd mai erau exact cincisprezece minute pînă la deschiderea localului — au început tatonările. Locotenentul puse pe masă fotografiile color, printre care şi pe aceea a victimei. Brusc, localul se lumină de chipurile destinse ale celor din jur. Cum să nu fie aşa, cînd te aştepţi la ce-i mai rău şi uite, locotenentul ăsta — simpatia crescu şi deveni unanimă — nu cere nici un registru, nu verifică absolut nimic, ci doar îi roagă să-şi amintească dacă n-a trecut pe la ei, cu „treburi", bineînţeles, o fetişcană.

Dacă n-ar fi fost locotenentul, cu siguranţă că l-ar fi îmbrăţişat. Ce, parcă n-au şi ei o coardă sensibilă? Ar fi împărţit cu el mizilicul ascuns în grabă, să ciugulească şi el, săracul! Totuşi — mai bine nu — că ăştia intră la idei. În cele din urmă, a apărut o cafeluţă, pe care i-au vîrît-o sub nas cu de-a sila. Se şi întreba locotenentul cam cît timp i-ar trebui pînă să o bea, cînd anume să telefoneze după salvare şi cîţi lei să lase pe masă pentru „turceasca" servită într-un castron, aproape tot atît de încăpător ca cel din care mama lui punea supă la patru persoane.

Mulţumit a trebuit să se declare, la rîndu-i, şi Chita, fiindcă majoritatea celor convocaţ de „Buzevinete" porniră să vorbească. Noroc că trebuiau să deschidă localul şi astfel situaţia deveni suportabilă. Cu prea multe veşti bune — vorbeau toţi deodată — după seceta din săptămîna care a trecut, risca să facă un infarct. Delectîndu-se, doar cu cîte unul, putea să savureze totul în tihnă. Şi aveai ce. În scurtă vreme, tabloul mult dorit se întregise.

Un tablou banal, vor susţine unii, am mai văzut ceva asemănător, ba unele aveau chiar un uşor parfum ieftin de cocotă, ştiţi, dintr-acelea care îţi face greaţă cînd stai prea aproape.

Să nu ne lăudăm, ar zice Chita, auzindu-vă, că nici eu n-am stat la pension şi aş putea să vă povestesc multe despre „arta abstractă", timp halit cu polonicul, ori suave fripturiste. Iată ce notase locotenentul, drept concluzii, în carnetul său:

1) Femeia a fost văzută în local, de mai multe ori, în compania unor străini.

2) Se confirmă că vorbea italiana.

3) Unii dintre bărbaţii de atunci frecventează şi acum localul.

Ultima informaţie, furnizată de responsabil, să te scoată din minţi, nu alta. Mai zicea dumnealui că cel puţin doi dintre bărbaţi poposeau destul de frecvent la bufetul lor; chiar şi anul trecut.

— Turişti?

— Parcă poţi şti?

— Spuneai că au fost şi anul trecut, încearcă să-ţi aminteşti cam în ce perioadă au apărut.

Urmă un consult colectiv, timp în care responsabilul trecu pe la personalul din subordine, răspîndit prin tot bufetul. Locotenentul intervenea doar atît cît să-şi lămurească unele probleme, sau cînd grăsanul încerca să insufle convingerea lui celui chestionat.

Reieşea, cu aproximaţie, că unul din cei doi bărbaţi — unul brunet — începuse să frecventeze localul cam din iunie anul trecut. A dispărut la sfîrşitul sezonului, poate chiar ceva mai tîrziu, dar a reapărut anul acesta prin martie. Nimeni nu putea preciza de ce naţionalitate ar fi, fiindcă, îl auziseră vorbind şi în germană şi în italiană şi în franceză. Rareori venise singur. Obişnuia să se aşeze la o masă anume şi, după cum declarau chelnerii, băutura lui preferată era berea.

— Am băgat totuşi de seamă că, de cele mai multe ori, îşi face apariţia în jurul orei paisprezece. Ieri, cam tot la ora asta a fost. Nu ştiu de unde vine şi nici încotro pleacă după ce iese de la noi, declară epuizat responsabilul.

— Vorbiţi de clientul acela ce se aşează mereu la masa de lîngă geam? se interesă puştiul care îl primise atît de amabil pe locotenent şi care de un timp se ţinea scai după el.

— Valea! Ce te bagi unde nu-ţi fierbe oala? N-auzi? se repezi responsabilul gata să-l încurajeze cu o palmă după ceafă.

— Stai o clipă, îl opri locotenentul, dîndu-şi seama că băiatul nu intrase pînă atunci în preocupările lui. Cunoşti cumva mai bine pe cei de care ne interesăm?

— Nu pretind aşa ceva, dar am impresia că domnul acela cu părul negru lucrează pentru „Neckermann". Din cîte am înţeles, şi-a dat întîlnire azi, tot aici, cu individul de ieri — unul slab ca un ţipar.

— Măi guriță, îl luă șeful lui, pe ocolite, de cînd știi tu limbi străine? Nu vorbi prostii, fiindcă tovarășul locotenent n-are timp de pierdut. Recunoaște că ai vrut să faci pe grozavul și te iert. Acușica îți dau vreo două . . .

— Nu da, șefu', că îți faci păcat. Nu știu eu multe, da italiana o rup binișor. Să n-am parte de servici dacă n-a zis că vine azi.

Chita trebui să intervină ca puștiul să rămînă nescărmănat. În definitiv, o să-l aștepte. Locotenentul era optimist. Va sta toată ziua. Dacă tipul nu apare, vine și mîine și poimîine . . . pînă la urmă o să-și arate el fața. Se interesă de un telefon și comunică maiorului Vaida ultimele noutăți. Vaida îi ceru să rămînă acolo și să-l sune imediat dacă intervine ceva.

De fapt, gîndi Chita, instalîndu-se la o masă, s-ar putea ca mîine să nu mai fie nevoie să-l aștept, chiar dacă nu își face azi apariția. Mai mult ca sigur, maiorul o să verifice dacă vreunul din reprezentanții firmei străine corespunde descrierii pe care i-o furnizaseră oamenii de la local.

Cum tot nu avea ce face, locotenentul scoase dintr-un buzunar un notes și începu să schițeze chipul unui bărbat. Pentru cine avea pretenția că îl cunoaște, cît de cît, îndeletnicirea din acele clipe ar fi fost o surpriză. Doar cîțiva știau că era un talent în grafică; încă din copilărie s-a simțit atras de foaia albă pe care transpunea imaginile ce-l atrăgeau prin frumusețea lor sau îi loveau dureros retina. Lucra în filigran, reușind să redea pînă în cele mai mici detalii fizionomia oricărui chip, parcă scoțîndu-i la iveală și gîndurile. Făcu mai multe schițe, încercînd să pună pe hîrtie ceea ce aflase de la personalul hotelului. De zeci de ori s-a lăsat corectat de cei ce îi furnizaseră semnalmentele; aceștia se antrenară în ceea ce credeau că este doar o joacă și, cînd rupeau o clipă liberă, se apropiau de masa lui, atestînd sau negînd asemănarea dintre portret și clientul lor.

Cînd obținu asentimentul majorității, Chita ieși în stradă, simțind nevoia să se miște. Se învîrti de colo pînă colo, fără să piardă din priviri intrarea. Așa îl găsi maiorul Vaida, care nu mai avusese răbdare să aștepte telefonul. Au intrat și, fiindcă tot era trecut de prînz, se hotărîseră să mănînce.

— Bere? În timpul serviciului? se prefăcu mirat locotenentul, după ce chelnerul plecă să le onoreze comanda.

— Nu mai fă pe ipocritul! răspunse Vaida. Și, zîmbind, adăugă: Dar dacă nu vrei, mă rog . . . nu te pot obliga. O să beau și sticla ta.

Chita i-a povestit tot ce aflase. După aceea au rămas în așteptare mai bine de o oră. Credeau că au ratat întîlnirea, cînd piccolo cel atotștiutor făcu un semn discret locotenentului. În local intrase un individ schizoid de o constituție astenică, cu o față exprimînd o oarecare severitate redată poate tocmai prin trăsăturile fizionomice mici și ascuțite, de „șoarece". Locotenentul exulta: sosise cel ce trebuia să-l întîlnească pe „omul lor".

Individul își roti privirea prin local, apoi se îndreptă spre masa unde a stat și ieri. Înaintează cu pași mici, ca și cum i-ar fi fost frică să nu ajungă prea repede.

— În lucrările sale, Balzac a consacrat mult spațiu mersului, vorbi Chita, urmărind, aparent calm, instalarea noului sosit. Zicea că ar exprima foarte bine caracterul.

— Și?

— Nimic; repet ce-au spus alții.

— Credeam că vrei să-mi vorbești despre caracterul individului. Oare cel cu care și-a dat întîlnire o să vină?

— Sper să fie parolist. Ia te uită la slăbănog: parcă s-ar jena că e așa de înalt. Umblă gîrbovit și renunță să-și etaleze pasul pentru a nu se deosebi de cei din jur. Pare complexat, timid.

— Privește-i ochii, mișcările inutile. Totul trădează instabilitate motrice și anexietate. Să ne amintim „fișa" unor asemenea tipi: inteligenți, buni ca pîinea caldă, ori turbați ca niște coioți, manierați, înclinați spre erotomanie și, destul de des, predispuși bolilor de plămîni. Sînt maleabili, dar numai în limita intereselor proprii . . . .

S-au oprit din vorbă fiindcă apăruse cel așteptat. Care mai de care dintre personalul bufetului se întreceau să le atragă atenția, cu toate că rămăsese stabilit cine anume o va face. E și de mirare că individul n-a băgat de seamă. În mare, fizionomia acestuia fusese prinsă de locotenent. Ceea ce lipsea din schiță se datora, desigur, povestitorilor.

Dintr-o ochire noul sosit l-a reperat pe celălalt — întîlnirea părea să-i facă plăcere — și, salutîndu-l cu glas tare, porni spre el.

— Două halbe, răcni el la puştiul ce răsărise nechemat, apoi începu să-şi copleşească interlocutorul cu o vorbărie atît de zgomotoasă, de parcă s-ar fi aflat singuri în local.

Vorbea cu tot ce avea: gură, ochi, mîini; comediant înnăscut. Foc de artificii, însoţit de tropăituri zgomotoase, cînd picioarele îi însoţeau vorbele, se grăbeau să le ajungă din urmă, ori să le întreacă, se răsuceau sau punctau exclamaţiile vorbitorului.

Toată fiinţa lui plesnea de sănătate, gata parcă să împrumute şi altora, fără dobîndă. Tuciuriu, dar nu într-atît încît să-l confuzi cu un metis, avea părul cîrlionţat şi atît de negru încît mai că îţi venea să juri că a umblat la clondirul cu vopsea. Faţa mare, lată, era încadrată de favoriţi ce aproape se uneau sub bărbia proeminent despicată.

Cu siguranţă că oricine i-ar fi stat alături s-ar fi pierdut în umbra lui, ar fi fost acoperit de energia pe care el o investea în orice fleac. Era inepuizabil şi, fără să vrei, gîndul ar căuta ceva anume pentru el. Poate că sibaritismul i-ar veni ca o mănuşă, întrucît la capacitatea lui de dăruire ar trebui să legăm, pentru totdeauna, fuga, căutările delirante după plăcerile acestei lumi. Dă-i o singură mînă, un deget, fie şi cel mic şi vei avea impresia că te poartă prin rai, ori prin locuri despre care nici n-ai visat vreodată.

Maiorul Vaida cunoştea italiana. Ascultă o vreme conversaţia celor doi, apoi se ridică, fără grabă, şi se îndreptă spre masa lor.

— Sînt maior de miliţie. Dacă nu vă deranjează, aş vrea să discutăm o problemă.

Tipul se opri din vorbit, îl cîntări o clipă din priviri, după care, amabil, îl invită pe maior să se aşeze.

— Vorbesc româneşte binişor, vă stau la dispoziţie.

— Cum doriţi, nu mă supără dacă continuaţi în italiană.

— Ooo, ooo!

Fără sfială, cu un gest nu prea elegant, tuciuriul se descotorosi de lungan, dîndu-i să înţeleagă că ar fi mai bine să-şi caute de treabă.

Individul era cunoscut sub numele de Pet, însă paşaportul arăta clar că îl chema Pedro Mosero. După cum singur recunoştea — nu fără mîndrie — era, într-adevăr, unul din reprezentanţii firmei „Neckermann". Nu se pierdu

cu firea, ba chiar trecu el primul la atac, încercînd să ghicească ce anume l-ar interesa pe maior. Debordant de amabil, promitea, dinainte, orice, lăudîndu-se că are atîtea relaţii în întreaga lume, încît procurarea unui urs polar, a unei lame de ras din Australia, a unei pagode sau a unei mostre de sol lunar ar fi pentru el o nimica toată. Vaida îl lăsă să-şi mai termine din muniţie şi numai după aceea făcu să explodeze trotilul.

Vom lăsa la o parte complimentele reciproce, tatonările. Fără ele nu se poate, fiindcă bunele maniere te obligă la o oarecare ceremonie înainte de a intra în miezul problemei. Dar nu numai acesta e rostul amînării. De fapt, cei doi se studiau reciproc, căutînd să intuiască, fiecare, forţa celuilalt. În cele din urmă Vaida înţelese că unui astfel de om e mai bine să-i spui totul deodată, să nu-i laşi timp de gîndire şi, mai ales, să faci să se creadă că ştii dinainte ce-ţi va răspunde.

Spus de-a dreptul sau numai sugerat, cam acesta era, în esenţă, miezul celor ce i le adresă în minutele următoare: Lasă-te, dragă, de aiureli că nici dacă îmi oferi pe gratis un cangur n-am unde-l ţine. Ai mai văzut dumneata cangur la etajul trei? Dacă nu, fă bine şi ascultă-mă cît se poate de atent. Nu are rost să fabulezi, deoarece am destui martori care te-au văzut aici în local cu o tînără. Nu mă întrerupe! Ai tot dreptul, fireşte, să-ţi cheltuieşti banii cum îţi convine. Despre altceva e însă vorba. Deci: era tînără, blondă, cu un păr ce îi ajungea pînă la şale, era îmbrăcată aşa şi aşa, te înţelegeai cu ea în italiană . . .

— O nebună şi nimic altceva, vă asigur. Am cunoscut-o întîmplător.

Pet ridicase mîinile, de parcă voia să cheme în ajutor cerul, încercînd şi în felul acesta să-şi arate indignarea.

— Oricum, vă mulţumesc pentru informaţie, se declară Vaida satisfăcut. Dumneavoastră trebuie s-o fi cunoscut mai bine, de vreme ce afirmaţi că era o nebună. Dacă stau şi mă gîndesc, nici nu se putea s-o cunoaşteţi decît întîmplător, absolut întîmplător. Era firesc să n-o întrebaţi de unde vine şi unde pleacă. Asemenea întrebări le punem mai degrabă noi. Apropo: nu cumva tînăra aceea, în grabă . . . din neatenţie . . . a confundat unele lucruri . . . În sacoşa aceea de plastic de culoare verde . . .

— Nu, nu am să-i reproşez nimic — se grăbi Pet — din contră, şi-a lăsat la mine...

Îşi muşcă buza înciudat, dîndu-şi seama că l-a luat gura pe dinainte.

— Mă bucur că am găsit înţelegerea, pe care, dealtfel, mărturisesc, scontam. Ne interesează foarte mult tînăra în cauză şi de aceea vă propun o discuţie mai detaliată.

Faţa maiorului nu lăsă să se înţeleagă că se bucura de greşeala celuilalt. Tonul rămase prietenos, dar Pet distinse în cuvintele maiorului o invitaţie semioficială. „Cine ştie ce-a mai făcut aiurita aia"! gîndi el, fără a trăda în nici un fel neliniştea ce începuse să-i dea tîrcoale. O încurcătură cu autorităţile putea să aibă repercusiuni asupra slujbei lui, or tocmai acest lucru nu era de dorit.

La audiere, Pedro Mosero a recunoscut unele lucruri foarte uşor. În unele momente aveai însă impresia că l-a apucat, din senin, durerea de măsele sau, Doamne, fereşte! l-a pălit amnezia. Maiorul Vaida trebui să facă uz de tot tactul de care dispunea ca să-l determine la mărturisiri. Şi-a dat seama că punctul slab îl constituie firma Neckermann şi de aceea a pus degetul pe rană.

„Umbla singură şi după cum întorcea capul, după cum privea bărbaţii în ochi, după multe alte nimicuri pe care, de fapt, acum nu le pot explica, dar pe care un bărbat le cunoaşte, am crezut că aş avea oarecari şanse. Era tînără şi foarte frumoasă, ceea ce m-a determinat să încerc... M-a repezit, însă într-un mod ce era mai degrabă o invitaţie. Am perseverat şi... vechea poveste, indiferent dacă o auzi la Hong Kong, în Trinidad, în Alaska. Toate seamănă ca picăturile de ploaie, schimbîndu-se numai numele iubitului care a părăsit-o, datele biografice şi dacă sînt deştepte adaugă floricele. Drama e aceeaşi, florile de lămîiţă chiar mînjite ţi le flutură pe sub nas. Nu vor decît un suflet nobil care să le înţeleagă şi care, eventual, să aibă grijă de stomacul lor. N-aveam motive să nu-i spun că la poarta părinţilor mei n-ar străluci un blazon; şi minciuna-i bună pentru aşa ceva".

Într-adevăr, nimic ciudat, nimic care să iasă din banalul acestor întîmplări, şi totuşi...

„Aşa se face că a petrecut cu mine cîteva zile, a dormit în camera mea de la hotel «Parc». Mi-a spus că o cheamă Paula".

— Aţi putea preciza cam în ce perioadă a stat cu dumneavoastră?

— Desigur, chiar foarte exact. Am întîlnit-o în după-amiaza zilei de şapte mai şi pînă în noaptea de unsprezece spre doisprezece mai a fost prin preajma mea. Dacă la început a fost o adevărată plăcere, obiceiul ei de a mă însoţi aproape peste tot a început să mă obosească.

— Îmi pare nespus de rău că trebuie să mă amestec, dar ne interesează dacă în acest timp nu aţi reţinut şi alte date din biografia ei. Ştim că vorbea italiana, dumneavoastră confirmaţi acest lucru. Chiar şi din plictiseală ar fi fost firesc să vă interesaţi cînd şi unde a învăţat această limbă. Vorbea cumva şi alte limbi?

Stimabilul Pet încreţise fruntea ca şi cum ar fi trebuit să răspundă la cine ştie ce întrebări sofisticate. Înghiţi de cîteva ori în sec, de parcă maiorul l-ar fi obligat să dea pe gît cîte o lingură cu untură de peşte. Era nemulţumit că tocmai lui a trebuit să i se întîmple una ca asta. „Unde am ajunge dacă vom da socoteală pentru fiecare din plăcerile noastre?" întrebau ochii lui, cerînd înţelegere din partea maiorului.

— Tot ce pot afirma este că Paula vorbea o italiană mai mult decît acceptabilă. Mi-a spus odată că părinţii ei sînt în Italia, unde o să plece şi ea cînd o să-şi termine studiile. N-am crezut o iotă, deoarece avea momente cînd îndruga bazaconii. Afirma, de pildă, că a pus bazele unei noi doctrine religioase. Apoi nega totul. La început m-a pus pe gînduri; mă temeam că dintr-o clipă în alta o să mă trezesc cu autorităţile.

Am insistat şi pînă la urmă m-am lămurit că ceva era dereglat în frumosul ei cap. Ura oamenii, fiindcă nu voiau să îmbrăţişeze noua doctrină, ce nici măcar în mintea ei nu era pe deplin lămurită. Ceva între creştinism şi budism, presărat din belşug cu dogme, luate la întîmplare din religiile tuturor popoarelor. Un amalgam la care avea pretenţia că mai lucrează. De fapt, a reieşit că autorităţile nu ştiau de intenţiile ei — atunci m-am liniştit, astfel o zvîrleam în stradă. Bărbaţii cărora le-a făcut propunerea să-şi schimbe crezul au refuzat-o, ori au dus-o cu vorba. Dacă şi lor le-a făcut propunerea în timp ce era în pat — cînd umbla nu avea astfel de preocupări — nici nu mă miră eşecul.

A încercat şi cu mine. Mai mult să scap de gura ei m-am prefăcut că accept, altfel nu mai apucam să pun geană peste geană. Ca să-i fac pe plac, am lăsat-o să-mi mîzgălească în palma dreaptă două linii verticale, de culoare roşie. Vopseaua era într-un tub pe care îl purta în sacoşa ei. Că nu îi erau toate oile acasă o dovedeşte şi spusa ei că, dacă nu va găsi şi alţi adepţi, se va sinucide, dîndu-şi foc într-o piaţă. Jertfa ei va fi pilda cea mai elocventă, iar oamenii vor înţelege ce au de făcut. Fizic va dispărea, însă va trăi de-a pururi în inimile pocăite peste care sufletul ei va veghea din nu ştiu ce vîrf de munte".

Multe se legau pînă la un punct, dar mai erau necesare amănunte. Vaida insistă şi încet, încet, o imagine se întregea, chiar dacă, pe alocuri, se ridicau alte semne de întrebare. Putea oare acest Mosero să aibă un motiv atît de puternic încît să dorească moartea victimei, s-o împingă — direct sau indirect — spre deznodămîntul din doisprezece mai?

Nu părea dintre cei care nu ştiu ieşi dintr-o aventură. Şi-apoi, dacă ar fi vinovat cu ceva, n-ar fi fost normal să nu dea atîtea amănunte? Oricît de abil s-ar crede cineva, nu are prea mulţi sorţi de izbîndă, dansînd pe muchie de cuţit, cu faptele ce-i sînt potrivnice. Recunoştea, de pildă, că uneori îi era lehamite şi, ca să-l lase în pace, îi dădea să bea. Nici alibi nu avea, deoarece mărturisi că nu cunoştea ora cînd a plecat Paula de lîngă el. Cînd s-a trezit era singur. La hotel nimeni nu ştia că înnoptează împreună. Atunci de ce a recunoscut? Să-i fi fost teamă că recepţionerul pe care — eventual — îl mituise, ar putea vorbi? Susţine însă că recepţionerul nu ştia nimic. A adus şi lucrurile rămase de la subchiriaşa lui. Peruca neagră explica de ce n-a remarcat-o personalul hotelului. În valijoara victimei se mai găsiră piese dispersate de lenjerie, o pijama înflorată, un costum-taior de culoare bleumarin şi un carneţel, în care doar vreo cinci foi erau acoperite cu un scris mărunt.

Vaida şi Georgevici încercară să descifreze — în aceeaşi seară — conţinutul carneţelului. Deşi amîndoi aveau ochi buni, se dovedi necesară o lupă. Autorul acelor rînduri era, în privinţa miniaturizării, un performeur. Fără să vrei, îţi venea în minte bobul de orez cu cele cîteva sute de litere încrustate pe el. Tot aşa şi scrisul din carnet: fineţea desenului se datora unui instrument extrem de fin. Un fir de păr? Folosise altă tehnică? Maiorii nu se puteau pronunţa, se aflau pentru prima oară în faţa unui asemenea caz. Era neapărată nevoie de competenţa unui grafolog, fiind vorba de o psihognoză extrem de subtilă.

— Observi? Nici hîrtia nu e din cea obişnuită. Carnetul a fost, probabil al victimei, îşi spuse Georgevici părerea, aplecat peste lupă.

Vaida tocmai scotea din birou colile albe pe care avea de gînd să transcrie citeţ însemnările din carneţel.

— Nu te contrazic, aşa ar fi firesc. Numai că tot atît de bine putea să aparţină altcuiva şi dintr-un motiv oarecare să ajungă la tînără. Siguri nu putem fi decît atunci cînd îi vom descoperi identitatea şi o să ne procurăm o probă de scris. Pe mine mă intrigă următorul lucru: ea sau altcineva a făcut tot ce i-a stat în putinţă să distrugă orice înscris care i-ar fi putut dezvălui trecutul. Şi atunci, cum explici că nu s-a atins de carneţel?

— A uitat de el, din grabă, sau poate că, într-adevăr nu l-a scris ea; dacă vrei, mai adaug alte cîteva explicaţii. Persoana care a scris rîndurile acestea — atît cît mă pricep eu — a accentuat traseul literelor în partea interioară, ceea ce, coroborat cu neregularitatea aşezării din subsol, ar putea să ne dezvăluie lipsa de siguranţă, nehotărîrea. Impulsivitatea terminaţiilor, înclinaţia eterogenă a literelor şi a rîndurilor vorbesc şi ele despre o fire impresionabilă, plină de contradicţii, cu un echilibru psihic precar...

Cînd au terminat transcrierea — textul din carneţel fusese scris în româneşte — s-au uitat unul la altul, fără să priceapă mare lucru. Era o înşiruire de concepte, de fraze ce n-aveau nici o legătură unele cu altele, un amalgam cu iz religios, totul pudrat cu citate în care omul era asemuit cînd cu un animal, cînd cu florile, cu vîntul sau cu alte fenomene meteorologice. Oricît de teafăr ai fi fost, cu mare greutate ai fi putut reda trei fraze una după alta, fără să omiţi ceva.

— Sînt convins că victima a scris toate astea, zise Georgevici. Ştim doar că voia să lanseze o nouă doctrină şi n-ar fi exclus să avem în faţa noastră esenţa ei. Era o exaltată care a copiat de ici, de colo, fără prea mult discernămînt.

— Ultimul rînd îţi spune ceva?

— Chiar şi faptul că între el şi restul textului se află

un spaţiu alb, de mai bine de trei centimetri, denotă că l-a scris ulterior.

— A.=porc!

— Se exprimă laic, precis, cu adresă concretă. A simţit nevoia să-şi întărească prin scris o constatare. Poate o fi şi un avertisment, înscris acolo pentru a nu-l uita. Mînia femeilor . . .

— Cine se ascunde sub acest A?

— Numai el ne mai lipsea, încolo toate-s clare, se plînse Georgevici, îndreptînd ciucurii de la covor. Ţinînd cont de preocupările dumnealui şi de amabilitatea cu care ne-a indicat genul, cred că este vorba de un Adam, Adrian, Alexandru, Amuliu, Augustin, Avachian, pe scurt, de un bărbat al cărui nume ori prenume începe cu litera „A".

— Dacă tot dai dovadă de atîta perspicacitate, poate-mi spui şi cînd a scris-o, fiindcă mi-ar veni mai uşor să-l găsesc pe acel domn „A". Nu ştii de unde sare iepurele! Te pomeneşti că tocmai individul ăsta ne lămureşte. Din declaraţiile lui Pet rezultă că el şi dulcineea nu s-au întîlnit cu persoane ale căror nume încep cu prima literă din alfabet. Pe cei indicaţi de Mosero îi vom audia ca martori, poate îşi amintesc mai multe. Deocamdată, dintre persoanele ce formează anturajul italianului germanizat prin slujbă şi interese, nu văd s-o fi jignit cineva; avea, oricum, un protector autoritar. Poate că altcineva a declanşat reacţia.

— De ce nu l-am căuta pe acest altcineva înainte de 7 mai?

Vaida se întoarse spre Georgevici surprins şi încîntat:

— Nici nu-ţi dai seama cît valorează ideea asta a ta! Domnul „A" trebuie căutat înainte de şapte mai, perfect. Am uitat că femeia a fost văzută la hotel „Select". Haide să verificăm la recepţie!

În mai puţin de o oră erau edificaţi. În zilele de 1 şi 2 Mai, la hotel au fost cazaţi cinci bărbaţi al căror nume ori prenume începea cu litera căutată. Trei dintre ei au fost eliminaţi fiindcă veniseră împreună cu soţiile lor. Rămîneau doi: Alexandru Vizoveanu din Sărata Monteoru şi Angelo Dechiari, cetăţean italian.

— Ce răspunsuri am primit la adresele făcute?

— Negativ, nimic nu lipseşte, nimic nu se ştie etc. şi încă o dată tot aşa.

— Iată încă un posibil indiciu că victima nu este străină. Deocamdată să ne ocupăm de bărbaţi. Din registru reiese că amîndoi sînt în floarea vîrstei. Cu Vizoveanu nu-i deloc greu, cît despre italian, trebuie să aflăm întîi dacă n-a părăsit, între timp, ţara. Apariţia unui nou personaj nu schimbă cu nimic problema. Rămîne şi pe mai departe ipoteza omuciderii — să ne amintim şi de nota din carneţel — alături de aceea a sinuciderii . . .

— Este aproape cert că victima nu era străină. Pentru identificare extindem cercetările — pe întregul litoral — în localurile de zi şi de noapte, din nou la hotele, la atelierele cooperativelor de îmbrăcăminte şi încălţăminte, la forţele de muncă, prin staţiile terminus C.F.R. şi I.R.T.A., la gazde O.J.T. şi în toate celelalte locuri unde ar fi putut s-o ducă paşii.

— Vă mulţumesc că v-aţi grăbit să daţi curs invitaţiei mele, tovarăşe Ciopor.

— Nu se putea altfel, mai ales după ce am aflat că ne-aţi vizitat acasă. La început am fost curios, dar mi-a spus băiatul cîte ceva despre Dumitraşc, mai să nu-l cred. Deci, el este cel ce a înfăptuit crima despre care vorbeşte tot oraşul? Cine l-ar fi crezut în stare! reluă Niţă Ciopor, minunîndu-se şi el de isprava ce a şocat atîta lume.

— Tocmai pentru acest lucru v-am chemat, să discutăm despre prietenul dumneavoastră. Îl cunoaşteţi de mult?

— De cunoscut îl cunosc de multişor, numai că prieteni, în adevăratul înţeles al cuvîntului, n-am fost. Cîndva, am fost vecini . . .

— Încercaţi să uitaţi cele ce se spun pe seama lui Dumitraşc în aceste zile. Ce părere aveţi despre el?

— Nu m-am gîndit în mod deosebit la aşa ceva. Ştiu că a călcat de multe ori alături, dar ziceam că odată ce şi-a ispăşit pedeapsa, n-ar mai avea nici un rost să-i umplu capul cu morală. Cînd se elibera trecea pe la noi, blînd, supus, îl ajutam cu ce puteam. Trecea şi după aceea — ce-i drept rar — aveam impresia că în casa noastră se simţea bine, era considerat om.

— Cînd l-aţi revăzut ultima dată?

— Pe la mijlocul lui februarie, anul acesta. A venit

ca de obicei, a dat bună ziua — de parcă doar cu o zi în urmă s-ar fi despărțit de mine — și s-a pus pe tăcute. Era o zi frumoasă, n-am vrut s-o pierd, de aceea m-am apucat să repar gardul. M-a ajutat pînă seara, chiar a cinat la noi. Despre el spunea că tocmai ieșise din spital și voia să plece cît mai curînd la părinți, deoarece soția nu-l mai primea în casă.

Savii se ridică de lîngă oaspetele său și merse pînă la birou. Acolo, dădu la o parte un ziar și îl întrebă pe Ciopor:

— Cunoașteți acest obiect?

O aruncătură de ochi i-a fost suficientă acestuia pentru a răspunde:

— Este toporul meu.

— Despre el aș vrea să vorbim.

— Am bănuit eu și de aceea am adus-o pe Rita cu mine. Soția mea așteaptă afară.

— Cheam-o, omule, n-o lăsa să ne aștepte. Se poate?

Savii își dădu imediat seama că cei doi erau o pereche potrivită, se completau bine unul pe celălalt. Energică și inteligentă, Rita era și plină de tact. Nu ținea deloc să arate lumii, cu atît mai puțin soțului, că ea conduce destinele familiei Ciopor.

— Relatați-mi povestea toporului, o îndemnă Savii.

— Dumitrașc a venit la noi spre seară și l-a așteptat pe bărbatul ăsta al meu. Văzînd că el întîrzie, trecuseră vreo două ore, m-a rugat pe mine să-i împrumut un topor, deoarece voia să caute de lucru în următoarele zile. De unde era să bănuiesc ce are de gînd? I l-am dat, dar el mofturos, a mai avut pretenția să-l împachetez în ceva, că doară n-o merge cu el în mînă ca cei ce lucră la pădure. Pînă i-am găsit sacul acela de hîrtie, era să-i spun că l-a cotropit rușinea să ducă toporul, dar nu-i crapă obrazul să umble din curte în curte după lemne de spart. Asta de pe masa dumneavoastră e bucata de sac ce i-am dat-o, o recunoști Niță? că tu cînd ai vopsit stîlpii de la vie cu minium, ai folosit sacul ca să nu murdărești cimentul. Și legătoarea-i de la mine, vă puteți convinge că mai am un ghem acasă. De acolo am tăiat-o.

— Cînd a împrumutat toporul?

— În data de opt aprilie.

— Gîndiți-vă bine, ceru procurorul, care știa din de-

clarația lui Dumitrașc că faptul s-ar fi petrecut mai înainte.

— N-am la ce mă gîndi. Opt a fost și gata! În opt ridică Niță chenzina și în sara aia a uitat că-i însurat. La miezul nopții a venit... Ne-am ciondănit dar avea dreptate. O dată la cîțiva ani o face și el mai lată...

— Fără să știu nimic, a doua zi am întrebat de topor că îmi trebuia. Așa am aflat că i l-a dat lui Dumitrașc. Opt aprilie a fost, confirmă și bărbatul.

„Dumitrașc să fi indicat intenționat altă dată, pentru a nu fi învinovățit că și-a premeditat omorul? L-a dus acasă iar noaptea a ucis! Acesta e probabil adevărul. El, însă, vrea să ne convingă de cu totul altceva: după multe zile s-a împiedicat de topor și, într-o stare de iresponsabilitate, a acționat. Dacă mai susține că a fost în transă, îl strîng cu mîna mea de gît!" hotărî Savii.

Vă asigur însă că nu totdeauna are timp să-și respecte promisiunile.

În biroul său, Savii cerceta raportul de expertiză dactiloscopică:

„Căpitan de miliție Adrian Seracu, expert dactiloscop din cadrul Inspectoratului județean, secția tehnico-științifică și expertiză..."

Urmau obiectul expertizei, datele preliminare peste care Savii sări, fiindcă, doar el dispusese efectuarea expertizei și atîta ținere de minte mai avea.

„Cunosc prevederile articolelor 159—186 C.p.p și articolul 411, aliniat 2 c.p. cu privire la unele drepturi și obligații ale experților..."

Amintirea i-l aduse în față și Savii se pomeni murmurînd: „Măi, Copi, măi, nici nu mă îndoiesc că nu le știi, ba chiar și ceva pe deasupra. Cunoști tu multe, asta ai dovedit-o, dar explică-mi mie de ce ești fleț? Mă, tu de bun ce ești, unii te consideră prost. Cînd o să termini cu sentimentalismul? Chimist de prima mînă și nici de funcție nu te-ai putut plînge. De idei nu duceai lipsă, ba, chiar erai pe cale să realizezi un lucru extraordinar. Ce-ți veni atunci? Aplecași urechea la off-ul altuia și te zbătuși, cît pe ce să-ți aprinzi paie-n cap cu șefii. Îi cedezi locul, funcția și tot tu ești cel mulțumit că te-ai

întors aici, acasă, lîngă părinți. Poate-i firesc așa, numai că cel cu care schimbași locul, într-un fel, a cules ce ai semănat tu. Urmarea? El a ajuns la București și cînd o veni în control o să stai smirnă în fața lui. N-a fost suficient și iarăși filantropul din tine n-a putut dormi. Îți puseși obrazul pentru aia, te-ai dat peste cap, ai ajutat-o — întîi în cadrul laboratorului, apoi mai sus — s-a dus și nu te mai cunoaște. Zicea nevastă-ta că mai nu strîmbă din nas cînd vă vede. Cît mai ai de gînd să te zbuciumi pentru alții, dar te-aș și întreba cum faci că numai de «recunoscători» ai parte!"

Mai sări peste cîteva lucruri cunoscute și se opri la constatări:

Pe sticluța de spirt, ridicată din camera victimelor, prin relevare cu carbonat de plumb (CO_3Pb) s-au evidențiat două urme digitale. Una dintre ele este fragmentară și cu desenul papilar șters. Prin urmare, nu poate face obiectul unui examen dactiloscopic comparativ.

Analizînd cea de-a doua urmă, constatăm că este de tipul monodeltic, varietatea sinistro-deltic cu nucleul în formă de lanț închis. Desenul papilar este clar, cuprinde toate cele trei zone și ca atare este apt efectuării unor comparații dactiloscopice.

Examenul comparativ între urmă și impresiunile numitului Dumitrașc Aurel: constat că degetul mijlociu de la mîna dreaptă prezintă același tip și varietate cu urma. Urma și impresiunea coincid și în ce privește forma, plasamentul, mărimea și direcția.

Pentru a ilustra identitatea elementelor caracteristice, atașăm prezentului raport de expertiză o planșă demonstrativă pe care prin numerotare sînt scoase în evidență o parte din punctele coincidente: bifurcație de creste papilare, devieri, început de creastă, contopire, butoniera. Toate dovedesc identitatea degetului creator.

Concluzia: urma digitală lăsată pe sticluța de spirt a fost creată de degetul mijlociu de la mîna dreaptă a numitului Dumitrașc Aurel.

„Bine, Copi, asta înseamnă că în timpul cît a cotrobăit camera bătrînilor, individul a dat peste sticlă. O fi tras un gît, apoi a pus-a la loc. Poate va trebui să descoperim ce anume a căutat dumnealui".

Stația de recoltare și conservare a sîngelui comunică procuraturii: „La adresa dumneavoastră, dosar 18/B, vă facem cunoscut că numitul Dumitrașc Aurel are grupa sanguină AB IV".

Urmau două iscălituri indescifrabile, ale medicului director și ale medicului specialist.

Cererea procuraturii era motivată prin faptul că s-ar fi putut găsi la locul crimei și alt sînge decît al victimelor. Existau șanse minime, întrucît, așa cum constatase și doctorul Marcu, victimele nu prezentaseră urme de apărare; pe de altă parte controlul medical nu descoperise nici pe corpul lui Dumitrașc vreo urmă, o cît de mică zgîrîietură, o vînătaie măcar ce s-ar fi putut pune pe seama victimelor disperate. Dacă s-ar fi descoperit printre lucrurile pătate, urme de sînge AB IV, ancheta ar fi avut o dovadă că Dumitrașc a fost neîndoios de față.

De ce atîta oboseală dacă individul a recunoscut? veți fi tentanți să întrebați. Savii n-ar zîmbi, nu v-ar eticheta drept naivi, dimpotrivă o să vă explice că fără probe temeinice, cel învinuit ar putea nega totul în fața judecătorilor, retractînd dintr-o suflare mărturisirile anterioare. Ar putea avea chiar tupeul să afirme că a fost constrîns să le facă. Dacă nu vor descoperi mobilul pentru care a ucis, Dumitrașc ar putea susține că el nu există, personal n-ar fi avut motive să-i ucidă. Iar dacă mai aduce în sprijin și un alibi, cît de cît plauzibil, completul de judecată ar putea respinge dosarul pentru noi cercetări.

— Vrei să-l înfunzi cu orice preț?

— Vreau să nu scape nepedepsit cel ce a ucis!

Cercetările, extinse pe multiple fronturi, pentru identificarea victimei de la hotelul „Zalis" au continuat săptămîni în șir fără nici un rezultat. Din lista persoanelor date dispărute pe întreaga țară, nici una nu corespundea semnalmentelor ei. Anchetatorii ajunseseră într-un adevărat impas. Parcă se învîrteau într-un cerc. Peste tot, ridicări din umeri, „nu știu", „nu cunosc", „n-am văzut", nimic altceva.

Această „sărăcie" de informații putea să însemne și că victima venise de foarte puțină vreme pe litoral. Numai în felul acesta se explica, de pildă, absența ei din rîndul celor ce duceau o viață — mai mult, sau mai puțin — du-

bioasă, al celor ce își începeau ziua cînd noaptea era străpunsă de cărări de lumină fluorescentă. Dar nu se excludea nici posibilitatea să fi fost o „sezonieră, un fel de lupoaică singuratică.

Se învîrteau în cerc (sau cercul se învîrtea în jurul lor) prea mare importanță nu mai avea, atîta timp cît nu găseau nici măcar o fisură prin care să iasă afară, dincolo, în zona unde nădăjduiau să găsească o fărîmă de adevăr.

Alexandru Vizoveanu avea un alibi mai mult decît convingător. Petrecuse cele două zile împreună cu logodnica; după cum avea să ateste și registrul de la recepție, ea fusese cazată în camera vecină. Și pentru că nimeni nu avea chef să se încurce în supoziții absurde — de pildă, că blonda îl vizita imediat după plecarea logodnicei la culcare — individul a fost șters de pe lista și așa săracă a bănuiților.

Singurul de care se legau acum speranțele lor rămăsese Angelo Dechiari. Cum nu era un ac în carul cu fîn, pînă la urmă s-a aflat că părăsise portul Constanța în zorii zilei de șapte mai, îmbarcat pe nava sub pavilion italian „Tempico". Trebuia lămurit dacă Angelo lucra, sau nu, pe acel vas. Cum însă „Tempico" a acostat în rada portului Constanța doar la data de cinci mai, Angelo Dechiari fu exclus din rîndul marinarilor. Așadar: cum, cu cine, și unde și-a petrecut zilele scurse între plecarea de la hotelul „Select" și îmbarcarea lui pe vas? Ce-i drept, apăruseră oarecari indicii, dar, pînă la un răspuns convingător, trebuiră întocmite acte și obținute aprobările necesare; apoi telexurile începură să facă schimburi de mesaje. Vaida recunoștea că urmăresc o umbră și că n-ar fi exclus ca, în final, cînd umbra va vorbi, să se vadă că n-are habar că pe lume a existat o frumoasă blondă, undeva, pe litoralul românesc. Nu erau de invidiat colegii de la Interpol...

„Cercetările continuă!" era singurul răspuns pe care îl puteai primi dacă te încumetai să întrebi pe vreunul dintre cei ce formau echipa. Parcă s-ar fi vorbit cu toții să nu deschidă mai mult gura, mai să crezi că au mîncat măcriș care să le fi strepezit dinții. Iată însă că, peste cîteva zile, adevărul proverbului „cine caută găsește" se verifică — pentru a cîtea oară? — deplin. După nenumărate eșecuri, amînări, incertitudini, se ivi o primă rază.

O familie din Constanța, una dintre cele ce închiriază camere prin O.J.T., a recunoscut că fără știrea celor de la oficiu a cazat cinci zile un italian și pe fiica acestuia. Oamenii se lăcomiseră la cîștig și încălcaseră legea.

Numai Chita știe la ce n-a recurs — el fusese norocosul — ca să obțină mărturisirea. Se dovedi atît de inspirat, încît cei doi pensionari, deși se temeau de urmări, au preferat să-i spună adevărul. A reieșit că femeia își ascunsese identitatea; cît a locuit acolo, a vorbit numai italienește cu presupusul ei tată. Bătrînii nu aveau habar cum au nimerit la ei, pînă atunci nici nu s-au întrebat, dar prevăzători din fire, chiar dacă plata a fost dublă față de tariful oficial, au cerut pașaportul. Nu puteau explica de ce, „probabil din obișnuință", au notat ce au crezut ei de cuviință. Cînd au adus hîrtia aceea locotenentului mai să-i vină cheful de dans. Angelo Dechiari și nu altul interpretase rolul de tată.

— Nu mă pot plînge de ei, recunoscu bătrînica. Erau oameni de treabă; dumnealui, de cîte ori venea din oraș, mă servea cu ciocolată. Fata stătea aici cu mine, adică în camera ei, nu știu de ce nu ieșea niciodată. O fi fost bolnăvicioasă sau îi plăcea foarte tare muzica: zi și noapte nu se mai oprea aparatul ăla al lor. El îi zicea Paula...

— Spune tot, femeie, hai să nu mai umblăm cu fofîrlica. Auzi, dumneata, nu mă pot plînge de ei! o imită bărbatul, cam indispus. Dar cu banii? Cu banii cum a fost? Sau te pomenești că i-ai dat de pomană pentru sufletul răposatului meu socru?

— Chiria și-au plătit-o înainte...

— Asta a mai auzit-o tovarășul locotenent.

— Era în dimineața de șapte mai, cînd ne-am întors de la piață, se hotărî femeia, întorcîndu-se spre Chita. Chiriașul nostru plecase cu o seară înainte la București, asta am aflat-o chiar de la el, fiindcă trebuie să știți că o rupea pe românește. Ne rugase să avem grijă de fată. Cînd am venit de la piață, ia-o, dacă ai de unde. Ne-am zis că nu-i copil, se descurcă ea. Cum s-a dus, o să găsească și drumul înapoi. A venit după douăsprezece. Nervoasă de nu-și găsea locul. Eu singură, de mă...

— Te-a găsit de fraieră, cîrîi bătrînul.

— Nu luați în seamă, încercă să-l scuze soția, obișnuită pare-se cu astfel de ieșiri. Ca să nu mai lungesc vorba,

vine dînsa la mine și în cele din urmă pricep că îmi cere cu împrumut două sute de lei, pînă se întoarce taică-său. Avea bani la ea, dar nu știu din care și vroia să cumpere ceva, însă n-avea schimbat. A plecat cu banii și de atunci n-am mai văzut-o. Nici tatăl ei nu s-a mai întors.

Cînd bătrînii își epuizară informațiile despre chiriașii ce i-au tras pe sfoară, Chita își luă rămas bun, lăsîndu-i să-și depene amintirile tinereții ori, dacă le făcea plăcere — să-și reproșeze cine știe ce nimicuri.

— Domnule Dumitrașc, zilele acestea, noi doi am tot stat de vorbă. Ai spus ce ai vrut, cum ai vrut și nu totdeauna declarațiile succesive au fost identice. Ai retractat, ți-ai modificat — pe alocuri — spusele, susținînd că este dreptul celui audiat să se apere cum crede de cuviință.

— Dreptu-i!

— Aș vrea să lămurim astăzi cîteva fragmente din declarațiile dumitale.

— Putem s-o facem, nu mai am ce ascunde. Am spus numai adevărul.

Părea sincer.

— Cîți ani are acum băiatul dumneavoastră?

Era o întrebare la care nu se așteptase, el concentrîndu-se pînă atunci cu deosebire asupra faptei pentru care era anchetat.

— Paisprezece sau cincisprezece, se hazardă cel întrebat. De ce îl amestecați?

— Treisprezece, domnule Dumitrașc, azi împlinește treisprezece ani. Niciodată n-ai avut prea mult timp pentru el. Nu te-ai gîndit că într-o bună zi o să-și întrebe mama cine este tatăl lui?

— Nici eu nu am crescut în puf. Să se descurce cum o putea, mai ales acum, cînd deșteapta de maică-sa face nazuri. Dacă asta-i tema ce vreți s-o lămurim, întrebați-o pe ea, eu refuz categoric să discut.

— Mulțumesc, a fost doar o curiozitate de-a mea, extraprofesională, dacă vrei să o numești așa.

Procurorul Savii ar fi vrut să-i spună mai multe, dar se abținu, dîndu-și seama că, în fond, n-are cu cine discuta asemenea „nimicuri". Nu-l înțelegea, nu-i intra în

cap că un părinte poate decădea într-atît, încît să-și lase copilul la voia întîmplării. Nu știa cum sînt alți părinți dar considera că nu-i deloc exagerat să trăiești pentru copii tăi, în primul rînd pentru ei. Ei erau bucuria lui și a soției, iar dacă se întîmplă să nu-i vadă o singură zi, simțea că îi lipsește ceva. Își umplea sufletul cu amintirile anilor în care au crescut, reauzea primele lor cuvinte, primele fraze, revedea o sumedenie de scene, amuzante sau duioase... Nu-i era rușine de dragostea ce le-o purta, nu făcea paradă din ea și nici nu-și copleșea copiii cu afecțiunea lui... Dar se cunoșteau bine, aveau încredere unii în ceilalți, se respectau reciproc. Erau fericiți împreună.

— Din momentul acesta, atît întrebările mele, cît și răspunsurile dumneavoastră vor fi consemnate, declară Savii, fără ca glasul lui să trădeze ceea ce gîndise.

Făcu semn dactilografei să fie atentă, mai așteptă cîteva clipe pînă Dumitrașc își aprinse o țigară și, după primul fum, i se adresă:

— Precizați care au fost relațiile între dumneavoastră și sora medicală Niculina. Treceți peste felul cum ați cunoscut-o. Referiți-vă la situația din preajma părăsirii spitalului și punctați ce a urmat.

Lui Dumitrașc îi trebuiră minute întregi pînă să răspundă cum se cuvine la ceea ce i se cerea. Probabil își pregătise dinainte întreaga expunere, memorînd-o de la un capăt la celălalt. Necazul era că n-o putea secționa, că trebuia să o ia mereu de la început. Asemeni unui elev tocilar, care a învățat lecția pe dinafară și pe care îl dezorientezi dacă îi ceri s-o spună de la jumătate. Rătăci îndelung pînă ajunse, totuși, la oarecare coerență.

— Aveam impresia că nu-i sînt indiferent; cît despre mine, abia așteptam să vină la serviciu. Nu mi-a mărturisit nici după ce i-am scris cîteva scrisori, n-o învinovățeam că îmi face fițe, zicîndu-mi că femeilor le place să fie curtate. Odată chiar mi-a zis că îmi dă două scrisori de-ale ei; văzîndu-i mereu scrisul, să-mi treacă dorul. Nu-mi erau adresate, dar asta nu mă deranja. Cînd avea răgaz, în salon, sau în camera de gardă, în timp ce stăteam de vorbă ea desena tot felul de lucruri pe care apoi mi le dădea mie. Într-o seară mi-a dat chiar fotografia ei pe care a scris litera „N" și adresa de acasă. Se juca ast-

fel cu mine, dar ştiam că femeile cînd cochetează nu o fac din ură. Aducea şi prăjituri.

— Dînsa declară că toate lucrurile au intrat în posesia dumneavoastră printr-o asiduă jecmăneală. Ultimul cuvînt nu-mi aparţine. Tot ce vă cădea sub mînă dispărea în buzunarele halatului, drept amintire. Desenele erau urmarea plictiselii, pentru ea nu reprezentau absolut nimic; iar dacă vă servea cu dulciuri ori se purta mai atent, o făcea din milă nu din dragoste.

Savii fusese dur, dezvăluindu-i declaraţia Niculinei. Dar Dumitraşc părea imperturbabil; nu putea crede că s-a înşelat. Era atît de sigur de el, încît îşi permise să zîmbească sfidător.

— După cum ştiţi, am obţinut de la prevederile sociale un ajutor. Ştiind că n-am unde merge şi crezîndu-mă bolnav, medicii au propus să fiu internat la spitalul-cămin din Sighet. Niculina m-a sfătuit să nu accept. De ce? Vă spun eu: voia să mă aibă aproape! Ei, ce ziceţi de asta?

— Dumneavoastră sînteţi liber să credeţi ce vreţi. Continuaţi!

Fraze murmurate în barbă, ochii rotiţi a căutare:

— Am ieşit din spital la 16 februarie. Niculina mă aştepta. Am mers cu ea la o adresă unde ştia o cameră de închiriat. Cînd am ajuns, am constatat că nu mai era liberă. Ne-am sfătuit şi am găsit că cea mai bună soluţie ar fi plecarea mea la părinţi. Ea mi-a dat două sute patruzeci de lei şi a mai cumpărat şi ceva pentru drum. Ne-am despărţit; eu i-am promis că am să mă întorc, ea m-a asigurat că va găsi o gazdă pentru mine. Cum nu aveam tren decît noaptea, am trecut pe la familia Ciopor. De acolo — la gară. La părinţi am stat pînă la începutul lui martie. La plecare, familia — fratele meu mai mare a contribuit substanţial — mi-au făcut cadou două costume, un pardesiu cu mesadă şi ceva bani. Imediat ce m-am întors, am căutat-o pe Niculina la spital, numai că n-am găsit-o: avea zi liberă. Am înnoptat în gară. A doua zi m-am tot plimbat prin faţa casei ei pînă am fost văzut. M-a condus la noua mea gazdă şi tot ea mi-a plătit o sută cincizeci de lei chiria.

— Ce s-a întîmplat apoi?

— Nimic. Am pretins că nu mă simt restabilit, determinînd-o, în felul acesta, pe Niculina să se ocupe de mine. A găsit că-i potrivit să-mi facă nişte injecţii. Mi-a dat şi vitamine. De două ori am fost eu acasă la ea pentru injecţii, dar de groaza bărbatului ei, care putea afla de la vecini, a preferat să vină ea la mine. Injecţii, masaj, altceva nimic.

— În restul timpului cu ce vă ocupaţi?

— Greu de spus, fiindcă nu făceam nimic. Umblam pe unde se nimerea, stăteam prin parc...

— Din ce trăiaţi?

— Din banii primiţi de la părinţi, uneori îmi mai vîra Niculina cîte ceva în buzunar. Ajutorul social încă nu-l primisem. Nu sînt pretenţios; mîncam conserve de peşte, îmi plac foarte mult.

— Nu vă întreb dacă nu vă jena situaţia în care vă aflaţi.

— Puteţi s-o faceţi fără grijă! Şi Niculina mai aducea vorba despre aşa ceva. Am tot amînat-o cu boala, pînă m-am săturat şi eu. Am inventat atunci altă poveste. Ziceam că aştept, de la o zi la alta, partea mea din împărţeala bătrînului; era chipurile voia lui: fratelui mai mare i-a dat, şi voia să mă căpătuiască şi pe mine. Sanchi, împărţeală! Aş! Dar femeia a crezut. În bucuria ei, mă pomenesc a doua zi că îmi pune în braţe un pachet, rugîndu-mă să-l duc verişoarei, dacă tot treceam prin Bucureşti. Aş fi plecat eu, dar nu mai aveam bani. De-ntîi aprilie am minţit-o iar că plec. Speram să fac rost de lovele, numai că nu s-a potrivit nimeni cu gîndul ăsta al meu. Nu voiam s-o mai întîlnesc: mi-era ruşine. Îmi petreceam timpul în parc, prăjindu-mă la soare.

În şapte aprilie, cînd am venit acasă, am aflat de la bătrînă că mă căutase Niculina. Îmi lăsase un bilet. Mă întreba ce am făcut cu pachetul ei? Mai menţiona că se va reîntoarce miercuri şi să o aştept în parc la ora două-sprezece, aflase că pe acolo îmi fac veacul.

Niculina mărturisise că în pachetul cu alimente trimisese verişoarei şi zece perechi de mănuşi chirurgicale. De unde le avea? „Păi, păi să vedeţi... de la spital".

— Într-o declaraţie anterioară, spuneaţi că era în intenţia dumneavoastră să căutaţi de lucru.

— Nici dacă mă tăiaţi felii şi puneţi sare n-am să neg acest lucru. În cîteva rînduri văzusem că spărgătorii de

lemne au căutare. Am aflat și prețul cerut pentru transportul lemnelor în pivniță. Nu era cine știe ce scofală, dar dacă apucam măcar doi clienți într-o zi, mă chiverniseam și îmi luam tălpășița. Pentru asta am și împrumutat toporul de la prietenul meu Ciopor.

— Am observat că aveți o memorie bună. Cînd ați împrumutat toporul?

— ???

— La ce dată?

— Exact nu mai știu; oricum, imediat după ce i-am promis Niculinei că plec.

— Mulțumesc. Acum o altă întrebare: exista vreun motiv — material, spiritual, oricare altul — care să vă determine la comiterea faptei din noaptea de opt spre nouă aprilie?

— Cu gazdele n-am avut nimic; ba le-am dat și pachetul de la Niculina, că mie nu-mi place slănina afumată și prunele uscate. Nici nu ne-am contrazis vreodată. Nu le-am făcut necazuri, întrebați-o și pe doamna Șarlota care mă simpatiza. Adevărata cauză ce m-a îndemnat, n-o știu, mă apucase greața și . . .

— „îmi venea să vomit. Mă dau jos și văd securea — nenorocirea mea. Am luat-o și fără să-mi dau seama nici acum de ce anume, m-am dus în camera bătrînilor" . . . completă procurorul, citind din declarația de la miliție. Corespunde?

— Întocmai.

— Mențineți declarația?

— Pînă la ultimul punct.

— Perfect. Au fost găsite o pereche de cizme, abandonate sub un pat. Au fost recunoscute că erau ale lui Ghedeon. Curios pare doar faptul că cineva le-a tăiat. Pe carîmi s-au găsit o mulțime de urme ce atestă că ați umblat cu ele. Dacă vreți să ne spuneți că le-ați lustruit, nu mai este cazul.

Dumitrașc se scărpină zdravăn în cap, de parcă dintr-o dată s-ar fi umplut cu păduchi de găină.

— Erau ale moșului și am vrut să le iau. Le-am încălțat dar n-am putut să le suport în picioare. Strîngeau de mai să-mi taie răsuflarea. Am vrut să le dau jos, dar a fost imposibil. Atunci le-am tăiat pe la căpute.

— Unde s-au întîmplat toate astea?

— La mine în cămăruță, bineînțeles. De necaz le-am azvîrlit în bucătărie.

„Destul de corect pentru unul ce afirmă că memoria îi joacă feste."

— Ce obiecte de-ale dumneavoastră au rămas în casa bătrînilor?

— O haină albastră, un fular, chiloți, maioul flanelat, pătat cu sînge, o cămașă . . .

— În camera închiriată pătrundea lumina becului de afară?

— Nu, dormeam cu ușa închisă.

— Dacă ușa dinspre bucătărie ar fi fost deschisă, lumina becului din curte ar fi ajuns în odaie?

— Atît cît să nu-mi bag degetele-n ochi.

— Cămăruța avea vreun geam?

— Parcă n-ați ști că există doar o gaură de aerisire ce dă într-un coș de fum.

— Obișnuiți să dormiți cu lumina aprinsă?

— M-am săturat prin penitenciare. Bezna mă odihnește.

— Mai concret, vă rog.

— Era stinsă.

— Sigur?

— Dacă vă spun!

— Atunci explicați cum ați văzut pe întuneric securea? Am putea admite că nu vă simțeați bine, că aveați o stare aparte; însă nimeni n-o să vă creadă că în situația aceea și datorită ei ați început să cotrobăiți după secure, sub dormeză. Un astfel de caz, dacă se va proba științific, cu siguranță că va fi trecut — la loc de cinste — în analele Academiei Medicale. Să știți că starea aceea pe care o reclamați nu-i deloc compatibilă cu căutatul toporului. În patru declarații afirmați că erați treaz; atunci cum explicați transa, somnambulismul?

— Poate că erau totuși aprinsă . . .

— Vă rog, nu vă pripiți să distrugeți ce cu atîta trudă ați clădit: apărarea dumneavoastră. Căutați ceva zguduitor, să topească inima judecătorilor. Gîndiți-vă bine! Pînă atunci, ca să nu ne plictisim, vă sugerez o altă variantă, mai verosimilă: toporul nu era sub pat, ci la-ndemînă. V-ați trezit, ați pus mîna pe el și ce-a urmat se știe. Povestea cu senzația de greață, vomă, amețeli cade

și întrun caz și în celălalt, fiindcă toporul fusese împachetat în hîrtie și legat cu sfoară de Rita Ciopor. Dacă, prin absurd, cineva ar accepta că, totuși, toporul a ajuns în mîna dumneavoastră dintr-o întîmplare, cum ar putea explica dezlegarea nodului, înlăturarea hîrtiei? Așa ceva nu se vede nici la o ședință de hipnotism.

E drept, varianta propusă de mine duce la concluzia premeditării. Mă tem, însă că și povestea dumneavoastră tot acolo duce. S-au găsit martori ce susțin, sub prestare de jurămînt, că toporul v-a fost împrumutat doar în seara zilei de opt aprilie, aproximativ pe la orele douăzeci. Dorința de a-l primi împachetat atestă dorința de a trece neobservat. Oricum am întoarce-o, tot a premeditare miroase.

Cu fiecare clipă, deruta și îngrijorarea lui Dumitrașc creșteau. Expresia chipului său nu lăsa nici o îndoială.

— O să aveți timp suficient să redactați cîte variante doriți. În interesul adevărului vom întocmi cîte un proces-verbal de ascultare ori de cîte ori vă exprimați această dorință. Încă ceva: De unde ați avut bani de tren? Singur ați spus că abia puteați cumpăra cîte ceva de mîncare.

— În gară am vîndut, unor necunoscuți mesada de la pardesiu pentru suma de șase sute de lei — porni să se rotească placa dinainte înregistrată. Asta s-a întîmplat noaptea, în sala de așteptare. Cum spuneam, dimineața am fost în oraș, la film, iar la întoarcere spre gară am vîndut și pardesiul propriu-zis cu două sute.

— Ce-ați făcut între 9 și 14 aprilie?

— Am plecat direct la Bacău unde am ajuns doar în zorii zilei de 10 aprilie. N-am avut curajul să merg mai departe. Ce era să le spun alor mei? Două zile am umblat de colo-colo, negăsindu-mi locul. În tot acest timp mi-am cumpărat o pereche de pantofi noi; pe cei vechi i-am abandonat într-un coș de gunoi. La București am hoinărit fără nici un rost, apoi, nu știu de ce, m-am urcat în accelerat și în dimineața de 14 aprilie eram la Satu Mare.

— Mai aveți ceva de declarat?

— Am comis fapta sub influența unei crize de nervi, fiind suferind de cînd am avut accidentul. După tratamentul făcut s-a stabilit că sufăr de psihopatie...

După ploaie, vine soare! proclamă un dicton străvechi, îndemnînd la răbdare și optimism. După ploaie, vine soare! afirmă cei ce se pretind totdeauna bine informați, uneori se mai hazardează și meteorologii. După ploaie, apar ciupercile, vor susține cei ce nu lasă sub cincisprezece lei kilogramul cînd vrei să le cumperi. Maiorul Georgevici constată doar că ploaia — ce vuise toată noaptea de credeai că s-au rupt baierele cerului — se oprise la fel de brusc cum începuse. „Vîntul o să alunge norii și în două ore plaja o să fie plină", jubilă maiorul, scrutînd înaltul încă plumburiu.

Înseninarea i-a cuprins și pe cei de la inspectorat. Sosise raportul complet al celor ce s-au ocupat cu descifrarea urmelor ridicate de la hotelul „Zalis". Pe baza celor trei litere și a cifrelor găsite pe resturile de hîrtie carbonizată, a fost identificată victima în persoana numitei Guleran Ecaterina Rodica, fiica lui Vasile și Varvara, născută la Abrud, cu douăzeci și patru de ani în urmă.

Cercetările intrau de acum în altă fază, extinzîndu-se considerabil. A fost anunțată miliția din Abrud de la care se solicită primele date concrete. Vaida îi rugă pe cei de acolo ca, de îndată ce vor strînge materialul, să-i comunice telefonic ce au aflat, urmînd ca actele întocmite să-i parvină ulterior.

— N-ar fi de mirare să găsim la Abrud cheia problemei, acceptă el, mai puțin convins decît Chita. Dacă va fi nevoie, unul din noi se va deplasa pînă acolo, fiindcă, drept să spun, căutările astea în van s-au prelungit mai mult decît credeam. Se pare că ce a fost greu a trecut, cu toate că surprize mai pot să apară. Tovarășul colonel Babeu este de părere să-l trimitem pe locotenent. Ai mai fost prin părțile acelea?

Spre regretul locotenentului, telefonul primit de la comandantul miliției din Abrud a contramandat călătoria plănuită. Numita Guleran nu avea domiciliul stabil la părinți. Provenea dintr-o familie dezorganizată; părinții se despărțiseră de aproximativ zece ani și fiecare dintre ei era acum la a doua sau a treia încercare de a-și reface căsnicia. Singurul copil — Ecaterina Rodica — a rămas la mamă. Dar numai cîteva luni; mama o lasă în seama bunicilor, care locuiau tot în Abrud. Fata crește mai mult singură, părinții negăsindu-și prea mult timp pentru educația

ei... Urmau şi alte date, precum şi informaţia neoficială a ofiţerului constatator: la aflarea veştii despre moartea fiicei lor, atît Vasile cît şi Varvara nu s-au arătat prea afectaţi. Au găsit de cuviinţă să se acuze reciproc, să arunce vina unul asupra celuilalt, amintindu-şi vechile ofense şi necazuri de dinaintea divorţului.

Îţi vine să urli cînd constaţi — şi Vaida a cunoscut multe la viaţa lui — cît de meschini pot fi unii din semenii noştri. O imagine a acestora, din păcate, mereu completată, maiorul şi-o formase de mult; meseria îi cerea să umble, să dezgroape, să scormonească pînă în adîncul sufletelor ca să descoperi adevărul, ferecat, cel mai adesea, de ipocrizia şi prostia omenească, trebuia să te loveşti de tot noroiul şi să-l dai la o parte. După o vreme începi să oboseşti de tot ceea ce îţi repugnă, gîndul se zbate să rămînă ca florile de cais, iar teama îţi da tîrcoale pe aproape, teama să nu greşeşti, să rămîi acelaşi.

Animat mereu de sentimente, sau poate fără să-ţi dai seama te autosugestionezi, îţi confecţionezi o imagine lăuntrică căreia îi zici speranţă într-o schimbare în mai bine şi de care te cramponezi, uneori cu disperare. Dar vine şi ziua aceea — minte cine pretinde că le-ar cunoaşte numărul — cînd, oricît te-ai strădui, ai strania senzaţie că totul îţi iese pe dos, cînd începi să simţi că n-ai să răzbeşti orice ai face. Îţi ieşi din fire, totul te nemulţumeşte, răbufneşti în tine, uneori dai şi pe de lături. Dacă n-ai pe cineva apropiat pe care să te descarci, să te înţeleagă şi să te accepte aşa cum eşti în acel moment, rişti să fii privit cu alţi ochi, ori să-ţi blestemi zilele considerînd că viaţa îşi bate jos de tine, cere mai mult, te încearcă mai nemilos, mai perfid ca pe oricare.

În cîteva zile, Vaida ajunsese să aibă aerul unuia ce se topeşte ca o lumînare. Căzuse într-o stare de depresiune ce părea a-l cuprinde mai lacomă decît acele temute nisipuri mişcătoare. Cazul pentru care fusese detaşat la Constanţa luase o întorsătură cu totul neaşteptată. Oricît l-ar fi afectat, nu putea să nu recunoască faptul că şanse de rezolvare nu se întrevedeau. Dar tocmai această luciditate i-a spulberat, pînă la urmă, ceea ce avea să numească singur — neîncrede bolnăvicioasă. Era vorba de munca, de colaborarea celor două judeţe, de strădania oamenilor,

de lungile zile şi nopţi de trudă, de veghe şi efort; dar, mai ales, e vorba de căutarea adevărului, de îndeplinirea datoriei, a menirii lor. În singurătatea lui a întrevăzut, în cele din urmă, un fir. Era un risc, o nebunie sau amîndouă la un loc? Sau o inspiraţie fericită ce va conduce spre elucidare? Şi-a prezentat punctul de vedere şi, după lungi dezbateri, a fost acceptat.

Eliberat de povară, convins acum de reuşită, Vaida a redevenit cel din totdeauna: demonic de normal. Ştirea de la Abrud n-a avut darul să-l scoată din sărite, deşi ceilalţi o considerau o nouă piedică. Vaida era cît se poate de bine dispus cînd formă prefixul 961, apoi numărul atît de bine cunoscut. În celălalt capăt de ţară, undeva pe o străduţă liniştită, într-o casă nu prea arătoasă pe dinafară, telefonul porni să sune. Nimeni nu ridică însă receptorul.

„Nu-i nimic, am să revin la fiecare jumătate de oră", decise maiorul.

Acest prim eşec nu l-a indispus. Bucuria convorbirii preconizate era mult mai puternică decît umbra unei amînări. „Fie şi aşa, avem timp". Îşi scoase haina şi după ce îşi făcu un „Nes" se reaşeză la birou. De lucru avea berechet, nici vorbă să se plictisească.

Rămăsese la inspectorat pînă la acea oră fiindcă i se făcuse pur şi simplu lehamite de neprimitoarea cameră în care îşi petrecea nopţile. Cîţi dintre noi, aflaţi pentru un timp departe de casă, de cei dragi, nu am simţit nevoia să evadăm dintre cei patru pereţi, unde, în afara geamantanului, nimic nu este al tău? Te-ai duce oriunde, ai face orice numai să scapi din locul acela. Pînă şi un şoarece ar înnebuni dacă l-ai obliga să citească la nesfîrşit inventarul încăperii, plasat sub geamul ce acoperă masa, ori imediat la intrare, inventar înscris pe un carton căruia timpul i-a îndoit muchiile. Vaida rămăsese deci bucuros la birou. Pînă să răspundă cel chemat, îşi zise să nu stea degeaba. Va întocmi întîi formele oficiale care să justifice necesitatea convorbirii telefonice.

Prin geamul deschis, maiorul auzi după un timp melodia ce anunţa terminarea programului de la televiziune. Venea probabil de la altă fereastră deschisă spre aerul curat de afară. Melodia îi aduse aminte că e tîrziu şi că repetatele lui apeluri telefonice au rămas fără răspuns...

„Unde tot umblă băiatul ăsta?" se întrebă Vaida, încercînd să ghicească ce ispită ar fi putut să-i taie calea pînă aproape de crucea nopții.

Celor ce n-au bănuit despre cine este vorba, le vom spune că cel așteptat nu era altul decît locotenentul Bandu. Ei, da, Bandu, blondul și cîrlionțatul Bandu, în al cărui păr frizerii nu umblă decît cu pieptăn de aluminiu, atît e de aspru și de sîrmos. El care îi scotea maiorului peri albi, dar de care maiorul însuși nu s-ar fi despărțit pentru nimic în lume. Copilul Bandu care, nu cu prea mult timp în urmă, se ținea scai de Vaida prin curtea casei; locotenentul de mai tîrziu, umbra maiorului de azi. Mereu împreună, indiferent de problemă, dincolo de „neînțelegeri", cei doi formau un cuplu extrem de eficient. Ce anume i-a legat atît de trainic? Ei înșiși n-ar fi putut răspunde. Se pricepeau spontan, își prindeau ideile „din fugă", de multe ori nici nu mai era necesară rostirea frazei pînă la capăt. Nemărturisit, maiorul vedea, cîteodată, în Bandu un succesor. Alteori, privindu-l — neobosit, întreprinzător — își amintea de propria tinerețe.

Dragostea ce i-o purta îl făcea însă sever. Nu-l cocoloșea (dealtfel, Bandu nici nu s-ar fi lăsat ținut în brațe), dimpotrivă. Nu-i trecea cu vederea nici cea mai mică greșeală. Încerca necontenit să-i cultive perspicacitatea și voința, atît de necesare în activitatea desfășurată, atunci cînd urîtul, necuviința nebunia unora amărăsc, otrăvesc și spurcă singura, scurta și niciodată îndeajuns de prețuita noastră viață.

Mai formă o dată numărul. Se hotărîse: era ultima încercare din noaptea aceea.

— Ascult! articula o voce nu prea amabilă, învăluită de acum în toropeala somnului clintit din făgașul său.

— Vai, cît m-aș bucura! declară maiorul patetic, dînd glasului nuanțe de tragedie antică.

A urmat o explozie de voie bună în care locotenentul nu mai pridideа cu întrebările și tot el se grăbea cu altele, așa că aproape numai lui i se auzea glasul. Ca să-l mai domolească, că doar n-o să stea cu receptorul la ureche pînă la cel de-al treilea cîntat al cocoșilor, maiorul îl întrebă, cît se poate de serios:

— Pe unde îmi umblași, domnișorule?

— Am fost la operă, pe . . .

— I-auzi? Probabil te-a obligat generalul? Pînă mai ieri afirmai că așa și pe dincolo, împănîndu-ți disertația cu „desuet", „mă zgîrie la ureche", „retrospectivă muzicală pentru bunica-bunicii" și alte cîteva asemenea profunde cugetări.

— Să vedeți . . . vă spun eu cînd ne vom reîntîlni . . .

— Asta s-ar putea întîmpla mai curînd decît speri. Aș vrea să mă ajuți într-o treabă anume . . . Nu mă mai întrerupe și ascultă. Mîine dimineață îți trimit cele necesare pentru documentare. Mă interesează tot ce poți afla despre o anumită duduie Guleran.

— Frumoasă?

— Foarte! Adică a fost, înțelegi? Tot ce știm — de la părinți — și te-ar putea ajuta este faptul că a urmat liceul de arte plastice din Timișoara. Ultimul domiciliu legal, strada Vasile Lucareț, numărul . . .

— Stimate și prea stimate tovarășe Novac, mărturisesc că mă frămîntă mai multe probleme. Întîi: regret că n-am apucat să gust din sandvișul din care mușcați cu atîta ferocitate, mie rămînîndu-mi doar plăcerea de a contempla un lucru bine făcut, ceea ce mă obligă să vă urez tradiționalul, dar nu totdeauna sincerul „să vă fie de bine". Doi: m-am întîlnit cu fostul nostru profesor de română — Jucu — și, printre altele, a întrebat de tine. L-am asigurat de toată considerația noastră, afirmînd că te-ai făcut om de treabă și nici prin cap nu-ți trece să-i porți pică pentru neînțelegerile ce au fost între voi. De fapt, nu tu erai cel ce se supăra: el nu putea pricepe de ce fugeai de la orele lui.

— Bandule, lasă-mă să-mi tihnească! De la nevastă-mea ai aflat? Înghiți ultimul dumicat, apoi, prost dispus, continuă: Auzi, nenorocitul ăla mic n-a dat de două zile pe la școală. Cînd am aflat, credeam că îl omor.

— De, așchia . . .

— Hai, termină că nici tu nu erai mai breaz. Cu noi a fost altceva, alte condiții . . .

— Desigur, alte condiții — îl imită Bandu, persiflîndu-l. După cîte îmi amintesc, războiul se terminase de mult cînd te-ai născut tu. Au mai trecut șapte ani pînă ai mers la școală, dar pentru tine au rămas aceleași „condiții" — grele, dacă am înțeles eu bine? Ce-ți lipsea, mă rog? Se

terminase cu pîinea pe cartelă, punctele au fost desființate, ai tăi aveau unde lucra, numai cu mine ai fost de vreo cinci ori în diferite tabere de copii; niciodată n-am băgat de seamă să-ți lipsească ceva anume și tu îndrăznești să afirmi gogorițe. V-ați învățat să bagatelizați lucrurile și, are sau n-are rost, îi trageți cu cîte un exemplu din trecut.

— Ai căzut cumva pe scări și te-ai lovit oarecît la cap?

— Încă nu, dar asta nu înseamnă că trebuie să-ți las frîu liber cînd bați cîmpii. Nu vreau ca tu, prietenul meu, să trăiești din ce au făcut alții. Respectăm ce trebuie respectat: tradiția! Dacă se mai aduce trecutul ca suprem argument, să-l facă cei ce nu pot rezolva problemele de acum, cînd pe lîngă devotament se mai cer și multe alte lucruri. Tare mă deranjează cînd repetăm mecanic. Vorbe mari și cu fiu-tu. Cînd ai trecut ultima dată pe la școală?

— Da, ce, am timp? Spune mai bine de ce ai venit. Acasă o să mă descurs și singur.

Novac se întunecase la chip. Dar dacă socotea bine, Bandu avea dreptate. Nu se putea supăra pe el din foarte, foarte multe motive. Nu era pentru prima oară cînd își spuneau de-a dreptul părerea unul despre celălalt. Observase și el că uneori vorbea „ca din calendar". Era mai ușor? Alta era cauza? N-ar fi putut răspunde acum și nici ușor nu-i era să recunoască.

— Maiorul Vaida m-a rugat să mă interesez de cineva. Te rog să-i notezi numele: Guleran Ecaterina Rodica. Cunoscîndu-i adresa mi-am zis că nimic nu poate fi mai simplu. Într-adevăr, am găsit-o cu mutația făcută, totul legal. Adică găsesc numele și cele ce se cer cînd se întocmesc asemenea forme. Ia să-l caut acum, îmi zic, pe cel care a primit-o în spațiu, poate mă dumirește el. Îmi fac un calcul și, ieri, fiind duminică, gîndesc că am mai mulți sorți să găsesc pe cineva acasă. Nimeresc casa și o admir îndelung: îmi dau seama că în vreo șaizeci de ani — dacă nu mănînc nimic — aș putea și eu aduna jumătate din banii necesari pentru cumpărarea unui asemenea castel împrejmuit cu gard de piatră și ferecat cu porți de fier.

Mă apropii de sonerie. Degetul împunge aerul, rămîne așa cît timp citesc numele și profesia: „medic ginecolog". Apăs cu plăcere pe butonul acela sidefiu; undeva în castel se aude un „bim-bam".

Vine să-mi deschidă o fată cochetă; ochi frumoși, nu-ți mai vorbesc de zîmbet. Îmi face o reverență și mă trezesc cu un „sărut-mîna" care m-a pleoștit. Pînă atunci eram convins că nu arăt chiar așa bătrîn. Mă invită din priviri, poate a arătat și cu mîna, dar eu refuz — la fel de mut — s-o iau înainte. Venisem cu o treabă anume, însă m-am gîndit că nu strică să văd cum o femeie sfidează legile gravitației sau, dacă vrei, eram îngrijorat de glezna-i fină ce s-ar fi putut vătăma din cauza tocului cui, pe care, recunosc, l-am remarcat din prima clipă. Și-apoi, altfel urci cîteva scări cînd cineva se leagănă înaintea ta. Pînă la urmă am urcat alături.

Mă trezesc vîrît într-un adevărat muzeu unde rămîn singur. Ce mi-a fost dat să văd, nu mă întreba. Parcă mă sfiam să pîngăresc cu privirea icoanele pe sticlă, zecile de icoane, tablourile originale pe care le văzusem doar reproduse în albume. Obiect lîngă obiect, totul aranjat cu cea mai mare atenție, încît să iasă și mai bine în evidență. Argint și alte minunății pe care Casa Sotheby's din Londra ar fi putut licita o săptămînă întreagă muncind zi-lumină. Mă prefac indiferent și, ca să nu fiu surprins căscînd gura, mă hotărăsc să-mi văd de treabă, adică să-mi admir pantofii. Urît din partea mea, mai ales dacă ignoram, în continuare, covoarele ce nu lăsau descoperit nici un centimetru din parchet, sau mobila despre al cărui stil nu aveam nici cea mai vagă idee. Părea trainică, masivă și ca să mă conving — profitînd că nu mă vede nimeni — apuc un colț de masă, cu care s-ar fi putut mîndri orice consiliu profesoral. Dau s-o ridic, dar simt că dacă mai fac o asemenea încercare o să ajung să mă operez de hernie.

— Bandule!

— Nițică răbdare, băiatule, că nu era să te introduc așa hodoronc-tronc în miezul problemei. Și decorul își are rostul lui, ai să te convingi. Deci îți spuneam că stăteam copleșit, uitat acolo, cînd aud o voce de tenor:

— „Gill, dragă, încă un minut și sînt al tău. Mă scuzi, da?"

N-am apucat să-i răspund, fiindcă o ușă trîntită (poate de curent) mă încunoștință că tenorul își vedea de treabă prin alte încăperi. Cît despre faptul că m-a alintat cu un nume ce nu-mi displăcea, mi-am zis că ăsta o fi obiceiul casei. Cînd mă așteptam mai puțin, apare lîngă mine un

individ cu dreapta întinsă și zîmbetul lățit pe toată fața. Se oprește contrariat și mă întreabă, ca și cum m-ar fi descoperit cu un tablou sub braț:

— Ce cauți dumneata aici? Cum ai intrat?

Ochii bulbucați, chelia lui mare, bronzată mă fascinau. Adică cum, adineaori cu „dragă" și acum o schimbă? Era din cale afară de revoltat și nu prea înțelegeam de ce.

— Dacă dumneavoastră sînteți doctorul Mureșan Decu, aș . . .

— Acasă nu dau nici un fel de consultații. Mă puteți găsi la spital ori la cabinetul cu plată. Nu insistați, fiindcă este în zadar. Am și eu dreptul la o zi liberă. Vă rog!

Din nou întinsese mîna, însă doar pentru a mă pofti afară. Moment în care fata ce mi-a deschis poarta își făcu apariția ducînd în brațe o tavă pe care se afla un ibric și două cešcuțe de cafea.

— Te-a chemat cineva? se răsti doctorul la ea.

— Păi, dumneavoastră . . .

— Șterge-o imediat și altădată ai grijă pe cine bagi în casă. N-auzi?

Obișnuită să asculte, făcu întocmai, lăsîndu-ne singuri.

— Sînt de la miliție, îi spun eu, arătîndu-i în același timp legitimația. Am vrut să vă consult într-o problemă, dar vă rog să mă scuzați pentru deranj. Aveți, desigur dreptate în ceea ce privește ziua de duminică și n-o să fiu tocmai eu cel care să abuzeze de timpul dumneavoastră liber. Încă o dată . . .

Continui să mă scuz și mă îndrept spre ușă, dîndu-i dreptate. Ce am căutat, aia am găsit. Erau atîtea căi de a discuta cu o persoană iar eu am ales-o pe cea mai nefericită. Aflînd cine sînt, tenorul-doctor părea în dilemă, dar prestanța nu-i permitea mai mult. Sobru, rece cu un zîmbet nedefinit, părea a spune: n-am ce-ți face, nu poți să te legi de nimic, pentru că am avut eu dinainte grijă.

Dacă ar fi avut bun simț, ar fi putut să mimeze oarecare bunăvoință, să încerce, fie și formal, să mă rețină. Venea în urma mea, lăsîndu-mi impresia că pînă nu mă vede în stradă nu-i complet liniștit în privința colecției. Dacă a urmărit să mă vadă plecînd cu coada între picioare, mai că a reușit, fiindcă simțeam că îmi crescuse așa ceva, iar dumnealui o tot călca. De fapt, mă călca pe nervi cu aerele

lui. În holul de la intrare, îi strigă fetei să mă conducă. I-o coc machiavelic, nu-i las răgaz, așa cum proceda și Colombo; îi zic, plat aparent dezinteresat:

— Venisem pentru Guleran Ecaterina Rodica, dar nu-i nici o grabă!

Și mă pregătesc să pun piciorul pe prima treaptă.

De cînd intrasem în mîndreața aia de casă mă tot întrebam ce anume o determinase pe victimă să locuiască acolo. Ce se aflase la baza tranzacției? Nu-i lucru curat cu doctorul ăsta! mi-am zis eu. Am hotărît că nu strică să-l perpelesc nițel. De aceea i-am aruncat în treacăt motivul vizitei mele.

Reacția lui a întrecut orice așteptări. M-a prins imediat de braț și, cu mari eforturi, reuși să articuleze ceva din care înțelegeam că trebuie să rămîn, să lămurim lucrurile. Nici urmă de aroganță, masca de înfumurare se topise. Aveam în față un speriat și doar atît. De ce se temea? Mă prefac că sînt hotărît să plec. El: nu; eu: da; fiecare începu cu scuzele — eu că l-am deranjat, el că m-a confundat (uitase că m-am legitimat); dacă tot am venit, de ce să-mi mai răpească și altădată din prețiosul meu timp? Subit devenisem cineva!

Am reintrat în casă; la urma urmei, pentru această discuție venisem. Totul era să nu scap hățurile din mînă. S-a dovedit mai docil decît îmi imaginasem și, după ce o intrigă pe fată cerîndu-i cafeaua, refăcut, chiar foarte lucid, explică:

— Ce să zic? Știți și dumneavoastră că în viața oricărui bărbat pot lăsa urme una sau mai multe femei . . .

Nu l-am aprobat, dar nici nu l-am contrazis. În cîteva minute aflasem o poveste de care în alte împrejurări m-aș fi lipsit cu plăcere. Trecut de prima tinerețe, celibatar fiind, a cunoscut-o pe „Rodi" — așa îi zicea el. Terminase liceul de arte plastice. În aceași toamnă încearcă să intre la facultate. Nu reușește, în schimb, îl cunoaște pe el — nu prea frumosul, dar bănosul doctor. Se consolează repede, idila se coace, iar dumnealui, ca dovadă supremă a iubirii ce i-o purta, îi face mutația. Trece un an, al doilea, începe încă unul, fără să-i intereseze prea mult ce vorbește „lumea bună" în tîrg; doctorul încercase, cît i-a stat în putință, să mascheze această legătură. Timpul, care rezolvă multe probleme sentimentale, le-a permis să-și descopere

și defecte. El o vedea treptat cu alți ochi; ea aducea din ce în ce mai des vorba de căsătorie. Primele certuri. Difrența de vîrstă – el vorbea despre diferența dintre gradul lor de cultură (ipocritul!) – începea să-și spună cuvîntul. Ceea ce altădată fusese plăcere, pe nesimțite se transformase în obligație. Fiecare căuta de-acum altceva. El, om cu stare, întrezărea la orizont un mariaj pe măsura pretențiilor sale. Ea, ea și-a făcut într-o bună zi valiza și dusă a fost. A mai urmărit-o de la distanță, ca să fie sigur că nu se mai întoarce. Pe urmă a perfectat visata lui căsătorie.

Iată de ce era atît de speriat cînd i-am amintit de Rodica Guleran. Văduva care și-a unit bogăția cu a lui nu admite nimic din ceea ce ar putea umbri profilul moral al unui bărbat. I-a atras atenția de la început că, la cea mai mică încurcătură cu vreo femeie, îl scoate în stradă. Doctorul mi-a mărturisit – și acum mă mir cum nu i-a crăpat obrazul – că, la căsătorie, văduva i-a cerut să treacă toate bunurile pe numele ei. Cum de-a acceptat? Din lăcomie. Văduva are cu douăzeci și cinci de ani mai mult decît el; speră, probabil, că nu va trece o veșnicie pînă o va conduce la groapă și atunci îi va rămîne averea ei. Asta n-a mai spus-o, dar sînt convins că așa gîndește. Iar acum îi era teamă de „Rodi", crezînd că vrea să-l vîre în cine știe ce încurcătură.

– Și ai venit la mine să-ți găsesc firul pe care a mers fosta lui iubită din ziua cînd i-a întors spatele? Emoționant cînd mă gîndesc cum ai tu grijă să nu mă plictisesc. N-am încotro! Dacă aflu ceva, vei fi primul meu confident...

I.C.S.M.L.L. Filiala Cluj-Napoca, comisia medico-legală:
Comisia medico-legală întrunindu-se și luînd în discuție raportul medico-legal întocmit de doctor Marcu Mihai, medic șef legist, referitor la autopsia cadrevrelor cercetate, pe baza datelor din raport aprobă concluziunile.
Urmau șase iscălituri ale membrilor comisiei.

•

În altă ordonanță emisă de procuror se ceruse efectuarea unei expertize medico-legale la nivelul Institutului de cercetări științifice medico-legale „Prof. dr. M. Minovici", filiala Cluj-Napoca. Ea trebuia să răspundă întrebărilor:

— cărei grupe sanguine aparțin petele de sînge de pe cămașa-maiou flanelat?
— cărei grupe de sînge aparțin petele de pe cearșafuri?
— sîngele de pe secure aparține unei singure grupe? căreia?
— cărei grupe sanguine aparțin petele aflate pe bucățile decupate din pernă?
S-a pus la dispoziția specialiștilor toporul și celelalte piese necesare expertizei.

Către Procuratura județeană
La adresa dumneavoastră, privind dosarul 18/B, vă comunicăm rezultatul expertizei solicitate.
Buletinul de expertiză medico-legală conține trei secțiuni. Savii trecu în fugă peste „materialul primit", „Obiectul expertizei", oprindu-se foarte atent la „Metodologie și rezultat".
1. Examenul efectuat stabilește că toate petele identificate pe corpurile delicte conțin sînge (Metoda Bertrand).
2. Sîngele din pete este sînge de om (Metoda Uhlenhuth).
3. Grupele sanguine nu s-au putut determina din cauza putrefacției avansate ce a dus la dispariția aglutininelor (Metoda Lattes).
Iscălea profesor doctor Prică Sergiu, un medic primar și un medic specialist — trei somități în medicina legală, în fața cărora orice contestație ar fi fost dinainte sortită eșecului. Lui Savii nu-i rămînea altceva de făcut decît să trimită după corpurile delicte.

— Dane, ce vînt te aduce la mine în birou? N-ai mai pus piciorul pe aici de mai bine de o săptămînă.
— Dispozițiunile articolului 254.
— Vrei aprobare pentru prelungirea termenului de anchetare și arest preventiv?
— Cine altul mi-o poate da, în afara procurorului șef? Pînă acum am întocmit acte pentru pornirea procesului penal, punerea sub învinuire, audieri de martori, exper-

tiză dactiloscopică, precum și alte lucrări de urmărire penală, le știi tu.

— Cum îți motivezi cererea?

— Am nevoie de o expertiză neuropsihiatrică, prezentarea materialului și întocmirea actului de finalizare a cauzei.

— Pune totul pe hîrtie și mă ai de partea ta, promise Bungescu, fără să mai caute nod în papură, cum îi era obiceiul. În privința mobilului n-a mai apărut nimic nou?

— Ar fi ceva... dar deocamdată numai supoziții.

— Pot să le cunosc și eu?

— Se zice că în fața șefului trebuie să te prezinți cu lecția învățată, așa că merg să mai repet. O să-mi facă deosebită plăcere și altădată. Mîine, sau... cînd o fi.

— Ei, ce vești îmi aduci? întrebă Bandu curios, ieșindu-i în întîmpinare.

Novac clătină din cap, a negație, închizînd cu infinite precauții ușa în urma lui. Locotenentul reveni la biroul său și se reașeză posomorît de-a binelea. Văzîndu-l pe Novac crezuse, într-adevăr că problema e rezolvată. Tresărirea lui de bucurie, convingerea că va afla noutăți se întemeiau pe una din ciudățeniile colegului său. Anume: oricine mergea la Novac cu o treabă de rezolvat, zadarnic încerca să afle vreun amănunt înainte ca acesta să fi dus totul pînă la capăt. Ba, încă, atîta vreme cît aveai la el în lucru, indiferent ce, aproape că nu te cunoștea, lăsînd impresia că — pur și simplu — te ocolește. Cînd termina, se prezenta singur și îți punea totul pe masă. Era știut că nu intra în alte birouri decît atunci cînd aducea o veste. Apariția lui l-a derutat pe Bandu.

— Bine, spune atunci de ce ai venit?

— Mă interesează dacă ai de gînd să dai ceva de băut.

— După cîte ai făcut pentru mine, cel mult un pahar de apă minerală.

— O bere! O bere mă va recompensa după atîta alergătură. Habar n-ai ce ți-am adus.

— Ce mi-ai adus? repetă Bandu ca și cum ar fi vrut să fie absolut sigur că auzul nu l-a înșelat, că a distins în glasul locotenentului major acea binecunoscută nuanță de triumf. Nu cumva...

— Evident! Că nu era să-ți calc pragul pentru ochii tăi frumoși.

— Atunci, zi-i odată!

— Am refăcut un drum destul de întortocheat, dar previzibil, reluă Novac, prefăcîndu-se că nu bagă de seamă încîntarea de pe chipul lui Bandu. După cele aflate de la tine, nu m-am mirat deloc cînd am constatat că numita Guleran era cunoscută la noi — „plimbăreață" — surprinsă deseori în compania unor străini. Ultima dată confundase ringul de dans cu una din mese, pe care țopăia ridicîndu-și poalele în cap. Bineînțeles, trează n-a fost, însă asta n-a scutit-o de o amendă substanțială. Am stat de vorbă cu cel care a „ajutat-o" să coboare de pe masă. Asta s-a întîmplat vara trecută. De atunci a mai fost zărită prin diferite localuri, în preajma unor bărbați ori a unor prietene „mereu neconsolate"; știi, dintre acelea ce îți zic că n-au noroc în dragoste și își caută uitarea în cafea și băutură, de regulă, plătite de alții. Nu se știa exact cînd a dispărut. Certă era doar absența ei.

Eu, unul, o regretam cel mai puțin, însă trebuia să caut în continuare, fiindcă pisălog cum ești... Întreb în dreapta, întreb în stînga și îmi dau seama că totul se oprește prin luna august, cel mult, septembrie. Reușesc să-mi formez o imagine clară despre persoana în cauză. Aflu de la mine că nimic nu este mai instructiv decît să auzi cum se laudă fițele astea între ele, mai ales cînd cea lăudată nu-i de față. Cît adevăr și cîtă minciună ori invidie cuprinde o astfel de relatare rămîne să discern singur; numai că, din vorbă în vorbă, aflu despre un oarecare individ — cu nume de cocotă masculină — care cică ar cunoaște-o destul de bine: se aflaseră, cîndva, în relații mai mult decît apropiate.

Îmi scarmăn memoria; de fapt, nici nu era nevoie mare, deoarece lucrurile s-au petrecut destul de recent. Respectivul fusese condamnat, printre altele, ca bișnițar. Cunoscîndu-i adresa, înarmat cu cele necesare, mă prezint la penitenciar. Tipul se dovedi deosebit de vorbăreț. Mă asigură de la început că, dacă îmi răspunde o face numai din propria lui voință. Primise — zicea el — suficienți „coți", așa că

o nouă declaraţie nu i-ar mai putea agrava situaţia. Din cîte am priceput, motivul era mult mai profund. Avea necaz pe toţi cei ce nu se aflau după gratii, considerîndu-i, probabil, vinovaţi de ceea ce i s-a întîmplat lui. Gîndul că într-un fel sau altul s-ar putea răzbuna îl făcea să mărturisească lucruri bine tăinuite în faţa fostului organ de anchetă, apoi la tribunal. În privinţa lui avea dreptate: „va mai sta un timp pe cracă".

A recunoscut că s-a înţeles foarte bine cu „Rodi"; a fost o vreme cînd a iubit-o — cît poate un astfel de declasat să iubească, n-am încercat să aflu. Părăsindu-l pe ginecolog, „Rodi" s-a mutat la el, în frumosul apartament moştenit de la părinţi. Totuşi, după un anumit timp au început să se plictisească unul de altul. Ea era prea emancipată, dornică să-şi trăiască viaţa — „pînă la sînge" — asta-i era expresia; pe de altă parte, din ce în ce mai des, îşi amintea că este şi o fiinţă pură, înzestrată cu har. El n-a prea luat în seamă tot ce îndruga ea despre reîncarnare, spirit şi despre religia la care zicea că lucrează. Începuse să-l plictisească şi, oricîte serate organiza la el în apartament, nu putea scăpa de sentimentul de deprimare ce-i cuprindea cînd rămîneau singuri. Seratele se transformau în adevărate orgii la care fuseseră ademeniţi şi mulţi străini.

În casa lui a cunoscut-o un oarecare Cerra Otello, cetăţean italian, aflat în Timişoara ca reprezentant al firmei „Ultrochi".

— Otello, ai zis?

— Da. Dar nu seamănă cu cel ce s-a lăsat prostit pentru o batistă. L-am văzut. Iată-i semnalmentele: melancolic, mic, uscat, capul cît o tărtăcuţă, spîn, fost păr negru, actualmente uşoare urme, dantură superbă — prea superbă ca să nu fie lucrătură de maestru — mîini lungi ce amindesc de vremea cînd „omul" găsea tot ce-i trebuia în copaci; îmbracă haine în carouri . . .

— Şi frumuseţea asta s-a încurcat cu fata?

— Va să zică ai ghicit? Vorbeşte cu mult respect despre ea, afirmînd că i-a fost mai mult decît tată. Tată degenerat, aş fi completat eu, numai că l-am lăsat să creadă că a nimerit peste un nătăfleţ. Minţea cu atîta convingere, încît credea şi el pe jumătate. Dacă aş afirma că-i şiret ca o vulpe, aş insulta animalul. Pe lîngă el, vulpea ar fi o biată inocentă, hulită pe nedrept.

— Îmi închipui că n-a stat prin preajma fetei doar să i se pună prişniţe, sticle cu apă caldă la picioare, iar cînd luna trecea dintr-un pătrar în altul s-o roage să-i prepare cîte un ceai de sunătoare.

— Destul de aproape cu ceea ce încerca să-mi fluture pe sub nas. Asta, bineînţeles, în pauzele dintre reprizele în care sporovăia despre Milano, Roma, secretul pregătirii spaghetelor şi alte vreo douăzeci de subiecte ce nu mă interesau.

— „Vedi Napoli, e poi muori!"?

— A zis-o şi pe asta, dar în cele din urmă Otello a priceput că nu eram dispus să asist cum îşi prăjeşte gogoşii. Discuţia mi-a confirmat două lucruri aflate la penitenciar: Ecaterina Rodica cunoştea italiana din liceu. Ulterior şi-a perfecţionat-o cu Cerra Otello şi cu amicii acestuia. Plecarea din Timişoara nu era un capriciu, ci urmarea faptului că a reuşit la facultate.

— Mai că nu-mi vine să cred, se arătă Bandu neîncrezător, gîndindu-se, desigur, la tot ceea ce i se spusese pînă atunci.

— Şi eu mi-am exprimat îndoiala, însă de fiecare dată am primit asigurări certe. Nu-i cunoşteam adresa deoarece protectorul îi făcuse vînt, iar stafiditul cu nume legendar rămăsese puţin în afara preocupărilor ei.

— La donna è mobile?

— Cam aşa ceva. Revoltat, Cerra Otello mărturisi că printre relaţiile şi cunoştinţele lui de afaceri se aflau şi fraţii Gianfranco şi Angelo Dechiari.

Bandu, care primise materialele de la inspectoratul din Constanţa, era, cum s-ar zice, iniţiat într-o oarecare măsură şi de aceea numele Dechiari nu-i suna necunoscut. Îl căutase şi el dar fără rezultat.

— De unde au mai apărut şi fraţii ăştia? se pomeni întrebînd fără rost, parcă temîndu-se să nu îşi sperie gîndurile pornite în întîmpinarea veştilor aduse de Novac.

— Din Lună, sau de aiurea, se stropşi locotenentul major. Îţi spusei doar că erau în relaţii cu bătrînul Cerra. Se pare că „Rodi" s-a pregătit pentru facultate fără tam-tam, de unde şi faptul că prea puţini îi cunoscuseră intenţiile. Chiar şi Cerra aflase numai după plecarea ei.

— Am să-i transmit tovarăşului maior această informaţie. Tare m-aş mira dacă duduia asta a fost vreodată studentă.

Cît despre paharul cu apă minerală, îl meriţi cu prisosinţă. Data viitoare, cu mîna mea am să te servesc.

— De ce nu acum?

— Fiindcă mai ai puţină treabă. Mă interesează fraţii Dechiari, mai ales Angelo. Poate te ajută melancolicul; află-mi cînd a părăsit ţara şi, eventual, unde poate fi găsit?

Novac se sculă greoi. Părea supărat cînd scoase din mapa ţinută pînă atunci pe genunchi mai multe file dactilografiate, pe care le aşeză în faţa lui Bandu.

— Cu tine am terminat, declară el categoric. Ai în faţă tot ce îţi trebuie. Poate treci după-masă pe la noi. A mai rămas din afinata aia din care ai băut, data trecută, jumătate. Eşti tare simpatic. Poate ne distrezi cu ceva bancuri despre zgîrciţi. Ai experienţă, nici nu mai ţin minte de cînd n-ai făcut cinste. Nu rîde, n-auzi? Apropo: prietenul meu Otello zicea că săptămîna asta fraţii Dechiari vor sosi în oraş.

Închise uşa fără să-i mai dea posibilitatea la replică. De fapt, Bandu era prea surprins ca să mai poată spune ceva.

Copie de pe fişa de antecedente penale.

Numitul Dumitraşc Aurel are următoarele antecedente penale:

— Condamnat 3 luni închisoare corecţională pentru furt, sentinţa 745, judeţul Bacău.

— Condamnat 6 luni închisoare corecţională pentru furt, sentinţa 352, judeţul Bacău.

— Condamnat 5 ani închisoare corecţională pentru furt din avutul obştesc, sentinţa 46 a Tribunalului Petroşani.

— Condamnat 2 ani închisoare corecţională pentru furt, sentinţa 789, Tribunalul Tîrgu-Ocna.

— Condamnat 6 luni închisoare corecţională pentru căsătorie ilegală, sentinţa 183, Tribunalul municipiului Braşov.

— Condamnat 8 ani închisoare corecţională pentru furt din avutul obştesc, sentinţa 143, Tribunalul Satu-Mare.

— Condamnat 12 ani închisoare corecţională şi 6 ani interdicţie corecţională pentru furt prin spargere: şase

unităţi socialiste la care se adaugă mai multe locuinţe particulare, sentinţa 203, Tribunalul municipiului Braşov.

= Executat 14 ani şi 6 luni, fiind graţiat conform Decretului 1165 al Consiliului de Stat.

= Executat 12 ani, mandat 305.

= La data de 14 aprilie a.c. — după 104 zile de la eliberarea din ultima detenţie — a fost arestat preventiv pentru crimă de omor în baza mandatului emis de Procuratura Satu Mare. Nu avem soluţia acestei cauze.

Şeful biroului — căpitan Paul Soboleanu

Comunicase cele aflate maiorului Vaida şi, foarte curînd, ţinîndu-se cont de situaţia creată, locotenentul Bandu era însărcinat să ia legătura cu Angelo Dechiari, despre care pînă la acea oră nici unul din organismele solicitate nu dăduse relaţii clare.

Reprezentantul lui „Ultrochi" susţinea că relaţiile firmei sale cu fraţii Dechiari urmau să fie perfectate în, cel mult, patru zile. Va veni Angelo? era întrebarea ce şi-o punea Bandu în fiecare dimineaţă. Are el vreun amestec în sfîrşitul nefast al femeii? Ştiindu-se implicat vrea ca tocmai prin venirea lui să înlăture orice urmă de suspiciune? Sau habar nu avea de cele întîmplate după plecarea lui? A fost o plecare oarecare sau o fugă din calea celor ce făceau cercetările? Greu de răspuns. Trebuia oricum audiat, deoarece, pe lîngă faptul că se cunoştea dinainte cu victima, au şi fost împreună cîteva zile la mare. Era de presupus că relatările lui vor aduce lumină sau vor umbri definitiv cazul.

Cînd te pregăteşti să înfrunţi o anumită persoană, e necesar să ai un ascendent psihologic asupra ei; trebuie să-i cunoşti dinainte punctele slabe pe care, ulterior, vei miza. De unde, însă, detalii în cazul de faţă? În Cerra Otello nu se puteau pune speranţe; nu era indicat să redeschizi cu el o discuţie despre Angelo. Trebuiau să se mulţumească cu ceea ce i-a spus lui Novac atunci cînd, cu atîta bunăvoinţă, îşi ponegrea rivalul. Era ceva, dar nu suficient ca să poţi obţine o tipologie anume, să defineşti un caracter. Hazardîndu-te, riscai să construieşti pe nisip o stereotipie fără personalitate. Ce îţi rămîne de făcut? Să aştepţi şi, dacă poţi, să nu-ţi ieşi din fire.

Se scurse și ultima din cele patru zile, fără ca situația să se fi schimbat. Nesiguranța, tensiunea, prelungite atita vreme, îl obosiseră pe Bandu. Decise să mai aștepte o noapte și numai după acee să-i telefoneze maiorului la Constanța.

Stătea, pur și simplu, de pomană, mereu amînînd plecarea acasă, sperînd – nici el nu mai știa ce. Cele mai apropiate puncte de frontieră, pe unde se presupunea că vor intra în țară, fuseseră anunțate. Se însera cînd sosi și vestea mult așteptată. Bandu calculă în gînd cam cît timp le-ar trebui pînă să ajungă în oraș și, cu toate că mai era destul timp, porni grăbit spre „Continental", unde știa că obișnuiesc să poposească frații Dechiari.

Găsi cu greu un loc pe terasa de unde putea supraveghea parcarea. Îi va aștepta acolo, chiar și după ora închiderii. Făcu apoi semn unui ospătar și ceru ceva de mîncare. Nu-i era foame, dar ce putea face cînd, în jurul lui, aromele dădeau tîrcoale, iar berea potolea arșița acumulată în timpul zilei? Ar fi cerut și el o sticlă, însă gîndul că urma să-l întîlnească pe Angelo îl făcu să renunțe.

A prelumgit cît a putut cina, a băut și două cafele, înciudat că, atunci cînd ar fi mai mare nevoie, ospătarii nu știu să întîrzie. Totul a fost însă uitat cînd două autotrenuri își făcură apariția. Nu se putea înșela: cu litere enorme, firma Dechiari își făcea reclamă. N-au mai tras la parcare, poate și din cauza lungimii vehiculelor, greu de manevrat pe un spațiu relativ aglomerat. Au rămas în stradă, într-un refugiu, construit probabil tocmai pentru asemenea mașini. Pînă la terasă erau mai puțin de o sută de metri, nici că se putea alege loc mai potrivit. Coborîră cinci bărbați. Bandu n-avea ochi decît pentru unul. Nu doar pentru că era mai distins, ci fiindcă corespundea întocmai semnalmentelor lui Angelo.

Cei cinci ocoliră terasa privind cu voluptate la ceea ce avea să-i aștepte după un drum, desigur, lung și obositor. Bandu îi rugă pe cei ce erau cu el la aceeași masă să-i rețină cîteva clipe locul apoi își făcu de lucru la recepție. Să-și dea palme, nu alta, cînd constată că noii veniți aveau camerele rezervate.

„Și eu, tontălăul, mă dădeam de ceasul morții știind doar că vor trage la acest hotel. N-aveam decît să mă interesez și aflam exact cînd sosesc... Omul cît trăiește... am toate șansele să mor prost dacă nu-mi pun capul la contribuție!" conchise Bandu fără menajamente.

Angelo vorbea perfect românește și, după cum se vedea, el era șeful. Solidul care îi semăna destul de bine trebuia să fie Gianfranco; Bandu observă că acesta avea pantalonii șifonați la genunchi și mîinile destul de neîngrijite; în general nu se deosebea prea mult de ceilalți trei șoferi. Dealtfel, Cerra afirmase că Gianfranco se ocupa personal de transporturile internaționale ale firmei.

Predîndu-le cheile de la camerele rezervate, Angelo îi sfătui să se grăbească cu baia, el urmînd să-i aștepte pe una din terase, unde aveau de gînd să se ospăteze. Locotenentul porni spre locul lui, gîndindu-se ce să facă. Să-l abordeze acum? Pentru asta îl și așteptase, dar... „alt loc mai nimerit n-ai găsit să stai de vorbă?", parcă auzea dojana lui Vaida.

Părăsi restaurantul în care, prin fum, își vedea reflectată în oglinzi figura posomorîtă și ieși pe terasă. Hotărît lucru, avea ghinion; doar nu era să meargă după el, să-l prindă cu gingășie de braț și să intre în vorbă: „ei, cum ți-a mers de cînd ai fost ultima dată pe la noi?". „Așa, și-așa", „Oricum, bine, sper, fiindcă cine vă vede nici nu v-ar da cincizeci trecuți". „Chiar, nu? mă flatezi, ești amabil. Cu ce te pot servi?". „Apelez la sinceritate, concentrați-vă!" „Mă rog. Dă-i drumul".

Îl treziră la realitate cei de la masa cărora se aciuise cu vreo două ore în urmă. Plecau și se simțeau datori să-i ureze „petrecere plăcută, în continuare". Lăudabilă treabă, numai că n-aveau de unde bănui, sărmanii cît de mult se înșelau.

Providența – Bandu avea să explice mai tîrziu totul prin lipsa de locuri – a făcut ca atunci să apară, lîngă masa lui, Angelo. Se interesă politicos dacă-i permite să se așeze, iar cînd locotenentul confirmă, luă loc foarte degajat. Avea un fel de a se purta – remarcase și la recepție – de parcă peste tot unde s-ar duce s-ar simți ca la el acasă. Își comandă un coniac; cu privirea porni să caute cunoscuți prin mulțimea de la mese ori printre cei ce dansau. Nemulțumit de rezultat, sau simțind doar nevoia de conversație, se adresă locotenentului:

– A fost o zi tare caldă azi, n-ar strica o ploaie.

Cei de rea credință, oricît li s-ar explica, nu vor crede

că lucrurile s-au petrecut atît de simplu. „Prea seamănă a lucrătură din condei" vor declara ei, neputînd înțelege că întîmplarea, numai întîmplarea i-a adus unul lîngă altul. Nu lor, neîncrezătorilor din fire, ci celor ce recunosc că în viața lor și a altora simpla întîmplare a jucat adesea un rol hotărîtor, le redăm ce a urmat.

Bandu întrezări într-o fracțiune de secundă șansa ce i se oferea. „Singur se îmbie, atunci de ce să-l refuz?"

— N-ar strica ... mie chiar mi-ar place, zise. Mă odihnește, mă destinde ...

Se simți privit ca o curiozitate, poate și fiindcă artroza adunată în atîția ani nu-i permitea probabil interlocutorului său să se bucure de umezeală. Găsea necesară ploaia, dar numai pentru cîmp. Se bucura cînd venea, însă era și mai mulțumit cînd nu-l mai necăjeau încheieturile. Voind să fie totuși amabil, se grăbi să-i lege o etichetă de gît:

— Sînteți, desigur, un sentimental.

Bandu ridică din umeri și, candid, mărturisi:

— Printre altele, ofițer de miliție, locotenent. Locotenent Bandu.

— Foarte, foarte interesant, declară Angelo, surprins totuși de situație. Deranjez cumva? Aș putea ...

Primind asigurările de rigoare, se recomandă, la rîndu-i, ba chiar se părea că o asemenea companie îl amuză. Se gîndea deja la ce o să povestească cunoscuților cînd se va întoarce acasă. Păcat numai că ofițerul nu avea un grad mai mare! Eh! ... o să-l avanseze el!

La scurt timp, prin preajmă, își făcură apariția cei cu care venise. Umblau după locuri, iar cuvintele ce le schimbară cu șeful arătau cît sînt de irascibili. Angelo îi expedie la restaurant, amintindu-le că pot găsi și acolo ceea ce căutau. Să-l lase în pace! Cînd va termina discuția, o să vină și el. După a treia sau a patra întrerupere, provocată de Angelo pentru a saluta cordial cîțiva tineri — bișnițari, îi catalogă Bandu în gînd — locotenentul făcu o remarcă ce exprima, chipurile, numai mirare:

— Aveți multe cunoștințe în orașul acesta.

— În toată țara, îl asigură, plin de sine, Dechiari. Tratez de mult afaceri cu statul român și deseori am venit la dumneavoastră. Un popor foarte prietenos, dealtminteri ginta latină își spune cuvîntul, argumentă el, zîmbind jovial.

„Păi, dacă zici că sîntem nițel și înrudiți, n-o să te superi dacă aduc apă și spre moara mea".

— De fetele noastre nu ziceți nici un cuvînt de laudă? strecură Bandu întrebarea, surprinzîndu-l tocmai cînd Angelo conducea cu ochi de cunoscător o tînără ce trecea pe lîngă ei.

— Numai cuvinte de ... Nu își termină fraza și, mai mult instinctiv, deveni prudent; zîmbetul i se răci pe chip. Are chiar așa de mare importanță? completă el.

— Era doar o întrebare și nimic altceva, mărturisi Bandu, convins însă că pusese de acum piciorul în scara de la șa. Poate mă ajutați să pricep de ce aproape toți italienii care ne vizitează declară, la o adică, că ar fi necăsătoriți?

Ochii, ochii aceia negri trădau pe cel ce nu crezuse o iotă din explicațiile mai mult decît străvezii.

— Numai atît?

Rece, de te și mirai cum poate cineva să-și schimbe dintr-o dată glasul, aruncîndu-te — pradă — amintirilor din iernile copilăriei, cînd sprîncenele și genele se umpleau de chiciură, vrabia împietrea pe creangă, iar dorințele se mărgineau la o sobă încinsă.

Bandu zîmbi.

— Sincer să fiu, ceva mai mult ... Nu-mi place să umblu cu șiretlicuri, rosti el, apoi, încet, dar autoritar: Dacă ar fi fost așa, mă prefăceam că vă cunosc de undeva, mă chinuiam cîteva minute să găsesc o cunoștință comună, mă tînguiam de memoria care îmi joacă feste, promițîndu-vă că pînă la urmă tot ...

— Habar n-am unde vrei să ajungi, îl întrerupe Angelo, contrariat.

— ... am să-mi amintesc, continuă locotenentul ca și cum n-ar fi fost întrerupt. Am mai schimba cîteva impresii, dumneavoastră ați termina de cinat și într-un tîrziu, neapărat spre sfîrșitul întrevederii noastre, lapsusul meu s-ar destrăma. Radiind de fericire aș exclama: Acum știu! Era frumoasă, blondă-blondă și, mai ales, tînără. Dacă ar fi să ne prefacem — pe mai departe — dumneavoastră, flatat veți zîmbi cu un aer superior, că doar n-o să recunoașteți imediat: bănuiesc că sînteți discret în asemenea împrejurări. Și-apoi, n-o să vă spovediți mie numai pentru că ocupăm aceeași masă. Nesilit de nimeni mi-ați făcut

onoarea să conversăm. Eu, încăpăţînat, dar tot prefăcut – reţineţi, vă rog, ultimul cuvînt – ar trebui să vă reamintesc: fata vorbea italiana şi mulţi îi ziceau, simplu, „Rodi", întrucît numele din buletin – Guleran Ecaterina Rodica – era lung şi, mai ales, banal.

Faptul că nervii l-au săltat de pe scaun cu mai mare grabă decît ar fi făcut-o un recrut la trecerea superiorului, arăta, desigur, că numele pronunţat l-a deranjat binişor. Văzîndu-l gata de plecare, Bandu rosti destul de tare ca să se facă auzit.

– Chelnerul s-ar simţi jignit, văzînd că aproape nu v-aţi atins din mîncare. Se va-ntrista, la fel de tare, dacă plecaţi fără să achitaţi nota. Bineînţeles, numai nota dumneavoastră.

Fulgerat de răutate, Angelo se reaşeză mecanic, înfruntîndu-l:

– Dă-i drumul! Spune ce vrei de la mine. Pînă acum am aflat cum ai proceda dacă ai lua-o pe ocolite; poate de acum înainte o să învăţ cum lucrezi cînd mergi direct. Am dreptul să ştiu ce mi se pune în circă, e dreptul meu, dreptul meu! repetă el, de parcă locotenentul ar fi avut de gînd să i-l nege. După cum văd, trebuie să mă apăr.

– Liniştiţi-vă! Nu-i momentul să ne dăm în spectacol. Propun să amînăm discuţia pentru altădată. Dumneavoastră, probabil, nu aveţi nimic de ascuns iar eu nu am acuzat pe nimeni. Veţi primi o invitaţie oficială şi nu mă îndoiesc că . . .

Angelo Dechiari, lăsînd capul în piept, îi făcu semn cu mîna să nu mai continue. Ştia şi singur că legile ţării căreia îi erai oaspete trebuiau respectate şi că pentru elucidarea oricăror probleme . . . Da, nu se gîndise că povestea ar putea lua o întorsătură urîtă. Din punctul lui de vedere totul a decurs conform planului; nimic nu lăsase să se întrevadă că împotriva sa s-ar putea strînge nişte probe. Aşa l-a asigurat şi prietenul acela al lui, iar scrisoarea pe care acesta i-a trimis-o confirma că au anticipat corect situaţia.

În primul rînd, ce anume voia să afle locotenentul? Toată viaţa se ferise să aibă încurcături cu autorităţile din ţările pe unde-l purtaseră paşii. Pentru el, omul legii reprezenta puterea şi, fără voia lui, cînd împrejurările îl forţau să intre în legătură cu vreunul, avea un sentiment de culpă de care nu se putea debarasa în nici un fel. La vamă ori în altă parte, senzaţia de frică se amplifica fără nici un motiv iar fantezia îi juca mereu aceeaşi festă, derulînd un film unde el era arestat şi îmbrăcat în haine vărgate.

– Domnule ofiţer, pentru liniştea mea, vă rog, să continuăm discuţia, se strădui Angelo să-şi recapete stăpînirea de sine. Am fost şocat şi nu s-ar putea spune că mi-a trecut. Nu cunosc ce reclamaţii a făcut „Rodi", însă, dacă acceptaţi, o să vă daţi seama de netemeinicia lor.

– Poate că mîine . . .

– Vă rog, acum. N-aş vrea să afle şi alţii, adică cei cu care am venit. Mîine am o zi plină. Lipsa mea ar putea să-mi încurce afacerile.

Bandu aprobă mişcînd doar capul, ceea ce pentru Angelo era mai mult decît suficient ca să continue:

– Nu pot pricepe cum se face că am nimerit tocmai lîngă dumneavoastră, aşa fără ca cineva să mă ducă de mînă. Probabil că n-am să ştiu niciodată ce aţi fi făcut dacă alegeam altă masă. O taină o să rămînă şi faptul că v-am întîlnit pe această terasă, cînd nimeni, dar absolut nimeni nu îmi cunoştea intenţia. N-am să insist, văd după zîmbetul dumneavoastră . . .

Locotenentul nu-l încurajă în nici un fel.

– Bine, să trecem peste aceste amănunte, consimţi Dechiari cu vădită părere de rău. În ceea ce mă priveşte sînt hotărît să vă spun tot adevărul, deoarece şi mie tertipurile îmi displac profund. De la bun început vreau să se ştie că nu neg faptul că am cunoscut-o pe „Rodi". Am cunoscut-o bine, poate chiar prea bine, preciză el, mai mult pentru sine.

Afirmaţia suna a reproş, dar n-ar fi fost de mirare să însemne şi altceva, întrucît locotenentul mai mult bănui ceea ce murmurase Angelo.

– Situaţia aceasta terifiantă mă deranjează cum nu vă puteţi închipui.

– La ce anume vă referiţi?

Gîndurile lui Bandu se opriră la victimă. Oare să ştie ceva despre ceea ce s-a întîmplat după plecarea lui? Are vreo vină sau . . .

— Pentru mine este îngrozitor — şi asta-i puţin spus — să trag ponoasele, să fiu bănuit. Propriu-zis, nu ştiu cum să încep.

Poate că era, într-adevăr, sincer. Dar tot atît de bine se putea ca, făcînd pe neajutoratul, să încerce să afle ce ştie, sau nu ştie locotenentul? Bandu îi ceru să-şi înceapă relatarea din momentul cînd a cunoscut-o pe Rodica Guleran.

Angelo şi-a depănat amintirile, reactualizînd trei ani. Nimic spectaculos, o viaţă mai mult decît banală. Între el şi Rodica — o legătură comodă, de care uita chiar în clipa cînd părăsea ţara. I-a făcut, fireşte, unele promisiuni, dar asta la începutul prieteniei lor. Desigur, promisiuni dintre acelea pe care le fac bărbaţii cînd sînt interesaţi. Niciodată nu s-a gîndit să se ţină de cuvînt. Nici n-ar fi putut, fiindcă acasă avea o familie, o fată de măritat. Timpul rezolvase oarecum problema, deoarece „Rodi" nu mai insistase cu căsătoria.

La fiecare reîntoarecer o găsea, cîte puţin, schimbată. Cam de vreun an, comportamentul ei a început chiar să-l îngrijoreze. „Rodi" trecea dintr-o extremă în alta, fără vreun motiv aparent şi deseori avea un fel de crize de misticism. N-a înţeles-o niciodată. Îşi amintea vag de pretenţiile ei de a revoluţiona religia. Era atît de aprinsă, încît Angelo avea sentimentul că îşi ieşise din minţi.

Primăvara trecută îl anunţase că va încerca din nou să intre la facultate. În toamnă, minunea s-a întîmplat. Cel mai mult s-a bucurat Dechiari, văzînd în acest lucru o ieşire onorabilă din impasul în care intraseră relaţiile lor. De atunci n-a mai văzut-o. În aprilie, anul acesta, venise în ţară după nişte animale de prăsilă. Trebuiau să le ducă cu vaporul şi de aceea în dimineaţa zilei de 30 aprilie plecă din Timişoara spre Constanţa, urmînd să asiste la îmbarcarea vitelor, apoi să însoţească transportul. Face un popas în Bucureşti unde îşi rezolvă unele treburi, avînd de gînd să lase acolo maşina unui prieten, maşină cu care pornise din Timişoara.

În seara zilei de 30 aprilie, s-a pomenit cu „Rodi" că îi bate în geamul maşinii — el aştepta la un stop. A fost de-a dreptul încîntat. Au cinat împreună iar a doua zi au plecat cu un accelerat spre Constanţa.

Fata n-a vrut să-i spună nimic despre ea; tăcea sau schimba vorba cînd o întreba cum şi-a petrecut timpul, ce-a mai făcut de la mutarea ei la Bucureşti. Două zile au fost cazaţi la hotel „Select" din Mamaia, însă cum vaporul aşteptat nu mai sosea, treburile au început să se complice. Vitele adunate pentru export ridicau probleme neprevăzute, ceea ce însuma alergătură şi mare bătaie de cap. S-ar fi descotorosit cu dragă inimă de „Rodi", dar pînă la urmă n-a făcut-o. Se mutară la un particular în Constanţa declarînd că sînt turişti — tată şi fiică.

Angelo Dechiari mărturisea destul de jenat de cele ce s-au întîmplat apoi. Zicea că doar atunci a avut pe deplin sentimentul că fata era aproape nebună. Aflase ce treburi l-au adus la Constanţa şi îi cerea vehement s-o ajute să plece din ţară; altfel, zicea ea, se va sinucide.

— Trebuie să fi invocat cauzele pentru care voia să plece.

— Vechea poveste pe care o şi uitasem. Doctrina aia religioasă ce se cuibărise în mintea ei şi faptul că toţi o luau în derîdere. Îmi impunea să fac ce voi şti şi s-o îmbarc clandestin pe vapor. Din Bosfor, vroia să ajungă în Pamir sau mai ştiu eu unde. Afirma că o să-şi construiască, sau o să i se construiască un templu şi la foarte puţină vreme după aceea lumea o să i se prosterneze la picioare. Drept răsplată, o să primesc şi eu o funcţie pe lîngă templu . . .

— Şi?

— Doar nu credeţi că mi-am pierdut minţile!? Bineînţeles, m-am prefăcut că sînt de acord, însă niciodată n-am avut intenţia să procedez aşa. N-am avut şi n-am nevoie de încurcături! Ar fi însemnat să calc legile ţării dumneavoastră; treburile mele sînt mai importante decît . . . Nu mă puteţi învinovăţi pentru că n-am dat curs unei asemenea cereri. Dar să revin la ce a fost. În cele din urmă, sosi şi vaporul, îmbarcarăm vitele iar eu, sub pretextul că plec pînă la Bucureşti, la ambasadă, am reuşit să scap de ea. Cînd vaporul părăsea rada portului Constanţa, eu mă aflam pe punte. Se pare că a bănuit intenţia mea, dar am potolit-o dîndu-i un număr de telefon care pretindeam că este de la ambasadă. În prealabil, aranjasem cu prietenul meu din Bucureşti să mă sune la Constanţa şi

să se dea drept funcţionar al ambasadei. Ea mă urmărea ca o umbră, dar, auzind convorbirea, s-a liniştit şi astfel am putut să scap.

Rămăseserăm înţeleşi ca, a doua zi, dimineaţa, să mă caute la numărul respectiv. Atunci eu eram departe! Îl rugasem pe amicul meu s-o trezească la realitate. După un timp, amicul mi-a scris că a primit telefonul, i-a spus fetei că am plecat din ţară, pentru totdeauna. Dacă nu crede, să meargă în port şi să întrebe de vasul „Tempico". A fost o glumă cam nesărată... dar... oricum voiam să termin definitiv cu ea.

– Cred că aţi reuşit, murmură Bandu, indispus de povestirea lipsită – de la un cap la celălalt – de ce are omul mai de preţ: dragoste şi minte.

– Mă poate cineva acuza fiindcă n-am făcut ce mi-a cerut?

Pe terasă, în afară de ei doi, nu mai era nimeni. Din cînd în cînd, paznicul trecea prin apropiere, privindu-i bănuitor. Nu pricepea ce aveau atîta de discutat. Locotenentul găsi că-i mai nimerit ca, deocamdată, Angelo să nu afle ce s-a întîmplat. La despărţire îi spuse:

– Poate vă faceţi mîine timp să treceţi pe la inspectorat. Dacă nu aveţi nimic împotrivă, puteţi aşterne pe hîrtie întreaga poveste... Noapte bună!

— V-am chemat deoarece din declaraţia numitei Mara Dumitraşc reiese că dumneavoastră sînteţi bărbatul cu care trăieşte în concubinaj. Nu pentru acest lucru v-am deranjat, ci pentru că am aflat de la dînsa că, în dimineaţa zilei de 9 aprilie, l-aţi fi întîlnit în oraş pe fostul ei soţ.

— Într-adevăr, nu era prima oară cînd ne întîlneam. Întîi acasă, cînd s-a eliberat din puşcărie, apoi încă de patru sau cinci ori. Eu sînt vitrinier şi prin natura lucrurilor mă tot deplasez de la magazin la altul. În aceste drumuri îl întîlneam, te şi miri unde. Îmi închipui ce vreţi de la mine şi de aceea am să fiu cît mai clar şi mai concis.

Apariţia lui la uşă — cred că mă puteţi înţelege — m-a întărîtat, dar m-am liniştit repede. Era normal să

vină acasă la el, însă refuzul Marei îl găseam întemeiat fie şi numai după necazurile pe care i le-a pricinuit. Eram hotărît să-mi apăr femeia, chiar dacă după acte era a lui. N-a mai fost nevoie; e un caracter slab. A renunţat imediat la ea, regretînd mai puţin decît după o pălărie pe care ţi-o ia vîntul la fereastra vagonului.

După un timp, ne-am reîntîlnit şi el a fost cel care a deschis vorba. Părea schimbat, era mai vesel, mai bine îmbrăcat. Avea chiar un pardesiu, destul de elegant. Mi-a spus că fusese pensionat şi că nu-i supărat pe mine. Din contră, m-a rugat să pun o vorbă bună pe lîngă fosta lui soţie, deoarece el vrea să ceară divorţul.

Au urmat încă vreo două întîlniri, la interval de cîteva zile.

În dimineaţa zilei de 9 aprilie, l-am întîlnit din nou, în plin centru. Eram grăbit şi i-am spus-o. El mi-a promis că n-o să mă reţină prea mult, are să-mi comunice ceva foarte important. Mi-a zis că pleacă din oraş, fiindcă ai lui din Moldova i-au găsit o slujbă bună. „Uite că scăpaţi de mine, nu te bucuri?" m-a întrebat. Nu ştiu ce a înţeles el, dar ca să mă convingă şi-a scos portmoneul de unde a pescuit biletul de tren.

— A pescuit?

— Scuzaţi-mă, ziceam şi eu aşa, că pînă l-a nimerit se tot încurca prin nişte hîrtii şi bani.

— Ce fel de bani?

— Cîţiva de douăzeci şi cinci, restul de o sută. Ştiu bine acest lucru, căci în nerăbdarea lui o parte i-au scăpat pe trotuar. L-am şi ajutat să-i adune.

— Aţi putea aproxima ce sumă era în portofel?

— Nu, tovarăşe procuror... Nu prea mulţi. Eu am ridicat trei hîrtii de o sută, el vreo patru... mai rămăseseră în portofel cîteva de douăzeci şi cinci... în total, nu putea fi mult peste o mie.

— N-aţi avut impresia că insistenţa lui cu biletul a fost pusă la cale numai pentru a se făli cu banii? pentru a vă impresiona?

— Eu am crezut, în primul moment, că-i beat, dar nu era, fiindcă am un nas ce nu mă înşeală. Mai degrabă nervos, pripit. Parcă se bucura sincer că pleacă.

— Cum era îmbrăcat?

— Cum să fie? În talie.
— Gîndiți-vă bine, nu avea pardesiul pe el? Sau poate-l ținea pe mînă?
— În nici un caz, de asta sînt sigur.
Descrise, în mare, cum era îmbrăcat și Savii trebui să admită că erau aceleași haine cu care Dumitrașc fusese arestat. Era oare acest lucru un indiciu că omul din fața lui avea un spirit de observație destul de dezvoltat și că nu greșea cînd afirma că n-a văzut nici un pardesiu?
— Cam la ce oră l-ați întîlnit?
— În jurul orei nouă.
„Dumitrașc declarase că mesada a vîndut-o noaptea, iar pardesiul după ce a ieșit de la film. Nici un matineu nu începe mai devreme de zece. Iată încă o nepotrivire. Să facem un calcul: șase sute pentru mesadă, plus două sute pentru pardesiu. Oricum ai aduna tot opt sute rămîn. Am să mă interesez cît putea să coste biletul. Scăzînd — să zicem — o sută și ceva, în portmoneu nu mai puteau rămîne o mie ori, chiar peste o mie de lei. De unde atîția bani? Să fie o parte din suma împrumutată de victime de la Șarlota? Acceptînd această posibilitate, explicăm mobilul celor două crime. Înseamnă oare că putem accepta ideea că Dumitrașc știa de împrumut? Da, dacă dovedim premeditarea!"
— Cum puteți fi sigur de oră?
— La nouă urma să mă întîlnesc la magazinul „Piticul" cu colegul meu și eu am sosit înaintea lui cu vreo cinci minute. Întîlnirea cu Dumitrașc am avut-o la vreo două sute de metri de magazin.
— Aș vrea să revenim la penultima întîlnire. Dumitrașc avea pardesiul acela elegant?
— Categoric, nu! La ultimele două întîlniri nu-l avea. Înainte, da.
„Să-l fi vîndut ca să aibă din ce trăi?"
— O ultimă întrebare și nu vă mai rețin. Nu sînteți obligat să-mi răspundeți... Ce aveți de gînd, adică, voiam să spun, dumneavoastră și Mara Dumitrașc?
— Este o problemă strict personală .Am să vă răspund totuși, deoarece păreați destul de încurcat cînd ați pus-o. Înseamnă că mă întrebați, așa, omenește și nu cu gînguri ascunse. Și eu am fost căsătorit. M-am înțeles cu Mara să ne refacem viața, însă am considerat că este mai

bine să hotărească ea momentul oficializării. Simțeam că ceva o mai leagă de fostul ei soț. S-a decis după ce l-a văzut liber. Poate nu știți, dar a înaintat divorțul încă de acum două luni. Dacă vă interesează soarta copilului, nu vă faceți griji. Ne înțelegem și sper să-i ofer ceea ce i-a lipsit pînă acuma...

Telex. Către Inspectoratul județean Constanța. Răspuns la adresa dv. nr. 815.
„... numita Guleran Ecaterina Rodica, studentă, anul I, Institutul de arte plastice, exmatriculată din cauza absențelor. Din ianuarie a.c. angajată muncitoare la «Tricodava». La 5 februarie internată de urgență la spitalul de psihiatrie nr. 1. În urma tratamentului situație generală ameliorată. 29 aprilie: învoită cîteva ore, treburi personale, nu se mai întoarce la spital..."

Raport de expertiză psihiatrico-judiciară.
...
La examenul psihic, bolnavul se prezintă liniștit, pare sincer în relatările sale. Nu poate da nici o explicație faptei penale, lucru care coincide cu declarația din dosarul judiciar unde spune că a intrat în casă, a avut „o stare nervoasă" și a lovit. Descrie gesturile și comportarea sa, imediat după faptă, cu lux de amănunte.
Din analiza și din conținutul dosarului judiciar reies o serie de manifestări ale unei psihopatii instabile, cu dizarmonia dezvoltării personalității și cu un marcat grad de dezadaptare socială: nu are nici o meserie, nu a muncit niciodată, nu are locuință, a avut mai multe neveste. Se adaugă: părăsire de cămin conjugal, furturi repetate — atît de la soție, cît și de la alți particulari sau din avutul obștesc.
A mai fost condamnat, fără ca detenția să aibă o influență pozitivă asupra lui.
Este corect orientat auto și allopsihic. Atenția și memoria, în limite normale. Intelectul, gîndirea și raționamentul fără modificări patologice. Tonusul afectiv normal. Analizele pentru sifilis în sînge și L.C.R. negative. Examenul E.E.G. arată un traseu electric în limite nor-

male. Fundul de ochi normal. Examenul neurologic normal.

Concluzii:

Comisia de expertiză, examinînd pe învinuitul Dumitrașc Aurel și fapta sa penală, constată: individul prezintă diagnosticul de psihopatie instabilă, sechele traumatism vertebro-medular. Aceste maladii pot duce la scăderea inhibiției și autocontrolului, cît și la creșterea impulsivității, însă nu-i afectează discernămîntul.

Iscăleau un medic primar psihiatru, un medic specialist psihiatru și medicul legist.

Telex. Conform recomandării dumneavoastră, s-a trecut la audierea familiei numitului Dumitrașc Aurel. Declarațiile au fost date în fața maiorului Mihail Boțîrlan, întrunind cele legale. Din nota ofițerului însărcinat cu audierea, rezultă că tatăl învinuitului, Moise Dumitrașc, refuză orice fel de discuții în legătură cu fiul său. Afirmă că nu mai vrea să-l recunoască, deoarece, de pe urma lui, s-a acoperit de rușine. Crede că păcatele celui ce a ucis o să-i îngreuneze lui sufletul, fiindcă n-a știut să-l ferească de satana cînd era mic. Se pare că este vorba de o criză mistică și nu s-a mai insistat.

Rezumăm declarațiile obținute, urmînd ca originalele să fie trimise ulterior pentru a constitui piese la dosar.

„Mă numesc Sofia Dumitrașc și sînt mama lui vitregă. Adevărata mamă a lui Aurel a fost sora mea geamănă, Eleonora, care s-a prăpădit de inimă. Asta s-a întîmplat acum vreo treisprezece ani. Cum eu locuiam și înainte la sora mea, pot spune despre Aurel Dumitrașc următoarele: la paisprezece ani a furat o vacă de acasă și a fugit cu ea. A vîndut-o și, la cîteva luni, s-a întors. După nici doi ani a fugit iarăși, luînd cu el toți banii agonisiți, haine și o salbă de aur. De atunci venea pe acasă doar ca musafir. Am auzit că a fost închis de mai multe ori dar cu noi nu vorbea de asta. Tatăl lui l-a îndemnat să rămînă pe lîngă casă, numai că de fiecare dată pleca în lumea mare. În luna februarie a venit iarăși, pentru vreo două săptămîni. Era mai slab, aproape că nu vorbea și stătea mai mult singur, în casă. Nici n-a ieșit în sat, decît de trei ori la fratele lui care trăiește tot în Prăjești, la socri. El zicea că o să primească o pensie și o să fie bine. Mereu mă întreba dacă avem bani strînși. După plecarea lui, am găsit toporul nostru la el în pat. Oare voia să ne omoare dacă-i spuneam că avem ceva bani? Am auzit că la plecare a furat mai multe lucruri din casa fratelui".

„Sînte fratele lui Aurel. Mai mare cu cinci ani și mă cheamă Alexe. Ce să vă spun? Sîngele apă nu se face, chiar dacă el este oaia neagră a familiei. A apucat-o pe căi greșite, dar nu credeam că o să ajungă la omor. Cînd a venit în iarnă acasă, am vorbit mult cu el, am încercat să-l fac să înțeleagă că ar fi timpul să se schimbe. Zicea că și el vrea asta. Mie nu mi-a spus, însă de la soție am aflat că i-a mărturisit că o să divorțeze. A fost de mai multe ori în casa mea. Pe la sfîrșitul lui februarie, începutul lui martie — nu mai rețin data — a venit la noi, spre seară; ea nu mă întorsesem de la servici. Soția mea este asistentă medicală și a fost chemată urgent la un bolnav. L-a lăsat în casă. Cînd s-a întors, a găsit totul vraiște. Aurel furase două costume de ale mele, un pardesiu nou cu mesadă, o trusă de bărbierit, lenjerie și un geamantan de vinilin. Nu l-am mai văzut de atunci.

Dosarul 18/B se completează cu încă un proces-verbal, urmarea faptului că numitul Ioan Hortoban s-a prezentat la procuratură, declarînd că se constituie partea civilă și cere despăgubiri pentru cheltuilile de înmormîntare. Face dovada cu chitanțe.

Vaida cobori grăbit din trenul de Constanța. Abia a avut timp să urce în acceleratul de noapte ce urma să-l ducă la Timișoara, acasă. Spre marea lui satisfacție, compartimentul în care intră era complet gol.

Detașarea se terminase și ardea de nerăbdare să se întoarcă printre ai lui. N-avea nimic de reproșat colegilor din Constanța, numai că se săturase pînă peste cap de camerele de la hotel. Prin fața geamului, alergau ultimele

macazuri luminate. Trenul prinsese deja viteză — semn sigur că depăşiseră triajul — cînd uşa se deschise şi în compartiment intrară doi tineri. Nici „bună-seara", nici „du-te dracului", de parcă ar fi nimerit în plin pustiu. Nu se supăra Vaida din atîta lucru; vorba ceea: unde nu-i minte, degeaba mai stărui. În nici un caz n-o să sufere din cauza asta.

Cei doi vorbeau englezeşte. El, la perfecţie, ea: juma-juma. Adică, o parte engleză, cealaltă franceză amestecată cu italiana, iar cînd nu-i ajungeau cuvintele se ajuta şi cu mîinile. La fel de politicoşi ca şi prima dată, stinseră lumina.

Din cîte pricepuse, fata — după părerea lui Vaida, dacă împlinise şaisprezece ani — urma să-l conducă pînă la Arad, unde tînărul o să se urce în internaţionalul care-l va lăsa la Paris. Nu asta era problema ce ajunsese să-l irite, ci comportarea tinerei. Mai răbdă cît mai răbdă, întrebîndu-se, de cîteva ori, ce-i cu ea? Are părinţi, n-are? Dacă are, de ce nu-i poartă de grijă? În bunătatea lor, în naivitatea lor, părinţii ajung să-i creadă pe copii, chiar mai mult decît trebuie. Şi cînd se trezesc...

Se ridică din fotoliu şi aprinse lumina, dîndu-le de înţeles că s-a săturat de lecţiile lor de anatomie. Şi ca să nu le zică ceea ce ar fi meritat, ieşi pe culuar să fumeze o ţigară. Nu-l calmă şi de aceea mai aprinse una. Nu era vorba de o pudoare de domnişoară bătrînă, ci de bun simţ. Şi el are o fată, ce-i drept, mică acum, dar gîndul la iresponsabilitatea, deopotrivă a părinţilor şi a copiilor, îi picura sămînţă de ceartă pe limbă. Avusese de-a face cu destul de multe „poveşti" romanţioase şi mai toate se terminaseră cu intervenţia organelor de miliţie.

Picioarele îi amorţiseră de atîta stat pe loc, dar nu voia să reintre în compartiment. În alte situaţii dăduse dovadă de stăpînire, însă cînd venea vorba de minori, rolul de părinte trecea deseori în faţa celui de om al legii. Să-i facă morală? Ar fi ca şi cum ai căra apă cu ciurul. Şi-apoi, în ce calitate?

Tot sărind din iubire în iubire ajung „paraşutiste". Aşa a început probabil şi Guleran Ecaterina Rodica, a cărei moarte a fost elucidată de curînd. Gîndurile maiorului se întoarseră la zbuciumul acelor lungi zile. În cele din urmă, pe baza datelor şi informaţiilor adunate, s-a ajuns la concluzia că numita s-a sinucis, într-un moment de depresiune nervoasă.

În temeiul articolului 11, punctul 1, litera „a" din Codul de Procedură Penală, Procuratura judeţului Constanţa dispuse la 30 septembrie clasarea cauzei.

Clasarea cauzei, o formulă ca atîtea altele, nu-i spune mare lucru unui neiniţiat. În cazul de la hotelul „Zalis" însuma 142 zile, deci peste douăzeci de săptămîni, exact 3 408 ore şi munca zecilor de oameni angrenaţi în aflarea adevărului. Şi pentru ce toate astea? Pentru a scoate la lumină o viaţă anostă, o moarte stupidă...

— Ce citeşti acolo, scrisori de amor?

— Aş vrea eu, dar a cam trecut timpul. „Amiralul" de pe „Kara Mustafa" face pregătiri pentru banchet. Tu n-ai primit invitaţie? Scrie că a dat sfoară în ţară să afle ce adrese s-au schimbat. Îl ajută din umbră eminenţa cenuşie — Hristea, maiorul ce s-a pensionat şi...

— Bairam, dans, antren, îmi place. Vin şi fetele?

— Desigur, „cocoşelule" numai că unele dintre fete au ajuns, între timp, bunicuţe. Nici tu nu stai mai bine.

— Chef să fie! că dumicaţii are nevastă-mea grijă să-i taie. Cît urmează să sărbătorim acuma?

— Treizeci de ani, căpitane Han! Văd că nici după atîta vreme n-ai învăţat să socoteşti. Poate ştii, în schimb, alte noutăţi despre colegi.

— Pe Mircea Bulic l-am pierdut, că a ajuns mare director la Reşiţa. Comloşan se chinuieşte de cîţiva ani să dobîndească faima lui Kojak. Picu face critică literară, Weiterschan Werner măreşte producţia la hectar, Inocentul a ajuns academician, iar eu trăncănesc cu tine, în loc să mergem să ne vedem de treabă.

În aceeaşi zi, Han şi Savii au vizitat-o pe Şarlota Cnoblo. Bătrîna numai la aşa ceva nu se aşteptase.

— Tovarăşul căpitan! Vai ce bine îmi pare! O, l-aţi adus şi pe tovarăşul procuror Savii!? Şi dumnealui a fost foarte amabil cu mine. Luaţi loc, luaţi loc!

Cu mişcări de vechil îşi alungă „puii de tigru", ofe-

rindu-le musafirilor cele mai bune fotolii, cu pluşul ros pe alocuri şi cu arcuri ce ameninţau, în orice clipă, să rupă lanţurile robiei, lanţuri ce numai cu vreo optzeci de ani mai devreme fuseseră o sfoară trainică. Han, mai obişnuit cu neprevăzutul, nu făcu mofturi, îndemnîndu-l din priviri pe procuror să-i urmeze pilda. Un pantalon sfîrtecat era o pierdere prea mică faţă de măreţele gînduri ce-i aduseseră acolo, aşa că, fie ce o fi, şi Savii se aşeză cu graba celui urcat pe rug.

— Mai mare ruşinea pentru mine, se văicărea Şarlota. N-am nimic cu care să vă pot servi, nici măcar o dulceaţă.

— Nu vă faceţi nici o problemă, o linişti Han, băgînd mîna în buzunar. Întîmplător, am la mine o sută de grame de cafea şi, dacă îmi permiteţi . . .

Oricît ne-ar fi de greu, trebuie s-o spunem că Han, ei, da!, minţea! În privinţa unui amănunt e drept, dar acesta e adevărul. În faţa acestei condamnabile atitudini — n-o să credeţi — nu s-a făcut nici gaură în cer, nici n-a crăpat pămîntul ca să-l înghită. Că cerul şi pămîntul n-au vrut să reacţioneze, nu-i totuşi un indiciu că-l vor răbda la infinit.

„Minciună, numele tău este femeie" era deci o poveste depăşită şi desigur, raportîndu-se la cele aflate se vor lua şi măsurile pentru corectare. Nu *întîmplător* se găsea cafeaua în buzunarul căpitanului. O cumpărase cu bună ştiinţă, îngrozit că ar putea fi servit cu vreo specialitate de-a Şarlotei.

După o rezistenţă minimă, bătrîna se oferi să transforme pulberea într-un deliciu.

— Vă rog, vă rog, nu vă deranjaţi, aruncă în luptă căpitanul toată puterea lui de convingere. Am s-o pregătesc eu, ştiu o mie şi una de reţete.

— N-aş fi crezut, se minună bătrîna, gata-gata să-şi facă cruce.

— Se vede că nu citiţi cărţi de aventuri, replică Han, preocupat să aprindă aragazul. Aproape că nu-i carte în care să nu se demonstreze — negru pe alb, dacă-i hîrtie scris I şi negru pe gălbui, dacă-i hîrtie scris II — cît de pricepuţi sînt oamenii legii în prepararea acestei otrăvi. Sînt descrise tot felul de reţete. E necesară şi o anumită

ştiinţă la răsucirea robinetului, la apă. Un sfert de învîrtitură în plus sau în minus echivalează cu o catastrofă. Dar vorbesc prostii, fiindcă un micron contează. Nu respecţi reţeta, te-ai ars. Nu, nu luaţi în seamă ce mi s-a întîmplat mie acum, eu aşa obişnuiesc. Este foarte important cu ce mînă amesteci, cine-i vecinul de la parter, cît o laşi să bolborosească, dacă eşti la zi cu cotizaţia la sindicat şi încă multe altele.

— Dar este dumnezeiască, afirmă bătrîna după ce sorbi un strop.

— Braziliană.

— Nu plecaţi pînă nu-mi lăsaţi şi mie reţeta. Cine v-a învăţat?

— Un prieten, un foarte bun prieten din Bucureşti. De-aţi şti cît s-a trudit, săracu' pînă să mă înveţe, pe mine şi pe căpitanul Apostolescu . . . Oricum, îi sînt recunoscător.

Credeţi ce vreţi despre cei doi musafiri, însă lor nici prin gînd nu le trecea să intre în subiect. Stăteau la taclale sorbindu-şi fără grabă cafeaua. La un moment dat, Savii o rugă pe gazdă să-i ierte că au zăbovit atîta, dar, după cîte treburi au avut în ziua aceea, după atîta alergătură, locuinţa ei apărea ca o adevărată oază răsărită în plin deşert.

Ce alergătură, cînd nu părăsise o clipă biroul?

— Pe unde aţi umblat? făcu Şarlota imprudenţa să-i întrebe.

— Am avut un caz afurisit de încîlcit, mărturisi Savii, iar faţa i se strîmbă ca şi cum numai amintirea i-ar fi adus gust amar în gură.

— Bine că s-a terminat, completă căpitanul. În toată cariera mea n-am avut de rezolvat ceva mai neplăcut. Există asemenea oameni care ajung să recurgă la cele mai murdare tertipuri pentru a se căpătui. Azi am avut de-a face cu o mărturie mincinoasă.

— Uneori, mărturisesc că îmi vine tare greu să-i înţeleg de ce se cramponează de neadevăr, fără să se gîndească la urmări. Căci nu numai ei, ci şi familia are de suferit. Parcă ar fi blestemaţi, atît se străduiesc să se chivernisească cu o condamnare. Aşa şi cazul de acum: pentru o prăpădită de casă, individul a recurs la minciună . . .

— Cincisprezece ani o să încaseze, pe puțin, interveni Han, sorbind ultima picătură de cafea.

— Doamne, dumnezeule, așa de mult? se înfioră bătrîna.

— Păi cum altfel, te joci cu legea? Aici, pe lîngă fapta propriu-zisă, se mai adaugă deranjul procurorului nevoit să cerceteze cazul, al milițianului care-l ajută, fără să mai punem la socoteală instanța ce o să dea verdictul...

N-o să ghiciți după ce cod penal se dau astfel de pedepse. Nici nu vă obosiți, ar fi zadarnic. Sperau că prelungita conversație cu Șarlota să-și atingă țelul.

Cînd au plecat duceau cu ei liniștea unei persoane ce, după propria-i mărturisire, primise o aleasă educație într-un pension.

A doua zi, dimineața, procurorul Savii primi vizita bătrînei doamne. Arăta ca după o matură chibzuință, ceea ce pentru perspicacitatea dumneavoastră — mai ascuțită decît un brici Solingen, sau lăsați-l că nu se mai poartă și faceți referiri la lame Wilkinson — arăta cît se poate de clar că nu închisese ochii toată nopticica. Chiar și pălăria îi era mai pleoștită ca de obicei. Spontan cum îl cunoașteți, Savii era cît pe ce să-i spună că nu mai e la vîrsta cînd să piardă nopțile, fără ca asta să nu se răzbune imediat. A făcut un efort și a reușit să se abțină după ce și-a mușcat limba. Făcu pe surprinsul, dar nu era deloc așa, fiindcă bătrîna era persoană așteptată.

Îi oferi un scaun și se interesă de necazurile ce o duceau la el.

— Tovarășe procuror, am venit să-mi retrag plîngerea, atacă Șarlota cu toată artileria.

După această frază, își recăpătă demnitatea de văduvă lezată în amorul propriu. Aștepta să fie întrebată, să dea explicații, dar procurorul se mulțumi să-i pună în față o coală de hîrtie, albă. Bătrîna începu să turuie:

— Poate că nu interesează pe nimeni, dar vreau să vă aduc la cunoștință, oricît mi-ar fi de neplăcut, că sufăr de scleroză. Nu căutați să mă contraziceți, ori, și mai rău, să mă menajați, deoarece ar fi îngrozitor. Nu mi se întîmplă de azi, de ieri, dar ziceam că este firesc de la o anumită

vîrstă să-ți scape unele lucruri nesemnificative, căutînd printre lucrurile mele, ce credeți că descopăr?

„Omenia", vru să-i spună Savii, dar se răzgîndi. Luă foaia albă și o puse la locul ei în sertar. Se mulțumi să ridice din umeri, nevrînd să-i răpească o bucurie.

— Închipuiți-vă, tovarășe procuror, am găsit un plic în care erau banii împrumutați. Marta, săraca, mi i-a înapoiat, însă eu, așa împrăștiată cum sînt, am uitat. Ați mai întîlnit un asemenea caz?... Oare cînd mi i-a dat?

Ar fi vrut s-o roage să-i arate și lui banii. Era sigur că toată povestea fusese inventată, dar la urma urmei, ce rost mai avea. Principalul era că vizita lor n-a fost zadarnică.

Văzînd că procurorul nu se aprinde la o asemenea veste — părea doar mai gînditor — Șarlota îndrăzni să termine lucrul început:

— Vă rog să mă scuzați și să mă ajutați să nu persist în greșeală.

Savii scoase plîngerea ei dintr-un dosar și i-o restitui fără părere de rău.

— Puteți să o rupeți, dacă vă face plăcere, o sfătui el cu tonul cel mai firesc posibil.

Apoi, în timp ce ea se grăbea să-i urmeze sfatul, îi mărturisi:

— Întrebarea care mă frămîntă se referă la Dumitrașc. Oare el știa că bătrînii au împrumutat de la dumneavoastră suma respectivă?

Șarlota Cnoblo părea preocupată de propria-i manichiură, ferindu-și astfel privirea de procuror. Oricît de mult timp ar lua o asemenea ocupație, omul nu are decît zece degete, lucru de care avea să se convingă repede. Mai oftă de cîteva ori, apoi se decise:

— Știa, știa de la mine de bani. Eu i-am spus. Cu vreo două săptămîni înainte de cele întîmplate. Stăteam pe scăunele, la soare, în fața ușii mele. Venise vorba de munca cîmpului. Zicea că se pricepe și că i-ar plăcea să-și ocupe timpul, fiindcă dacă îl vor pensiona, o să se plictisească teribil.

Savii extrase din dosar o filă albă. O ținea de parcă ar fi fost nehotărît.

— Am să declar și în scris ceea ce v-am spus acuma. Aveți cumva și un toc?

— Cu inginerul Rîpan! hîrîi pîlnia difuzorului.
— Vă ascult tovarăşe director.
Un timp nu se mai auzi nimic, ceea ce mă făcu să cred că directorul iar s-a apucat de altceva, aşa cum îi e obiceiul.
— Rîpane, eşti singur în birou?
— Întîmplător.
— Cînd intră cineva mă anunţi ...
— Bine, tovarăşe director ...
— Ia mai lasă-mă cu „tovarăşe director" şi spune mai bine ce faci acolo, îţi baţi joc de mine? Ce-i întreprinderea asta, uzină metalurgică, sau creşă? Adică, nu creşă, ci mult mai grav, vrei să-mi transformi secţiile în institute de reeducare?
— Nu văd nimic rău în asta, strecor eu o frază, înţelegînd de-acum ce mă aşteaptă.
— Să taci cînd vorbeşte un om mai în vîrstă. Nu mă mai întrerupe! Asta numeşti tu autoritate? Rău am ajuns! Mă auzi? ... Ei, omule, mai eşti acolo?
— Sînt, dar nu vreau să vă întrerup. Poate că ar fi mai bine să vin la dumneavoastră ...
— Stai unde eşti şi ascultă-mă bine. Cîţi ... din „ăia" mai ai în secţie?
A ezitat să le zică foşti puşcăriaşi, ştiind că mă zgîrie la ureche.
— Doi.
— Parcă ştiam de trei, ce s-a întîmplat?
Face pe naivul lumnealui, vrea să audă din gura mea şi apoi să-mi demonstreze că a avut dreptate cînd a prevăzut că-i zadarnică orice trudă cu indivizi de teapa asta. Nu-i mare lucru să recunosc că n-am reuşit cu unul dintre ei; a fost din nou arestat. Poate că nici cu ceilalţi doi n-o să reuşim, dar mai bine ne-am întreba de ce nu sîntem în stare de aşa ceva. Şi ăştia, cînd apar dimineaţa, parcă vin la tăiere, nu la lucru. Să sperăm totuşi ...
— S-a „reangajat", pe masă şi casă, răspund eu, amintindu-mi-l cît de colţos se învîrtea prin secţie.
— Într-adevăr, mult l-a ţinut cinstea, două luni şi jumătate. Iar a furat maşini? Cel puţin dacă o fura şi pe a ta, să te înveţi minte ... Cu unul ai terminat, al doilea, aud că a cotrobăit prin vestiar. Să mă anunţi şi pe mine cînd începe al treilea să se dea în spectacol ...

— Poate am s-o fac, poate nu. Oricum, despre chestia din vestiar sînteţi puţin greşit informat. Sînt convins că nu a furat cei trei sute de lei. Cristofic este un beţiv şi cînd îl apucă nu se mai poate opri. De teama scandalului de acasă a inventat toată povestea, găsind ţap ispăşitor, natural, nu? pe un fost delicvent. Am discutat azi cazul în secţie şi, după cele spuse de amicul lui de pahar, suma cheltuită se apropie de trei sute. Nu-i numai părerea mea, i-au spus-o şi oamenii, aşa că mă şi mir că a avut obrazul să meargă la dumneavoastră.
— Rîpane, îţi baţi cuie în tălpi!
— Asta-i specialitatea mea, doar mă cunoaşteţi.
— Cum vrei, spune-mi numai cînd o să-ţi ridice statuie.
— La primăvară, depinde de mine, fiindcă nu m-am hotărît încă dacă accept bust sau mărime naturală. În privinţa textului ne-am înţeles: „Zaharia Rîpan, tatăl puşcăriaşilor". Înduioşător, nu? Poate îmi sugeraţi dumneavoastră unde ar fi mai nimerit s-o plasăm: în faţa întreprinderii, sau în Piaţa operei? N-aş vrea, totuşi, ca porumbeii ...
— Mai du-te dracului cu tîmpeniile tale, mă exasperezi.
— Poate vreţi totuşi să vin la dumneavoastră.
— În nici un caz. Îmi ajunge că m-a vizitat prietenul tău Vaida. Aşa, deci, vă înţelegeţi dinainte, apoi îl trimiţi cu jalba în proţap. Ce, miliţia n-are altă treabă decît să se ocupe de cei pe care tot ea i-a priponit cîndva? Auzi, domnule, îmi propune să mai primesc un protejat de-al vostru.
— Nu neg ...
— Ce anume, mă rog?
— Că Vaida-i prietenul meu, că locotenent fiind a venit la dumneavoastră şi a pus o vorbă bună pentru mine, a vorbit chiar şi cu Puia — fie-i ţărîna uşoară — că şi de data aceasta ...
— De ce nu se angajează în altă parte? S-au găsit cîţiva deştepţi care să te aprobe şi eu ca prostu' ...
— În mine de ce aţi avut încredere?
Tace, nu-i convine să mă apropii de „coarda sensibilă".
— Cum rămîne cu ...
— Întreabă-l pe Vaida, dacă tot vrei să ştii ...

— Am sosit acolo cu acceleratul de dimineață, spuse locotenentul major Rada. Știam că, la ei, de cazul „Nasturilor de aur“ se ocupă locotenentul Bandu. L-am sculat, pur și simplu, din pat. Vă transmite salutări și ne amenință că o să ne calce cînd pleacă în concediu. L-am vizitat împreună pe cel de-al patrulea păgubaș. „Diplomatul“ a lucrat după aceeași metodă și reușita a fost deplină. Declarațiile și tot ce am putut aduna se află în fața dumneavoastră.

— Mulțumesc, Petrică, se declară satisfăcut căpitanul Han, cîntărind din ochi, dosarul. Cred că am dat peste o afacere de milioane. Adică, nu chiar de milioane, dar îmi place cum i-a dus de nas „Diplomatul“. Dacă n-ar fi vorba și de valori recunoscute, mai că m-aș bucura de pățania afaceriștilor ălora. Pînă acum „Diplomatul“ a recunoscut nouă „acționări“. Am însă impresia că numărul lor este mult mai mare. De i-ar fi reușit lovitura, n-ar mai fi avut nici o grijă la bătrînețe . . .

— Ce mi se pare mie ridicol în toată afacerea asta este că cei escrocați nu sînt oameni simpli, ci numai unul și unul, indivizi cu pretenții.

— Ce să-i faci? Lăcomia-i lăcomie!

— Pentru că tot mă aflam acolo și de timp nu duceam lipsă, m-am interesat de Dumitrașc. Știți că din acte nu rezulta clar în ce împrejurări s-a întîmplat accidentul, lovitura aceea, de care pomenea și el. Ce-i drept, nu are legătură directă cu cazul de acum, însă simțeam nevoia să mă lămuresc ce fel de om era. N-aș putea afirma că m-am edificat întru totul. Nu-l uitaseră, deoarece le-a dat destulă bătaie de cap. Nu era un tip violent, din contră, supus ca un mielușel; n-ar fi întors vorba, n-ar fi spus vreodată nu, dar, după cum au putut să se convingă, pe ascuns, opunea rezistență, era refractar și îi îndemna și pe alții. Din păcate, statele lui de serviciu îi impresionau pe cei aflați acolo doar „în trecere“, de pe urma cărora profita în diferite chipuri. Știa să se erijeze în șef și, după o lege nescrisă, lua caimacul din toate. Era un personaj ce se sustrăgea de la orice; numai la auzul cuvîntului muncă făcea alergie . . .

Vă amintiți de tatuajul pe care Dumitrașc îl are la încheietura pumnului stîng? reluă Rada, după un moment de întrerupere.

— Un craniu și un trandafir, pare-mi-se.

— Exact. Luam prînzul, împreună cu Bandu, cînd la masa noastră s-a așezat o cunoștință de-a locotenentului. De fapt, aveam să aflu că este un bun prieten de-al șefului său, al maiorului Vaida. Rămăsesem cu pixul în mînă, mă jucam cu el și din cînd în cînd trăgeam cîte o linie pe șervețelul de hîrtie. La un moment dat, am unit niște linii și mai departe a mers de la sine. Pe șervețel se afla o reproducere, fidelă, a tatuajului.

— Ce reprezintă? s-a interesat Zaharia Rîpan. Am uitat să vă spun că așa se prezentase noul venit.

— Mai nimic, zic eu, punîndu-l deoparte.

Discuția continuă. Aveau ăia o bere rece de mai mare dragul să stai acolo pînă o veni timpul să mergi la gară. Observ totuși că cel ce întrebase de desen nu mai era totuși atît de volubil ca la început. Se tot uita spre șervețel, ba chiar, la un moment dat, întinse mîna și îl trase spre el. Mă rog, dacă îl interesa atît de tare! Treaba lui! mi-am zis. Tocmai cînd eu și Bandu făceam un schimb de impresii, decente și foarte omenești, că nu era să ne legăm la ochi cînd un grup de turiste au coborît dintr-un autocar Rîpan vru să știe:

— Sînteți sigur că nu-i totuși ceva mai mult? Mă interesează dacă l-ați conceput din imaginație ori l-ați văzut pe undeva?

În definitiv, ce tot voia de la mine? Se vîră în sufletul omului . . .

— Vă pasionează cumva heraldica? întreb eu, lăsîndu-l să înțeleagă că n-aș avea nimic împotrivă dacă și-ar vedea de drum.

— Numai mecanica fină și delicvenții minori.

„Asta își bate joc de mine“. Îl privesc mai atent, însă, în afara tîmplelor albite tare, nimic nu-mi garantează că l-aș distinge în mulțime dacă ar fi să-l întîlnesc a doua zi. Un chip comun, ca multe altele. Mă uit la Bandu, numai că el era ocupat cu autocarul.

— Și dacă aș recunoaște că am văzut acest desen, v-ar mulțumi? „Adică, o să pleci?“ completez în gînd.

— Era singura explicație. Probabilitatea unei asemănări, mai precis, a unei identități absolut întîmplătoare era minimă, dacă nu imposibilă. Mulțumesc, asta am vrut să știu.

Părea satisfăcut și doar atunci observai că privirile-i parcă scăpărau. O fi fost el mulțumit, eu însă... Dintr-o dată, fac legătura între desen, tatuaj și Dumitrașc. Ce legătură poate avea Rîpan cu toate astea? Bandu îl prezentase ca inginer mecanic, părea serios... Individul se scuză, vru să-și ia rămas bun. Iată că roata s-a întors. Apelez și la locotenent, amîndoi ne străduim să-l convingem să mai rămînă. Îmi exprim nedumerirea și-l rog să-mi spună ce știe despre desen. La început, se codește; în cele din urmă, totuși, acceptă.

— O poveste veche. Pe vremea aceea nici unul dintre dumneavoastră, bănuiesc, nu știa că o să lucreze în miliție. Patru persoane au avut tatuat acest desen la încheietura pumnului stîng. Două dintre ele au murit, ceea ce înseamnă că dumneavoastră ați văzut desenul la un oarecare Dumitrașc Aurel. O clipă, să fac un calcul... da individul trebuie să fie acum liber, de cîteva luni.

Dacă altcineva mi-ar fi spus că i s-a povestit așa ceva, l-aș fi trimis la plimbare, sfătuindu-l să nu mai mănînce mult înainte de culcare. Rîpan însă părea foarte sigur, iar Dumitrașc era o realitate și nu un nume inventat. Greșea doar cînd susținea că este liber. Am vrut totuși să clarificăm cîteva lucruri:

— Afirmați că au fost patru persoane. Poate că am văzut desenul la cel de-al patrulea, nu la acel Dumitrașc de care vorbeați.

Mă privi îngăduitor. Pentru o clipă, zîmbetul i-a înflorit pe buze, apoi s-a stins.

— Numai la Dumitrașc ați putut să-l vedeți. Nu mă interesează în ce împrejurări. Cît despre a patra persoană, să nu mai vorbim. Eu sînt persoana aceea.

Își descheie manșeta și sub brățara ceasului văd o cicatrice, urma unei arsuri. Poate că spunea adevărul.

— Aveam vîrsta cînd credeam că tot ce zboară... Mai aveam și un pic de talent la desen, așa că eu le-am făcut tatuajele. Drept recunoștință, s-au simțit datori și, fără voia mea, mi-au imprimat și mie unul. Mai puțin reușit ca cele făcute de mine, e drept, dar destul de asemănător.

Dacă tot se ivise un asemenea prilej, continuă Rada, trebuia să profit. L-am rugat să-mi spună cîte ceva despre Dumitrașc.

— Dacă vă interesează, din cîte îl cunosc, iar are încurcături. Dacă vă vorbesc nu o fac din răzbunare. Conturile dintre noi s-au lichidat de mult. Cum, n-are importanță. Dumitrașc e tipul parazitului înnăscut. Nu strălucește în inventivitate. Avea o gîndire submediocră și nu cred să se fi schimbat prea mult. În schimb, e perfid. Valorifică ideile altora. Numai cînd n-are de ales se apucă de furt. De muncă să n-audă. Visul lui era o pensie, sub acoperirea căreia să-și justifice veniturile nocturne...

Ani de zile nu mai scrisesem nimic în jurnalul meu. Poate că la atît s-ar fi oprit însemnările, dacă ziua de astăzi n-ar fi răscolit în mine trecutul. Ziua s-a sfîrșit, numai că nu pot închide măcar un ochi; mă tot răsucesc în așternutul ce mi se pare de tablă.

De vină sînt cafelele băute noaptea trecută. A fost un adevărat chef! Un chef între bărbați ale căror neveste sînt plecate din oraș. Inițiatorul am fost eu.

Cruciți-vă, scuipați în sîn, cine vrea poate să-și muște și limba, dar ăsta-i adevărul: Iasmina s-a întors la mine. Ieri dimineață, duminică fiind, aveam de gînd să-mi fac de cap, adică să trîndăvesc în papuci cel puțin pînă la douăsprezece. Nu era puțin lucru dacă mă gîndeam că duminica, de regulă, se mai găsea cîte ceva de cumpărat și, bineînțeles, absolut voluntar — înainte de a fi numit din oficiu — mă ofeream să alerg după frișcă, smîntînă, pîine proaspătă și alte articole interzise mie, cu sadism, de consoartă, sub pretextul că și așa sînt destul de gras. Urma să prînzesc la mama, deoarece Madlena și fetița plecaseră în concediu la mare.

Să fi fost ora zece cînd telefonul începu să sune. La început credeam că-i vreo greșeală, dar cum tot îmi îndesa în urechi chiseaua cu dulceață, am început să mă conving că eu eram cel drăgălit. Nu mai încăpea nici o îndoială: la celălalt capăt al firului, era Iasmina — numai miere și iubire. Mi-a spus că vorbește din oraș și că abia așteaptă să mă vadă. N-am apucat să inventez ceva plauzibil. Cum, necum, mi-a smuls promisiunea că ne vom întîlni. Și nu cînd o fi, ci imediat. Nu aiurea, ci la hotel „Continental“ unde își reținuse o cameră.

Normal ar fi fost să-i zic bye-bye, însă, de cînd mă

știu, n-am putut fi mojic cu femeile. Pornesc, așadar, la drum. Din tot ce-aș fi vrut să-i imput, n-a mai rămas nimic. Mă simțeam cuprins de emoție, ca un adolescent. Bat la ușă. Mi se răspunde imediat, pătrund ca împins de furtună. Dar, vai! clocotul inimii se potoli într-o clipă. Era Iasmina și parcă nu mai era ea. În fața mea stătea o femeie la care nu mai recunoșteam decît ochii și părul tuns scurt. Rămăsese tot frumoasă, se împlinise; sălbăticia de altădată se transformase într-o feminitate ispititoare.

Întinde mîinile spre mine, dar parcă prinsesem rădăcini lîngă prag. Nu se spunem nimic și nici nu mi-am dat seama cînd s-a apropiat, cînd și-a încolăcit mîinile în jurul gîtului meu. Se învîrte camera cu mine, iar lipsa de antrenament îmi amintește că dacă nu fac ceva, indiferent ce, riscam să mă sufoc sub sărutarea ce mă învăluise și parcă îmi luase mințile, oricum, atîta cît mai aveam.

Am vrut s-o întreb ceva, însă nu-mi dă nici o șansă. Mă strînge turbat și se lasă moale în voia brațelor mele. Înainte ca plămînii să-mi plesnească de lipsa aerului, o ridic în brațe — aveam senzația că cineva mi-a tras o mască de gaze defectă pe față — și ne prăbușim peste somiera moale, încăpătoare.

Era mai mult decît promițătoare revederea! Or, tocmai asta mă deranja. Vă asigur că nu sînt bolnav, n-am idei preconcepute și nici nu sînt omul care să nu întoarcă capul cînd vede ceva frumos. M-am desprins din brațele ei, preocupat doar să pun cît mai mare distanță între noi. Bleg nu sînt, dar de mic știu că nu-i bine să te joci cu focul, mai ales cînd singur ai convingerea că nu ți-ai însușit normele de stingere a incendiilor.

N-ar avea nici un rost să redau tot ce-am vorbit, fiindcă, vă asigur, nici unul dintre noi nu credea în spusele celuilalt. Iasmina se comporta de parcă ar fi lipsit doar o zi. Incredibil cum se putea preface și ce dulce putea minți! Zicea că venise să mă cheme la ea. Ori, dacă doresc, era gata să rămînă ea cu mine, aici. Știa că sînt căsătorit, însă, dacă o iubeam, nu vedea nici un impediment în calea fericirii noastre.

Deci, Madlena, fetița nu însemna nimic pentru ea Pentru mine, ele erau totul.

Am luat masa împreună în oraș; apoi am hoinărit prin locuri altădată atît de dragi. I-am satisfăcut orice capriciu, prefăcîndu-mă că mă las prins în jocul reînodat. Se alinta și, în unele momente, mi se părea chiar că am regăsit-o pe Iasmina cea adevărată. Ca să nu rămîn peste noapte singur cu ea, am dat telefon, într-un moment de răgaz, unui prieten, întrebîndu-l dacă-l pot vizita. I-am explicat, pe scurt despre ce este vorba.

Am prelungit acea vizită pînă în zori. De cîte ori a încercat Iasmina să mă înduplece să plecăm, gazda și un alt prieten, chemat de primul în grabă, se opuneau cu înverșunare, declarînd că asta i-ar jigni. Trei bărbați și o femeie: muzică, dans, cafele, șuiete și priviri furișe spre pendula ce măsura în sferturi precise noaptea ce nu se mai sfîrșea.

Dimineața am dus-o la hotel, să se odihnească, iar eu am plecat direct la întreprindere. M-am întors după cîteva ore avînd la mine un bilet de avion. Am căutat să fiu cît se poate de politicos. I-am explicat de ce nu pot accepta oferta ei. Nu m-au impresionat nici lacrimile, cu toate că, între noi fie vorba, mi-am dat seama că are nevoie de cineva să o ajute. Am ținut s-o însoțesc pînă la aeroport. Ne-am despărțit ca doi oameni care nu mai au să-și spună nimic; ne-am despărțit, poate cu puțină obidă, poate cu nostalgia a aceea ce n-a fost să fie.

Și pentru că tot mă învoisem în ziua aceea, cînd m-am întors de la aeroport, am intrat într-o grădină de vară. Ziceam că o bere rece nu poate să-mi strice. Tocmai eram în căutarea unui loc liber, cînd locotenentul Bandu îmi face semn să mă așez la masa pe care o ocupa cu un oarecare. M-am așezat, dar curînd avea să-mi pară rău. Desenul făcut de amicul locotenentului m-a dus cu gîndul peste ani, de parcă nu era de ajuns întîmplarea cu Iasmina. Am fost surprins văzîndu-l și, fără să vreau, m-am arătat curios. Poate că și figura interlocutorului m-a întărîtat, cel cu desenul prea avea un aer atotștiutor; nu m-am putut stăpîni, simțind nevoia să-l dezumflu. Se uita la mine cînd i-am mărturisit că am făcut pușcărie de parcă l-ar fi văzut pe Al Capone reînviat, iar el pus în fața alternativei de a interveni ca om al legii, sau a închide ochii în fața inamicului public.

De fapt, am găsit ceea ce am căutat dacă n-am fost în stare să-mi țin gura. Chipul lui vorbea de la sine, ce rost

mai avea să intru în detalii? De ce tocmai el să priceapă că de mult nu mai caut pe cine să învinovățesc, cine să-mi plătească eroarea de a fi suferit în locul altuia. O parte din vină îmi aparținea, desigur, fiindcă legea nu e o simplă barieră, cum îmi plăcea să o interpretez. Mă grozăveam, zicînd că în viață boii se opresc în fața barierei, porcii se strecoară pe dedesubt, iar un pur-sînge va sări totdeauna peste. Aveam să constat curînd că nici pe departe nu puteam fi asemuit cu cel ce sare atît de elegant peste obstacole; epitetul de măgar mi se potrivea cel mai bine.

Dar am mai aflat un lucru pe care, sînt sigur, n-am să-l uit toată viața: există și dintre aceia ce te îndeamnă să-ți faci vînt, ca apoi, tot ei să țipe, cît îi ține gura, că legea a fost încălcată.

— Iată-ne, deci, în fața concluziilor de învinuire, rezumă Radu Bungescu, procuror șef, discuția de pînă atunci.

— Nu mai rămîne nici un dubiu că Dumitrașc a ucis pentru a jefui. În principal, vroia bani, amintiți-vă însă și de cizmele acelea. Faptul că a căutat bani se probează și prin bețele de chibrit, arse. O fi găsit doar cîțiva lei, așa cum susține? Probabil minte. Oricum, tot jaf se cheamă.

— Cred că ai dreptate, tovarășe Savii, zise Dragoș, comandantul miliției. Dumitrașc va fi judecat și o să-și primească pedeapsa. Nu același lucru se poate spune despre Șarlota Cnoblo, care, în prostia ei, i-a spus lui Dumitrașc că a împrumutat vecinilor șaisprezece mii. Din punct de vedere moral, ea este vinovată, deoarece dacă n-ar fi scornit minciuna cu banii, gîndul crimei poate n-ar fi încolțit în mintea chiriașului. În plus, voia să se îmbogățească apoi din nenorocirea altora. Știm că vizita procurorului Savii și a căpitanului Han n-a fost întîmplătoare. Nimeni nu poate acuza că s-a încercat intimidarea martorului ori că s-a urmărit retragerea acelei plîngeri, pentru a nu avea noi o problemă în plus. Existau serioase îndoieli în privința sincerității numitei Șarlota. Vizita a fost aprobată de procurorul șef. Crezînd că cei

doi fac aluzii la situația ei, dar îi acordă totuși o ultimă șansă, bătrîna se prezintă la procuratură și își retrage plîngerea. Tardiv . . .

— Absolut adevărat, însă, în cazul de față, nu poate fi făcută vinovată. Întreaga vină cade pe Dumitrașc. Ajuns la mare strîmtoare, reluă Savii, cere de la gazde, la data de 5 aprilie, zece lei cu împrumut, să aibă bani de autobuz pînă va merge în centru să scoată de la C.E.C. Gazda — Marta — nu are decît o hîrtie de o sută și se duce în vecini să o schimbe. Cînd s-a întors din oraș Dumitrașc i-a restituit banii.

— Nu cumva Dumitrașc a urmărit prin aceasta să vadă unde-și țin bătrînii banii?

— Nu știu ce să spun, tovarășe Bungescu. Poate că acesta-i adevărul, poate că într-adevăr îi erau de trebuință. Nu ca să meargă la C.E.C., ci ca să-și potolească foamea pînă reușește să mai vîndă ceva din lucrurile sale.

— Probabil că începuse să tragă mîța de coadă. Minciuna cu plecarea la ai săi nu mai avea trecere. Punctul culminant a fost vizita Niculinei. Aflînd că ea are de gînd să revină, Dumitrașc intră în panică și hotărăște să facă rost de bani, cu orice preț. După cum s-a stabilit, procurarea toporului a fost ceva premeditat.

— A doua zi după crimă, il întîlnește pe concubinul soției sale. Acesta vede la el aproximativ o mie de lei. Mai mult ca sigur că era recolta culeasă după ce i-a ucis pe bătrîni. Ținînd cont de condițiile în care trăiseră, de obiceiul bătrînilor — în general — de a drămui fiecare leu, credem că doar atît avuseseră în casă, adăugînd, bineînțeles, costul biletului de tren.

— Cum explicați faptul că a recunoscut din primul moment?

— Cred că este vorba tot de o manevră de-a lui. Și-a dat seama că a lăsat urme. Știe ce îl așteaptă și tocmai de aceea mărturisește crima. Însă așa cum îi place lui: fără vreun mobil, fără premeditare, mînat de cine știe ce porniri. Joacă pe sîrmă, zicîndu-și că se va considera că un om normal nu recunoaște imediat. Nădăjduia că se vor lua în considerație și sechelele de pe urma accidentului și că, în final, va fi declarat iresponsabil . . .

Procuratura dispuse trimiterea în judecată, în fața Tribunalului județean Satu-Mare, în stare de arest preventiv, a învinuitului Dumitrașc Aurel.

Prin adresa numărul 516, dosarul 18/B a fost înaintat tribunalului. Pentru ca procedura să fie completă, sînt necesare nu mai puțin de șaisprezece noi acte; de asemenea, convocarea martorilor, cererea unui apărător din oficiu.

Învinuitul manifestă o atitudine indolentă, declarînd că persoana lui nu-l mai interesează și că singura lui dorință este să se termine o dată totul.

În oraș, ba, se poate spune că și în întregul județ, cele două crime au stîrnit vîlvă. De la bun început evenimentul a polarizat în jurul lui cele mai controversate discuții. Nu era vorba numai de faptul în sine — nici el obișnuit, chiar nemaiîntîlnit prin ferocitatea de care a dat dovadă asasinul — ci de liniștea tulburată a cetățenilor, de liniștea atît de necesară pentru munca și viața lor cotidiană.

24 septembrie. Ședință publică. Sală arhiplină. Președintele instanței: Solomon. Chiar dacă n-ar fi existat asemănarea de nume, actualul Solomon promitea să nu fie mai prejos decît tizul lui biblic cînd va împărți dreptatea. Trec ore după ore de dezbatere. Spicuim din „Încheiere“:

— Hortoban Mihai — renunță la despăgubiri.

— Soția inculpatului declară că nu vrea să fie ascultată ca martoră. Ținîndu-se cont de situația psihică și de rolul ei nu prea semnificativ ca martor, se aprobă cererea.

— S-a luat interogatoriul inculpatului și s-au audiat ceilalți martori; răspunsurile fiind consemnate în procese verbale ce au fost atașate la dosar.

— Apărătorul lui Dumitrașc, motivînd importanța faptelor ce se judecă, cere o nouă expertiză medicală ce urma să fie făcută de către Institutul medico-legal „Dr. Mina Minovici“ din București. Expertiza să precizeze dacă inculpatul răspunde sau nu de faptele sale.

— Reprezentantul procuraturii amintește că mai există la dosar o expertiză. Cu toate acestea nu se opune cererii apărătorului.

— Tribunalul admite proba solicitată de apărător și amînă cauza pînă la 22 octombrie.

În perioada care a urmat se întocmesc alte acte, se face adresă către institutul din București, punîndu-se la dispoziția experților tot materialul de care au nevoie. La sfîrșitul lui septembrie, apărătorul din oficiu refuză să-l mai apere pe Dumitrașc; se întocmește delegație de substituire pentru alt avocat.

22 octombrie. La apelul nominal făcut în ședință publică se prezintă inculpatul sub stare de arest și noul lui apărător.

— Se face referatul cauzei, după care reprezentantul procuraturii, arătînd că expertiza cerută nu se află la dosar, cere amînarea, recomandînd să se revină printr-o nouă adresă la institut, solcitînd rezultatul.

— Tribunalul dispune amînarea pricinii.

Alt rînd de acte, acte, acte.

19 noiembrie. Expertiza nu a sosit încă. Convins de importanța rezultatului așteptat, reprezentantul procuraturii cere acordarea unui nou termen. Tribunalul aprobă, fiindcă această probă a fost acceptată de instanță și amînă judecarea pînă în decembrie.

Se face o nouă revenire către institut: „. . . cauza de față a suferit mai multe amînări pentru nedepunerea la timp a expertizei medicale. Rugăm ca expertiza medico-legală să fie trimisă înaintea termenului de 2 decembrie, dată pentru care s-a amînat soluționarea cauzei“.

2 decembrie: procedură completă.

— Expertiza nu a sosit. Apărătorul, de comun acord cu reprezentantul procuraturii — cer un nou termen.

— Tribunalul menține în întregime jurnalul anterior și amînă judecarea cauzei.

Caruselul actelor continuă.

16 decembrie. La apelul nominal făcut în ședință publică s-a prezentat apărătorul din oficiu. Lipsea inculpatul, iar la dosar nu exista nici fila de înmînare a citației. După referatul cauzei, apărătorul și reprezentantul procuraturii, invocînd lipsa expertizei cer încă o amînare, precum și repetarea procedurii cu inculpatul.

Tribunalul aprobă amînarea pentru 13 ianuarie.

Secretara întredeschise masiva ușă, vîrîndu-și fruntea în biroul procurorului șef.

— Telefonul, ridicați . . .

— Cine-i? se interesă Bungescu, neînțelegînd de ce e atît de misterioasă.

Secretara făcea semne cu mîna, împungînd aerul. Îi urmări arătătorul, dar oricît de sus ar fi privit, tot tavan zărea. Dincolo de el știa că e podul, acoperișul așa că din direcția aceea . . .

— Alo, da, eu sînt . . . să trăiți, tovarășe secretar . . . mulțumesc de întrebare . . .

Vreo două minute nu mai scoase un alt cuvînt, apoi zise: Am să mă ocup personal! Cînd lăsă receptorul din mînă, încă nu știa ce ar trebui să întreprindă. Asta numai un moment, pînă își aminti de Savii. Ieși din birou cu gîndul să meargă la el. N-a mai fost nevoie, întrucît s-au întîlnit după cîțiva pași.

— Haide pînă la mine.

Reîntors în birou îi mărturisi:

— Am primit adineaori un telefon și, printre altele, am fost întrebați ce are de gînd procuratura. Adică, de ce nu se judecă cazul Dumitrașc? Am o rugăminte: dacă tot pleci diseară la București, fă-ți timp și treci și pe la institut. Vezi ce se aude cu expertiza . . .

— Alo, Bungescule? Da, eu sînt, Savii. Din capitală, se înțelege. Am fost la institut.

— Ai vorbit cu birocrații ăia?

— Vorbit! Trebuie să le dăm dreptate. Spune-mi, poți să te lipsești de mine cîteva zile? Eventual, să-mi prelungești delegația și cînd se va da gratificația să mă ai în vedere cu ceva substanțial.

— Pentru ce?

— Auzi, vorbă! Pentru sacrificiul de care dau dovadă. Rămîn la institut să-mi facă mie expertiza, că pe Dumitrașc nici măcar nu l-au văzut.

— Cum???

— Exact ceea ce ai auzit. Îi bombardăm cu adrese, dar nimeni nu s-a îngrijit de trimiterea lui Dumitrașc. Știi vorba, de unde nu-i . . . nici expertiză nu se poate face . . . Ai zis ceva?

— Numai în gînd. Mersi pentru serviciu. Înapoiază-te și vedem noi . . .

13 ianuarie. Toată lumea prezentă. Se expun cauzele întîrzierii expertizei.

Tribunalul dispune amînarea pentru 17 februarie, precum și transferul inculpatului la București.

Adreselor obișnuite li se adaugă și aceea prin care se cere ca inculpatul să fie readus la Satu Mare înainte de 17 februarie.

17 februarie: Lipsește inculpatul și expertiza. Cauza se amînă.

17 martie: Situație neschimbată. Judecata se fixează pentru 21 aprilie.

Sosește raportul de expertiză medico-legală psihiatrică. Concluziile au fost semnate de cinci doctori:

1. Numitul Dumitrașc Aurel prezintă tulburări de comportament în cadrul unei dezvoltări dizarmonice a personalității, de tipul psihopatiei impulsive.

2. Aceste tulburări nu-i alterează conștiința sau discernămîntul, sus-numitul putînd să aprecieze conținutul și consecințele faptelor penale imputate . . .

[redacted]

Ieri a fost executat Dumitrașc Aurel, dovedit culpabil pentru dublă omucidere. Tribunalul Suprem, secția penală — dezbătînd recursul făcut, a ținut seama și de condiția anterioară a inculpatului, numitul fiind în majoritatea timpului în executarea unor pedepse privative de libertate. S-a ajuns la concluzia că aplicarea unei noi pedepse privative de libertate nu este indicată și, în raport cu fapta comisă, cu consecințe de o gravitate deosebită, totul coroborat cu datele ce caracterizează persoana infractorului — a respins recursul.

Las ziarul din mînă și nu-mi vine să cred, cu toate că recitisem știrea de cîteva ori la rînd. Pentru majoritatea cititorilor, un fapt divers — ce-i drept, neobișnuit — însăilat în rubrica cu același nume. Nu cred că se va găsi

cineva căruia să-i pară rău după Dumitrașc. Uitat o să-i fie numele chiar de-a doua zi; fapta-i condamnabilă va mai răscoli un timp unele inimi, apoi timpul va așterne uitare peste toate.

Fără voie mi-l amintesc, așa cum era cu ani în urmă, cînd drumurile noastre s-au întîlnit într-o celulă. Parcă-i aud și glasul, retrăiesc amănuntele — mereu aceleași — ale zilelor fără sfîrșit și fără început; un lung șir de așteptări lipsite de bucurie. Au fost zilele cînd visam să se întîmple o minune care să deschidă porțile ferecate. Cu atît mai dureroase cu cît eram lucizi că numai în poveștile cu zîne se mai petrec asemenea lucruri. Acele zile au fost pierdute pentru totdeauna și nimeni nu va putea să le înlocuiescă cu altceva.

Miracolul nu s-a produs, dar am avut parte de o amnistie: un cec în alb, un avans de încredere pentru noi, cei „pătați". Fiecare putea face cu polița lui ce voia...

La cîteva luni după aceea, l-am întîlnit pe Dumitrașc. L-am găzduit o noapte iar dimineața ne-am despărțit certați. Pentru totdeauna. N-o duceam nici eu prea strălucit, șicanele mă exasperau, propunerile lui erau ademenitoare, iar viitorul îmi era descris în cele mai tentante perspective. Am avut totuși tăria să-l refuz, să rezist ispitelor, presiunii morale ce a urmat. Am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să nu înșel încrederea investită în mine. Pe Spirea l-am convins, în bună măsură, încă din penitenciar; pe cel de-al doilea, după amnistie și sînt sigur că, dacă n-ar fi intervenit acel stupid accident cardiac, nu m-ar fi făcut de rușine. Dumitrașc rămăsese singur...

Dacă ar fi existat în viața lui un Puia, un „Taur", colegi de muncă, o familie, oare aș mai fi citit astăzi știrea în ziar? Categoric, nu!

Obosit și, de ce să nu recunosc, puțin deprimat, sînt gata să adorm în fotoliu.

Nu mai sînt nici eu chiar așa de tînăr. Îmi zic că merită să te zbați — chiar dacă n-o să-ți ridice nimeni statuie — pentru ca să nu mai existe un alt Dumitrașc și persoane exaltate ce vor să schimbe lumea asta și așa destul de aiurită. Desigur, am aflat de la Vaida de cazul petrecut la mare și de „cecul" neonorat.

Visez sau sînt pe cale, dar parcă aud din depărtări glasul fostului instructor parașutist: „Veți fi lansați în viață..."

De același autor:

ACȚIUNEA BANANA

PROCURORUL FACE RECURS

VARIANTA PALMIER

FELIS MARGARITA

I. Iancu și M. Schnellbach

NOROI ȘI STELE

Lector: MIRCEA OPRIȚĂ
Tehnoredactor: L. HLAVATHY

Apărut: 1980. Bun de tipar: 21.XI.1980.
Comanda nr.: 2038. Coli de tipar: 13.
Hîrtie velină: 70 g/mp.
Format: 16/54×84.

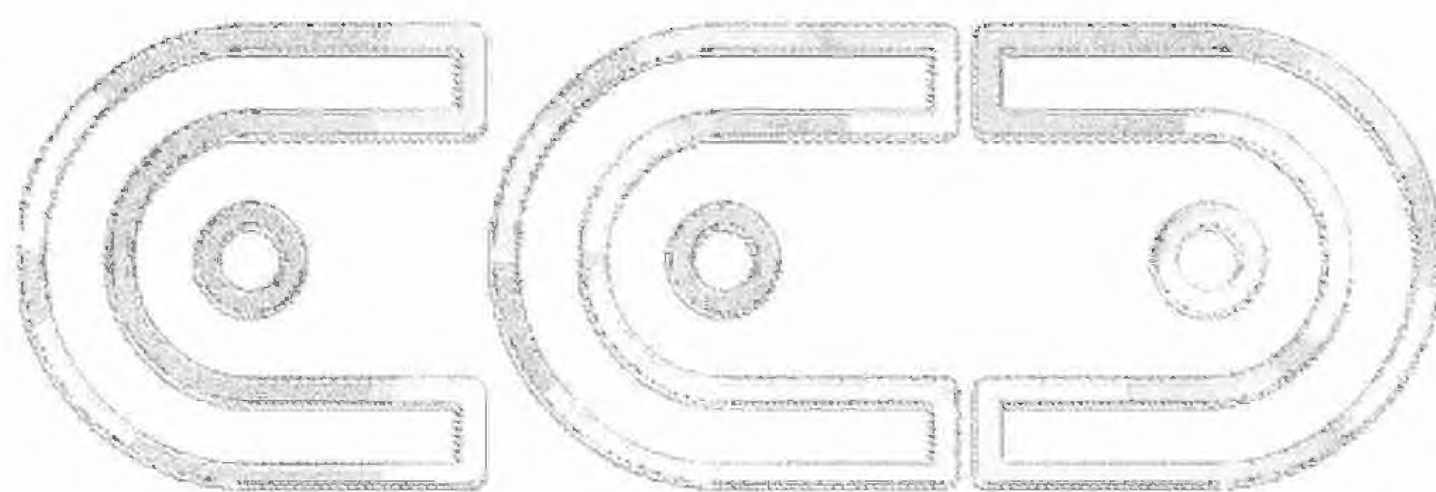
Tiparul executat sub comanda nr. 500/1980,
la Întreprinderea Poligrafică „Crișana", Oradea,
str. Moscovei, nr. 5.
Republica Socialistă România.

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2023

